

Agenda – Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – Senedd	Fay Bowen
Dyddiad: Dydd Llun, 9 Hydref 2017	Clerc y Pwyllgor
Amser: 13.45	0300 200 6565
	SeneddArchwilio@cynulliad.cymru

(Rhag-gyfarfod preifat 13.45 – 14.00)

- 1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau**
(14.00)
- 2 Papur(au) i'w nodi**
(14.00 – 14.05) (Tudalennau 1 – 4)
 - 2.1 Arlwy a Maeth Cleifion mewn Ysbytai: Gohebiaeth gan Lywodraeth Cymru**
(29 Medi 2017)
(Tudalennau 5 – 9)
 - 2.2 Adroddiad Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau: Adroddiad Blynyddol Dros 2016–17**
(Tudalennau 10 – 21)
- 3 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Chwaraeon Cymru**
(14.05 – 15.15) (Tudalennau 22 – 99)

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil
PAC(5)–25–17 Papur 1 – Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2016–17
Chwaraeon Cymru
PAC(5)–25–17 Papur 2 – Llythyr Cylch Gwaith Blynyddol Chwaraeon Cymru
gan Lywodraeth Cymru

Sarah Powell – Prif Weithredwr, Chwaraeon Cymru
Peter Curran – Cyfarwyddwr Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol, Chwaraeon Cymru

(Egwyl 15.15 – 15.25)

4 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Comisiwn y Cynulliad

(15.25 – 16.30)

(Tudalennau 100 – 266)

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil

PAC(5)–25–17 Papur 3 – Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Comisiwn y Cynulliad 2016–17

Manon Antoniazzi – Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad

Suzy Davies AC – Comisiynydd y Gyllideb a Llywodraethu

Nia Morgan – Cyfarwyddwr Cyllid, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:

(16.30)

Eitemau 6 & 7

6 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Trafod y dystiolaeth a ddaeth i law

(16.30 – 16.50)

7 Rhaglen Waith: Senedd@Delyn

(16.50 – 17.00)

(Tudalennau 267 – 268)

PAC(5)–25–17 Papur 4 – Llythyr oddi wrth y Llywydd (28 Medi 2017)

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Lleoliad:

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

Ystafell Bwyllgora 3 – Senedd

<http://senedd.tv/cy/4348>

Dyddiad: Dydd Llun, 2 Hydref 2017

Amser: 13.07 – 16.41

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau'r Cynulliad:	Nick Ramsay AC (Cadeirydd) Mohammad Asghar (Oscar) AC Neil Hamilton AC Vikki Howells AC Lee Waters AC
Tystion:	Sophie Howe, Future Generations Commissioner Helen Verity, Office of the Future Generations Commissioner Gawain Evans, Llywodraeth Cymru Caren Fullerton, Llywodraeth Cymru Peter Kennedy, Llywodraeth Cymru Shan Morgan, Llywodraeth Cymru James Price, Cyfarwyddwr Cyffredinol, Llywodraeth Cymru David Richards, Llywodraeth Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru:	Huw Vaughan Thomas – Archwilydd Cyffredinol Cymru Richard Harries

	Julie Rees Mike Usher
Staff y Pwyllgor:	Meriel Singleton (Ail Glerc) Claire Griffiths (Dirprwy Glerc) Katie Wyatt (Cyngorydd Cyfreithiol)

Trawsgrifiad

Gweld trawsgrifiad o'r cyfarfod (PDF 999KB) Gweld fel HTML (999KB)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

- 1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i'r Pwyllgor.
- 1.2 Cafwyd ymddiheuriadau gan Rhianon Passmore AC. Ni chafwyd dirprwy ar ei rhan.

2 Papur(au) i'w nodi

- 2.1 Cafodd y papurau eu nodi.
- 2.1 Glastir: Llythyr gan Lywodraeth Cymru (18 Medi 2017)

3 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru

3.1 Craffodd yr Aelodau ar Sophie Howe, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, a Helen Verity, y Cyfarwyddwr Cyllid a Llywodraethu Corfforaethol, o safbwynt Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2016–17.

4 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Llywodraeth Cymru

4.1 Craffodd yr Aelodau ar Shan Morgan, Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru a'i swyddogion, o safbwynt Cyfrifon Cyfunol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2016–17.

4.2 Cytunodd yr Ysgrifennydd Parhaol y byddai'n:

- Anfon copi o'r llythyr a anfonodd ei rhagflaenydd ati cyn iddi ddechrau yn ei swydd, â'r rhannau priodol wedi'u golygu;

- Anfon ffigurau o ran newidiadau i enillion staff unigol dros £100,000 yng nghyfnod yr adroddiad; ac
- Anfon copi o'r polisi tâl presennol.

5 Heriau digidoleiddio: sesiwn dystiolaeth

5.1 Craffodd yr Aelodau ar Shan Morgan, Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru a'i swyddogion, o safbwynt heriau digidoleiddio.

6 Sesiwn ffarwél: James Price, Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol

6.1 Cynhaliodd y Pwyllgor sesiwn ffarwél gyda James Price, Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol, cyn iddo adael y sefydliad.

6.2 Dymunodd y Cadeirydd yn dda iddo yn ei swydd newydd fel Prif Weithredwr Trafnidiaeth Cymru.

7 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:

7.1 Derbyniwyd y cynnig.

8 Craffu ar Gyfrifon 2016–17: Trafod y dystiolaeth a ddaeth i law

8.1 Trafododd yr Aelodau y dystiolaeth a ddaeth i law.

9 Heriau digidoleiddio: Trafod y dystiolaeth a ddaeth i law

9.1 Trafododd yr Aelodau y dystiolaeth a ddaeth i law gan gytuno y dylai'r Cadeirydd ysgrifennu at yr Ysgrifennydd Parhaol i roi eu barn.

10 Sesiwn ffarwél: Trafod y dystiolaeth a ddaeth i law

10.1 Trafododd yr Aelodau y dystiolaeth a ddaeth i law.

11 Cyllid cychwynnol Llywodraeth Cymru ar gyfer prosiect Cylchffordd Cymru: Trafod gohebiaeth y Pwyllgor

11.1 Trafododd yr Aelodau y dystiolaeth a ddaeth i law gan gytuno y dylai'r Cadeirydd ateb llythyr James Price dyddiedig 11 Medi yn gofyn am ragor o eglurhad ynglŷn â nifer o bwyntiau, gan gynnwys y rhai y cyfeiriwyd ato yn ei sesiwn ffarwél.

Health and Social Services Group
Y Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Prif Swyddog Nyrsio - Cyfarwyddwr Nyrsio GIG Cymru
Chief Nursing Officer - Nurse Director NHS Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf: MA/VG/1623/17

Nick Ramsay AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

29 Medi 2017

Annwyl Mr Ramsay

ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS
ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS AR ARLWYO A MAETH
CLEIFION MEWN YSBYTAI
MAWRTH 2017

Yn dilyn y diweddariad a ddarparwyd ar 6 Gorffennaf 2017 ynghylch argymhellion 1, 4, 5 a 9 Adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar Arlwyo a Maeth Cleifion mewn Ysbytai (Mawrth 2017), mae'n bleser gennyf amgáu diweddariad ar hynt y gwaith o weithredu argymhellion 4 a 9 Adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar Arlwyo a Maeth Cleifion mewn Ysbytai (Mawrth 2017).

Hoffwn ddiolch i chi a'r Pwyllgor am y gefnogaeth barhaus yr ydych yn eu rhoi i'r gwaith o weithredu argymhellion yr adroddiad hwn.

Yn gywir

Yr Athro Jean White
Prif Swyddog Nyrsio
Cyfarwyddwr Nyrsio GIG Cymru

Y newyddion diweddaraf o'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus –
Argymhelliad 4 - Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru roi'r
wybodaeth ddiweddaraf ynglŷn â'r cyfnodau allweddol a nodwyd yng
ngghynllun gwaith y Gwybodegydd Nyrsio ar gyfer safoni dogfennaeth, a rhoi
gwybod i'r Pwyllgor am unrhyw achosion o fethu â chadw at yr amserlen
arfaethedig.

Darperir y diweddariad hwn yn unol â'r amserlen wreiddiol a gyflwynwyd i'r pwyllgor ym mis Tachwedd 2016.

Tasg y Prosiect	Amserlen		
	Blwyddyn 1	Blwyddyn 2	Blwyddyn 3
Adolygiad o'r ddogfennaeth			
Datblygu strategaethau llywodraethu			
Dylunio system ar gyfer cymorth clinigol			
Adolygu a phrofi			
Hyfforddiant defnyddwyr blwyddyn 3			

- Mae gwaith ymgysylltu helaeth wedi'i gynnal ledled Cymru i sefydlu llinell sylfaen ar gyfer y mathau o ddogfennaeth ynghylch nyrsio sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd ac i gasglu gofynion lefel uchel ar gyfer datrysiad digidol posibl. Un o'r prif negeseuon a gafwyd gan gleifion a rhanddeiliaid allweddol eraill oedd pwysigrwydd safoni dogfennaeth nyrsio i gefnogi gofal cydweithredol ar sail gwybodaeth ar draws y GIG yng Nghymru.
- Mae gwaith adolygu helaeth o'r ddogfennaeth bresennol ynghylch nyrsio wedi'i gynnal a nodwyd bod rhai meysydd lle mae dogfennaeth wedi'i safoni, ond bod gwahaniaethau o ran y math o asesiadau risg a wneir a sut y defnyddir y dogfennau.
- Ar sail y gwaith ymgysylltu a'r adolygiad o'r hyn y mae'r gymuned nyrsio a bydwreigiaeth yn ei ddefnyddio ar hyn o bryd, diffiniwyd set gadarn o ofynion gweithredol i'w cymeradwyo gan yr arweinwyr nyrsio. Cyflwynwyd papur i'r Cyfarwyddwyr Gweithredol Nyrsio i'w drafod yn eu cyfarfod ar 25 Awst 2017, fodd bynnag, fe'i gohiriwyd tan 22 Medi.
- Pan fyddant yn adolygu'r papur, bydd y cyfarwyddwyr nyrsio yn penderfynu ar y camau nesaf tuag at ddigidoleiddio dogfennaeth nyrsio.

- Penderfynwyd ar strwythurau llywodraethu i gefnogi'r gwaith o safoni a digidoleiddio dogfennaeth nyrsio mewn cydweithrediad â'r cyfarwyddwyr nyrsio.
- Mae datblygwr meddalwedd newydd gael ei benodi yng Ngwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru i helpu i ddatblygu dogfennaeth nyrsio pan fydd y cyfarwyddwyr nyrsio wedi penderfynu ar y ffordd ymlaen.

Diweddariad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus –

Argymhelliad 9: Caffael system wybodaeth gyfrifiadurol i Gymru gyfan ar gyfer arlwyio mewn ysbytai.

Cefndir:

Roedd adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar 'Arlwyio a Maeth Cleifion mewn Ysbytai', a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2011, ac wedi hynny y cyhoeddiad 'Arlwyio a Maeth Cleifion mewn Ysbytai, Adolygiad o Gynnydd', Medi 2016, yn ystyried a yw ysbytai yng Nghymru yn darparu gwasanaethau arlwyio effeithlon ac effeithiol yn unol ag arferion da ar gyfer cynllunio, darparu, a monitro. Roedd yr adroddiadau hyn yn dangos bod anghysondebau mewn perfformiad ac ansawdd mewn gwasanaethau arlwyio a maeth cleifion mewn ysbytai ar draws Cymru.

Ar hyn o bryd mae nifer o wahanol ddulliau gweithredu ar waith i reoli gwasanaethau arlwyio mewn ysbytai o fewn ac ar draws ffiniau Byrddau ac Ymddiriedolaethau lechyd. Er nad yw unrhyw gorff yn y GIG yng Nghymru wedi digideiddio ei wasanaeth arlwyio'n gyfan gwbl, mae'r rhan fwyaf ohonynt wedi dechrau ar y gwaith hwn, gan ddefnyddio systemau TG mewn meysydd megis cynllunio bwydlenni, prisio, a pharatoi bwyd.

Yn 2011, dywedodd adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru y gwelwyd 'gryn dipyn o wastraff ar blatiau. Ar gyfartaledd roedd tua 22 y cant o'r bwyd a weinwyd i gleifion heb ei fwyta'. Dywedodd hefyd fod y gwastraff o brydau bwyd nad oeddent wedi eu gweini oddeutu 15%.

Roedd y data a gafwyd o ddatganiad data arlwyio atodol 2015-16 EFPMS i Lywodraeth Cymru yn dangos bod gwastraff bwyd (prydau cleifion a oedd heb eu cyffwrdd) wedi lleihau i rhwng 2% ac 13% ar draws Byrddau ac Ymddiriedolaethau. Trafodwyd a fyddai System TG Arlwyio Genedlaethol yn hwyluso'r gwaith o reoli gwasanaethau arlwyio ar draws Cymru, gan helpu i sicrhau eu bod yn cydymffurfio ag argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru.

Cynnydd:

Yn ystod yr haf, cynhaliwyd adolygiad o'r achos busnes amlinellol ar gyfer System TG Arlwyio Genedlaethol o dan arweiniad Bwrdd Lechyd Prifysgol Aneurin Bevan, mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid ar draws Byrddau Lechyd Cymru. Roedd y rhanddeiliaid yn cynnwys holl gyfarwyddwyr ystadau a chyfleusterau Cymru, Grŵp Cyngori ar Nwyddau Cymru gyfan, Grŵp Arlwyio Cymru gyfan, Deietegwyr, a gweithwyr proffesiynol ym meysydd Caffael, Cyllid a TG.

Byddai cwmplas y system a ystyriwyd yn hwyluso ac yn rheoli'r gwaith o gynllunio a rheoli stoc; ac yn hwyluso'r gwaith cynllunio ar gyfer paratoi bwyd a'i olrhain, er mwyn ei gwneud yn bosibl integreiddio a dadansoddi pob agwedd ar waith yr adran arlwyio, gan gynnwys modiwlau ar gyfer rheoli bwydlenni, monitro gwastraff, ryseitiau

a dadansoddi maeth (alergenau), a phrisio bwydlenni. Roedd y cwmpas hefyd yn cynnwys y gofyniad i reoli a chynnal gwasanaethau arlwygo ar gyfer pobl nad ydynt yn gleifion, yn ogystal â chynnyrch i'w werthu.

Mewn egwyddor, mae rhanddeiliaid yn cefnogi'r syniad o gael system TG Arlwygo i Gymru gyfan er mwyn ei gwneud yn haws cydymffurfio ag argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru.

Cafodd papur atodol ei gyflwyno i'r Bwrdd Rheoli Gwybodeg Cenedlaethol ar 13 Medi 2017.

Y camau nesaf:

Mae'r Bwrdd Rheoli Gwybodeg Cenedlaethol wedi cefnogi'r egwyddor o weithredu system TG arlwygo i Gymru gyfan. Gan fod yr holl fyrddau iechyd yn defnyddio systemau a dulliau gweithredu gwahanol ar hyn o bryd, mae'n bwysig rhoi rhaglen gynhwysfawr ar waith i helpu i ddylunio, dewis a chaffael unrhyw system newydd, a sicrhau bod y manteision a nodwyd yn argymhelliad gwreiddiol Swyddfa Archwilio Cymru yn cael eu gwireddu'n llawn.

Mae Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru mewn sefyllfa ddelfrydol i hwyluso'r gwaith hwn, a gofynnwyd iddi weithio gyda Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd i gyflwyno system newydd a fydd yn sicrhau bod gwasanaethau arlwygo'n cael eu rheoli'n fwy effeithlon. Bydd hyn yn adeiladu ar y gwelliannau a gafwyd eisoes o ran lleihau gwastraff ar lefel leol ers i adroddiad gwreiddiol Swyddfa Archwilio Cymru gael ei gyhoeddi ym mis Mawrth 2011.

Disgwylir i system newydd gael ei datblygu yn ystod cyfnod y cylch Cynllun Tymor Canolig Integredig nesaf, er mwyn caniatáu i bob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth Iechyd sicrhau bod unrhyw fuddsoddiad mewn system TG yn gydnaws â'u cynlluniau ar gyfer gwella'r gwasanaeth arlwygo.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adroddiad Blynyddol Dros Dro Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau

2016–2017

Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau 2016 – 2017

ADRAN 1: CYFLWYNIAD

(i)	Canolfan Ragoriaeth Grantiau	2
(ii)	Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO)	5

ADRAN 2: Cyllid

(iii)	Cyllid gan Lywodraeth Cymru	6
(iv)	Cyllid gan WEFO	7

ADRAN 3: CAMAU NESAF AR GYFER RHEOLI GRANTIAU

(v)	Llywodraeth Cymru	8
(vi)	WEFO	8

ATODIAD A: Cylch Gorchwyl y Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd

ADRAN 1: CYFLWYNIAD

1.0. Mae Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau yn nodi'r cynnydd a wnaed ar draws Llywodraeth Cymru yn ystod y cyfnod o fis Ionawr i fis Mawrth 2017, ac yn cynnwys ffigurau cyllid ar gyfer blwyddyn ariannol lawn 2016-17.

1.1. Mae hyn yn adlewyrchu'r penderfyniad a wnaed gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn ei wrandawriad ym mis Ebrill 2017 i sicrhau bod cyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol ar Reoli Grantiau yn y dyfodol yn cyd-fynd â chyhoeddi Cyfrifon Blynyddol Llywodraeth Cymru. Mae'r Adroddiad Interim hwn yn cyflawni hynny a chyhoeddir yr Adroddiad llawn nesaf ar Reoli Grantiau ym mis Awst 2018.

1.2. Mae Llywodraeth Cymru yn diffinio grant fel yr holl daliadau heb eu caffael a delir i gyrff allanol neu unigolion am weithgareddau sy'n gysylltiedig â chyflawni amcanion polisi neu rwymedigaethau statudol Llywodraeth Cymru. Rhennir grantiau i ddau gategori ar wahân. Grantiau heb eu neilltuo yw'r taliadau a roddir i gyrff iechyd a llywodraeth leol ac mae'r rhain yn cyfrif am £11 biliwn o'r cyfanswm o £13.8 biliwn. Mae grantiau wedi'i neilltuo yn daliadau a delir pan fo cyflawniadau a meini prawf amlwg yn gysylltiedig â diben y grantiau ac maent i gyfrif am y £2.8 biliwn o'r cyllid sy'n weddill. Fel yn y blynyddoedd blaenorol, mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar yr olaf o'r rhain.

(i) Canolfan Ragoriaeth Grantiau

1.3. Swyddogaeth y Ganolfan Ragoriaeth Grantiau yw rhoi cyfeiriad, hyfforddiant a chymorth i swyddogion ar draws Llywodraeth Cymru. Mae'r tîm wedi datblygu nifer o gamau gweithredu ers cyhoeddi adroddiad 2015-16 ar ddechrau 2017.

Diwydrwydd Dyladwy

1.4. Mae'r Ganolfan Ragoriaeth Grantiau eisoes wedi paratoi ystod eang o ganllawiau a ddefnyddir ar draws Llywodraeth Cymru. Yn dilyn cyflwyno'r ganolfan Diwydrwydd Dyladwy a'r hyfforddiant cysylltiedig i swyddogion Llywodraeth Cymru mae'r Ganolfan Ragoriaeth bellach yn datblygu cyfres newydd o Safonau Gofynnol sy'n gysylltiedig â gweithgareddau Diwydrwydd Dyladwy. Caiff y safonau newydd hyn eu lansio erbyn diwedd y flwyddyn galendr hon.

Cronfa Ddata Twyll Genedlaethol

1.5. Fel yr adroddwyd yn flaenorol i'r Pwyllgor, mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno ar fynediad i'r Gronfa Ddata Twyll Genedlaethol. Caiff y gronfa ddata eisoes ei defnyddio'n eang gan y sector cyhoeddus; gan gynnwys heddluoedd ym mhob rhan o'r Deyrnas Unedig a'r sector preifat; gan gynnwys y banciau mawr. Mae'r gronfa ddata yn darparu gwybodaeth allweddol am achosion o dwyll posibl a thwyll gwirioneddol.

1.6. Mae nifer o ofynion deddfwriaethol yn cael sylw cyn gweithredu'r gronfa ddata, gan gynnwys yr Hysbysiadau Preifatrwydd angenrheidiol sy'n ofynnol o dan y

Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau 2016 – 2017

Ddeddf Diogelu Data. Mae'n hanfodol sicrhau eu bod yn cydymffurfio â gofynion ychwanegol y Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol sy'n dod i rym ym mis Mai 2018.

1.7. O ganlyniad i hyn, mae'r Ganolfan Ragoriaeth Grantiau yn y broses o ystyried y modd gorau o gyfathrebu gweithrediad y Gronfa Ddata Twyll Genedlaethol. Yn y dyfodol, bydd pob llythyr dyfarnu newydd hefyd yn cynnwys cyfeiriad at ein defnydd o'r gronfa ddata.

1.8. Bydd canllawiau a hyfforddiant ar gael i ddefnyddwyr posibl y system ar draws Llywodraeth Cymru cyn i'r gronfa ddata gael ei chyflwyno'n llawn cyn diwedd y flwyddyn galendr.

Adolygiad o'r Darpariaethau Gwrth-dwyll

1.9. Mae adolygiad o'r darpariaethau Gwrth-dwyll ar draws Llywodraeth Cymru wedi'i gomisiynu a bydd yn dechrau ym mis Medi 2017. Cynhelir yr adolygiad gan swyddogion o'r Adran Gwaith a Phensiynau a chyhoeddir y canfyddiadau yn 2018.

Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd

1.10. Ym mis Mai 2017, gofynnodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol i'r Ysgrifennydd Parhaol gadeirio'r Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd. Mae'r Bwrdd yn cynnwys uwch-swyddogion o bob rhan o Lywodraeth Cymru ynghyd â thri rhanddeiliad allanol sy'n rhoi sicrwydd a thrylwyrdd i'r gwaith a arweinir gan y Bwrdd. Mae'r Bwrdd yn canolbwyntio'n bennaf ar nodi cyfleoedd i ryddhau adnoddau o fewn Llywodraeth Cymru i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth a lleihau baich gweinyddol ein rhanddeiliaid. Mae Cylch Gorchwyl y Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd yn Atodiad A.

1.11. Mae'r Bwrdd wedi sefydlu dwy ffrwd waith gychwynnol, un yn canolbwyntio ar Grwpiau o Randeiliaid / Grwpiau Cyngori a'r llall yn canolbwyntio ar Grantiau a Sicrwydd.

1.12. Cyfarwyddwr Cyllid Llywodraeth Cymru yw'r Prif Berchennog Cyfrifol (SRO) ar gyfer y ffrwd waith Grantiau a Sicrwydd.

1.13. Crynhoir Cylch Gorchwyl y Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd, yn gysylltiedig â Grantiau a Sicrwydd isod:

Lleihau biwrocratiaeth, gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd – Grantiau a Sicrwydd

Diben y Bwrdd yw lleihau biwrocratiaeth drwy nodi gwaith gweinyddol sydd o werth isel, neu a allai gael ei wneud yn llai aml neu mewn ffordd wahanol neu ddim o gwbl. Er enghraifft, er bod monitro grantiau yn hanfodol, mae angen gwneud hynny mewn modd syml a phrydlon gan sefydlu prosesau cymesur.

1.14. Gwneir y gwaith hwn gan y Gweithgor Grantiau sydd wedi ei ailgyfansoddi o ran aelodau i sicrhau bod y ffrwd waith yn gallu galw ar yr ystod lawn o brofiadau o

Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau 2016 – 2017

bob un o'r pedwar Grŵp yn Llywodraeth Cymru. Bydd y Gweithgor Grantiau yn datblygu gwaith sydd eisoes wedi'i wneud mewn Grwpiau Llywodraeth Cymru i symleiddio gweinyddiad grantiau.

1.15. Blaenoriaeth gychwynnol y Gweithgor fu nodi rhaglen waith gyda'r nod o ddewis meysydd allweddol y gellir eu targedu i sbarduno gwelliannau.

1.16. Y meysydd blaenoriaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer y Ffrwd Waith Grantiau a Sicrwydd yw:

- Ceisiadau a hawliadau – Symud i blatfform electronig
- Dogfennau cyfreithiol – Symud i ddatrysiad electronig
- Safoni gwell - ceisiadau, llythyron dyfarnu a Thelerau ac Amodau
- Model Gweithredu Targedau – Datblygu dewisiadau eraill, gan gynnwys adolygu swyddogaeth y Ganolfan Ragoriaeth Grantiau
- Cydymffurfio cyson â safonau gofynnol
- Adolygu priodoldeb cyflwyno graddfa o drothwyon ar gyfer grantiau
- Sicrhau bod polisi Grantiau yn cyd-fynd â pholisïau ehangach Llywodraeth Cymru, gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- Ystyried gwersi a ddysgwyd gan Lywodraeth yr Alban.

1.17. Mae cynllunio manwl ychwanegol bellach ar waith sydd â'r nod o geisio sicrhau bod aelodau'r Bwrdd Effeithlonrwydd yn cytuno ar gynllun gweithredu manwl erbyn mis Tachwedd 2017.

1.18. Mae'r Gweithgor hefyd yn gyfrifol am oruchwylio'r gwaith o symleiddio nifer y grantiau ym mhob ardal, gan gynnwys adolygu a oes modd trosglwyddo cyllid grantiau wedi'i neilltuo i Fyrddau Iechyd a Llywodraeth Leol i gynlluniau heb eu neilltuo. Mae hyn yn datblygu'r gwaith o ysgogi gweinyddu grantiau yn effeithlon a ddechreuodd yn 2016 dan arweinyddiaeth y Prosiect Paratoi ar gyfer y Dyfodol.

1.19. Dechreuodd y rhaglen waith ym mis Mai 2017 a bydd yn mynd rhagddo fel y dylai i mewn i 2018. Bydd Adroddiad Rheoli Grantiau 2017/18 yn cwmpasu'n fanwl y cyflawniadau o'r ffrwd waith. Er hyn, mae gwaith sydd eisoes wedi'i wneud ym meysydd unigol Llywodraeth Cymru wedi arwain at ostyngiad cyffredinol yn nifer y cynlluniau grant wedi'i neilltuo i 62.

(ii) WEFO

Trosolwg o'r Rhaglenni Cyfredol

1.20. Mae rhaglenni 2014 – 2020 yn datblygu'n dda. Mae Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO) wedi cymeradwyo cyfanswm o 150 o weithrediadau â chyfanswm cyllid yr UE gwerth £1,330 miliwn ar ddiwedd mis Mawrth 2017. Mae hyn yn cyfateb i ryw 65% o werth potensial cyffredinol rhaglen gyllid yr UE, yn seiliedig ar gyfradd gynllunio o €1.17/£1. Mae 53 o weithrediadau eraill yn y cam cynllunio busnes gyda chyfanswm gwerth cynllunio o £211 miliwn.

Tabl 1: Gweithrediadau a gymeradwywyd ac sy'n cael eu datblygu ar gyfer rhaglenni 2014-2020

	ERDF Gorllewin Cymru £m	ERDF Dwyrain Cymru £m	ESF Gorllewin Cymru £m	ESF Dwyrain Cymru £m	Cyfanswm £m
Dyraniad	1027	174	684	174	2059
<u>Wedi'u Cymeradwyo</u>					
Gwerth y Grant	604	107	517	102	1330
Nifer y Gweithrediadau	50	24	45	31	150
<u>Cynllunio Busnes</u>					
Gwerth y Grant	171	13	21	6	211
Nifer y Gweithrediadau	26	6	12	9	53

Ffynhonnell: WEFO mis Awst 2017

1.21. Mae WEFO yn ceisio sicrhau bod cymaint o gyllid â phosibl yn cael ei ymrwymo o fewn cwmpas Gwarant Trysorlys Ei Mawrhydi erbyn i'r DU adael yr UE. Mae hwn yn gynllun uchelgeisiol a bydd angen i bob parti weithio'n effeithiol gyda'i gilydd.

ADRAN 2: CYLLID

(iii) Cyllid gan Lywodraeth Cymru

2.0. Mae'r adran hon yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gyllido a manylion grantiau i'r gwahanol sectorau ledled Cymru. Mae'r data a gyflwynir ar gyfer 2016/17 yn seiliedig ar y system 'allweddi diwydiant', a gyflwynwyd yn benodol i roi darlun clir o gyllid fesul sector, ac yn benodol y Trydydd Sector.

Tabl 2: Cyfanswm Cyllid Grant Llywodraeth Cymru fesul Blwyddyn Ariannol

	2014 / 15	2015 / 16	2016 / 17
Grant a ddarparwyd (£bn)	£13.7	£13.6	£13.8

Ffynhonnell: System Gyllid Llywodraeth Cymru

2.1. Y nifer o gynlluniau grant a wnaeth gynigion newydd yn 2016 / 17 oedd 351, 292 ohonynt wedi'u neilltuo a 59 ohonynt heb eu neilltuo.

2.2. Mae Tabl 3 yn dangos lefelau'r cyllid wedi'i neilltuo a ddarperir i bob sector dros y tair blwyddyn ariannol ddiwethaf.

Tabl 3: Cyllid Grant wedi'i Neilltuo fesul Sector a Blwyddyn Ariannol

Cyllid wedi'i neilltuo (£m)	2014 / 15	2015 / 16	2016 / 17	2016-17 Nifer y cynlluniau grantiau
Awdurdodau Lleol	£1,327	£1,339	£1,329	124
GIG	£11	£14	£19	14
Llywodraeth Ganolog a Chorfforaethau Cyhoeddus	£43	£37	£37	25
Cyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru	£42	£53	£31	12
Cyllid i Addysg	£412	£448	£434	53
Y Sector Preifat	£614	£676	£689	109
Y Trydydd Sector	£208	£248	£251	106

Ffynhonnell: System Cyllid Llywodraeth Cymru

Sylwer: Mae cyfanswm nifer y grantiau yn nhabl 3 yn wahanol i nifer y cynigion newydd (wedi'i neilltuo) y cyfeirir atynt uchod (292) gan y gallai pob grant unigol gynnwys cyllid i amrywiaeth o wahanol sefydliadau.

(iv) Cyllid gan WEFO

2.3. Mae'r adran hon yn cwmpasu cyllid a ddarperir yn uniongyrchol i sefydliadau gan WEFO. Ar ddiwedd mis Mawrth 2017, mae cymeradwyo prosiectau ar gyfer rhaglenni 2014 - 2020 wedi datblygu'n dda, ac roedd y pwyslais yn bennaf ar y prosiectau allweddol a fydd yn darparu swmp y cynnyrch yr ydym wedi ei ymrwmo i gyflawni yn y Rhaglenni Gweithredol y cytunwyd arnynt gyda'r Comisiwn Ewropeaidd.

Tabl 4: Cyllid WEFO 2016-17

Sector	2016-17 £m
Awdurdodau Lleol	24.3
Addysg Uwch ac Addysg Bellach	28.9
Preifat	28.6
Cyhoeddus Arall	0.4
Trydydd	5.6
Llywodraeth Cymru	136.3
Cyfanswm	224.1

Ffynhonnell: WEFO mis Awst 2017

ADRAN 3: CAMAU NESAF

(v) Llywodraeth Cymru

3.1. Prif bwyslais gweithgareddau'r Ganolfan Ragoriaeth Grantiau yn ystod 2017/18 fydd datblygu cyflawniadau'r ffrwd waith Grantiau a Sicrwydd o dan y Bwrdd Gwella Effeithlonrwydd.

3.2. Yn ogystal â hyn, bydd y Ganolfan Ragoriaeth yn parhau i ddarparu gwasanaeth 'busnes fel arfer' i swyddogion o bob rhan o Lywodraeth Cymru.

3.3. Fel y cytunwyd yn flaenorol gyda'r Pwyllgor, bydd Llywodraeth Cymru yn cynnal arolwg dilynol allanol yn 2018. Bydd Adroddiad Blynyddol ar Reoli Grantiau 2017 / 18 yn adrodd ar yr holl agweddau hyn, gan gwmpasu'r deuddeg wythnos lawn o weithgarwch.

(vi) WEFO: Brexit a'r Camau Nesaf ar gyfer Rheoli Grantiau

3.4. Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio i sicrhau bod Cymru yn elwa i'r eithaf ar gyllid yr UE tra bydd ar gael. Mae WEFO yn gweithio'n agos gyda noddwyr i sicrhau y cyflawnir prosiectau yn unol â'r cynllun a bod cyfnod pontio didrafferth i ba bynnag drefniadau eraill a sicrheir maes o law.

3.5. Rydym yn rhagweld y bydd mwy o graffu ar ein rhaglenni gan y Comisiwn Ewropeaidd yn y blynyddoedd sydd i ddod gan fod y ffaith bod y DU am ymadael â'r UE yn ddiagramheuaeth yn codi risgiau o'u safbwynt nhw. Mae WEFO yn ffyddiog bod ei reolyddion yn gadarn ac na fydd mwy o ymweliadau archwilio yn dod yn fgythiad i'r rhaglen gyffredinol.

Atodiad A

Bwrdd Gwella Effeithiolrwydd

Cylch Gorchwyl

1. Diben

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol, Mark Drakeford, AC, wedi sefydlu Bwrdd i nodi cyfleoedd i ryddhau adnoddau er mwyn cyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth a lleihau'r baich.

Lleihau biwrocratiaeth, gwella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd – Grantiau a Sicrwydd

Diben y Bwrdd yw lleihau biwrocratiaeth drwy nodi gwaith gweinyddol sydd o werth isel, neu a allai gael ei wneud yn llai aml neu mewn ffordd wahanol neu ddim o gwbl. Er enghraifft, er bod monitro grantiau yn hanfodol mae angen gwneud hynny yn syml a phrydlon ac mae angen sefydlu prosesau cymesur. Mae gweithgor grantiau eisoes yn bodoli. Bydd ei aelodaeth yn cael ei hadolygu.

Grwpiau Rhanddeiliaid/Grwpiau Cyngori

Er bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i ymgysylltu, mae llawer o grwpiau wedi eu sefydlu dros y blynyddoedd, a hynny gyda'r bwriad gorau, nad ydynt o bosibl yn hanfodol bellach.

Bydd cylch gwaith y Bwrdd yn cynnwys asesiad o gyrrff anllywodraethol (e.e. grwpiau rhanddeiliaid, paneli sector, grwpiau gorchwyl a gorffen, Paneli Cyngori Gweinidogol) i nodi lle ceir cylchoedd gwaith neu gyfrifoldebau tebyg neu sy'n gorgyffwrdd, a/neu sail arall i gydgrynhoi, ad-drefnu neu ddirwyn gwaith i ben os yw hynny'n briodol. Hefyd mae'n fwriad lleihau'r baich gweinyddol ar sefydliadau allanol.

Mewn rhai enghreifftiau, ceir cadw adnoddau a gaiff eu rhyddhau gan yr Adrannau gwreiddiol.

2. Amcanion/Nod

Y nod drosfwaol yw gwneud argymhellion i'r Gweinidogion ynghylch sut i ryddhau adnoddau i'w defnyddio i weithio ar flaenoriaethau llywodraeth.

- Bydd y Bwrdd yn nodi cyfleoedd i leihau, neu gyflawni'n fwy effeithiol, weithgareddau fel cyflwyno adroddiadau a monitro grantiau (e.e. adroddiadau blynyddol, adroddiadau perfformiad, monitro grantiau) a llywodraethu. Mae'n rhaid bod rheolyddion priodol ar waith i gael Gwerth am Arian pan fo cyllid cyhoeddus dan sylw ond mae angen cydbwysedd rhwng yr angen am fonitro darbodus a llywodraethu priodol. Bydd y Bwrdd yn nodi

Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau 2016 – 2017

cyfleoedd i uno neu leihau'r prosesau ar gyfer gweinyddu rhaglenni a ariennir gan grantiau.

- Bydd y Bwrdd hefyd yn asesu Gwerth am Arian cyrff anstatudol (e.e. grwpiau o randdeiliaid, paneli sector, grwpiau gorchwyl a gorffen, grwpiau a phaneli cynghori Gweinidogol) i nodi lle ceir cylchoedd gorchwyl neu gyfrifoldebau tebyg neu sy'n gorgyffwrdd, a/neu sail arall i ad-drefnu, cydgrynhoi neu ddirwyn gwaith i ben os yw'n briodol.
- Bydd angen i'r Bwrdd sicrhau bod y gwaith yn systemig ac yn digwydd ar draws y sefydliad.
- Ystyrir goblygiadau ymarferol argymhellion, gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r canlynol
 - Goblygiadau unrhyw newidiadau ar adnoddau dynol, a cheir dull y cytunir arno ar gyfer adleoli pan fo angen
 - Goblygiadau cyfreithiol, yn enwedig o ran gweithgarwch statudol
 - Disgwyliadau archwilio a chraffu
 - Newid diwylliannol sy'n ofynnol ar gyfer eu gweithredu'n llwyddiannus.
- Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn sicrhau bod Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf ynghylch y cynnydd yn gyson.
- Bydd y Bwrdd yn cytuno ar gwmpas a dull yr asesiad o gyrrff anstatudol.

3. Y tu hwnt i'r cwmpas

Bydd rhaglenni a ariennir gan yr UE, a phrosesau gweinyddu rhaglenni o'r fath, y tu hwnt i gwmpas y Bwrdd. Ystyrir unrhyw newidiadau yn y maes hwn ar wahân yn rhan o weithgarwch pontio yr UE.

Mae gwaith ar gaffael yn cael ei ddatblygu ar wahân ac felly bydd y tu hwnt i'w gwmpas.

Gwnaed gwaith yn ddiweddar i adolygu a lleihau cymhlethdod Busnes y Llywodraeth ac Aseidiadau Effaith, a gwnaed newidiadau. Felly ni fydd y meysydd gweithgaredd hyn yn feysydd i ganolbwyntio arnynt.

4. Aelodau'r Bwrdd ac atebolrwydd

Bydd canfyddiadau ac argymhellion y ddau is-grŵp yn cael eu sianeli drwy'r prif grŵp a bydd Ysgrifennydd y Cabinet, Mark Drakeford AC, yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf yn gyson. Bydd y Bwrdd Effeithlonrwydd yn atebol i Mark Drakeford AC, y Cabinet a'r Prif Weinidog o ran unrhyw benderfyniadau a wneir. Mae rhai meysydd e.e. Grantiau a Sicrwydd yn gyfrifoldeb i'r Ysgrifennydd Parhaol.

Adroddiad Blynyddol Interim Llywodraeth Cymru ar Reoli Grantiau 2016 – 2017

Dylai'r Bwrdd gynnwys grŵp craidd bach a dylid gwahodd cynrychiolwyr o'r sectorau yn unol â'r gofyn, yn dibynnu ar yr agenda.

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol i ddod i'r cyfarfod cyntaf

Shan Morgan – Yr Ysgrifennydd Parhaol (Cadeirydd)

Owen Evans – Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol

Andrew Jeffreys – Cyfarwyddwr, Trysorlys (Dirprwy Gadeirydd)

Margaret Davies – Cyllidebu Strategol

Dean Medcraft – Cyfarwyddwr, ESNR

Gawain Evans – Cyfarwyddwr Cyllid

Kerry Stephens – Canolfan Ragoriaeth Grantiau

David Richards – Cyfarwyddwr Llywodraethu

Jo Salway – Swyddfa'r Cabinet

Andrew Goodall – Prif Weithredwr y GIG

James Price – Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol, ESNR

Jo-Anne Daniels, Cyfarwyddwr, Cymunedau a Threchu Tlodi

Peter Vaughan – Heddlu De Cymru

Jacqui Weatherburn – Coleg Ceredigion

Yr Athro Peter Hines – SA Consulting, Caerdydd

Cefnogir y Bwrdd gan nifer o weithgorau, a bydd uwch swyddogion arweiniol a chynrychiolwyr o Dimau Gweithrediadau pob cyfarwyddiaeth yn aelodau ohonynt. Bydd y gweithgorau hyn yn rhannu eu canfyddiadau â'i gilydd i sicrhau y nodir cyfleoedd ar draws y sefydliad.

5. Amledd Cyfarfodydd

Bydd y Bwrdd yn cyfarfod i gytuno ar y Cylch Gorchwyl a'r dull arfaethedig, ac wedi hynny yn cytuno ar argymhellion i Ysgrifennydd y Cabinet. Dylid cyflwyno'r gyfres gyntaf o argymhellion o fewn pum i chwe mis ar ôl cyfarfod cyntaf y Bwrdd.

Bydd y Bwrdd yn cytuno ar unrhyw gyfarfodydd ychwanegol y mae o'r farn sydd ei hangen i gefnogi ei waith yn ôl y gofyn.

6. Ysgrifenyddiaeth

Gawain Evans – Cyfarwyddwr Cyllid

Eitem 3

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

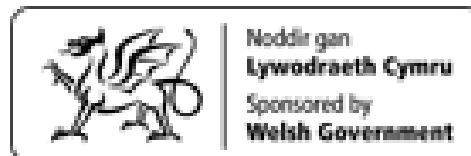

SPORT WALES

CHWARAEON CYMRU

ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS

2016- 2017

THE SPORTS COUNCIL FOR WALES AND SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST
1 APRIL 2016 – 31 MARCH 2017

ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS

The Annual Report incorporates the Performance Report including the Sustainability Report, and the Accountability Report including Remuneration Report. The Sports Council for Wales has adopted International Financial Reporting Standards (IFRS).

Sport Wales is a Sole Trustee of the Sports Council for Wales Trust.

HISTORY AND STATUTORY BACKGROUND

The Sports Council for Wales (known by its trade name Sport Wales) was established by Royal Charter dated 4 February 1972, with the objectives of "fostering the knowledge and practice of sport and physical recreation among the public at large in Wales and the provision of facilities thereto". It is financed by annual funding from the Welsh Government and from income generated from its activities. These Statements of Account are prepared pursuant to Article 15 of the Royal Charter for the Sports Council for Wales (Sport Wales) in a form determined by the Welsh Government with the approval of HM Treasury. A copy of the Accounts Direction is available for public inspection at Sport Wales offices at Sophia Gardens in Cardiff.

The Sports Council for Wales Trust was constituted on 16 May 1972 and is registered as a charity with the Charity Commissioners in England and Wales, with the charitable objectives of:

1. preserving and safeguarding the physical and mental health of the community through physical recreation (including sport) and the education in relation thereto;
2. the provision of facilities for physical recreation (including sport) which shall be available for members of the public at large.

REGISTERED OFFICE

Sophia Gardens
Cardiff
Wales
CF11 9SW

PERFORMANCE REPORT

CHIEF EXECUTIVE PERFORMANCE OVERVIEW

In 2016/17, Sport Wales has continued to enable, invest and collaborate with partners across Wales to deliver more opportunities for people to become physically active through sport and physical recreation. Alongside this, the organisation has worked to ensure that our elite athletes have the best possible chance to succeed on the world stage and that our National Governing Body partners are building effective systems to develop talent. Sport Wales continues to seek to deliver on the sector's aspirations of getting every child hooked on sport for life and create a nation of champions. Sport Wales' impact as an organisation is only possible through effective joint working with a wide range of partners. It is only right that I recognise the support and hard work of our National Governing Bodies, Local Authorities and many other partners who are central in delivering opportunities week in, week out, for people to become active.

The Welsh General Election in May 2016 saw the sport portfolio being split across two Cabinet Secretaries and a Minister. The placement of elite sport, particularly the infrastructure and major event areas, within the wider economy and tourism brief, provides recognition of sport as a contributor to economic development in Wales along with a major source of national identity on a global stage. The alignment of community sport within the broader health portfolio recognises the role that sport plays in providing opportunities for people to become more physically active and the resultant physical and mental health benefits.

I am looking forward to continuing to work with the Welsh Government and all our partners in encouraging more people to become physically active and making a positive contribution to delivering on the Chief Medical Officer's guidelines on physical activity.

Sport Wales: Delivering for Future Generations

The *Well-Being of Future Generations (Wales) Act 2015* is a great opportunity to formalise collaboration and integration with partners across the public sector. I know that alone we cannot deliver improved well-being for the entire Welsh population, it is an ambitious goal that can only be achieved through co-ordinated, collective action. I believe that this has provided Sport Wales with the opportunity to take a fresh look at the impact it makes to the well-being goals in the Act, ensuring there is recognition for the widest impact of our work on communities across Wales. Sport Wales has started on a journey to robustly evidence our wider impact and this is very much a work in progress that will continue in 2017/18.

Embedding the well-being goals, the ways of working and Sport Wales' own well-being objectives, has been crucial in ensuring consideration is given to the wider impact of our work on the well-being of the nation. The Act clearly expects a culture shift across the public sector, which I believe Sport Wales is well positioned to support, but also means that the practical processes for business planning and measurement need to better align to the Act. To achieve this Sport Wales has adapted its Equality Impact Assessment to include both the well-being objectives and the five ways of working. The creation of this new 'Impact Assessment', which also takes into account duties around child poverty and the Welsh Language, is a positive step in providing a comprehensive, joined up approach to the duties placed upon the organisation. I am conscious that as this tool starts being used it will need to be developed and amended, but believe that this is one of the most effective ways of identifying organisational progress in delivering the Act effectively and challenging thinking.

The Act places a duty on named organisations to develop a series of well-being objectives, which demonstrate how the organisation impacts on the broader well-being of the Welsh population. These are high level, strategic statements that the organisation will align measurement and our strategies against. Sport Wales has established and sought feedback on the following well-being objectives, as per the duty on us in legislation and the request within our Remit Letter from Welsh Government for 2016/17:

People in Wales live physically active and therefore healthier lives
A resilient Wales ● A healthier Wales ● A Wales of cohesive communities ● A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language ● A globally responsible Wales
<i>Measured through the National Survey for Wales and the School Sport Survey</i>

Children and young people have the motivation, physical skills, knowledge, understanding, and opportunities to take part in physical activity for life
A prosperous Wales ● A resilient Wales ● A healthier Wales ● A Wales of cohesive communities ● A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language ● A globally responsible Wales
<i>Measured through the School Sport Survey</i>

Wales is recognised internationally as a successful sporting nation
A healthier Wales ● A Wales of cohesive communities ● A prosperous Wales ● A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language
<i>Measured through the National Survey for Wales, the Sport Wales Institute Survey, Athlete Voice, Focus Tool, UK Pathway Athlete Database</i>

Sport Wales is an exemplar organisation driving a culture that promotes well-being, equality, and sustainability
A more equal Wales ● A Globally Responsible Wales
<i>Measured through the Stakeholder Perception Survey, Athlete Voice, and Staff Survey</i>

It is important that these are kept under review in the coming twelve months to ensure they capture the range of impacts that we have as an organisation. Within the next Business Plan cycle I will want to ensure that the duties within the Act are fully embedded in Sport Wales' planning process at all levels.

Leading the development of sport in all communities

Sport Wales has invested over £24million into community sport in Wales in the last twelve months, including providing National Lottery support to over 1500 clubs and organisations to deliver the thousands of local opportunities for the people of Wales to become active. I know that sport plays a central role in creating a more active and healthy population. I have sought to ensure investment in both traditional sporting opportunities for those already engaged in sport, alongside more recreational opportunities, for those who are taking part for social reasons. In the last twelve months Sport Wales has also actively invested into tackling barriers to participation for specific groups.

Sport Wales' Remit Letter from Welsh Government for 2016/17 was clear that the organisation needed to continue to proactively tackle barriers to participation in relation to equality and poverty. The organisation has made £3million of National Lottery funding available for organisations and sport partners to help tackle low participation among target audiences. This has led to new partnerships being developed and new insight into how to overcome barriers to participation faced by some within our communities. A comprehensive evaluation of this investment programme was commissioned and the initial findings are providing Sport Wales, and the wider public sector, with some important points for consideration. In particular the initial findings have indicated the need to be bold in driving collaboration, ensure an in-depth understanding of the communities being targeted and to explore different ways of measuring impact beyond number of participants. In the coming year I will be looking to embed this learning in the overall approach of the organisation to tackling low participation levels from certain groups within Wales.

This investment has not only provided valuable insight and tackled some of the barriers to participation, it has also broadened the number of partners that Sport Wales now invests in beyond a traditional governing body and local authority base. Whether it's geocaching in the Brecon Beacons with young people from deprived communities, improving physical literacy for girls through the Girl Guides or working with RCT Homes to make physical activity more accessible to their tenants, these new partnerships have found new ways to deliver on the organisations goals and been able to reach audiences that might previously have not thought sport was for them.

Sport Wales has utilised research previously undertaken into participation in Black and Minority Ethnic (BME) communities in Wales to inform the decision to make a £500,000 investment into a partnership with the Welsh Council for Voluntary Action (WCVA) to specifically work with BME communities in Cardiff, Swansea, Newport and Wrexham. The intention of this partnership is to not only identify opportunities for participation in activity, but also to listen to and engage communities in delivering these opportunities. This has been led by the insight we have from Sport Wales surveys and commissioned pieces of research, as well as the knowledge and skills of partner organisations. The WCVA partnership complements other investments such as the award winning Cricket Beyond Boundaries project with Cricket Wales, which received Sport Wales investment to deliver pop-up cricket sessions for BME communities across Cardiff.

The approach of identifying new partnerships and investing in those organisations that are best placed to deliver on our outcomes has been at the heart of Sport Wales' proposal to redevelop the delivery model for community sport. In the last twelve months, considerable consultation has been undertaken with a wide range of partners, both new and existing, on a business case to evolve the way in which Sport Wales invests into community sport. This is based on delivering outcomes for Sport Wales and Welsh Government, but most crucially for individual citizens and communities. The organisation has worked with partners across North Wales to develop a proposal for 'Sport North Wales'. This has been led by the agencies involved and focuses on how to achieve greater collaboration to ensure the maximum impact of any investment on the communities of North Wales. A similar approach has been adopted with organisations in Gwent to look at how a regional model of strategic investment would work for that area. The learning from both of these pathfinders will inform the discussions that are taken forward with other parts of Wales.

Over the past 12 months, Sport Wales has also been leading the development of a sporting pathway model, which is seen as a long term approach for all partners who can impact on the Community Sport and Elite Sport strategies. This piece of work has initially been developed with the input of National Governing Bodies, but is relevant for all partners Sport Wales works with.

The foundations for participation is critical in creating a nation that is able to be active and participate in sport. Whilst the development of physical literacy is a lifelong journey, Sport Wales recognises that it is in schools where the biggest impact can be made, through getting those first experiences of being active right. Sport Wales has received fifteen years of investment from Welsh Government into programmes that can support all children to be physically active, culminating in the Physical Literacy Programme for Schools (PLPS) and the fit with the development of a new curriculum. In this time I have seen a steady increase in the number of pupils regularly participating in sport and a gradual embracing of physical literacy as a core area of work by schools. Whilst the investment for the PLPS programme ended this financial year, there is a legacy of a range of resources and knowledge that will be central in providing education professionals with the tools they need to deliver a physically literate population and the 'Healthy and Confident' area of the new curriculum. Central to this has been the development of the 'Physical Literacy Journey' online toolkit, which provides education professionals with access to all the materials, knowledge and guidance that have been developed over the last fifteen years. Sport Wales will continue to work to ensure that the new curriculum and schools place the physical literacy agenda at the heart of their offer.

Sport Wales has sought to listen to the needs of community sport through the development of the Club Solutions website (www.clubolutions.wales), which was launched in June 2016 as part of Sport Wales' Volunteers Week activity. The website content has been developed in partnership with the sector and continues to evolve with their input to ensure it meets the needs of sporting organisations. The website has been well received since its launch and 223 organisation have accessed the self-assessment tool that's available on the website, which through a series of questions helps organisations identify areas of improvement. In addition, over 400 organisations responded to an online survey on their learning needs and in response to the survey findings, a number of 'bitesize learning' tools are being developed. The development of this site will continue in the coming year.

Sport Wales has made good progress in raising the profile of effective long term planning of facilities with the Welsh Government and the sport sector in the past year. The Facilities Blueprint was launched by the Deputy Minister and is one of the first sport policy documents that positively responded to the Well-being of Future Generations (Wales) Act. A high profile advocacy event, organised in partnership with the Welsh Local Government Association, was held in September 2016 at the Senedd to raise awareness of the blueprint. I am keen that this work continues in the coming twelve months with the sport sector and other key partners, particularly planning and education, to ensure all sports and local authority areas are able to establish long term facility plans.

As part of Sport Wales' commitment to facility development, the organisation has continued to invest in the 3G Collaboration Partnership with Hockey Wales, Welsh Rugby Union and Football Association of Wales, which has seen investment in a range of 3G facilities right across Wales. The innovative approach adopted with the three sports is to ensure that 3G pitches are placed in areas where there can be maximum usage and to ensure a strategic overview of investment. It is this type of collaboration that Sport Wales would like to see embedded across facility development in Wales.

Enabling Success on the International Stage

The summer of 2016 saw our Welsh sport stars once again put the nation on the map. The unprecedented success of the Welsh football team at Euro 2016 brought the nation together like never before on their journey to the semi-finals. Sport Wales' investment into the FAW Trust sought to ensure that every piece of inspiration generated could be matched by an opportunity to participate in a range of football opportunities.

Following the football the nation saw in Rio the best ever performance for Welsh athletes at an Olympic Games. Twenty three Welsh athletes represented team GB, returning 10 medals (surpassing the previous highest total of seven in London) including four golds (equalling the previous highest number won in Antwerp in 1920). Jade Jones became the first Welsh woman ever to retain an Olympic title, and there were world records for Owain Doull and Eleanor Barker on their way to team pursuit gold. A further gold was secured by Hannah Mills and emotional silver medals for Becky James and Jazz Carlin after both missed the London Games with injury. Two of Wales' Olympic debutants (Chloe Tutton and Non Stanford) finished in fourth, just outside of the medals. Looking forward, it is positive to note that 17 of Wales' 23 Olympians, including double medalists Jazz Carlin and Becky James, are eligible to compete at the Gold Coast Commonwealth Games in 2018.

At the Paralympics, 26 Welsh athletes (10% of Team GB) were selected, returning eight medals including five golds. Established Paralympians Rachel Morris, Hollie Arnold, Aled Davies and Aaron Moores all delivered gold medals and there were bronze medals for Paralympic debutants Sabrina Fortune and Phil Pratt. Despite the success, the Paralympic medal delivery represents a downward trend. Sustaining success at the Games will require maintaining the momentum already created in improving the quality of the systems and pathways that develop future medalists. This also reflects the growing competitiveness of Paralympic sport globally and the reduction in multi-medal winning athletes within the Welsh contingent

The Sport Wales Institute supported 85% of the athletes selected across both teams, in addition to supporting some non-Welsh athletes that are based in Wales. Working closely with the athletes and their coaches, the Sport Wales Institute science and medicine practitioners provided the day to day support that helped these athletes to excel at the highest level by providing bespoke expertise and solutions to meet their performance needs. The Sport Wales Institute also works collaboratively with British governing bodies to ensure that athletes who now train in programmes based elsewhere in the UK, are able to access a seamless provision of world class support in the periods when they return to Wales. The organisation was also represented at the Games with three members of staff selected to be part of Team GB in either HQ or holding camp roles.

With the next Commonwealth Games looming, Sport Wales is doing everything we can to ensure our athletes succeed in the Gold Coast. The Sport Wales Institute has worked with our sports and, based on evidence, identified athletes that have the best prospects of achieving medal success in Australia. The team has then worked with the sport and the athletes to provide a range of bespoke services in order to support the athlete to achieve their goals. The Sport Wales Institute continues to adopt an approach whereby the practitioners wrap themselves around the athlete in order to provide the support that is needed, when it is needed.

In the last twelve months the Sport Wales Institute has realigned our high performance approach, through discussions with National Governing Body performance directors, to ensure that future athletes are better prepared to cope with the demands of elite level training. The system building work the Sport Wales Institute is undertaking is about delivering across a wider group of athletes, earlier in their careers to make sure they achieve their full potential. It is more sustainable because it focusses on preventing problems before they occur, supports sports in working collaboratively and will provide a competitive advantage on the world stage. The Sport Wales Institute is inviting and encouraging performance directors, coaches and athletes to be open and confident in giving

the organisation continuous feedback on the quality of services so that improvements can be made continuously.

Organisational Development

I have sought to continue to ensure the organisation invests in all our staff, including having in place a comprehensive management and leadership programme delivered by the Chartered Management Institute. I am proud of the Gold standard in Investors in People that we received in 2015 and look forward to our next appraisal in 2018.

I am pleased to report that for the second successive year Sport Wales has been awarded 'substantial assurance' by Deloitte, our internal auditors. This highest possible category has been awarded for both the organisation's overall assessment, based on audits undertaken during the year, and also for our corporate governance & risk management arrangements.

Sport Wales has continued to develop a commercialisation strategy in the last twelve months along with partners in the sport sector, as referenced in our Remit Letter. This has sought to define the role of Sport Wales in bringing the sport sector and the private sector together as well as areas for commercial development within the organisation, particularly our two national centres. Sport Wales has taken time in developing this approach to ensure that it is adding value to the work already being undertaken to make the sport sector more commercially sustainable via governing bodies and other partners. It is important in the context of reducing public sector investment that partners are positively and proactively seeking additional sources of investment and support.

Our Plas Menai Centre was successful in obtaining capital grants during the year totalling approximately £250,000 from sources outside of our sponsor division – namely the Tourism Investment Support Scheme and Welsh Government's Invest to Save Scheme.

This commercial approach is not solely about investment, equally important is accessing the skills and knowledge of those working in more commercial settings in order to provide the sport sector with that insight in order to develop. In the past twelve months Sport Wales has sought to build a range of contacts that can add to the range of skills available to the sport sector in Wales. Whilst this work is still in its early stages, I believe that there are some sound principles to work from that have been agreed in conjunction with our partners.

Finally, I would wish to thank all staff for the professionalism they have shown during the period of Welsh Government's assurance review of governance arrangements at Sport Wales at the end of 2016 and the subsequent termination of the Chair and Vice Chair appointments in March 2017. This has inevitably been a difficult time for all staff, not just in Sport Wales but the sector more widely. I am proud of the way that my staff conducted themselves during this period, who demonstrated, once again, their professionalism and dedication to Sport Wales and the sector.

Uniting a Proud Sporting Nation

In the coming year Sport Wales will need to continue to identify savings from across the organisation in order to ensure that the maximum investment can be made available to the development of sport and physical recreation in Wales. I recognise the need to work across the public sector, particularly with Public Health Wales and Natural Resources Wales, to identify a suite of measures that can demonstrate Sport Wales' role in getting the nation more physically active and meeting the Chief Medical Officers guidelines for physical activity.

I will be continuing to work with partners at sustaining and growing levels of activity and also have appropriate conversations with those partners that could deliver opportunities that would encourage more people to build on the activity that they are taking. I am looking for the organisation to target these 'infrequent participants' in order to make our contribution to the wider physical activity agenda.

Sport Wales will have new data during the year on adult participation in sport, as part of the new unified survey that will allow greater cross reference to other health behaviours and inform the organisations overall approach. Alongside this I am committed to continue to develop our understanding of the impact of Sport Wales' work and investment within the broader duties of the Well-Being of Future Generations (Wales) Act.

Sport Wales will work closely with the Commonwealth Games Council for Wales to ensure that Team Wales has the best possible opportunity to deliver a successful team in the Gold Coast in April 2018. As highlighted earlier this will be complemented by Sport Wales' 'more than medals' approach, which focusses not only on medal success but in working with a range of partners to build sustained success through effective performance systems within sports.

I am looking forward to working with staff and all our partners in positively responding to the findings of the Ministers' independent review of the organisation. Following the publication of the report I am committed to reflecting on the findings and developing a new long term strategy for Sport Wales in collaboration with our sector, which also creates a clear link to any Welsh Government 'Healthy and Active' strategy. I firmly believe that the resilience the organisation has demonstrated in the latter half of this financial year will stand us in good stead in developing our long term strategy and continuing to deliver on a range of outcomes for Welsh Government, the sport sector and ultimately the people of Wales.

The key issues and risks that could affect the entity in delivering its objectives are detailed within the Risk Management section of the Annual Governance Statement on page 20. The Directors continue to adopt the going concern basis in preparing the financial statements which assumes that Sport Wales will continue in operation for the foreseeable future.

PERFORMANCE ANALYSIS

As a producer of Official Statistics, Sport Wales provides vital outcome data that is robust and precise to inform sport and physical activity policy and practice, and shape decisions at both a national and local level. The organisation currently collect this data through two large-scale biennial population surveys^{1 2}.

The main sport-related performance measures are:

- **The percentage of people in Wales who are 'hooked on sport'** – participating in sport on three or more occasions a week. This is our main outcome measure.
- **The percentage of people who are a member of a sports club.** Given the investment that Sport Wales makes into National Governing Bodies of Sport, it is important to measure the membership of formal, structured club-based opportunities.
- **The percentage of people who volunteer in sport (15+ years).** The workforce are key to inspiring, motivating, and supporting people to participate in sport. It is important that Sport Wales monitors the levels of volunteering to ensure that sports participation is sustainable.

Sport Wales' most recent performance can be found in Table 1. There have been positive trends in people's participation in sport in recent years. In terms of young people, there have been significant increases in the numbers of people who are 'hooked on sport'; up from just 27% in 2011 to 40% in 2013, and now 48%. This growth is as a result of ten years of planned and systematic investment into youth sport. The increases in the numbers of people who are 'hooked on sport' are complemented by the increase in sports club membership.

There has also been positive increases and sustainability in participation among adults at a time when other parts of the UK have been unable to sustain participation. Although there has been a very slight (statistically insignificant) decrease in the numbers of volunteers, the average number of hours that people have volunteered has increased. So the overall contribution of volunteers has increased.

Table 1: Key Performance Indicators – Sport

Children and Young People (7-16 years)			Adults (15+ years)			
	Hooked on Sport ³	Sports Club Membership		Hooked on Sport	Sports Club Membership	Volunteering in Sport
2011	27%	46%	2008	29%	16%	5%
2013	40%	53%	2012	39%	27%	10%
2015	48%	57%	2014	41%	27%	9%

Sport Wales has an aspirational target of 75% of young people and young adults (up to 34 years of age) to be *hooked on sport* by 2026. This equates to an additional 250,000 people being *hooked on sport*.

¹ Sport Wales has collaborated with Welsh Government and other public sector bodies to develop a new National Household Survey for Wales. The fieldwork commenced in April 2016 and will run for 5 years. Reporting will be on an annual basis.

² Sport Wales is unable to provide outcome data for 2010. The data collectors breached the contract meaning that the data was unusable.

³ *Hooked on Sport* is defined as participating in sport on 3 or more occasions a week.

Whilst regular participation, three or more times per week, is Sport Wales' key performance indicator, data relating to those participating below this level is also important to note. The data outlined in Table 2 demonstrates that alongside an increase in regular participation we have seen a drop in those who are responding saying that they are undertaking no activity. As important as increasing regular activity is, as this suggests more of a lifelong habit, I recognise the importance of working across the public, private and third sectors in order to tackle inactivity as a whole.

Table 2: Frequency of Sporting Activity

	Children and Young People (7-16 years)		Adults (15+ years)	
	2013	2015	2012	2014
No activity	36%	29%	40%	38%
Average of once a week	10%	10%	12%	12%
Average of twice a week	14%	13%	9%	9%
Average of three or more times a week (Hooked on Sport)	40%	48%	39%	41%

Where there has been notable success is in the younger age groups, with a trend of sustained increases in levels of regular participation. This reflects Sport Wales' strategic focus over recent years of investing in opportunities for children and young people to become active through sport and focussing this around schools. Between 2013 and 2015, there has been a seven percentage point decrease in the number of people who are not active, and the eight percentage point increase in those who are *hooked on sport* suggests a general positive shift in the frequency of children and young people taking part in sport.

Children and young people as a cohort have become more active. Changing behaviour in adults is more difficult. Whilst there has been sustainability in participation among adults, in order for more people to be active more often, we need to harness the insight available and employ different strategies to engage a broader range of the population.

Over the past four years Sport Wales has undertaken and commissioned a wide range of research in order to advance our own and the sector's understanding of the sport and physical recreation landscape in Wales.

This research has involved:

- Over 8,000 survey responses from adults and 116,000 survey responses from young people on their sporting behaviours, preferences & experiences
- Interviews and focus groups with 97 adults and young people from BME communities across Wales, plus intensive qualitative research with 14-21 year olds exploring the factors surrounding their participation and non-participation
- Survey responses from 88 athletes, coaches and performance directors on the services and support provided by Sport Wales Institute and their governing bodies

The breadth and depth of data gleaned from this research is significant, and collectively it has provided a wealth of insight and intelligence. Yet within this intricate mass of data certain themes, patterns and corollaries consistently emerge. These themes fall into five inter-related areas which taken together explain why engagement in sport continues to vary so significantly across our population. Out of this analysis and in response to our Remit Letter, Sport Wales' Insight Team have developed a tool, the *Elements of Engagement*, which helps with understanding of how to increase or sustain engagement in sport and physical recreation in Wales, and thereby creating an active, healthy, and vibrant Wales.

There are five elements that have people at the heart of engagement:

1. **Motivation:** an inner desire or drive. 'The energy for action'
2. **Confidence:** a belief in one's ability to take to attain a high level of performance or to achieve desired goals, and a sense of certainty that doing so will be worthwhile
3. **Awareness:** knowing when, where and how to take advantage of relevant opportunities
4. **Opportunity and Resources:** opportunities are available and easily accessed
5. **The Experience:** the experience is worthwhile. It reinforces one's motivation & confidence and increases the likelihood of continued engagement

The *Elements of Engagement* is a frame through which the organisation is understanding and developing insight, and in an applied way, developing a suite of resources to help increase or sustain engagement in sport and physical recreation.

I am continually looking to improve how we measure our performance and impact. To this end as part of the proposed new delivery model for community sport and physical activity, a suite of additional key performance indicators have been proposed, which are currently subject to Welsh Government sign-off.

Sport Wales is also an active member of the Physical Activity Measurement and Research Group which is led by Public Health Wales and also includes colleagues from Cardiff University, University of South Wales, Swansea University, Cardiff Metropolitan University, Aneurin Bevan Health Board, Natural Resources Wales, and Welsh Government. The purpose of this Group is to provide an opportunity to scrutinise the quality and relevance of data being collected across Wales in relation to physical activity. As part of this, the Group has been reviewing what measures are collectively needed to be able to feed into the current physical activity indicators, and therefore measure the Chief Medical Officers' Guidelines on Physical Activity. For Sport Wales, this would mean developing our understanding around duration and intensity of sporting activity. It is possible to make inferences that sporting activity will be of at least moderate intensity and at least 30 minutes in duration. However, I am looking to ensure the organisation explore both data that measures *hooked on sport* with levels of physical activity to test these assumptions.

Whilst Sport Wales understands its impact on the overall physical activity levels of the nation, a significant project has been developed, and which will progress into 2017/18, that focuses on the wider impact of the organisations work on the people of Wales. This uses the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 and our well-being objectives as the frame for this work.

Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015

The Act provides for better decision-making by ensuring that those public bodies take account of the long-term, help to prevent problems occurring or getting worse, take an integrated and collaborative approach, and considers and involves people of all ages. This supports existing commitments such as the Welsh language, equalities and the UN Convention on the Rights of the Child.

Through this, Sport Wales has a duty to carry out sustainable development. Sustainable development is defined as a process of improving the economic, social, environmental and cultural well-being of Wales. Together, the seven well-being goals and five ways of working provided by the Act, are designed to support and deliver a public service that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.

This is a significant change in how the public sector thinks and acts. I acknowledge that Sport Wales is on a journey and have taken measures to help with this. Over the course of 2016/17, Sport Wales' work in this area has been multi-faceted, and has included:

1. Identifying which of the well-being goals our objectives in the 2016/17 Business Plan impact upon
2. Developing a suite of well-being objectives, which will, at a very high-level, be the basis through which Sport Wales' impact will be measured in the future
3. Awareness and engagement work; this will be progressed during 2017/18 and will tie into staff competencies, performance and appraisals
4. The development of an impact assessment process and supporting documentation that enables us to fulfil our duties under both the Equality Act (2010) and the Well-being of Future Generations (Wales) 2015 Act. Staff are being supported in the application of this through both formal and informal training
5. Ensuring that in procurement documentation for the proposed new delivery model for community sport and physical activity, the organisation has outlined the need for our delivery partners to improve the economic, social, environmental and cultural well-being of Wales
6. Being proactive by requesting and completing an advisory internal audit on our readiness to meet the requirements of the Act
7. Asking and being selected to be a pilot case study for how the Wales Audit Office will approach their auditing work in relation to the Act
8. Learning and sharing information and practice with other public bodies and organisations. This allows for connection on common issues and continual improvement
9. Commissioning a piece of work to understand the social return on investment and economic value of sport in Wales
10. Developing a project that enables us to understand, optimise and measure the impact that Sport Wales' work has on the people of Wales. The medium-term impact of this work will be that staff will see how their work fits into the bigger picture, where the gaps are, and to think in a more focused way. This will help the organisation to think and act collectively to optimise impact.

FINANCIAL RESULTS FOR THE YEAR

The total comprehensive expenditure for Sport Wales after taxation for the year ending 31 March 2017 totalled £22,986,000 (2015/16 £24,797,000). The net movement on the general fund for the year (page 37), after the funding received from the Welsh Government, was an over spend of £331,000 (2015/16 over spend of £353,000). The £331,000 decrease was arrived at after charging £532,000 depreciation (2015/16 £534,000) and was largely in line with expectation.

The results of the Trust are consolidated into these financial statements.

SUSTAINABILTY

Sport Wales actively pursues policies and initiatives that seek to reduce the impact its operations have on the environment. The Corporate Environmental Strategy is fully in place since previously being approved by the Board. Over and above the significant steps already undertaken, Sport Wales set itself the goal to exceed Welsh Government targets, the primary one being a 3% annual reduction in carbon emissions using 2013/14 as a baseline, to be measured on a rolling three year basis.

Throughout 2016/17 Sport Wales has attempted to reduce its travel costs by encouraging staff to use video conferencing, Skype and Sharepoint. This has led to a significant reduction in the cost, mileage and CO2 emissions of travel compared to 2015/16.

Sport Wales also continues to offer a Cycle Scheme to employees, in order to reduce car usage. Employees may claim a mileage allowance for all business journeys made by bicycle.

Sport Wales remains committed to implementing technological solutions to help reduce emissions and waste where possible, such as dual screens to review documents rather than printing them hence reducing paper and printing costs.

Although Sport Wales National Centre slightly increased its Energy Performance Operational Rating during the year due to increased usage and colder weather the centre remains well below the typical rating for the type of building.

Throughout the year, the programme of introducing energy efficient measures continued. LEDs were installed in the Jubilee Hall, Bute Suite, side reception and a number of office and circulation areas together with energy efficient lighting to the Tennis courts. Four more bedrooms were refurbished to use the swipe key card system to control electrical fittings.

The centre continues to operate in accordance with the Waste Hierarchy guidance and has achieved Level 2 Green Dragon Environmental Management Standard Award.

The increase in waste collection compared to 2015/16 was due to the removal of diseased trees where the wood was recycled. In total, 82.07% of all waste at the centre is recycled.

There was a slight increase in water usage compared to 2016/17 due to the failure of the ground water borehole pump in June 2016. This meant that the mains water supply was used to water pitches until the pump was replaced.

Plas Menai is continuing to use the environmental system and over the coming year we will be using the data it provides to make targeted changes to reduce energy usage.

Over the last two years the centre has refurbished all its main customer accommodation and installed energy saving low wattage LED lighting that is operated by sensors, improved insulation in the accommodation areas and replaced old single glazed units with new double glazed windows.

Work on refurbishing the onsite resident houses will be completed by March 2018. The refurbishment of the houses will include the replacement of lighting with new sensor operated low wattage LED units and will also involve the installation of new energy efficient boilers.

Gas oil and water usage has increased slightly throughout the year due to increased use of the pool facilities.

The centre has been working with Bangor University Sailing Club and we are entered in the University Sustainability Challenge an initiative supported by the RYA Green Blue scheme and the British Marine Federation.

Over the next 12 months the installation of bowsers to capture rain fall for rinsing boats and equipment will be expanded and more recycling bins will be installed, reducing costs and increasing our recycling. It is also the centre's long term aim to install a solar array that will help reduce electricity usage and costs – funding for this project is being researched.

The centre has withdrawn from the Green Dragon initiative, but will continue to maintain the principles of the scheme, maintain our environmental policy and deliver against our environmental action plan.

ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

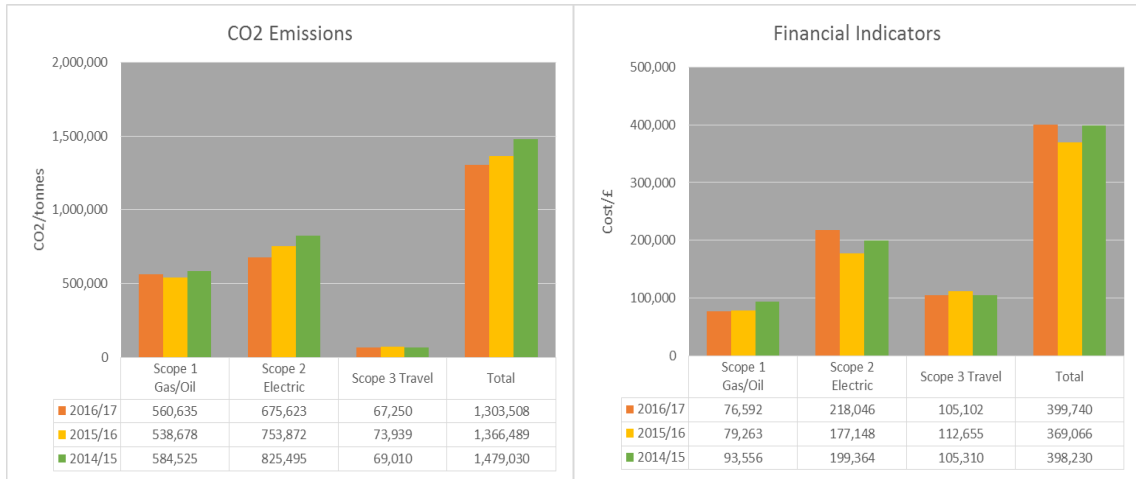
The following tables includes all Sport Wales offices data and associated cost

Waste		2016/17	2015/16	2014/15
Non-financial	Total KG	158,580	68,390	86,726

Greenhouse		2016/17	2015/16	2014/15
Co2	Total gross emissions (Co2)	1,236,258	1,292,550	1,410,020
	Total net emissions (Co2)	1,236,258	1,292,550	1,410,020
	Gross emission, scope 1	560,635	538,678	584,525
	Gross emissions, scope 2	675,623	753,872	825,495
Energy kWh	Electricity (non-renewable)	1,639,661	1,631,087	1,670,163
	Electricity (renewable)	0	0	0
	Gas	1,206,082	1,149,833	1,160,585
	Gas Oil	1,225,689	1,205,087	1,359,122
Financial Indicators (£)	Expenditure – energy	294,640	256,410	292,920

Finite Resource	Water	2016/17	2015/16	2014/15
Non-financial (M³)	Supplied	13,278	12,266	13,383
	Abstracted	2,075	2,514	2,251
Financial indicators (£)	Water supply costs	28,683	23,223	33,300

Travel		2016/17	2015/16	2014/15
Co2	Rail	6,736	7,910	8,189
	Air	18,041	25,006	18,029
	Ferry	0	0	0
	Car (Taxi/Bus etc)	422	277	536
	Own Car Usage	41,986	40,746	42,256
	Total	67,185	71,950	69,010
Cost	Rail	30,314	36,197	28,461
	Air	9,227	11,168	9,537
	Ferry	0	0	0
	Car (Taxi/Bus etc)	2,278	2,076	3,155
	Own Car Usage	63,281	63,214	64,158
	Total	105,100	109,685	105,311
Miles	Rail	86,180	109,725	108,025
	Air	52,668	70,991	41,338
	Ferry	0	0	0
	Car (Taxi/Bus etc)	1,562	1,063	2,483
	Own Car Usage	139,479	139,064	142,573
	Total	279,889	314,244	294,419

Conservation and Biodiversity

Sport Wales National Centre, Cardiff is located in a Grade 2 listed garden and all the trees have Tree Protection Orders which are managed in accordance with these orders.

The National Centre at Plas Menai runs marine environmental educational courses on the Menai Strait, has planted a managed woodland and bird boxes have been placed around the site.

Sustainable Procurement and the Future

Sport Wales's procurement policy requires that all procurement awards in excess of £10,000 should be awarded on the basis that they offer "the optimum combination of whole life costs and benefits to meet Sport Wales' requirements". Whole life costing considers not just the *purchase price*, but also takes into account the continued cost of ownership, maintenance and disposal of services.

We will continue to work to embed sustainable policies in our operations. In particular, we are conscious of the wider environmental impact which our work has and will investigate ways in which we can positively impact upon this.

ACCOUNTING OFFICER: S Powell
10 July 2017

ACCOUNTABILITY REPORT

CORPORATE GOVERNANCE REPORT

DIRECTORS REPORT

BOARD

During 2016/17, Sport Wales comprised the following board members;

Dr Paul Thomas**	(Chair Appointed 01.04.2016, terminated 29.03.2017)
Mrs Adele Baumgardt**	(Vice Chair Appointed 01.09.2012, terminated 29.03.2017)
Mr Lawrence Conway	(Interim Chair from 14.02.2017, Chair from 29.03.17)
Prof. John Baylis *	(Reappointed 01.04.2014)
Mr Simon Pirotte	(Reappointed 01.04.2014)
Ms Julia Longville	(Reappointed 01.09.2015)
Ms Johanna Sheppard*	(Reappointed 01.09.2015)
Mr Peter King	(Reappointed 01.09.2015)
Amanda Bennett*	(Appointed 01.09.2014)
Andrew Lycett*/**	(Appointed 01.09.2014)
Richard Parks	(Appointed 01.09.2014)
Samar Wafa	(Appointed 01.09.2014)

Chief Executive Ms S Powell

* Member of the Audit & Risk committee

** Member of the Remuneration committee

DECLARATIONS OF INTEREST

All Members and senior staff of Sport Wales have completed a return detailing any interests in organisations which provide, or may seek to provide, commercial services to Sport Wales for 2016/17. Information provided that requires disclosure in accordance with International Accounting Standard 24 is disclosed in Note 19 of these accounts.

PERSONAL DATA RELATED INCIDENTS

Sport Wales has controls and policies in place to ensure data integrity. Information Technology systems ensure that the physical security of data is tightly controlled. As far as we are aware, no loss of data occurred during the period under review.

RISK IDENTIFICATION AND MANAGEMENT

Detail on Risk Management is contained in the Risk Management section of the Annual Governance Statement on page 20.

SUPPLIER PAYMENT POLICY AND PERFORMANCE ACHIEVED

Under the Late Payment of Commercial Debts (Interest Act 1998) and in line with the Better Payment Practice Code (which can be located on www.payontime.co.uk) Sport Wales is required to pay suppliers' invoices not in dispute within 30 days of receipt of goods or services or valid invoice, whichever is the latter.

Sport Wales aims to pay 100% of invoices, including disputed invoices once the dispute has been settled, in line with these terms. During the year ended 31 March 2017 Sport Wales paid 100% (2015/16 98%) of all invoices within the terms of its payment policy. No interest was incurred during the year as a result of late payments.

FINANCIAL INSTRUMENTS

Details of financial instruments can be found in note 1.11 to the financial statements.

REMUNERATION OF AUDITORS

The Audit Committee oversees the nature and amount of non-audit work undertaken by Wales Audit Office our external auditors. During 2016/17 there was no non audit work undertaken by auditors. The audit fee is disclosed in note 7 to the financial statements.

Statement on Disclosure of Relevant Audit Information.

1. As far as the Accounting Officer is aware, there is no relevant audit information of which the auditors are unaware, and
2. The Accounting Officer has taken all the steps that she ought to have taken to make herself aware of any audit information and to establish that the auditors are aware of that information.

STATEMENT OF COUNCIL'S AND CHIEF EXECUTIVE'S RESPONSIBILITIES

Under the Royal Charter, dated 4 February 1972, The Sports Council for Wales (Sport Wales) is required to prepare for each financial year statements of accounts in the form and on the basis determined by the Welsh Government, with the consent of the Treasury. The accounts are prepared on an accruals basis and must give a true and fair view of Sport Wales' state of affairs at the year end, including its net expenditure, changes in equity and cash flows for the financial year.

In preparing the accounts, Sport Wales is required to comply with the requirements of the Government Financial Reporting Manual and in particular:

- observe the accounts direction issued by Welsh Ministers, including the relevant accounting and disclosure requirements, and apply suitable accounting policies on a consistent basis;
- make judgements and estimates on a reasonable basis;
- state whether applicable accounting standards have been followed, and disclose and explain any material departure in the financial statements; and
- prepare the financial statements on the going concern basis, unless it is inappropriate to presume that the entity will continue in operation.

The Principal Accounting Officer for the Welsh Ministers has appointed the Chief Executive as the Accounting Officer for Sport Wales. Her relevant responsibilities as Accounting Officer, including her responsibility for the propriety and regularity of the public finances for which the Accounting Officer is answerable and for the keeping of proper records, and for safeguarding Sport Wales' assets, are set out in the Accounting Officers' Memorandum issued by HM Treasury.

ACCOUNTING OFFICER: S Powell
10 July 2017

ANNUAL GOVERNANCE STATEMENT 2016/2017

Introduction

The Governance Statement brings together in one place all disclosures about matters relating to an organisation's governance, risk and control. As Accounting Officer I am personally responsible for the Governance Statement which outlines how I have discharged my responsibility to manage and control the resources of Sport Wales during the course of the year.

As Accounting Officer I have reviewed the Corporate Governance in Central Government Departments: code of good practice 2011 and believe that Sport Wales has fully complied with the relevant elements of the code in respect of both its Exchequer and Lottery functions.

CORPORATE GOVERNANCE

The Board

Corporate Governance is the system by which organisations are directed and controlled. The Board of Sport Wales is responsible for the governance of Sport Wales and the Sports Council for Wales Trust. The Board's role is to satisfy itself that an appropriate governance structure is in place and to scrutinise the performance of the executive and the organisation's delivery of the Sport Wales' Vision.

The Sport Wales Board is made up of a Chair, a Vice Chair and up to twelve other members all of whom are appointed by the Welsh Government. The Board's composition includes representation from a wide cross section of different professions and members with expertise and experience relevant to both community and elite sport.

Following a unanimous vote of no confidence by the Board in the previous Chair on 23rd November 2016 the Welsh Government suspended the activities of the Board. Following an Assurance review undertaken by Welsh Government, the Board activities were re-instated on 14th February 2017. The Chair and Vice Chair were suspended pending further investigation. Lawrence Conway was appointed as interim chair, with John Taylor, the former chief executive of ACAS, to work with him, in a consultative capacity, in order to ensure the Board can operate as a coherent functioning body.

Resulting from the further investigations, the Minister announced on 29th March 2017 that the Chair and Vice Chair's appointments were terminated with notice.

Sport Wales is committed to equality and the diversity of its Board, which now comprises 45.5% female representation and 18.2% BME.

Attendances for both the Board and the Audit & Risk Committee are shown in the table below. Due to the activities of the Board being suspended for a period during the year, there were only three Audit and Risk committee meetings rather than the usual four.

Board Member	Board Meeting (Number of meetings attended of 5)	Audit & Risk Committee (Number of meetings attended of 3)
Dr Paul Thomas (Chair) *	3 / 5	Not Applicable
Adele Baumgardt (Vice Chair) *	4 / 5	Not Applicable
Lawrence Conway (Interim Chair)	1 / 1	Not Applicable
Amanda Bennett	5 / 5	3 / 3
John Baylis**	5 / 5	1 / 1
Peter King	3 / 5	Not Applicable
Simon Pirotte	5 / 5	Not Applicable
Julia Longville	4 / 5	Not Applicable
Andrew Lycett	5 / 5	3 / 3
Johanna Sheppard	5 / 5	2 / 3
Richard Parks	4 / 5	Not Applicable
Samar Wafa	4 / 5	Not Applicable
(Independent members – Audit Committee only)		
Sandy Blair	Not Applicable	3 / 3
Gareth Jones	Not Applicable	3 / 3
Louise Casella	Not Applicable	0 / 3
Overall Percentage Attendance rate	89%	79%

*Members suspended for the March 2017 meeting

**Only available for one committee meeting as resigned from Audit & Risk Committee

To discharge its responsibilities and to obtain the assurance required that demonstrate good governance practices are in place, the Board has agreed the following governance structure:

- Two permanent committees; The Audit & Risk Committee and the Remuneration Committee
- Three Sub Groups and two advisory groups approved by the Board (listed below)
- The Executive Management Team and staff structure

Whistleblowing Policy

Sport Wales has an established and Board approved Whistle-Blowing Policy which is detailed in the Staff Handbook. During 2016/17 Sport Wales was not aware of any reported incidents. We believe that the policy is effective and staff have full access to it, if required. The policy is reviewed periodically with the Staff Handbook.

Audit and Risk Committee

The Board has established an Audit and Risk Committee to support it in discharging its responsibilities specifically in the areas of risk, internal control and governance through:

- Reviewing the comprehensiveness and operation of current processes, controls and other measures to meet the assurance needs of the Board and the Accounting Officer;
- Reviewing the reliability and integrity of the assurances provided by the executive and the internal and external auditors;
- Providing an opinion as to how well the Board and Accounting Officer are supported in decision making and in discharging their accountability obligations (particularly in respect of Financial Reporting).
- Risks identified are assigned to Corporate Directors and mitigating actions are detailed in the risk register.

During 2016/17, the Director of Corporate Services introduced a quarterly internal assurance statement for all Directors to complete. This process now forms part of the overall assurance framework.

The Audit & Risk Committee consists of up to seven members, three of which could be independent, with a minimum of one external member required. The Committee met three times during the year and there was an overall members' attendance rate of 79%.

Over the year the Committee's areas of focus included (but was not limited to):

- the operation and effectiveness of the risk management review framework;
- internal audit reports covering specific business areas and the annual internal audit report;
- the Annual Report and Accounts and their format;
- observations made by external audit, particularly the annual management letter;
- compliance with the Framework Document issued by the Welsh Government as well as compliance with the Lottery Statement of Financial Requirement;
- the Governance Framework document;
- regulatory compliance;
- review of grant funding;
- review of Board member expenses;
- update of the progress of the new online grants system;
- the Gifts and Hospitality Register;
- Establishing the year's internal audit plan;
- A joint training session with the Audit Committee of the Arts Council of Wales

The Board received the minutes of the Audit & Risk Committee at each meeting and are advised by the Audit Chair of any significant matters. The Audit Chair also presents a formal annual report on the Committee's work to the Board. IT systems ensure that the physical security of data is tightly controlled. In 2016/17 no information risk issues or significant control weaknesses were identified and the Audit and Risk Committee was satisfied that the level of risk was acceptable and managed in an appropriate manner.

Remuneration Committee

The Remuneration Committee meet to review and agree the annual pay award for all staff via the Welsh Government's pay remit process. Further details can be found within the Remuneration and Staff Report on page 26.

Sub and Task and finish groups

Task and finish groups are set up by the Board as and when required. The groups are made up of Board members appointed by the Chair sometimes with independent members. They are supported by officers of Sport Wales. Their purpose is to provide additional help and advice to the Board within specific themes and they meet on an ad-hoc basis.

A member of the Board who is also a member of each task and finish group is identified to report back verbally at each Board meeting.

The Executive Senior Management Team

The Executive, under the leadership of the Chief Executive, is responsible to the Board for the development and implementation of strategy and policies and the reporting thereof.

The Executive meets at regular intervals and typically fortnightly to discuss and agree corporate matters. Formal monthly meetings are held which follow an agenda and minutes are taken to ensure we record decisions at a corporate level. Progress against the Business Plan is reported and monitored on a quarterly basis.

Board and Committee Effectiveness

The Board is content with the quality and amount of information received in order for it to make considered decisions.

RISK MANAGEMENT

The purpose of the system of internal control

The system of internal control is designed to manage and limit risk but can never eliminate it. It therefore only provides reasonable and not absolute assurance. The system of internal control is based upon an on-going process designed to identify and prioritise the risks of achieving Sport Wales' policies, aims and objectives, to evaluate the likelihood of those risks being realised and the impact should this happen, and to manage them efficiently, effectively and economically.

The system of internal control has been in place at Sport Wales throughout the year ended 31 March 2017 and up to the date of approval of the annual report and accounts, and accords with Treasury guidance. Finally, the system of internal control provides reasonable assurance that Sport Wales has complied with the Lottery financial directions and that adequate processes are in place for the detection of conflicts of interest and to minimise losses of Lottery grants.

Capacity to handle risk

As Accounting Officer I am personally responsible for ensuring that Sport Wales has an effective risk management process. This is overseen by the Board, through the Audit & Risk Committee. As an organisation, the key risks are monitored through appropriate use of the Risk Register. There is a documented Risk Strategy & Management Policy that contains definitions relating to risk management and the policy also sets out how risks should be identified, recorded, analysed and managed.

Corporate risks, and the control measures implemented to mitigate them, are assigned to and managed by the appropriate manager, corporate director or in some cases by the Accounting Officer. Operating risks are the responsibility of the relevant heads of department while day to day risk management may be delegated to the staff they manage.

New risks are identified by officers of Sport Wales, Audit & Risk Committee scrutiny or the Board itself. When a new risk has been identified, it is inserted into the appropriate Risk Register, assessed and scored and assigned to a corporate director and/or manager.

The risk and control framework

Risk management is embedded within the management structure of Sport Wales. The majority of identified risks are derived from the organisational objectives and the business planning process of Sport Wales.

The Risk Register is an electronic solution that is accessible to relevant managers via an online portal. The workings of the Register has been subject to an internal audit and presented to the Audit & Risk committee. The Risk Register records significant corporate risks including risks to information, an overall assessment of likely impact and probability, control measures and where required, a list of future action measures. The Corporate Risk Register is reviewed at regular intervals by Senior Management, the Risk Management Group and the Audit & Risk Committee. In addition managers present by rotation to the Risk Management Group on their specific areas of risk and how they control or mitigate those risks.

Grants Monitoring

The majority of Sport Wales' funding is expended in the award of grants. Grant awards are made on clear investment criteria into key sporting outputs and outcomes. Sport Wales takes appropriate steps to monitor the application of such awards by requiring formal reporting from recipients, as well as maintaining an on-going dialogue with key partners to gather informal intelligence. In addition, there are specific reconciliation criteria and where expenditure may vary from the level of grant award, Sport Wales exercises its right to claw back such amounts.

Procurement

Sport Wales received two reviews of the procurement activities during 2016/17. The internal auditors, Deloitte, undertook a review on the procurement of consultants, which were reported to the March 2017 Audit & Risk Committee. Wales Audit Office also undertook a separate audit as part of their year-end work. Both reviews identified a number of recommendations for improvement, which have since been implemented and the financial procedures have been updated to reflect the findings/recommendations. The updated financial procedures have also been circulated to all staff.

Key Risks

Risks to key strategic and operational activities are identified, evaluated and considered by the Directors Group, and action taken to mitigate them. Risks and the actions to manage risks are reviewed at regular intervals. The internal audit programme is influenced by risks recorded in the Risk Register and, where appropriate, the auditors make recommendations to address any risk or identify new ones. The Audit & Risk Committee will review these recommendations and action appropriately.

Due to the suspension of the Board activities the December Audit and Risk committee did not meet. A compliance and governance statement was issued from the CEO to Audit & Risk committee at the March 2017 meeting to give assurance. During this period, the Chief Executive Officer reported to Welsh Government's Deputy Permanent Secretary and there was no disruption to operational activities.

Looking ahead, there are a number of key risks which have been identified at Sport Wales and included in the Corporate Risk Register.

The most significant strategic risk will be the impact of on-going cuts to public expenditure, combined with the increased financial cost of meeting pension deficit payments, which present the greatest threat to the delivery of Sport Wales objectives.

Other key risks identified on the corporate Risk Register include those relating to the delivery of our community, elite and corporate services' strategies and objectives. Also, the introduction of Welsh Government's Well-Being of Future Generations Act from 1st April 2016 is meaning a new area of compliance for Sport Wales. We have produced a suite of Well-being objectives that have been approved by the Board following a period of internal and external consultation. They have been submitted to the Commissioner and are on our website.

Sport Wales has an overall informed and measured appetite for taking risk to achieve its priorities. Risk appetite is owned by the Board. Where significant risk arises Sport Wales will take effective control action to reduce and manage these risks to a safe level. The Executive and Board are aware of the need to innovate further and faster in the future and to this end are actively exploring different delivery mechanisms and partners. This will create new and different risks and potentially increase the level of risk taken by Sport Wales. The Sport Wales Risk appetite may therefore rise but only within an informed and managed risk environment.

The Internal Auditors have, for the second consecutive year, given Sport Wales an overall "substantial assurance" rating for the year. It also gave this highest rating category for Sport Wales' corporate governance and risk management arrangements. During the year, internal audit reports identified opportunities to enhance the control systems. It is encouraging to note that arising out of the internal audit work, there was only one finding classified as being of "high" risk. In total, 26 recommendations were made, of which one was classified as high priority. 13 (50%) were classed as 'medium' priority and 12 (46%) were 'low' priority. In terms of follow-up action, 19 out of 21 previous recommendations made (90%) had either been fully or partially-implemented. The remaining 2 previous recommendations are in progress.

Internal Control

As Accounting Officer, I have responsibility for maintaining a sound system of internal control that supports the achievement of Sport Wales' policies, aims, and objectives. I also have personal responsibility for safeguarding the proceeds from the National Lottery distributed to Sport Wales and Sport Wales' assets, in accordance with the responsibilities assigned to me in Managing Public Money.

I am responsible for reviewing the effectiveness of the system of internal control. This is overseen by the Board, through the Audit & Risk Committee. It is informed by the work of both the internal and external auditors and the staff presentations to the Risk Management Group of Sport Wales who have responsibility for the development and maintenance of the internal control framework. I plan to address identified weaknesses and ensure continuous improvement of the systems.

The internal audit service for Sport Wales during 2016/17 was provided by Deloitte LLP, who operated to standards defined in the Public Sector Internal Audit Standards. Internal audit submit regular reports which provide an independent annual opinion on the adequacy and effectiveness of Sport Wales' systems of internal control and risk management, together with recommendations for improvement.

Every year the Audit & Risk Committee produces an Annual Report of their work to the Board of Sport Wales.

On-going Developments

Whilst the current system of internal control is strong, there are always areas which require or will benefit from improvement.

Sport Wales has continued to review the control system in operation over the National Governing Bodies generally and during 2016/17 additional steps have been implemented to further strengthen the controls in place to manage the risk inherent in investing public funding into third party organisations. We will keep this under constant review in 2017/18.

During 2016/17, Sport Wales strengthened its planning and budgeting process by better aligning the two, and ensuring resources are better allocated to strategic priorities. This process has involved the Leadership Team of Sport Wales, comprising Directors and Heads of Department. Thus greater ownership of budgets and resources has resulted.

Sport Wales is committed to an engaged workforce. Our achievement of gold standard in 'Investors in People' is testament to this. We will continue to evolve as an organisation, and ensure we have a fit-for-purpose workforce as we face the inevitable challenges that operating in a time of reduced resources bring.

We welcome the introduction of Welsh Governments Well-Being of Future Generations Act, which took effect from 1st April 2016. This will introduce new challenges to Sport Wales, and the Auditor General for Wales will have specific additional responsibilities arising from the introduction of the Act. We have chosen to be 'early adopters' of the scheme and are working closely with the Wales Audit Office on this.

Our Audit & Risk Committee undertook a comprehensive assessment of its effectiveness during 2016/17. This review has led to a number of developments, including the creation of performance measures for both internal and external audit, a skills matrix for the Committee and the development of an assurance framework. Some of this work will be ongoing into 2017/18.

At the time of compiling the accounts, an independent panel is conducting a review of Sport Wales which will report directly to the Minister. The report is due to be published in early July 2017.

ACCOUNTING OFFICER: S Powell

Date: 10 July 2017

REMUNERATION AND STAFF REPORT

Sport Wales has an extensive range of policies which reflect current legislation and aim to secure retention and motivation. These policies are reviewed regularly with staff involvement via a recognition agreement with the Public and Commercial Services (PCS) Union. All policies are equality checked before implementation. Sport Wales is committed to a policy of equality of opportunity in its employment practices. In particular, Sport Wales aims to ensure that no potential or actual employee receives more or less favourable treatment on the grounds of age, disability, ethnic or national origin, gender, marital or parental status, nationality, political belief, race, religion, or sexual orientation. We also follow the 'Equality Standard for Sport' and 'Positive about Disabled' schemes.

INVESTING IN OUR PEOPLE

Sport Wales has "Investors in People" status and its human resources policies reflect best practice as part of its commitment as a learning organisation. During 2015/16, Sport Wales achieved the Gold standard in "Investors in People". The standard explores practices and outcomes within an organisation under three performance headings: leading, supporting and improving. These three areas explore culture, leadership skills, engagement and staff development which all contribute towards Sport Wales being a high performing organisation.

SICKNESS ABSENCE DATA

The sickness data for employees of the whole organisation for 2016/17 (2015/2016) is as follows:

Total Days Lost	Total Number of Employees (FTE)	Total Sick Days Lost Per Person
909 (1,524)	148.53 (147.40)	6.12 (10.33)

The absence rate for 2016/17 of 2.59% is comparable with ONS (Office for National Statistics) published rates for the public sector of 2.9%, (2.4% central Government and 2.7% Local Government) and is akin to usual absence rates within Sport Wales.

Sport Wales is actively supporting individuals who have long-term sickness absence through management intervention, increased use of occupational health provision and a focus on physical and mental health awareness in line with the organisations Corporate Health Standard Bronze award status.

Managers will receive continued support through 2017/18 to maintain a focus on effective absence management.

PENSION SCHEME

Sport Wales operates two pension schemes for its staff. Most staff are members of the Cardiff and Vale of Glamorgan Pension Fund. The Fund is a defined benefit scheme based on Career Average Re-Valued Earnings (CARE). The Fund's assets are held separately from those of Sport Wales. Any pension built up before April 2008 is calculated at a rate of 1/80th with a lump sum of three times pension. Pension built up from 1 April 2008 is calculated at the rate of 1/60th and there is an option to take an extra lump sum in exchange for pension. Pension built up from 1 April 2014 is calculated at the rate of 1/49th with an option to take an extra lump sum in exchange for pension. The contributions of employees are set at 5.5% to 10.5% based on salary range or 2.75% to 5.25% if the employee opts for the 50/50 pension scheme. Further details can be found in note 1.6 and note 17 to the financial statements. In addition, Sport Wales operates a Defined Contribution pension scheme, with Scottish Widows, in which Sport Wales contributes 6.5%, with employees contributing 1.5%.

Remuneration Policy

In accordance with Chapter 5 of the Financial Reporting Manual, Sport Wales is required to disclose the following concerning remuneration during the year of Council Members and senior staff with responsibility for running policy making departments. Treasury guidance requires the financial statements to disclose the cash equivalent transfer value of pensions for Sport Wales' Members and senior staff.

The Chair, Vice Chair and Members of Sport Wales are paid in accordance with the Welsh Government "Remuneration and expenses of Chairs and Members of WSGBs and NHS Bodies" policy.

The Remuneration Committee which consists of Sport Wales' Chair, Vice Chair and Chair of the Audit & Risk Committee supported by Sport Wales' Head of Organisational Development meets to agree the pay award for all staff via the Welsh Government's pay remit process. Also, the CEO post now has a salary range associated with it, which is determined by Welsh Government. All changes of pay for the CEO are approved by the Remuneration Committee.

Service Contracts

The senior staff of Sport Wales are employed on terms and conditions broadly analogous to the Welsh Government terms and conditions.

Sport Wales' Members are appointed by Welsh Ministers for a three year contracted period and may be reappointed normally for a further three year period. The Chair is remunerated at a daily rate of £337 and is contracted to work two days per week. The Vice Chair is remunerated at a daily rate of £311 and is contracted to work one day per week.

Notice Period

The Chief Executive is entitled to four months' notice of termination of contract by Sport Wales and the remaining senior staff are entitled to three months' notice of termination of contract.

Chief Executive Officer Salary

Remuneration

"Salary" includes gross salary, allowances and performance bonuses where applicable. During the year the Chief Executive received a gross salary of £94,500 (2015/16 £92,500). No members of staff are eligible for a bonus payment.

A proportion of the Senior Management salary costs are allocated to lottery.

Benefits in Kind

There are no benefits in kind

Salary and Pension Entitlements

The following sections provide details of the remuneration and pension interest of the senior managers of Sport Wales. Details on start/leave dates can be found in the Pension Benefits table on page 30. This information is audited.

Remuneration (subject to audit)

<u>Name</u>	<u>Title</u>	<u>% Apportioned to Lottery</u>	<u>Salary £000</u>	<u>Pension Benefit £</u>	<u>Total £000</u>
		<u>2016/17 (2015/16)</u>	<u>2016/17 (2015/16)</u>	<u>2016/17 (2015/16)</u>	<u>2016/17 (2015/16)</u>
Dr Paul Thomas*	Chair	50% -	40 - 45 -	- -	40 - 45 -
Prof. Laura McAllister	Chair	- (50%)	- (35 - 40)	- -	- (35 - 40)
Mrs Adele Baumgardt*	Vice Chair	50% (50%)	15 - 20 (10 - 15)	- -	15 - 20 (10 - 15)
Ms Sarah Powell	Chief Executive	25% (25%)	90 - 95 (90 - 95)	27,904 (40,942)	120 - 125 (130 - 135)
Mr Graham Williams	Corporate Director	25% (25%)	55 - 60 (50 - 55)	28,828 (25,065)	85 - 90 (75 - 80)
Mr Brian Davies	Corporate Director	80% (100%)	55 - 60 (50 - 55)	24,822 (26,269)	80 - 85 (80 - 85)
Ms Helen Bushell	Corporate Director	- (25%)	- (20 - 25)	- -	- (20 - 25)
Mr Jonathan Davies**	Corporate Director	50% (50%)	55 - 60 (55 - 60)	18,027 (17,696)	75 - 80 (70 - 75)
Mr Peter Curran	Corporate Director	25% (25%)	60 - 65 (55 - 60)	19,586 (25,280)	80 - 85 (85 - 90)
Mr Malcolm Zapple	Manager Sport Wales National Centre	0% (0%)	60 - 65 (55 - 60)	33,095 (9,963)	90 - 95 (65 - 70)
Mr Steven Morgan	Manager Plas Menai Watersports Centre	0% (0%)	50 - 55 (35 - 40)	15,907 (12,603)	65 - 70 (50 - 55)
Prof. John Baylis	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Mr Simon Pirotte	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Ms Johanna Sheppard	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Ms Julia Longville	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Mr Peter King	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Ms Amanda Bennett	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Ms Sophie Howe	Council Member	- (50%)	- (0 - 5)	- -	- (0 - 5)
Ms Samar Wafa	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Mr Andrew Lycett	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)
Mr Richard Parks	Council Member	50% (50%)	5 - 10 (5 - 10)	- -	5 - 10 (5 - 10)

*includes payment of notice provision (see note 18 for further details). Lawrence Conway elected not to take a salary during 2016/17 whilst in the role of interim Chair and Chair.

**From 1st July 2015, Jonathan Davies has been on secondment to Public Health Wales (PHW) and returned on 1st February 2017, during which Sport Wales was reimbursed for two thirds of his salary and on costs by PHW and Welsh Government. The Corporate Director role had been covered since Sept 2015 to Dec 2016 by Andrew Weeks who was on secondment from BBC, and a contribution of £50,355 towards salary and on costs was paid during 2016/17.

The Remuneration Report now requires that a Single Total Figure of Remuneration is shown. The above table is similar to that used previously, and still shows the salary paid in bandings. The pension benefit figure which contributes to the single total figure is calculated in a new way as follows:

$(\text{real increase in pension}^* \times 20) + (\text{real increase in lump sum}^*) - (\text{contributions made by employee})$

*excluding increases due to inflation or any increase/decrease due to a transfer of pension rights

The pension benefit figure is not an amount that has been paid to the employee by Sport Wales during the year. It is a future benefit for the employee which is influenced by many factors including but not limited to, salary changes and any additional contributions made by the employee.

Pension Benefits of Senior Managers (subject to audit)

Name	Real increase in Pension (and lump sum) at age 65 for 2016/17	Total accrued Pension (and lump sum) at age 65 at 31 March 2017	CETV at 31 March 2017	CETV at 31 March 2016	Real Increase/ (Decrease) CETV in Year
	£000	£000	£000	£000	£000
Ms Sarah Powell Chief Executive	0 - 2.5 (0 - 2.5)	25 - 30 (35 - 40)	347	300	38
Mr Peter Curran Corporate Director	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	0 - 5 (0 - 5)	33	17	10
Mr Steven Morgan Manager Plas Menai Watersports Centre	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	0 - 5 (0 - 5)	20	8	7
Mr Malcolm Zaple Manager Sport Wales National Centre	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	25 - 30 (45 - 50)	470	418	47
Mr Brian Davies Corporate Director	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	10 - 15 (0 - 5)	140	115	20
Mr Jonathan Davies Corporate Director	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	0 - 5 (0 - 5)	36	23	8
Mr Graham Williams Corporate Director	0.0 - 2.5 (0.0 - 2.5)	20 - 25 (30 - 35)	303	264	34

A Cash Equivalent Transfer Value (CETV) is the actuarially assessed capitalised value of the pension scheme benefits accrued by a member at a particular point in time. The benefits valued are the member's accrued benefits and any contingent spouse's pension payable from the scheme. A CETV is a payment made by a pension scheme or arrangement to secure pension benefits in another pension scheme or arrangement when the member leaves a scheme and chooses to transfer the benefits accrued in their former scheme. The pension figures shown relate to the benefits that the individual has accrued as a consequence of their total membership of the pension scheme, not just their service in a senior capacity to which disclosure applies.

The figures include the value of any pension benefit in another scheme or arrangement which the individual has transferred to Sport Wales' pension scheme. They also include any additional pension benefit accrued to the member as a result of their purchasing additional pension benefits at their own cost. CETVs are calculated within the guidelines and framework prescribed by the Institute and Faculty of Actuaries and do not take account of any actual or potential reduction to benefits resulting from Lifetime Allowance Tax which may be due when pension benefits are drawn.

Real Increase in CETV

This reflects the increase in CETV effectively funded by the employer. It does not include the increase in accrued pension due to inflation, contributions paid by the employee (including the value of any benefits transferred from another pension scheme or arrangement) and uses common market valuation factors for the start and end of the period.

Staff Costs

The average number of permanent employees during the year on a whole time equivalent basis was made up as follows:

	<u>2016/2017</u> No	<u>2015/2016</u> No
Total	<u>148.5</u>	<u>147.4</u>

Staff composition of corporate directors are 80% male and 20% female. Of the remaining permanent employees 49.7% are male and 50.3% female.

Tax Policy for Off-Payroll Appointees

As at 31 March 2017, there were 3 arrangements that had existed for one year. Sport Wales are content that assurance has been sought to confirm that individuals have made appropriate arrangements to pay tax. Neither individual is a Board member or is a senior official with significant financial responsibility.

Compensation schemes – exit packages

Exit package cost band	Number of redundancies	
	2016-17	2015-16
< £10,000	0	0
£10,000 - £25,000	0	0
£25,000 - £50,000	2	0
£50,000 - £100,000	1	1
£100,000 - £150,000	0	1
Total number of exit packages	3	2
Total resource cost (£)	145,000	213,000

Redundancy and other departure costs have been paid in accordance with the provisions of the Civil Service Compensation Scheme. Exit costs are accounted for in full in the year of departure. Where Sport Wales has agreed early retirements, the additional costs are met by Sport Wales.

Fair Pay Disclosures

Reporting bodies are required to disclose the relationship between the remuneration of the highest-paid director in their organisation and the median remuneration of the organisation's workforce.

	2016 /17	2015/16
Band of Highest Paid Director's Total Remuneration (£ '000)	90 - 95	90 - 95
Median Total Remuneration	26,400	24,620
Ratio	3.5	3.8

The ratio was calculated using the following assumptions:

1. Only salaries for staff paid through the payroll has been used (excludes agency staff as not material),
2. Figures have not been adjusted to reflect any apportionment to the Lottery accounts i.e. costs reflect all staff employed by The Sports Council for Wales processed through the payroll.

Total remuneration includes salary and allowances but excludes severance payments. It does not include employer pension contributions and the cash equivalent transfer value of pensions.

There was a decrease in the median ratio of 0.3. The CEO total remuneration has remained within the same banding, but the median total remuneration has slightly increased.

ACCOUNTING OFFICER: S Powell
10 July 2017

The Certificate and Report of the Auditor General for Wales to the National Assembly for Wales

I certify that I have audited the financial statements of Sports Council for Wales for the year ended 31 March 2017 under paragraph 18(3) of Schedule 8 to the Government of Wales Act 2006. These comprise the Statement of Comprehensive Net Expenditure, Statements of Financial Position, Consolidated Statement of Changes in Taxpayers Equity, Consolidated Statement of Cashflow and related notes. These financial statements have been prepared under the accounting policies set out within them. I have also audited the information in the Remuneration Report that is described in that report as having been audited.

Respective responsibilities of the Accounting Officer and auditor

As explained more fully in the Statement of Council's and Chief Executive's Responsibilities, the Accounting Officer is responsible for preparing the financial statements, in accordance with the Royal Charter and Welsh Ministers' directions made there under and for ensuring the regularity of financial transactions.

My responsibility is to audit, certify and report on the financial statements in accordance with applicable law and with International Standards on Auditing (UK and Ireland). These standards require me to comply with the Financial Reporting Council's Ethical Standards for Auditors.

Scope of the audit of the financial statements

An audit involves obtaining evidence about the amounts and disclosures in the financial statements sufficient to give reasonable assurance that the financial statements are free from material misstatement, whether caused by fraud or error. This includes an assessment of: whether the accounting policies are appropriate to Sports Council for Wales' circumstances and have been consistently applied and adequately disclosed; the reasonableness of significant accounting estimates made by Sports Council for Wales; and the overall presentation of the financial statements.

In addition, I obtain evidence sufficient to give reasonable assurance that the expenditure and income have been applied to the purposes intended by the National Assembly for Wales and the financial transactions conform to the authorities which govern them.

In addition I read all the financial and non-financial information in the Performance and Accountability Reports to identify material inconsistencies with the audited financial statements and to identify any information that is apparently materially incorrect based on, or materially inconsistent with, the knowledge acquired by me in the course of performing the audit. If I become aware of any apparent material misstatements or inconsistencies I consider the implications for my certificate and report.

Opinion on Financial Statements

In my opinion the financial statements:

- give a true and fair view of the state of Sports Council for Wales affairs as at 31 March 2017 and of its net expenditure for the year then ended; and
- have been properly prepared in accordance with Welsh Ministers' directions issued under the Government of Wales Act 2006.

Opinion on Regularity

In my opinion, in all material respects, the expenditure and income in the financial statements have been applied to the purposes intended by the National Assembly for Wales and the financial transactions recorded in the financial statements conform to the authorities which govern them.

Opinion on other matters

In my opinion:

- the part of the Remuneration Report to be audited has been properly prepared in accordance with Welsh Ministers' directions made under the Government of Wales Act 2006; and
- the information in the Performance and Accountability Reports is consistent with the financial statements.

Matters on which I report by exception

I have nothing to report in respect of the following matters which I report to you if, in my opinion:

- the Governance Statement does not reflect compliance with Welsh Ministers' guidance;
- proper accounting records have not been kept;
- the financial statements and the part of the Remuneration Report to be audited are not in agreement with the accounting records and returns;
- information specified by Welsh Ministers regarding the remuneration and other transactions is not disclosed; or
- I have not received all of the information and explanations I require for my audit.

Report

I have no observations to make on these financial statements.

Huw Vaughan Thomas
Auditor General for Wales
18 July 2017

24 Cathedral Road
Cardiff
CF11 9LJ

CONSOLIDATED STATEMENT OF COMPREHENSIVE NET EXPENDITURE FOR THE SPORTS COUNCIL FOR WALES AND THE SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST FOR THE YEAR ENDED 31 March 2017

		2016/17	2015/16
	Note	£'000	£'000
EXPENDITURE			
Grant Expenditure	5	16,239	17,848
Staff Costs	6	5,414	5,513
Other Expenditure	7	3,440	3,794
Depreciation: owned assets	9	532	534
		<u>25,625</u>	<u>27,689</u>
INCOME			
Income from Activities	3	(2,685)	(2,703)
Other Income	3	(182)	(468)
		<u>(2,867)</u>	<u>(3,171)</u>
Net Expenditure		22,758	24,518
Pension Finance Cost		258	285
(Surplus) on Disposal of Property, Plant & Equipment	8	(29)	(4)
Interest Receivable		(1)	(2)
		<u>228</u>	<u>279</u>
Net Expenditure after interest and before taxation		22,986	24,797
Taxation Payable		<u>-</u>	<u>-</u>
Net Expenditure after Taxation		<u>22,986</u>	<u>24,797</u>
Other Comprehensive Expenditure			
Net gain on revaluation of Property, Plant & Equipment		(149)	(304)
Actuarial loss / (gain) pension		2,075	(1,324)
Total Comprehensive Net Expenditure for the year ended		<u>24,912</u>	<u>23,169</u>

CONTINUING OPERATIONS

No activities were acquired or discontinued during the current year or previous year.

The Net Expenditure after Taxation for the financial year attributable to the activities of Sport Wales was £22,986,000 (2015/2016 £24,797,000).

The notes on pages 41 to 62 form part of these accounts

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION OF THE SPORTS COUNCIL FOR WALES
AS AT 31 March 2017

	Note	<u>At 31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At 31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Non-current assets			
Property, Plant & Equipment	9(a)	468	305
Total non-current assets		468	305
Current assets			
Trade and other receivables	10	1,574	2,291
Cash and cash equivalents		373	862
		<u>1,947</u>	<u>3,153</u>
Total Assets		<u>2,415</u>	<u>3,458</u>
Current liabilities			
Trade and other payables	11	(600)	(963)
Grant accruals	12	(19)	(17)
Provisions	18	(124)	(259)
Total current liabilities		(743)	(1,239)
Non-current assets plus net current assets		<u>1,672</u>	<u>2,219</u>
Non-current liabilities			
Trade and other payables due in more than one year	11	(146)	(62)
Pension Liabilities	17	(9,746)	(7,708)
Total non-current liabilities		<u>(9,892)</u>	<u>(7,770)</u>
Assets less liabilities		<u>(8,220)</u>	<u>(5,551)</u>
Taxpayers' equity			
General fund		1,526	2,157
Pension reserve		(9,746)	(7,708)
Revaluation reserve		-	-
		<u>(8,220)</u>	<u>(5,551)</u>

The notes on pages 41 to 62 form part of these accounts

The financial statements were approved by the Board on 10th July 2017 and were signed on its behalf by;

ACCOUNTING OFFICER: S Powell (Chief Executive)
10 July 2017

CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION OF THE SPORTS COUNCIL FOR WALES AND THE SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST AS AT 31 March 2017

	Note	<u>At 31 March</u> <u>2017</u> £'000	<u>At 31 March</u> <u>2016</u> £'000
Non-current assets			
Property, Plant & Equipment	9(b)	<u>19,490</u>	<u>19,323</u>
Total non-current assets		19,490	19,323
Current assets			
Trade and other receivables	10	1,574	2,291
Cash and cash equivalents	14	<u>377</u>	<u>866</u>
		<u>1,951</u>	<u>3,157</u>
Total Assets		<u>21,441</u>	<u>22,480</u>
Current liabilities			
Trade and other payables	11	(600)	(963)
Grant accruals	12	(19)	(17)
Provisions	18	<u>(124)</u>	<u>(259)</u>
Total current liabilities		(743)	(1,239)
Non-current assets plus net current assets		<u>20,698</u>	<u>21,241</u>
Non-current liabilities			
Trade and other payables due in more than one year	11	(146)	(62)
Pension Liabilities	17	<u>(9,746)</u>	<u>(7,708)</u>
Total non-current liabilities		<u>(9,892)</u>	<u>(7,770)</u>
Assets less liabilities		<u>10,806</u>	<u>13,471</u>
Taxpayers' equity			
General fund		12,844	13,185
Pension reserve		(9,746)	(7,708)
Revaluation reserve		<u>7,708</u>	<u>7,994</u>
		<u>10,806</u>	<u>13,471</u>

The financial statements were approved by the Board on 10th July 2017 and were signed on its behalf by;

ACCOUNTING OFFICER: S Powell (Chief Executive)
10 July 2017

**CONSOLIDATED STATEMENT OF CASHFLOWS FOR THE SPORTS COUNCIL FOR WALES
AND THE SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST FOR YEAR ENDED 31 March 2017**

Cash flow from operating activities

	Note	<u>2016/17</u>	<u>2015/16</u>
		£'000	£'000
<u>Cash flow from operating activities</u>			
Net deficit after interest		(22,986)	(24,797)
(Surplus) on disposal of property, plant & equipment	8	(29)	(4)
Depreciation of property, plant & equipment	9(b)	532	534
(Increase) /Decrease in trade and other receivables	10	717	(255)
Increase in trade payables	11	(279)	324
(Decrease)/Increase in grant accruals	12	2	(9)
Interest received	13	(1)	(2)
Pension costs	17	(39)	(339)
Increase in provision for redundancies	18	(135)	192
Net cash outflow from operating activities		<u>(22,218)</u>	<u>(24,356)</u>
<u>Cash flows from investing activities</u>			
Purchase of property, plant & equipment		(521)	(343)
Interest received		1	2
Net cash outflow from investing activities		<u>(520)</u>	<u>(341)</u>
<u>Cash flows from financing activities</u>			
Net cash used in financing activities		(22,738)	(24,697)
Funding received from the Welsh Government		22,249	24,349
Net increase in cash and cash equivalents		<u>(489)</u>	<u>(348)</u>
<u>Net increase in cash and cash equivalents in the period</u>			
Cash and cash equivalents at the beginning of the period		866	1,214
Cash and cash equivalents at the end of the period		<u>377</u>	<u>866</u>
		<u>(489)</u>	<u>(348)</u>

The notes on pages 41 to 62 form part of these accounts

**CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN TAXPAYERS EQUITY FOR THE SPORTS
COUNCIL FOR WALES AND THE SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST
FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2017**

	<u>Revaluation</u>		<u>Pension</u>	
	<u>Reserve</u>	<u>General Fund</u>	<u>Reserve</u>	<u>Total</u>
	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>
Balance at 1 April 2016	7,994	13,185	(7,708)	13,471
Net Expenditure after interest and before tax	-	(22,986)	-	(22,986)
Funding received	-	22,249	-	22,249
Revaluation of tangible fixed assets	149	-	-	149
Pension costs	-	(39)	39	-
Transfer to general fund	(435)	435	-	-
Actuarial loss	-	-	(2,077)	(2,077)
Funds at 31 March 2017	<u>7,708</u>	<u>12,844</u>	<u>(9,746)</u>	<u>10,806</u>

The funds in Sport Wales own non-consolidated accounts at 31 March 2017 were ((£8,220,000)), (31 March 2016 ((£5,551,000))) with £19,026,000 (2015/16 £19,022,000) attributable to the Sports Council for Wales Trust.

The notes on pages 41 to 62 form part of these accounts

**CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN TAXPAYERS' EQUITY FOR THE SPORTS
COUNCIL FOR WALES AND THE SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST
FOR THE YEAR ENDED 31 March 2016**

	<u>Revaluation</u> <u>Reserve</u> <u>£'000</u>	<u>General Fund</u> <u>£'000</u>	<u>Pension</u> <u>Reserve</u> <u>£'000</u>	<u>Total</u> <u>£'000</u>
Balance at 1 April 2016	8,124	13,538	(9,371)	12,291
Net Expenditure after interest and before tax	-	(24,797)	-	(24,797)
Funding received	-	24,349	-	24,349
Revaluation of tangible fixed assets	304	-	-	304
Pension costs	-	(339)	339	-
Transfer to general fund	(434)	434	-	-
Actuarial gain	-	-	1,324	1,324
Funds at 31 March 2017	<u>7,994</u>	<u>13,185</u>	<u>(7,708)</u>	<u>13,471</u>

The notes on pages 41 to 62 form part of these accounts

THE SPORTS COUNCIL FOR WALES AND SPORTS COUNCIL FOR WALES TRUST
NOTES TO THE ACCOUNTS
FOR THE YEAR ENDED 31 March 2017

1. STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

These financial statements have been prepared in accordance with the 2016/17 Government Financial Reporting Manual (IFRS based FReM) issued by HM Treasury. The accounting policies contained in the FReM apply International Financial Reporting Standards (IFRS) as adapted or interpreted for the public sector context. Where the FReM permits a choice of accounting policy, the accounting policy which is judged to be most appropriate to the particular circumstances of Sport Wales for the purpose of giving a true and fair view has been selected. The particular policies adopted by Sport Wales are described below. These have been applied consistently in dealing with items that are considered material to the accounts. The Sports Council for Wales Trust accounts were prepared to adhere to the Statement of Recommended Practice (SORP) issued by the Charity Commissioners for England and Wales in 2015.

1.1 Basis of accounting

These accounts have been prepared under the historical cost convention, modified to account for the revaluation of property, plant and equipment.

1.2 Funding

Sport Wales receives funding from the Welsh Government to finance the excess of its capital and revenue expenditure over its income. The funding is credited direct to the General Fund. Sport Wales also receives funding from the Welsh Government to implement the Physical Education and School Sport Task Force Action Plan, which is also credited directly to the General Fund. Other operating income comprises income from fees, sponsorship and certain incidental trading activities.

The Sports Council for Wales Trust, a charitable body wholly owned by Sport Wales, receives grants from Sport Wales for capital expenditure on property, plant and equipment relating to land and buildings. The Trust also holds equipment and vehicles purchased prior to April 2006. Since April 2006 capital expenditure on equipment and vehicles is only included in Sport Wales's accounts. The proceeds from the disposal of property, plant and equipment by the Trust are surrendered to Sport Wales.

1.3 Property Plant & Equipment

Freehold land is included in the statement of financial position at open market value and the buildings at depreciated replacement cost to reflect the specialist nature of the buildings. Professional valuations are obtained every year. Leasehold land under the operating lease is not included in Sport Wales's statement of financial position.

Equipment and vehicles are included in the statement of financial position at historic cost less a provision for depreciation. In the opinion of Sport Wales, there is no material difference between the historic and current cost net book values of these assets. The threshold for capitalisation of assets is £5,000 for Sport Wales and £5,000 for the Trust.

1.4 Depreciation

Depreciation is provided on a straight line basis on all property, plant & equipment having regard to their estimated useful lives and anticipated residual values. The average asset lives used for this purpose are as follows:

Freehold property	35 years
Leasehold property	35 -50 years
Equipment - computers	3 years
Other	3 - 10 years
Vehicles	5 years

The policy of Sport Wales is to depreciate assets from the month following acquisition.

1.5 Inventories

Sport Wales holds inventory for allocation as part of its grant activities and the related costs have been reflected in the Statement of Comprehensive Net Expenditure. It holds inventory for resale, which are not considered material. Inventory for resale has not been recognised as an asset in the Statement of Financial Position: the costs of these assets have been recognised as Other Expenditure in the Statement of Comprehensive Net Expenditure.

1.6 Pensions

Contributions to Sport Wales's pension schemes are charged to the Net Expenditure Account so as to spread the cost of pensions over employees' working lives with Sport Wales. In accordance with IAS 19, the charge to the Net Expenditure Account is calculated based upon service and pension finance costs calculated by the actuary. Sport Wales's share of the assets and liabilities of the pension fund are reflected as a net pension liability on the Statement of Financial Position.

Any pension liabilities or assets are apportioned between Sport Wales and Lottery on the historic rate of apportionment of staff costs according to the time staff spend in carrying out Lottery activities.

1.7 Taxation

Non-recoverable Value Added Tax is charged to Sport Wales's accounts in respect of taxable expenditure on non-trading activities. UK Corporation Tax is calculated at 20% (20% 2015/16) of the interest accruing on Sport Wales's investment income, but not that of the Trust.

1.8 Grants payable

Financial assistance by way of grants may be given to further the objectives of Sport Wales. Grants are offered on the basis of entering into a financial commitment based on the period of the project, which in many cases does not coincide with Sport Wales's accounting period. All grant expenditure is accounted for on the basis of project start date and end date and it is assumed that expenditure is defrayed evenly over the life of the project. Further information is set out at note 1.10, Use of estimates and judgements.

1.9 Consolidation

The accounts of Sports Council for Wales Trust, a charitable body wholly owned by Sport Wales, have been consolidated within these accounts. The Lottery Distribution activities of Sport Wales are reported under the National Lottery Act 1993, as amended, in a separate account which is not required to be consolidated with these accounts.

1.10 Use of estimates and judgements

The preparation of the financial statements requires Sport Wales to make estimates and assumptions that affect the application of policies and reported amounts. Estimates and judgements are reviewed on an on-going basis. Revisions to accounting estimates are recognised in the period in which the estimate is revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimation and critical judgement in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognised in the financial statements is included in the following notes:-

Note 6 – Staff costs are recharged to Lottery according to the time they spend in carrying out Lottery activities. Where staff are identified as being employed 100% for Lottery purposes their costs are recharged in full.

Note 9(b) – Land is valued at market value and buildings are carried at depreciated replacement cost. These valuations are carried out by external valuers in accordance with the Royal Institute Chartered Surveyors appraisal and valuation manual. A number of key assumptions are made during this process.

Note 12 – Grant accruals and prepayments are calculated on the basis of the project start and end dates as set-out in note 1.8.

Note 17 – Measurement of defined benefit contributions depends on the selection of certain assumptions which include the discount rate, inflation rate, salary growth, rate of increase in deferred pensions and expected return on scheme assets.

1.11 Financial Instruments

As the cash requirements of Sport Wales are primarily met through Grant-in-Aid provided by Welsh Assembly Government, financial instruments play a more limited role in creating and managing risk than would apply to a non-public sector body. The majority of financial instruments relate to contracts to buy non-financial items in line with Sport Wales's expected purchase and usage requirements and Sport Wales is therefore exposed to little credit, liquidity or market risk.

1.12 Impairment

The carrying value of Sport Wales assets, are reviewed at each reporting period date to determine whether there is any indication of impairment. If such an indication exists, the assets recoverable amount is estimated. The recoverable amount of an asset is the greater of its net selling price and its value in use.

1.13 Provisions

A provision is made to provide for liabilities which are likely to be incurred due to an event or decision being taken within a financial year, but there is uncertainty to the amount and/or date on which they will arise. A change to the provision is charged to the Statement of Comprehensive Net Expenditure. When the actual liability occurs, this is offset against the provision previously made.

At March 2017, the remaining provision that was originally made in 2015/16, is for one member of staff full redundancy cost and for one member of staff whose redundancy payments were made during 2016/17, but the strain on pension cost remains as a provision awaiting invoice from Cardiff Council. An estimate of the liability was used where actual costs are not known. Further information is set out at Note 18.

During 2016/17 provisions totalling £145,000 were utilised during the year. The remaining provision of £124,000 is due to be paid out in 2017/18.

At March 2017, per Welsh Government instruction, a provision was made in respect of the former Chair & Vice-Chair's payment of notice.

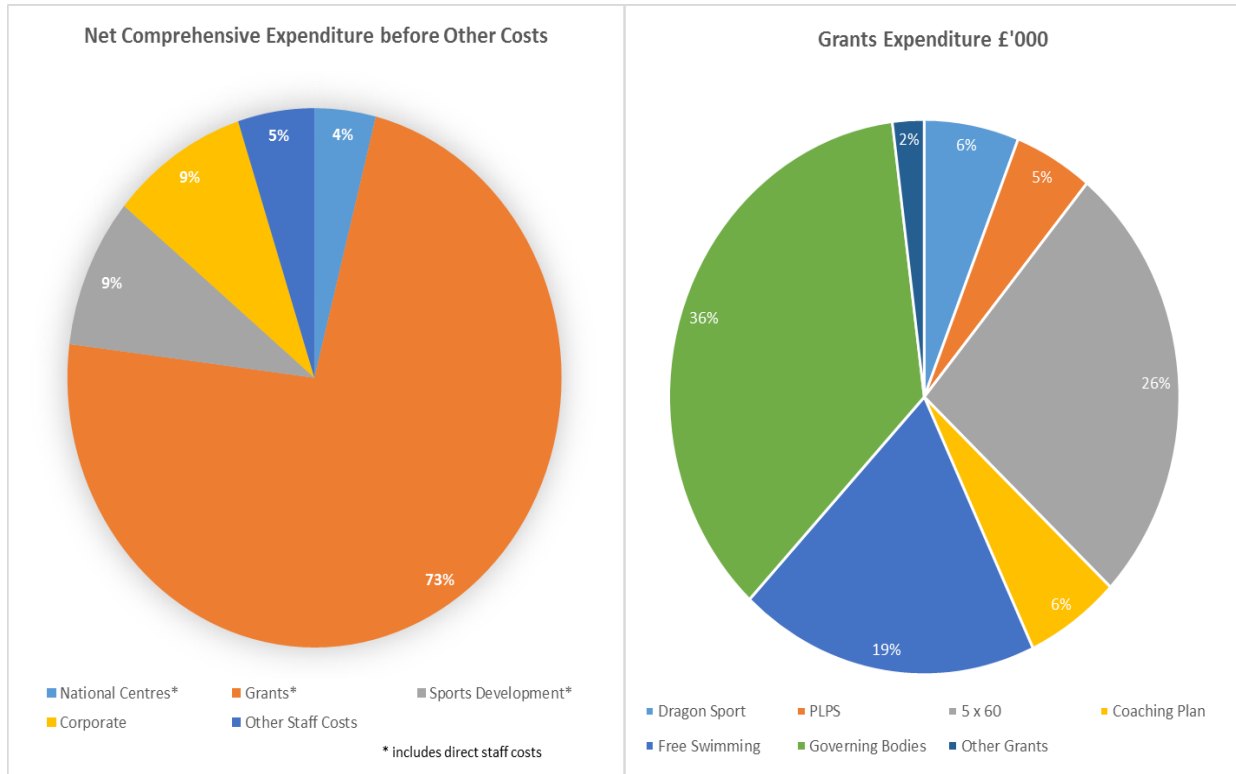
2. ANALYSIS OF NET COMPREHENSIVE EXPENDITURE

IFRS 8 requires operating segments to be identified on the basis of internal reports about components of Sport Wales that are regularly reviewed by the Board in order to allocate resources to the segment and to assess its performance.

The Sport Wales previous format has been replaced with a more detailed breakdown showing in greater detail the allocation of expenditure.

	Note	2016/2017 £'000	2015/2016 £'000
National Centres			
Revenue	3	(2,659)	(2,673)
Expenditure Other	7	1,500	1,610
Net Operating Contribution		<u>(1,159)</u>	<u>(1,063)</u>
Grants			
Sports Development Grants Income	3	(26)	(30)
Grant Expenditure	5	16,239	17,848
Net Operating Cost		<u>16,213</u>	<u>17,818</u>
Sports Development and Corporate			
Other Income	3	(182)	(468)
Expenditure Other	7	1,940	2,184
Net Operating Cost		<u>1,758</u>	<u>1,716</u>
Staff Costs	6	<u>5,414</u>	<u>5,513</u>
Net Comprehensive Expenditure before Other Costs		<u>22,226</u>	<u>23,984</u>
Other Costs			
Property, Plant & Equipment and Pensions		2,686	(815)
Net Operating Cost		<u>2,686</u>	<u>(815)</u>
Total Comprehensive Net Expenditure		<u>24,912</u>	<u>23,169</u>

2. ANALYSIS OF NET COMPREHENSIVE EXPENDITURE – CONTINUED

3. INCOME

	<u>2016/17</u> £'000	<u>2015/16</u> £'000
Income from activities:		
Sports Development Grants:		
Other	26	30
National Sports Centres	2,659	2,673
	<u>2,685</u>	<u>2,703</u>
Other operating income:		
Recovery of grants	30	10
CELLO Settlement	-	300
Gemau Cymru Grant	55	55
EHRC Grant	-	77
Tourism Grant	70	-
Other income	27	26
	<u>182</u>	<u>468</u>
Total Income	<u>2,867</u>	<u>3,171</u>

4. GRANTS RECEIVABLE FROM GOVERNMENT

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
Transferred to general fund	<u>22,249</u>	<u>24,349</u>

5. GRANT EXPENDITURE

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
Performance and Excellence	6,885	6,896
PESS / PLPS	777	1,621
Regions	<u>8,577</u>	<u>9,331</u>
	<u>16,239</u>	<u>17,848</u>
Public Sector	9,133	10,524
Private Sector	<u>7,106</u>	<u>7,324</u>
	<u>16,239</u>	<u>17,848</u>

6. STAFF COSTS

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
Permanent:		
Salaries and wages	5,406	5,162
Provision for redundancies, strain on pension & payment of notice	124	259
Social Security costs	516	377
Other Pension costs	1,601	2,050
Agency & Instructional Staff	236	261
Staff on secondment	<u>(46)</u>	<u>(54)</u>
	7,837	8,055
IAS19 Adjustments	<u>(390)</u>	<u>(810)</u>
	7,447	7,245
Less: Allocated to SPORTLOT	<u>(2,033)</u>	<u>(1,732)</u>
	<u>5,414</u>	<u>5,513</u>

Other Pension costs include a lump sum contribution of £670,000 towards the net pension liability (2015/16 £1,050,000). The lump sum contribution is allocated 76% Sport Wales and 24% Lottery. The allocation is part of the 'Allocated to SPORTLOT' line.

IAS19 *Employee Benefits* requires an actuarially calculated figure (current service cost) to be charged to the Statement of Comprehensive Net Expenditure (SoCNE). For 2016/17, this charge was £1,160,000 (incl past service cost) and replaces the employer's pension costs in the SoCNE. The employer's contribution was £1,550,000, so the net effect was (£390,000) to staff costs. As current service cost is a notional entry, this is reversed in the Statement of Changes in Taxpayers' Equity so that the General Fund is only charged with the cost of employer's pension contributions.

7. OTHER EXPENDITURE

(a)	<u>2016/2017</u>	<u>2015/2016</u>
	£'000	£'000
Auditor's Fees - Audit services	23	23
- Trust Accounts	3	3
Travelling, subsistence and hospitality expenses of:		
Members	19	25
Headquarters staff	39	40
National Sports Centres	7	5
Sports Development	100	102
Central Support Services	502	544
Marketing and communications	698	993
Research	347	227
Interest Payable to Welsh Government	1	2
Other Expenditure:		
National Sports Centres	1,493	1,605
Sports Development	216	219
Movement in Provision for doubtful debts	(8)	6
	<u>3,440</u>	<u>3,794</u>

This expenditure can be further analysed as follows:

(b)	<u>2016/2017</u>	<u>2015/2016</u>
	£'000	£'000
National Centres	1,500	1,610
Sports Development	316	321
Corporate	1,624	1,863
	<u>3,440</u>	<u>3,794</u>

8. DISPOSAL OF PROPERTY, PLANT & EQUIPMENT

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
Gross book value	202	122
Accumulated depreciation	(192)	(122)
Net book value	<u>10</u>	<u>-</u>
Proceeds from sale	<u>39</u>	<u>4</u>
Surplus on sale of asset	<u>29</u>	<u>4</u>

9. PROPERTY, PLANT & EQUIPMENT

(a) Council:	<u>Equipment</u> £'000	<u>Vehicles</u> £'000	<u>ICT</u> £'000	<u>Total</u> £'000
Cost as at 1 April 2016	550	157	140	847
Additions	205	21	36	262
Disposals	(7)	(14)	(10)	(31)
At 31 March 2017	<u>748</u>	<u>164</u>	<u>166</u>	<u>1,078</u>
Depreciation at 1 April 2016	(308)	(97)	(137)	(542)
Charge for the year	(70)	(17)	(10)	(97)
Disposals	5	14	10	29
At 31 March 2017	<u>(373)</u>	<u>(100)</u>	<u>(137)</u>	<u>(610)</u>
Net Book Value at 31 March 2017	<u>375</u>	<u>64</u>	<u>29</u>	<u>468</u>
Net Book Value at 31 March 2016	<u>242</u>	<u>60</u>	<u>3</u>	<u>305</u>

	<u>Equipment</u> £'000	<u>Vehicles</u> £'000	<u>ICT</u> £'000	<u>Total</u> £'000
Cost as at 1 April 2015	515	151	211	877
Additions	35	15	-	50
Disposals	-	(9)	(71)	(80)
At 31 March 2016	<u>550</u>	<u>157</u>	<u>140</u>	<u>847</u>
Depreciation at 1 April 2015	(238)	(88)	(195)	(521)
Charge for the year	(70)	(18)	(12)	(100)
Disposals	-	9	70	79
At 31 March 2016	<u>(308)</u>	<u>(97)</u>	<u>(137)</u>	<u>(542)</u>
Net Book Value at 31 March 2016	<u>242</u>	<u>60</u>	<u>3</u>	<u>305</u>
Net Book Value at 31 March 2015	<u>277</u>	<u>63</u>	<u>16</u>	<u>356</u>

(b) Consolidated:

	<u>Plas Menai</u>	<u>Sport</u> <u>Wales</u>				
	<u>Freehold</u>	<u>National</u>				
	<u>land and</u>	<u>Centre</u>	<u>Equipment</u>	<u>Vehicles</u>	<u>ICT</u>	<u>Total</u>
	<u>buildings</u>	<u>buildings</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>
	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>
Cost or Valuation at 1 April 2016	6,084	12,926	1,280	168	140	20,598
Additions	217	81	205	21	36	560
Disposals	-	-	(168)	(23)	(10)	(201)
Revaluation	(92)	(194)	-	-	-	(286)
At 31 March 2017	<u>6,209</u>	<u>12,813</u>	<u>1,317</u>	<u>166</u>	<u>166</u>	<u>20,671</u>
Depreciation at 1 April 2016	-	-	(1,031)	(107)	(137)	(1,275)
Charge for the year	(172)	(263)	(70)	(17)	(10)	(532)
Disposals	-	-	158	23	10	191
Revaluation	172	263	-	-	-	435
At 31 March 2017	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(943)</u>	<u>(101)</u>	<u>(137)</u>	<u>(1,181)</u>
Net Book Value at 31 March 2017	<u>6,209</u>	<u>12,813</u>	<u>374</u>	<u>65</u>	<u>29</u>	<u>19,490</u>
Net Book Value at 31 March 2016	<u>6,084</u>	<u>12,926</u>	<u>249</u>	<u>61</u>	<u>3</u>	<u>19,323</u>

	<u>Plas Menai</u>	<u>Sport</u> <u>Wales</u>				
	<u>Freehold</u>	<u>National</u>				
	<u>land and</u>	<u>Centre</u>	<u>Equipment</u>	<u>Vehicles</u>	<u>ICT</u>	<u>Total</u>
	<u>buildings</u>	<u>buildings</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>
	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>	<u>£'000</u>
Cost or Valuation at 1 April 2015	6,274	12,569	1,275	162	223	20,503
Additions	190	107	35	15	-	347
Disposals	-	-	(30)	(9)	(83)	(122)
Revaluation	(380)	250	-	-	-	(130)
At 31 March 2016	<u>6,084</u>	<u>12,926</u>	<u>1,280</u>	<u>168</u>	<u>140</u>	<u>20,598</u>
Depreciation at 1 April 2015	-	-	(991)	(98)	(208)	(1,297)
Charge for the year	(169)	(265)	(70)	(18)	(12)	(534)
Disposals	-	-	30	9	83	122
Revaluation	169	265	-	-	-	434
At 31 March 2016	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(1,031)</u>	<u>(107)</u>	<u>(137)</u>	<u>(1,275)</u>
Net Book Value at 31 March 2016	<u>6,084</u>	<u>12,926</u>	<u>249</u>	<u>61</u>	<u>3</u>	<u>19,323</u>
Net Book Value at 31 March 2015	<u>6,274</u>	<u>12,569</u>	<u>284</u>	<u>64</u>	<u>15</u>	<u>19,206</u>

Included in Plas Menai Freehold land and buildings is land valued at £175,000 (2015/16 £175,000). The land and buildings held by the SCW Trust were independently valued as at 31 March 2017 at £19,022,000 by Messrs Cooke & Arkwright, Chartered Surveyors in accordance with the Royal Institute Chartered Surveyors appraisal and valuation manual. This valuation excludes the land at Sport Wales National Centre, which is leasehold. Lease payments of £3,071 per annum are paid for the Sport Wales National Centre. There are fifty-one years remaining on the existing ninety-nine year lease, equating to an overall outstanding commitment of £156,621.

10. TRADE AND OTHER RECEIVABLES (DUE WITHIN 1 YEAR)

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Trade Receivables	180	213
SPORTLOT	794	939
VAT	90	83
Prepayments and accrued income	364	601
Grant prepayment	132	344
Grant repayable	15	120
Provision for bad and doubtful debts	(1)	(9)
	<u>1,574</u>	<u>2,291</u>
	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Intra-government balances		
Balances with other central government bodies	1,010	1,024
Balance with local authorities	127	367
	<u>1,137</u>	<u>1,391</u>
Balance with bodies external to government	437	900
	<u>1,574</u>	<u>2,291</u>

11. TRADE PAYABLES AND OTHER LIABILITIES

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Trade Payables	164	391
Accruals	367	429
Deferred income	215	205
	<u>746</u>	<u>1,025</u>

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Current Trade and Other Payables	600	963
Non-current Trade and Other Payables	146	62
	<u>746</u>	<u>1,025</u>

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Intra-government balances		
Balances with other central government bodies	210	26
Balance with local authorities	6	1
	<u>216</u>	<u>27</u>
Balance with bodies external to government	530	998
	<u>746</u>	<u>1,025</u>

12. GRANT ACCRUALS

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> <u>£'000</u>	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> <u>£'000</u>
Accrued Grants	19	17

13. GROSS CASH FLOWS

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
Cash Flows From Investing Activities		
Interest received	<u>1</u>	<u>2</u>
Capital Expenditure and Financial Investment		
Payments to acquire property, plant & equipment	(560)	(347)
Receipts from the sale of property , plant & equipment	<u>39</u>	<u>4</u>
	(521)	(343)
Cash Flows From Financing Activities		
Funding received from the Welsh Government (note 4)	<u>22,249</u>	<u>24,349</u>

14. CASH AND CASH EQUIVALENTS

	<u>2016/2017</u> £'000	<u>2015/2016</u> £'000
As at 1 April	866	1,214
Net change in cash and cash equivalent balances	<u>(489)</u>	<u>(348)</u>
As at 31 March	<u>377</u>	<u>866</u>

The following balances at 31 March were held at:

Commercial banks and cash in hand	<u>377</u>	<u>866</u>
As at 31 March	<u>377</u>	<u>866</u>

15. CAPITAL COMMITMENTS

	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2017</u> £'000	<u>At</u> <u>31 March</u> <u>2016</u> £'000
Contracted but not paid	<u>3</u>	<u>6</u>

16. CONTINGENT LIABILITIES

There were no contingent liabilities outstanding at the year end.

17. EMPLOYEE BENEFITS

The following pension disclosures have been prepared in accordance with IAS19 'Employee benefits'.

Sport Wales's employees belong to the Cardiff and Vale of Glamorgan Pension Fund which is part of the Local Government Pension Scheme. The fund provides defined benefits, based on the members' final pensionable salary.

Pension data contained within this disclosure have been provided by the Sport Wales's independent actuary, AON Hewitt. The IAS19 valuation provided by the actuary is for Sport Wales as a whole; no separate valuations have been obtained for the Sport Council for Wales Consolidated financial statements and the Lottery financial statements, and hence the data below is disclosed as gross.

The pension fund deficit along with the associated entries which impact the Statement of Comprehensive Net Expenditure, Statement of Financial Position and Statement of Changes in Taxpayers Equity have been apportioned between the Sports Council of Wales Consolidated financial statements and the Lottery financial statements in a ratio based on the historic apportionment of staff costs to the Lottery account. For 2016/17 this is Sports Council for Wales 76% and Lottery Accounts 24%.

Sport Wales made a total pension contribution in 2016/17 of £1,550,000 (2015/16 £1,940,000) which is analysed as follows:

- Employers Pension contributions £876,000 representing 20.2% of pensionable pay (2015/16 £817,000 20.2%); and advanced contributions in respect of early retirement cost £0 (2015/16 £73,000)
- Lump Sum Contribution of £670,000 (24% of which was met by Lottery), (2015/16 £1,050,000 of which 23% was met by Lottery)

The rate of employer's pension contributions from 2017/18 will be 24.2%. This has been set as a result of the last triennial valuation of the scheme which was carried out as at 31 March 2016. The actuary's report has been prepared in accordance with Guidance Note GN9 issued by the Institute and Faculty of Actuaries, current at the valuation date, to the extent that it applies to the Local Government Pension Scheme. Sport Wales expects to contribute £1,970,000 to the fund in 2017/18, which includes a contribution towards the pension deficit of £887,000. In addition to this "strain on fund" contributions may be required as well.

The net pension liability for the Sport Council of Wales consolidated accounts as at 31 March 2017 is £9,746,000 (2015/16 £7,708,000).

Main Financial Assumptions

	31 March 2017 %	31 March 2016 %	31 March 2015 %
Discount Rate	2.6	3.5	3.2
Inflation - CPI	2.0	1.8	1.8
Rate of increase to pensions in payment	2.0	1.8	1.8
Rate of increase to deferred pensions	2.0	1.8	1.8
Rate of general increase in salaries	3.0	2.8	2.8
Mortality Assumptions:	Years	Years	Years
Future lifetime from age 65 (aged 65 at accounting date)			
- Male	23.0	23.8	23.8
- Female	25.7	26.8	26.7
Future lifetime from age 65 (aged 45 at accounting date)			
- Male	24.0	25.9	25.8
- Female	27.1	29.1	29.0

Sport Wales employs a building block approach in determining the rate of return on Fund assets. Historical markets are studied and assets with higher volatility are assumed to generate higher returns consistent with widely accepted capital market principles. The overall expected rate of return on assets is derived by aggregating the expected rate of return for each asset class over the actual allocation for the Fund at 31 March 2017.

Analysis of movements in surplus (deficit) during the year

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Fair value of fund assets	40.34	31.35
Present value of liabilities	(53.03)	(41.36)
(Deficit) in scheme at end of year	(12.69)	(10.01)

Analysis of amount charged to Operating Costs

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Current service cost	1.16	1.06
Past service cost	0.00	0.07
Interest cost	0.34	0.37
Expense recognised	1.50	1.50

Remeasurement of amounts recognised in Other Comprehensive Expenditure

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Return on plan assets in excess of that recognised in net interest	(7.00)	1.42
Actuarial (gains)/losses due to change in financial assumptions	11.37	(2.75)
Actuarial losses/(gains) due to change in demographic assumptions	(4.02)	0.00
Actuarial (gains) due to liability experience	2.38	(0.39)
Total amount recognised in Other Comprehensive Expenditure	2.73	(1.72)
Total amount recognised	4.23	(0.22)

Changes to the present value of defined benefit obligation during the accounting period

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Opening defined benefit obligation	41.36	42.57
Current service cost	1.16	1.06
Interest expense on defined pension obligation	1.44	1.35
Contributions by participants	0.31	0.28
Actuarial losses/(gains) on liabilities- financial assumptions	11.37	(2.75)
Actuarial (gains)/losses on liabilities - demographic assumptions	(4.02)	0.00
Actuarial losses/(gains) on liabilities - experience	2.38	(0.39)
Net benefits paid out	(0.97)	(0.83)
Past service cost (including curtailments)	0.00	0.07
Closing defined benefit obligation	53.03	41.36

Changes to the fair value of assets during the year

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Opening fair value of assets	31.35	30.40
Interest income on assets	1.10	0.98
Remeasurement gain/(losses) on assets	7.00	(1.42)
Contributions by the employer	1.55	1.94
Contributions by participants	0.31	0.28
Net benefits paid out	(0.97)	(0.83)
Closing fair value of assets	40.34	31.35

Actual return on assets

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m
Expected return on assets	1.10	0.98
Actuarial gain/(loss) on assets	7.00	(1.42)
Actual return on assets	8.10	(0.44)

History of asset values, present value of defined benefit obligation and deficit

	31 March 2017 £m	31 March 2016 £m	31 March 2015 £m	31 March 2014 £m	31 March 2013 £m	31 March 2012 £m
Fair value of assets	40.34	31.35	30.40	26.37	22.48	19.22
Present value of defined benefit obligation	(53.03)	(41.36)	(42.57)	(36.64)	(41.67)	(36.41)
(Deficit)	(12.69)	(10.01)	(12.17)	(10.27)	(19.19)	(17.19)

18. PROVISIONS

	<u>Employee redundancies & strain on pension</u> £'000	<u>Payment of notice</u> £'000	<u>Total</u> £'000
As at 1 April 2016	259	-	259
Movement in Provision	-	10	10
Provisions utilised in the year	(145)	-	(145)
As at 31 March 2017	<u>114</u>	<u>10</u>	<u>124</u>

	<u>Employee redundancies & pension strain</u> £'000	<u>Payment of notice</u> £'000	<u>Total</u> £'000
No later than one year	114	10	124
Later than one year and not later than five years	-	-	-
Later than five years	-	-	-
As at 31 March 2017	<u>114</u>	<u>10</u>	<u>124</u>

Employee Redundancies and Pension Strain

At March 2017, the remaining provision that was originally made in 2015/16, is for one member of staff full redundancy cost and for one member of staff whose redundancy payments were made during 2016/17, but the strain on pension cost remains as a provision awaiting invoice from Cardiff Council. An estimate of the liability was used where actual costs are not known.

Payment of Notice

At March 2017, per Welsh Government instruction, a provision was made in respect of the former Chair & Vice-Chair's payment of notice.

19. RELATED PARTY TRANSACTIONS

Sport Wales is a Public Body, sponsored by the Welsh Government. Welsh Government is regarded as a related party. During the year, Sport Wales received funding from the Welsh Government, the National Lottery, the Lottery distributing function of Sport Wales, is also considered to be a related party. During the year, Sport Wales entered into transactions of a material nature with organisations in which the following board members and senior management employees have declared an interest.

The payments column includes all payments made during the year for current commitments, prepaid commitments and non-grant expenditure. The final column is committed grant payments not yet made (does not include any non-grant amounts).

Member's Panel	Body	Payments in Year £000	Nature of link	Committed Grant Payment
S Morgan <i>Manager, Plas Menai</i>	Welsh Gymnastics	433	Daughter member	-
	Royal Yachting Association	10	Former CEO	-
S Powell <i>CEO</i>	Welsh Hockey Union	406	Former Member	-
J Longville <i>Council Member</i>	Cardiff Metropolitan University	8	Principal Lecturer	-
	Welsh Netball Association	262	Chair of Selectors	-
	Welsh Gymnastics	433	Previous mentor	-
	Welsh Athletics	409	Son athlete of Welsh Athletics	-
J Sheppard <i>Council Member</i>	Welsh Netball	262	Mother is employee	-
	Rhondda Cynon Taf CBC	722	Sister is former employee	-
	Welsh Badminton Union	103	Sister is chair	-

Member's Panel	Body	Payments in Year £000	Nature of link	Committed Grant Payment
J Sheppard <i>Council Member Cont</i>	Cardiff Metropolitan University	8	Father is former Performance Director	-
	Welsh Rugby Union	735	Father is WRU Match Official	-
	University of South Wales	167	Previous Advisory Board Member	-
Dr P Thomas <i>Chair</i>	DNA Definitive	17	Director	-
	Glyndwr University	3	Visiting Faculty	-
B Davies <i>Corporate Director</i>	Welsh Gymnastics	433	Spouse Coach	-
G Williams <i>Corporate Director</i>	Welsh Netball	262	Children members	-
	Tennis Wales	179	Member	-
A Weeks <i>Corporate Director</i>	Welsh Amateur Rowing Association	64	Former Board Member	-
A Lycett <i>Council Member</i>	Welsh Government	251	Immediate family member employed	-
S Wafa <i>Council Member</i>	Cardiff County Council	886	Former Instructor & Family Employee	-
	BBC	107	Sibling is employee	-
	FAW	759	Voluntary Programme Support	-
P Curran <i>Corporate Director</i>	Swansea University	26	Partner is lead academic	-

Remuneration of Senior Managers and Council Members

Senior Managers and Council Members are considered to be the Directors and their remuneration is disclosed within the Remuneration and Staff Report on pages 26 to 32.

20. EVENTS AFTER THE REPORTING PERIOD

The accounts were authorised for issue by the Accounting Officer on the date they were certified by the Auditor General for Wales. There were no events after the reporting period.

Rebecca Evans AC/AM
Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau
Cymdeithasol
Minister for Social Services and Public Health

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA-P-RE-1669-17

Lawrence Conway
Interim Chair
Sport Wales
Sophia Gardens
Cardiff
CF11 9SW

16 May 2017

Dear Lawrence,

SPORT WALES REMIT LETTER 2017-18

I am writing to set out the Welsh Government's current remit for Sport Wales in 2017-18.

The priorities for the coming year are set in the context of a new Programme for Government, '*Taking Wales Forward*', and the Wellbeing of Future Generations (Wales) Act 2015 ("the Act").

Taking Wales Forward sets the strategic agenda but our approach to this programme for government is deliberately different from our past approach. We know that to prepare for the challenges facing Wales, we must plan for the longer term and work collaboratively with others who can help to deliver our ambition for Wales. In this context the review of Sport Wales, to be completed in late May 2017, is likely to mean that a revised remit letter will be sent to you this summer. It is on this basis that we committed to developing and delivering four cross-cutting strategies, Ambitious and Learning, Healthy and Active, Prosperous and Secure, United and Connected.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh and any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 94

A key goal for this Government will be prosperity for all – a theme that captures our ambition to support individuals to do well. In doing so, we also need to do our best to ensure equality, but recognise the limits of the levers that we have. For the Healthy and Active strategy, this means defining our approach to improving health and well-being for all, which underpins our aspirations for education and employment and goes well beyond the NHS.

Through the strategies, we will focus on making a step change in the way we identify and address the stubborn societal issues that are complex and require a multi-partner approach. More of the same will not allow us to make the progress we want, so the strategies cannot be an amalgamation of existing activity. Success will ultimately be measured by what has changed for the people of Wales.

The Well-being objectives will inform the scope of the strategies, which will provide an opportunity to find fresh solutions to the challenges faced by Wales and will demonstrate that we are seizing the opportunity of the Well-being of Future Generations Act to think and work differently.

Sport Wales should continue to set well-being objectives which maximise its contribution to achieving the goals of the Act and in a way that satisfies the sustainable development principle.

Your Business Plan for 2017-18 should be aligned with the sustainable development principle (five ways of working) and the seven goals of the Act. The Plan should articulate very clearly how Sport Wales will ensure that everything it does, all that it facilitates or influences and the organisations it funds will have a beneficial impact on people living their lives in Wales in the future.

In developing your Business Plan for 2017-18, I would ask you to consider how Sport Wales will contribute to our Programme for Government, 'Taking Wales Forward' and in particular to our specific commitments to achieving a Healthy and Active Wales. Your investments and activities should be clearly aligned to the national outcomes and measured in a way that provides a direct line of sight between strategy and impact and demonstrates value for money and a quantifiable return on investment.

I know you have been working with other members of the Physical Activity Measurement and Research Group to develop a system of national, future-proofed, indicators for physical activity that will support the implementation of a national strategy and act as a measurement of the Chief Medical Officers guidelines. I am also aware of your work over the past 12 months to consider Sport Wales' impact against the Act's wellbeing goals and your commitment to use that exercise to steer your investment decisions and guide your research and evaluation strategy.

I expect you to agree an outcome and performance indicators framework, as well as your research and evaluation strategy for the coming year with Sports Policy officials in the first quarter of the reporting period and for them to be reflected in your Business Plan for 2017-18. The recent exercise your officers and my officials conducted to identify the outcomes and performance indicators to be adopted for community sport is a good start but they will need to take account of the stated outcomes and actions in the Healthy and Active strategy. An addendum to this letter will follow to confirm those outcomes, the performance indicators, and the means through which they will be measured and how we will monitor progress.

Confirmation of your grant-in-aid for the 2017-18 financial year is at **Annex A**.

The investments you make must proactively address the health, equalities and tackling poverty agendas. In supporting the delivery of 'Taking Wales Forward', they should support young people from deprived areas and develop new opportunities for our poorest young people, people who are disabled and other under-represented groups. Investments should provide programmes that engage people within communities who do not undertake sport and physical activity or do so below the activity levels recommended by the CMO - and I would like you to explore how new partners and innovative routes to engagement can deliver a step change here, piloting new programmes where appropriate. Investments should also support the pathway for those already participating in sport and physical recreation, to encourage sustained regular participation and to identify and develop talent.

I look to Sport Wales to continue to lead and support the sector in improving governance and leadership and to be an exemplar organisation by applying all the principles of good governance in all its policies, activities and behaviours. I expect to see actions in your Business Plan for 2017-18 that ensure the means by which Sport Wales' performance is measured includes the views of your stakeholders and partners. In the interests of transparency and accountability I also want you to publish your partner investment principles, criteria, scoring process and funding awards on your website.

You should continue your work to develop a new approach to community sport and physical recreation. I also want you to commission an external review of your school sport programmes, 5x60 and Dragon Multi Skills and Sport, and both Free Swimming schemes to report to me by autumn 2017. I want to know whether they have achieved their stated outcomes for children and young people when first introduced or since they have been revised and whether they can achieve a greater impact on sport and physical activity participation levels. I expect my officials to be part of the discussion to agree the tender specification for the reviews and to approve them before they are issued.

I would also like to see a greater priority attached to how Sport Wales influences the provision and management of sports facilities across Wales and helps the sector to access grant funding from various sources and supports, where it can, the Community Asset Transfer process.

Elite Sport remains a key focus of Sport Wales' activities and rightly so. I expect to see in the framework to be agreed with my officials, and in your Business Plan for 2017-18, some related outcomes and performance measures to confirm the progress and objectives articulated by the new Elite Sport Strategy. I look forward to seeing the outcome of your work in the area of elite system building and the links to the wider NGB sporting pathway to ensure that no talented young person should go unsupported and as much of our talent as possible is captured, directed and developed. I was pleased to agree an additional investment to support Gemau Cymru 2017.

I look forward to receiving further details in the coming months on how the event makes a valid and sustainable contribution to performance sport in Wales and how it will generate commercial income or sponsorship to support its future. A separate grant agreement will confirm the additional funding in 2017-18 to support the event costs for Gemau Cymru in 2017.

I am aware of Sport Wales' commitment to increase the commercial income it generates, to supplement the public investment from Welsh Government and the National Lottery. The two National Centres, at Sophia Gardens and Plas Menai, continue to operate with a public investment subsidy and I am keen to learn of your longer-term vision for both centres. It is important that National Governing Bodies of Sport are also encouraged to be less reliant on public funds and to secure investment from other sources and I welcome the collaboration between Sport Wales and the Welsh Sports Association in pursuing that objective.

The Welsh Government wants to see the Welsh language used more extensively and for the numbers who speak it to reach one million by 2050. The sport sector has a significant part to play in supporting this goal so I would ask you to re-double your efforts in this area. Sport Wales is a designated body in the new Welsh Language Standards legislation. I know you have already responded positively to the Standards and I hope you will continue to be an advocate and to facilitate and support the organisations you fund to embracing the Government's priority to embed the Welsh Language in the everyday life of the nation.

Finally, as we continue our programme of themed years to support our Tourism industry, I would ask you to continue to work closely with my officials and with other sports bodies to support our 2017 'Year of Legends' and 2018 'Year of the Sea' programmes.

Yours,
Rebecca

Rebecca Evans AC/AM

Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Social Services and Public Health

GRANT IN AID FUNDING

The Welsh Government will provide Sport Wales with Grant in Aid funding of £22.515m for 2017-18. The budget is set out in detail below and includes continued provision for delivering the Free Swimming initiative and an increase in Capital to support the ongoing accommodation refurbishment of the National Centres.

Grant in Aid Budget Allocation

	Plans 2017-18 (£000s)
Revenue (near cash)	
Running Costs	1,327
Free Swimming	3,750
Current Expenditure	19,936
Current Receipts	-3,700
Total Revenue (near cash)	21,313
Capital	
Capital Expenditure	423
Total capital	423
Non-Cash	
Depreciation	779
Total non cash	779
TOTAL GIA	22,515

The total grant-in-aid represents the maximum provision and is resource based. I expect Sport Wales to adhere to these budget line figures as far as possible and to report any projected changes as soon as possible through the quarterly monitoring meetings. Payment of grant-in-aid continues to be on condition of compliance with the contents of the Framework Document.

Sport Wales' performance will be measured by its progress against the strategic priorities within this Remit Letter, and the agreed outcomes, activities, indicators and measures in its business plan.

The arrangements for monitoring Sport Wales' performance and progress will continue in the form of regular meetings at official level and our meetings. I would like you to provide a report on your performance in 2016-17 in advance of our summer meeting and a report on your 2017-18 half year performance in advance of our autumn meeting.

Eitem 4

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Adroddiad blynyddol a chyfrifon **2016–17**

Gorffennaf 2017

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru, i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru, i gytuno ar drethi yng Nghymru, ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r adroddiad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol:
www.cynulliad.cymru

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael mewn fformatau hygyrch, gan gynnwys ar ffurf Braille, fersiwn hawdd ei darllen, fersiwn print bras, fersiwn sain a chopi caled drwy gysylltu â ni:

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Ar-lein: **www.cynulliad.cymru**
E-bost: **cysylltu@cynulliad.cymru**
Ffôn: **0300 200 6565**

Rydym yn croesawu galwadau a wneir drwy wasanaeth Text Relay.

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2017

Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhai nodweddau y ddogfen.

Adroddiad blynyddol a chyfrifon **2016–17**

Gorffennaf 2017

Cynnwys

Ein perfformiad: Trosolwg	7
Rhagair y Llywydd	8
Cyflwyniad gan y Prif Weithredwr a'r Clerc	9
Comisiynwyr y Cynulliad	10
Ein diben a'n gweithgareddau	12
Ein blaenoriaethau i gyflawni strategaeth y Comisiwn	13
Sut y caiff Comisiwn y Cynulliad ei drefnu	14
Crynodeb o berfformiad yn tynnu sylw at flwyddyn o newid	16
Strategaeth Comisiwn y Cynulliad	18
Ein perfformiad: Dadansoddiad	21
Darparu cymorth seneddol o'r radd flaenaf	22
Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad	36
Defnyddio adnoddau'n ddoeth	50
Crynodeb o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol	62
Ein hatebolrwydd: Llywodraethu corfforaethol	67
Ein hatebolrwydd: Cydnabyddiaeth ariannol a'r staff	85
Ein hatebolrwydd: Atebolrwydd ac archwilio	105
Ein datganiadau ariannol	115
Nodiadau sy'n cyd-fynd â'r cyfrifon	121
Atodiad: Adroddiadau rheoleidd-dra	147

- ▼ Roedd y Senedd, sy'n un o adeiladau mwyaf eiconig Cymru, yn ganolbwynt i'n dathliadau wrth inni groesawu Olympïaïd a Pharalympïaïd Cymru yn eu holau yn dilyn eu llwyddiant ym Mrasil.

Ein perfformiad: Trosolwg

Rhagair y Llywydd

Elin Jones AC

Llywydd a Chadeirydd Comisiwn y Cynulliad

Rwy'n falch iawn o gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn yn dilyn fy mlwyddyn lawn gyntaf fel Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol. Mae'n drosolwg cynhwysfawr o'r gwaith sydd wedi cael ei wneud ers mis Ebrill 2016. Roedd y gwaith hwnnw'n cynnwys paratoi ar gyfer etholiadau'r Cynulliad, cynefino Aelodau newydd a'r rhai a gafodd eu haillethol, Comisiwn newydd y Cynulliad a chyflwyno'i strategaeth, a chyflawni blaenoriaethau newydd.

Rwy'n wirioneddol falch o'r gwaith sydd wedi'i wneud ers mis Mai y llynedd. Rwyf am ddiolch i Gomisiwn y Cynulliad am fy helpu i lunio'n gweledigaeth strategol ac am y gefnogaeth barhaus y mae wedi'i darparu a'n galluogodd i osod y blaenoriaethau hynny y bu staff y Comisiwn yn gweithio arnynt drwy gydol y flwyddyn. Wrth nodi'r weledigaeth honno, rydym wedi gallu galw ar sgiliau a phrofiad staff seneddol dan arweiniad medrus Claire Clancy, Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad, a ymddeolodd ym mis Ebrill.

Rwyf am dalu teyrnged benodol i Claire am ei harweiniad dros dîm eithriadol o bobl sy'n dangos, bob dydd, eu hymrwymiad i'r sefydliad a datganoli yng Nghymru. Erbyn hyn mae gennym ddeddfwrfa sy'n cael ei hystyried gan lawer yn un hyderus a thryloyw sy'n eangfrydig ei natur, ac rwy'n dymuno'n dda i'n Prif Weithredwr newydd, Manon Antoniazzi, wrth iddi adeiladu ar hyn ar gyfer y dyfodol.

Rhaid i'n sefydliad barhau i ymdrechu am ragoriaeth drwy wella'n gyson. Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys enghreifftiau o'r newid sylweddol a fu yn ystod y flwyddyn a sut yr aethom ati i wireddu cyfres uchelgeisiol o flaenoriaethau. Mae'r sefydliad wedi ymateb yn effeithiol hyd yn hyn i rai heriau penodol, gan gynnwys y sefyllfa gyfansoddiadol newidiol a chanlyniad refferendwm yr Undeb Ewropeaidd. Bydd y newidiadau hyn yn parhau i gynnig cyfleoedd a heriau yn ystod y blynyddoedd nesaf ac mae ein gwaith yn canolbwyntio i raddau helaeth ar sicrhau ein bod yn y sefyllfa orau bosibl i gofleidio newid.

Gall staff y Cynulliad fod yn falch o'r llwyddiannau y cyfeirir atynt yn yr adroddiad hwn a'u cyfraniad rhagorol ar draws ein holl wasanaethau seneddol. Wrth i ni barhau i weithio ar hyn o beth, bydd ein sylw yn parhau ar feithrin gallu i sicrhau llwyddiant tymor hir y Cynulliad ym mywyd cyhoeddus Cymru.

Ym mis Medi, byddwn yn dathlu ugain mlynedd ers y refferendwm ar ddatganoli – carreg filltir arall o ran democratiaeth yng Nghymru. Rwy'n edrych ymlaen at weithio gyda Chomisiwn y Cynulliad a'm holl gydweithwyr seneddol yn ystod y flwyddyn nesaf wrth i ni wneud rhagor o gynnydd a chadarnhau ein safle fel senedd fodern, flaengar i bobl Cymru.

Cyflwyniad gan y Prif Weithredwr a'r Clerc

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Wrth gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn – fy nghyntaf ers ymgymryd â rôl y Prif Weithredwr a Chlerc ym mis Ebrill eleni – rwy'n falch o allu rhoi cyfrif am flwyddyn o gyflawniad a newid a reolwyd yn dda. Bûm yn ffodus o gael fy mhenodi i arwain tîm rhagorol o staff sy'n ymroi i gyflwyno rhaglen uchelgeisiol o waith.

Yn yr un modd â'r Llywydd, hoffwn innau hefyd achub ar y cyfle hwn i fynegi fy ngwerthfawrogiad a'm diolch am waith Claire Clancy dros y degawd diwethaf. Yn fy nghyfnod byr yn y swydd, rwyf eisoes wedi gweld diwylliant cynhwysol lle mae amrywiaeth yn cael ei annog a'i groesawu yn rhagweithiol; lle mae staff yn mynd yr ail filltir i sicrhau bod Aelodau'r Cynulliad, eu staff a'r cyhoedd yn cael y wybodaeth sydd ei hangen arnynt, a lle mae cymorth cwsmeriaid rhagorol yn gyrru'r gwaith o ddarparu ein gwasanaethau.

Mae'r adroddiad hwn yn dangos fframwaith llywodraethu a rheoli cyllideb cadarn sy'n seiliedig ar yr arferion gorau. Rwyf wedi gallu ymgymryd â'm rôl fel Prif Swyddog Cyfrifyddu yn hyderus oherwydd y strwythurau cadarn sydd ar waith, sy'n cynnwys:

- Arweinyddiaeth a goruchwyliaeth strategol gan Gomisiwn y Cynulliad
- Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg Comisiwn y Cynulliad
- Y Pwyllgor Taliadau
- Y Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau
- Y Bwrdd Rheoli

Mae'r adroddiad blynyddol yn rhoi manylion am bob un o'r byrddau hyn sy'n cael eu cefnogi a'u llywio gan fyrddau rhaglenni a phrosiectau a gwasanaeth archwilio mewnol cryf a chymwys.

Eleni, unwaith eto, rydym wedi rhagori ar ein targedau effeithlonrwydd o £500,000 drwy drafod contractau ac adolygu gwasanaethau yn bwrpasol er mwyn sicrhau gwell gwerth am arian. Rydym yn parhau i gyflawni'n dda ar sail ein dangosyddion perfformiad allweddol ac mae ein prosesau a'n gweithdrefnau rheoli risg yn dangos agwedd aeddfed tuag at adnabod y risgiau a'u lliniaru.

Yn y ddogfen hon, rydym yn rhoi cyfrif am y flwyddyn ddiwethaf, ond rydym hefyd yn edrych ymlaen. Mae ein blaenoriaethau fel sefydliad yn cael eu gosod allan yn glir: gwneud llywodraeth yn fwy atebol, gwneud gwaith y Cynulliad yn fwy perthnasol, yn hygyrch ac amserol, a gwneud y gorau o'n capasiti a chryfhau'r sefydliad. Mae datblygiadau deddfwriaethol a chyfansoddiadol ar y trothwy. Mae ymgysylltu â'r cyhoedd yn bwysicach nag erioed. Fel sefydliad, rhaid inni'n awr baratoi'n ddoeth ar gyfer rhagor o newid, a hynny'n gyflym. Byddwn yn barod i ymateb gydag ystwythder, creadigrwydd a thrylwyrdd proffesiynol i wasanaethu anghenion senedd Cymru ac i gyflawni ar ran pobl Cymru. Gwn fy mod yn siarad ar ran fy holl gydweithwyr newydd wrth ddweud ein bod yn edrych ymlaen yn eiddgar at yr her.

Comisiynwyr y Cynulliad

Mae Comisiwn y Cynulliad yn gwasanaethu Cynulliad Cenedlaethol Cymru er mwyn helpu i'w wneud yn sefydliad democrataidd cryf, hygyrch a blaengar ac yn ddeddfwrfa sy'n cyflawni'n effeithiol ar gyfer pobl Cymru. Ei rôl yw darparu'r staff, yr eiddo a'r gwasanaethau sydd eu hangen ar y Cynulliad Cenedlaethol i gyflawni'r swyddogaeth hon.

Elin Jones AC
(Plaid Cymru)

Y Llywydd yw Cadeirydd Comisiwn y Cynulliad ac mae hefyd yn gyfrifol fel Comisiynydd am gyfathrebu ac ymgysylltu.

Suzy Davies AC
(Ceidwadwyr Cymreig)

Comisiynydd sydd â chyfrifoldeb dros y gyllideb a llywodraethu, gan gynnwys bod yn aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.

Joyce Watson AC
(Llafur Cymru)

Comisiynydd sydd â chyfrifoldeb dros gydraddoldeb, a'r Comisiwn fel cyflogwr staff y Cynulliad.

**Caroline Jones AC
(UKIP)**

Comisiynydd sydd â chyfrifoldeb dros ddiogelwch ac adnoddau'r Cynulliad.

**Adam Price AC
(Plaid Cymru)**

Comisiynydd sydd â chyfrifoldeb dros ieithoedd swyddogol, a darparu a thrawsnewid gwasanaethau i'r Aelodau.

**Dai Lloyd AC
(Plaid Cymru)**

Comisiynydd sydd â chyfrifoldeb dros ieithoedd swyddogol, a darparu a thrawsnewid gwasanaethau i'r Aelodau.

Tan 21 Medi 2016

Ers 21 Medi 2016

Ar gyfer y rhan gynharaf o'r flwyddyn ariannol hon a thrwy gydol cyfnod diddymiad y Cynulliad Cenedlaethol a ddechreuodd ar 6 Ebrill 2016, a hyd at etholiad y Llywydd a Chomisiwn newydd y Cynulliad, parhaodd y Fonesig Rosemary Butler, Sandy Mewies, Rhodri Glyn Thomas, Angela Burns a Peter Black yn eu rolau fel Comisiynwyr.

Daeth rôl y Fonesig Rosemary i ben pan etholwyd y Llywydd ar 11 Mai 2016 a daeth rolau aelodau eraill y Comisiwn i ben ar 8 Mehefin 2016, pan gafodd y Comisiynwyr newydd eu hethol.

Ein diben a'n gweithgareddau

Mae'r adroddiad hwn yn nodi llwyddiannau Comisiwn y Cynulliad o'u cymharu â'n nodau strategol rhwng mis Ebrill 2016 a mis Mawrth 2017.

Y cyd-destun

Mae Cymru yn cael tua £16 biliwn y flwyddyn i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus hanfodol, fel ysgolion ac ysbytai, ar gyfer pobl Cymru. Caiff hyn ei adnabod fel 'bloc Cymru'.

Caiff cyfran fechan (tua 0.3 y cant) o floc Cymru ei dyrannu i'r Comisiwn i dalu costau Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae'r arian hwn yn caniatáu i'r 60 Aelod Cynulliad gynrychioli pobl Cymru, gwneud cyfreithiau, a chraffu ar bolisiau a phenderfyniadau gwariant Llywodraeth Cymru.

Ein cyllideb

Yn ystod 2016-17, roedd y Comisiwn yn gyfrifol am gyllideb o £54.4 miliwn, a oedd yn cynnwys:

- £15.5 miliwn ar gyfer talu ein 60 Aelod Cynulliad, eu staff cymorth, costau cyllid pensiwn a chostau rhedeg eu swyddfeydd etholaethol a swyddfeydd rhanbarthol ledled Cymru;
- £36.5 miliwn i'r Comisiwn i ddarparu'r eiddo, y staff a'r gwasanaethau sydd eu hangen i'r Cynulliad weithredu; a
- £2.5 miliwn wedi'i neilltuo ar gyfer gwariant yn ymwneud â'r etholiad.

Pennwyd y gyllideb ar gyfer blwyddyn gyntaf y Pumed Cynulliad i ddarparu sefydlogrwydd a chynnal gwasanaethau yn ystod y cyfnod pontio rhwng y Pedwerydd Cynulliad a'r Pumed Cynulliad. Mae'r gyllideb hefyd yn ein rhoi mewn sefyllfa i fwrw ymlaen â gwaith sy'n flaenoriaeth, a nodwyd gan y Comisiynwyr newydd yn waith sy'n bwysig i weithrediad y Cynulliad. Mae'r Comisiwn yn cyhoeddi Dangosyddion Perfformiad Allweddol i ddangos perfformiad corfforaethol ar draws pob maes gweithgarwch (gweler tudalennau 62 i 65). Rydym yn cael sicrwydd allanol ar ein gwariant gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, yn ogystal â chraffu gan Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Phwyllgor Cyllid y Cynulliad.

Datganiad o ddiben

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru, i gytuno ar drethi yng Nghymru, ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Mae Comisiwn y Cynulliad yn gwasanaethu'r Cynulliad Cenedlaethol er mwyn hwyluso ei lwyddiant hirdymor fel sefydliad democrataidd cryf, hygyrch a blaengar a deddfwrfa sy'n gweithredu'n effeithiol ar gyfer pobl Cymru.

Ein nodau strategol

- Darparu cefnogaeth seneddol o'r radd flaenaf.
- Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad.
- Defnyddio adnoddau'n ddoeth.

Ein blaenoriaethau i gyflawni strategaeth y Comisiwn

Mae ein strategaeth ar gyfer y Pumed Cynulliad, a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2016, yn diffinio nifer o flaenoriaethau ar gyfer pob un o'n nodau strategol:

Cymorth seneddol o'r radd flaenaf

- Arloesi a theilwra ein gwasanaethau er mwyn rhoi'r cymorth gorau i'r Aelodau, gan fanteisio ar dechnoleg
- Galluogi ymateb sefydliadol cryf i newid cyfansoddiadol a chanlyniad refferendwm yr UE
- Darparu gwasanaethau dwyieithog rhagorol

Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad

- Ymgysylltu'n strategol i gael effaith ar fusnes y Cynulliad drwy bobl sy'n ymweld â'n hystâd, ledled Cymru ac ar-lein
- Ymrwymo'n gryf i bobl ifanc Cymru
- Sicrhau ei bod yn hawdd canfod, defnyddio a rhannu gwybodaeth ddibynadwy mewn byd digidol
- Rhannu'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu â Chymru a thu hwnt

Defnyddio adnoddau'n ddoeth

- Cynyddu effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn barhaus a mesur y gwelliant ac adrodd arno
- Bod yn gwbl dryloyw ac yn atebol o ran rheoli ein cyllideb
- Lleihau ein heffaith ar yr amgylchedd
- Meithrin ein gallu o ran pobl
- Integreiddio amrywiaeth a chynhwysiant yn y broses benderfynu, a'r broses o lunio a chyflenwi gwasanaethau.

Risg

Drwy ein prosesau rheoli risg, rydym wedi nodi nifer o feysydd sy'n peri risgiau i'n llwyddiant o ran cyflawni ein huchelgeisiau. Mae'r rhain yn cynnwys pwysau ariannol a'n gallu corfforaethol i ymateb yn gyflym ac yn effeithiol i ofynion newydd, adweithiau negyddol i'n cynigion ar gyfer diwygio'r Cynulliad ac effaith gadael yr Undeb Ewropeaidd ar y Cynulliad a risgiau uwch o ran diogelwch ar-lein a diogelwch ffisegol.

Mae disgrifiad manylach yn Natganiad Llywodraethu y Prif Weithredwr ar dudalen 78 o'r adroddiad hwn.

Sut y caiff Comisiwn y Cynulliad ei drefnu

Mae *Deddf Llywodraeth Cymru 2006* yn rhagnodi bod Comisiwn y Cynulliad yn cynnwys y Llywydd a phedwar Aelod Cynulliad arall. Mae Rheolau Sefydlog y Cynulliad yn nodi sut y mae'r Aelodau yn cael eu penodi. Mae pob un o'r pedair plaid wleidyddol fwyaf a gynrychiolir yn y Cynulliad wedi enwebu Comisiynydd.

Mae'r Comisiwn yn cyflogi tua 450 o aelodau o staff parhaol sy'n wleidyddol ddiuedd, dan arweiniad y Prif Weithredwr a'r Clerc. Y Prif Weithredwr yw Prif Swyddog Cyfrifyddu'r Comisiwn, ac mae ganddi nifer o swyddogaethau statudol eraill. Mae'r Comisiwn yn dirprwyo ei swyddogaethau, yn amodol ar rai eithriadau ac amodau, i'r Prif Weithredwr.

Mae'r uwch-dîm rheoli yn cynnwys Manon Antoniazzi, y Prif Weithredwr, a'i thîm o Gyfarwyddwyr:

Adrian Crompton – Cyfarwyddiaeth Busnes y Cynulliad

Darparu cymorth arbenigol seneddol, cyfreithiol ac ymchwil i'r Aelodau er mwyn sicrhau y cynhelir busnes mewn modd effeithiol ac effeithlon yn ogystal â chyfrifoldeb dros gyfathrebu a newid cyfansoddiadol.

David Tosh – Cyfarwyddiaeth Adnoddau'r Cynulliad

Darparu TGCh, Adnoddau Dynol, ystadau a chyfleusterau, gwasanaethau diogelwch, yn ogystal â rheoli trefniadau caffael a llywodraethu. Mae Nia Morgan, y Cyfarwyddwr Cyllid sy'n gyfrifol am gynllunio ariannol corfforaethol, rheoli'r gyllideb, taliadau a phensiynau, yn adrodd i'r Gyfarwyddiaeth hon.

Craig Stephenson – Cyfarwyddiaeth Gwasanaethau'r Comisiwn

Darparu gwasanaethau a chymorth i'r Llywydd, Comisiwn y Cynulliad, y Bwrdd Rheoli, y gwasanaeth cyfieithu a chofnodi, cymorth busnes a datblygiad proffesiynol ar gyfer yr Aelodau a'n gwasanaethau gwybodaeth i'r cyhoedd ac i ymwelwyr.

Elisabeth Jones – Y Prif Gyngorydd Cyfreithiol

Mae'r Prif Gyngorydd Cyfreithiol, yn darparu cyngor cyfreithiol ar lefel uchel ar draws ystod o swyddogaethau'r Comisiwn ac mae'n canolbwyntio ar newid cyfansoddiadol, materion allanol ac effaith y Deyrnas Unedig yn gadael yr Undeb Ewropeaidd.

Mae'r Cyfarwyddwyr yn cyfarfod fel fforwm ac fel y Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau. Yn ymuno â hwy ar y Bwrdd Rheoli mae 12 o uwch-swyddogion o'u Cyfarwyddiaethau i ffurfio'r Bwrdd Rheoli.

Mae aelodau'r Bwrdd Rheoli wedi sefydlu nifer o grwpiau eraill o staff y Comisiwn i arwain meysydd gwaith allweddol, fel newid cyfansoddiadol, deddfwriaeth a thrawsnewid gwasanaethau busnes y Cynulliad.

Penododd Comisiwn y Cynulliad gynghorwyr annibynnol i sicrhau bod y Comisiynwyr ac uwch-dîm rheoli'r Cynulliad yn cael eu cynorthwyo a'u herio mewn modd adeiladol wrth eu gwaith.

Mae'r cynghorwyr wedi ystyried ein prosesau rheoli perfformiad a'n trefniadau adrodd; wedi cynghori ar gyfrifoldebau'r Comisiwn ar gyfer arfarnu staff a'r polisiau a'r systemau talu staff; wedi cynnal trosolwg beirniadol o reolaethau ariannol y Comisiwn a'r weithdrefn rheoli risg; ac mae rhai cynghorwyr wedi bod yn bresennol yng nghyfarfodydd Comisiwn y Cynulliad. Mae rhagor o wybodaeth am ein cynghorwyr annibynnol i'w gweld yn yr adran 'Adroddiad ar daliadau a staff' ar dudalen 86 o'r adroddiad hwn.

Crynodeb o berfformiad yn tynnu sylw at flwyddyn o newid

Y cyd-destun ar gyfer y Pumed Cynulliad

Cynlluniwyd a datblygwyd rhaglen dros 18 mis i gyflawni ar uchelgais i sicrhau bod Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth yn trawsnewid yn effeithiol i'r Pumed Cynulliad ym mis Mai 2016.

Cynhaliwyd etholiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 5 Mai. O blith y 60 o Aelodau a gafodd eu hethol i'r Pumed Cynulliad, roedd 38 wedi bod yn Aelodau yn y Cynulliad blaenorol. Dewisodd etholwyr Cymru 22 o Aelodau newydd; roedd un ohonynt wedi cael ei ethol i'r Cynulliad o'r blaen, ac roedd un blaid wleidyddol newydd yn cael ei chynrychioli yn y Cynulliad, sef Plaid Annibyniaeth y Deyrnas Unedig.

Y canlyniadau:

Llafur Cymru – 29 Aelod Cynulliad

Plaid Cymru – 12 Aelod Cynulliad

Ceidwadwyr Cymreig – 11 Aelod Cynulliad

Plaid Annibyniaeth y DU – 7 Aelod Cynulliad

Democratiaid Rhyddfrydol Cymru – 1 Aelod Cynulliad

Yn ystod y flwyddyn, gadawodd un Aelod Cynulliad o Blaid Annibyniaeth y DU ac un o Blaid Cymru eu grwpiau i ddod yn Aelodau annibynnol. Yn fwy diweddar gadawodd Aelod Cynulliad arall Blaid Annibyniaeth y DU i ymuno â Grŵp Ceidwadol y Cynulliad.

Trefniadau cynefino a chroesawu

Trefnwyd sesiynau croesawu yn ystod y digwyddiad cymryd llw, a gynhaliwyd dros dridiau yn syth ar ôl yr etholiad, gan ddechrau ar ddydd Gwener 6 Mai. Yn sgil hyn, gallai Aelodau newydd a'r rhai a gafodd eu hailethol ddechrau ar eu gwaith yn gyflym.

Cymerodd y rhan fwyaf o'r Aelodau y llw yn y Siambr. Gwnaed darpariaeth hefyd i Aelodau yng ngogledd Cymru a gorllewin Cymru, a manteisiodd nifer ar y cyfle hwnnw. Roedd tywyswyr staff ar draws y sefydliad wrth law i helpu'r rhai a oedd newydd gael eu hethol i gael y cymorth a'r cyngor a oedd ei angen arnynt ar y dechrau'n deg, ac i sicrhau bod yr Aelodau a gafodd eu hailethol yn gallu dechrau ar eu gwaith yn brydlon.

Roedd rhaglen wedi'i theilwra o sesiynau croeso, sesiynau cynefino a sesiynau dilynol ar gael. Nod y rhaglen oedd rhoi gwybodaeth berthnasol ar yr adeg iawn i'r rhai a oedd newydd gael eu hethol – gan adlewyrchu'r gweithgareddau a'r blaenoriaethau yr oedd yr Aelodau'n debygol o'u hwynebu yn ystod yr wythnosau cyntaf. Mae rhagor o wybodaeth am y croeso, y trefniadau cynefino a'r rhaglen datblygiad proffesiynol parhaus i'w gweld ar dudalennau 22.

Cyfarfodydd cyntaf Pumed Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Strategaeth Comisiwn y Cynulliad

Ar ôl penodi Comisiwn y Cynulliad ym mis Mehefin, cyfarfu'r Comisiynwyr yn rheolaidd i gytuno ar drefniadau llywodraethu a gweithdrefnau gweithredu, eu blaenoriaethau strategol a strategaeth y gyllideb ar gyfer y Pumed Cynulliad, yn ogystal â'r portffolio o gyfrifoldebau ar gyfer pob Comisiynydd.

Roedd trefniadau diogelwch gwell ar gyfer yr Aelodau a sesiynau briffio manwl ar effaith refferendwm yr UE hefyd yn feysydd â blaenoriaeth a ystyriwyd gan y Comisiwn. Roedd cael y trefniadau hyn ar waith yn ystod wythnosau cyntaf tymor y Cynulliad yn darparu'r cyfeiriad strategol i'n galluogi i ganolbwyntio ar ddarparu ein gwasanaethau.

Mae manylion am Gomisiwn y Cynulliad, ei gyfrifoldebau a'i nodau strategol i'w gweld ar dudalennau 10 – 15 o'r adroddiad hwn. Mae'r adran Dadansoddi Perfformiad yn yr adroddiad hwn yn rhoi manylion am y meysydd â blaenoriaeth o dan bob un o'r nodau strategol a'r gwaith sydd wedi'i wneud drwy gydol y flwyddyn i'w symud ymlaen.

Gosod llwybr i'r dyfodol

Ar 7 Mehefin 2016 cyflwynwyd Bil Cymru yn Nhŷ'r Cyffredin gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru. Roedd yn dilyn cyhoeddi'r Bil drafft ym mis Hydref y flwyddyn flaenorol, a oedd yn destun gwaith craffu cyn deddfu gan Bwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol y Pedwerydd Cynulliad a Phwyllgor Dethol Materion Cymreig San Steffan. Ar ôl ystyried Bil Cymru yn nau Dŷ'r Senedd, pleidleisiodd y Cynulliad Cenedlaethol ar Gynnig Cydsyniad Deddfwriaethol ar 17 Ionawr 2017 i gymeradwyo darpariaethau Bil Cymru. Yn dilyn Cydsyniad Brenhinol, daeth yn Ddeddf Cymru ar 31 Ionawr 2017.

Mae Deddf Cymru yn cydnabod natur barhaol y Cynulliad Cenedlaethol a Llywodraeth Cymru; yn newid y setliad datganoli i fodel cadw pwerau ac, yn arbennig, yn rhoi pŵer i'r Cynulliad Cenedlaethol reoli ei drefniadau mewnol gan gynnwys ei enw, ei faint, ei weithdrefnau a'i systemau etholiadol.

Mae'r pwerau a ddarparwyd yn Neddf Cymru wedi ein galluogi i archwilio ystod o uchelgeisiau. Yn dilyn dadl yn y Cynulliad ym mis Gorffennaf 2016, rydym wedi cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar raddfa fawr ar newid enw'r Cynulliad.

Rydym hefyd wedi cyhoeddi ym mis Tachwedd 2016 y byddwn yn edrych ar y materion sy'n ymwneud â chynyddu maint y Cynulliad, gan adeiladu ar waith a wnaed yn y Pedwerydd Cynulliad. Rydym yn bwrw ymlaen â'r gwaith ar sail drawsbleidiol, gan fanteisio ar gyngor niwtral, arbenigol.

Ochr yn ochr â'r ymrwymiad hwn, rydym hefyd wedi cyhoeddi dwy fenter fawr ymgysylltu â'r cyhoedd ar 14 Tachwedd 2016:

- sefydlu **Senedd Ieuenctid i Gymru**, a gaiff ei chefnogi a'i hariannu gan Gomisiwn y Cynulliad
- sefydlu **Tasglu Newyddion a Gwybodaeth Ddigidol**.

Yn sgil y cynnydd yng ngweithgarwch y pwyllgorau ers yr etholiad, rydym wedi ailwampio llawr gwaelod Tŷ Hywel. Bellach, mae gennym bump ystafell bwyllgor yn lle pedair, ynghyd â'r holl offer anghenrheidiol. Rydym yn parhau i ystyried nifer o opsiynau er mwyn sicrhau y gellir diwallu ein hanghenion o ran yr adeilad yn y dyfodol.

Ar 14 Tachwedd 2016 dywedodd y Llywydd fel a ganlyn:

Mae'r Comisiwn yn gwneud y penderfyniadau angenrheidiol i wneud ein senedd yn addas ar gyfer y dyfodol – gan roi llais i bobl ifanc yn ein democratiaeth, cyfathrebu'n effeithiol â'r cyhoedd a chyflawni ei ddyletswydd statudol i alluogi'r Cynulliad i ymgymryd â'i waith deddfwriaethol a'i waith craffu.

Wedi archwilio capasiti'r Cynulliad dro ar ôl tro, dangoswyd ei fod o dan bwysau mawr o ystyried maint ei bwerau deddfu a'i bwerau cyllidol. Mae maint yr heriau sy'n ein hwynebu yn golygu bod rhaid i'r Comisiwn fod yn ddigon dewr i gymryd camau pendant. Pe byddai Bil Cymru yn cael ei basio, a'r Cynulliad yn penderfynu arfer ei bwerau deddfwriaethol newydd yn y maes hwn, rydym yn benderfynol o wneud yr hyn sy'n angenrheidiol i roi'r gallu i'n Senedd gyflawni democratiaeth gref a chynaliadwy i Gymru.

Penodi Prif Weithredwr a Chlerc newydd

Yn sgil ymddeoliad Claire Clancy ar ôl gwasanaethu am ddegawd fel Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad, dechreuwyd ar broses i benodi ei holnydd yn ystod tymor yr hydref 2016. Dyma'r uchaf o staff Comisiwn y Cynulliad. Y Prif Weithredwr yw Prif Swyddog Cyfrifyddu'r sefydliad, ac mae'n hyrwyddo enw da'r Cynulliad o fewn Cymru a thu hwnt fel democratiaeth hygyrch ac effeithlon. Ar ôl proses recriwtio gystadleuol a thrwyadl, penodwyd Manon Antoniazzi ar 25 Ionawr 2017, a dechreuodd yn y swydd ym mis Ebrill.

Claire Clancy

Manon Antoniazzi

- ▼ Agorwyd y Pumed Cynulliad yn swyddogol ar 7 Mehefin 2016, ac roedd y Senedd yn ganolbwynt i sylw'r genedl.

Ein perfformiad: Dadansoddiad

Darparu cymorth seneddol o'r radd flaenaf

Arloesi a theilwra ein gwasanaethau er mwyn rhoi'r cymorth gorau i'r Aelodau, gan fanteisio ar dechnoleg

Datblygiad proffesiynol wedi'i arwain gan anghenion i'r Aelodau a'u staff cymorth

Cafodd rhaglen gynhwysfawr o weithgareddau croesawu a chynefino ei rhoi ar waith ar gyfer dechrau'r Pumed Cynulliad. Roedd trefniadau croesawu am dridiau yn syth ar ôl yr etholiad er mwyn sicrhau y gallai'r Aelodau ddechrau gweithio yn gyflym ac roeddent yn siop-un-stop o wybodaeth hanfodol ar eu cyfer.

Roedd staff ar draws y sefydliad ar gael i helpu'r rhai a oedd newydd eu hethol i gael y cymorth a'r cyngor a oedd ei angen arnynt ar y dechrau'n deg, ac i sicrhau bod yr Aelodau a oedd wedi'u haillethol yn gallu dechrau ar eu gwaith yn brydlon. Cafwyd adborth cadarnhaol iawn i'r trefniadau hyn ar gyfer croesawu'r Aelodau.

Anogwyd yr Aelodau a oedd newydd eu hethol i fynd i'r sesiynau cynefino ac aeth pob un o'r 22 Aelod newydd i'r sesiynau a ganlyn:

- Y Siambr a busnes cynnar (gan gynnwys hyfforddiant ar system TGCh y Siambr);
- Sesiwn friffio ar safonau ymddygiad; a
- Sefydlu eich swyddfa – cyngor ar staffio, lwfansau a'r paramedrau cyfreithiol o ran trin gwaith achos.

Roedd rhaglen wedi'i theilwra o sesiynau dilynol ar gael hefyd. Roedd cynnwys ac amserlen y rhaglen gynefino ddilynol yn amrywio yn ôl anghenion pob grŵp gwleidyddol. Nod y rhaglen oedd rhoi gwybodaeth berthnasol ar yr adeg iawn i'r rhai a oedd newydd eu hethol. Roedd Aelodau unigol a phob grŵp plaid wedi cyfrannu'n sylweddol i'r cynnwys er mwyn sicrhau bod y rhaglen yn cefnogi'r gweithgareddau a'r blaenoriaethau yr oedd yr Aelodau yn eu hwynebu yn ystod yr wythnosau cyntaf. Dyma rai ohonynt:

- Wythnos 1: Dechrau arni a deall sut y mae'r Cynulliad yn gweithio (gweler uchod);
- Wythnosau 2-4: Sefydlu swyddfa (sesiynau cynefino ar gymorth ar gyfer ymdrin â gwaith achos, rheoli gwybodaeth, gweithio'n ddwyieithog, cyflwyno busnes a busnes y siambr);
- Wythnosau 5-8: Busnes fel arfer (sesiynau'n cynnwys sesiynau briffio pwnc ar gyfer gwaith achos, Biliau Aelodau, diogelwch).

Roedd y sesiynau dilynol a gynhaliwyd yn ystod wythnosau 2-8 yn hyblyg ac wedi'u trefnu ar gyfer unigolion neu grwpiau bach o Aelodau, yn ôl anghenion penodol. Roeddent yn cynnwys sesiynau briffio ar ddiogelwch a gweithio'n ddiogel, cyflwyno busnes, busnes y siambr, ymchwil a chymorth cyfreithiol, papurau briffio gan y gwasanaeth ymchwil ar faterion sy'n codi fel rhan o waith achos, deddfwriaeth a gwneud deddfau, a gweithio'n ddwyieithog.

Darparwyd sesiynau cynefino rheolaidd hefyd i staff a benodwyd gan yr Aelodau. Mae'r rhain yn parhau i gael eu darparu yn rheolaidd, yn ogystal â sesiynau hyfforddi neu friffio mwy manwl ar faterion perthnasol.

Yn syth ar ôl y sesiynau cynefino, cynigiwyd rhaglen o Ddatblygiad Proffesiynol Parhaus, a chymerodd nifer fawr o Aelodau a'u staff cymorth ran ynddi yn ystod y flwyddyn. Ers mis Mai 2016, mae 44 o'r 60 Aelod a 162 o'r tua 250 o staff cymorth wedi cymryd rhan mewn rhyw fath o ddatblygiad proffesiynol parhaus. Mae'r rhaglen yn adeiladu ac yn esblygu yn unol â'r anghenion a nodwyd gan Aelodau unigol, grwpiau gwleidyddol neu staff cymorth, ac mae'n adlewyrchu agweddau gwahanol ar rôl yr Aelod a'r gwaith a wneir gan eu staff sy'n eu cefnogi yn y rolau hynny.

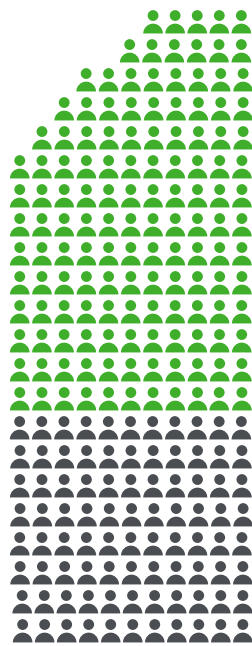
Roedd gweithgareddau datblygiad proffesiynol parhaus a gyflwynwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys cynllunio pwyllgorau a sesiynau strategaeth, cwestiynu effeithiol, craffu ar ddeddfwriaeth ac ymdrin â gwelliannau, cyfathrebu ac ymgysylltu â'r cyhoedd, arweinyddiaeth a rheolaeth, ymdrin â gwaith achos a briffiau amserol (er enghraifft, ar adael yr Undeb Ewropeaidd).

Mae'r ddarpariaeth wedi'i theilwra, mae'n hyblyg ac ar sawl ffurf, gan gynnwys sesiynau briffio byr un-i-un yn bersonol neu drwy ddefnyddio technoleg, sesiynau pwyllgor a sesiynau ar gyfer grwpiau o Aelodau, grwpiau o staff neu'r ddau. Cânt eu cyflwyno gan arbenigwyr mewnol neu allanol fel y bo'n briodol.

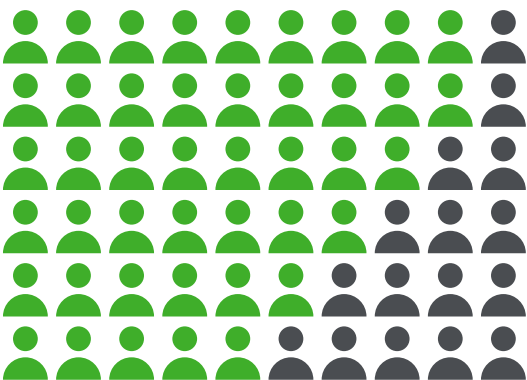
Mae'r adborth yn gadarnhaol iawn ac mae'r lefelau o ymgysylltu yn uchel, gyda 97.74 y cant o'r rhai a roddodd adborth yn credu y bydd cymryd rhan yn y gweithgareddau yn cael effaith gadarnhaol ar eu gwaith.

Datblygiad Proffesiynol Parhaus ers mis Mai 2016:

MAE **97.74%** YN TEIMLO Y BYDD Y GWEITHGAREDDAU YN CAEL EFFAITH GADARNHAOL AR EU **GWAITH**

MAE **162** O (TUA) **250** STAFF CYMORTH AELODAU'R CYNULLIAD WEDI CYMRYD RHAN MEWN RHYW FATH O **DDATBLYGIAD PROFFESIYNOL PARHAUS**

MAE **44** O'R **60** AELOD WEDI CYMRYD RHAN MEWN RHYW FATH O DDATBLYGIAD PROFFESIYNOL PARHAUS

Busnes y Cynulliad

Yn ystod 2015-16, bu Aelodau'r Cynulliad yn cynrychioli eu hetholwyr ac yn craffu ar bolisi, deddfwriaeth a gwariant y Llywodraeth mewn cyfarfodydd pwyllgor a'r Cyfarfod Llawn yn wythnosol.

 7 DADL AELODAU
UNIGOL

114
ADRODDIAD
PWYLLGOR

 122
CWESTIYNAU
BRYN

 63 **CYFARFOD**
LLAWN

281
CYFARFOD
PWYLLGOR

Rhoi arweiniad i ddarparu cefnogaeth o'r radd flaenaf ar gyfer yr Aelodau yn eu rôl graffu gan ymateb i'r Pwyllgor Busnes a gweithio gydag ef

Ers dechrau'r Pumed Cynulliad, mae staff y Comisiwn wedi gweithio gyda'r Pwyllgor Busnes i gyflwyno nifer o gyfleoedd newydd i'r Aelodau gyflawni eu rôl craffu yn nhrefodion y Cyfarfod Llawn, ac mae'r trefniadau ar gyfer rhai cyfleoedd presennol hefyd wedi cael eu haddasu i'w gwneud yn fwy hygyrch. O ganlyniad i hyn:

- gall cadeiryddion pwyllgorau bellach wneud datganiad mewn perthynas ag unrhyw agwedd ar waith eu pwyllgor: gan gynnwys lansio ymchwiliad, adroddiad cynnydd yn ystod ymchwiliad, neu nodi eu blaenoriaethau fel pwyllgor;
- mae datganiadau 90 eiliad wedi'u cyflwyno fel ffordd o alluogi'r Aelodau i wneud datganiad byr, ffeithiol, personol. Gellir eu defnyddio i dynnu sylw at unrhyw bwnc sy'n destun pryder. Er enghraifft, gall yr Aelodau godi materion sy'n peri pryder mawr i'w hetholwyr, tynnu sylw at broblemau lleol, nodi dyddiadau arwyddocaol, neu dalu teyrnged i rywun;
- unwaith bob hanner tymor caiff slot ei ddyrannu i drafod cynigion deddfwriaethol Aelod unigol. Gellir cynnig unrhyw fath o ddeddfwriaeth newydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, gan gynnwys Biliau, Offerynnau Statudol, Gorchmynion yn y Cyfrin Gyngor, a threthi datganoledig newydd;
- cynhelir dadleuon gan Aelodau unigol bob yn ail wythnos. Dadleuon awr o hyd yw'r rhain fel arfer ac maent yn ystyried cynigion sy'n canolbwyntio ar faterion o arwyddocâd arbennig. Byddant yn debygol o ysgogi dadl fywiog yn y Siambr, ac mae'r Aelodau'n llai tebygol o ymrannu'n ôl safbwynt eu pleidiau; ac
- ar ôl sefydlu'r system bwyllgorau, a oedd yn cynnwys dau bwyllgor ychwanegol, ysgrifennodd y Llywydd at bob cadeirydd yn nodi disgwyliadau'r Cynulliad ac yn eu gwahodd i gyfarfod yn rheolaidd fel Fforwm y Cadeiryddion i gynnal trosolwg strategol ar y cyd o'r gwaith craffu ar bwyllgorau. Cafodd gwasanaethau'r Comisiwn eu hailgyflunio a'u hehangu i ddiwallu anghenion y pwyllgorau newydd.

Astudiaeth achos: Nodi anghenion amrywiol yr Aelodau, eu staff a'r grwpiau wrth eu craidd

Fel deddfwrfa fach, rydym yn parhau i ymgysylltu â'r Aelodau unigol i drafod eu dewisiadau ac yna gwneud yn siŵr bod ein gwasanaethau yn cyd-fynd â'r anghenion unigol hynny.

Yn ystod haf 2016 cynhaliwyd adolygiad o'r arolwg boddhad ar gyfer yr Aelodau a staff cymorth er mwyn gwella'r arolwg presennol.

Lansiwyd yr arolwg diweddaraf ym mis Chwefror 2017, ac roedd ar agor am bedair wythnos. Cafodd yr arolwg ei hyrwyddo ymhlith yr Aelodau a'r staff cymorth a chynhaliwyd nifer o ymweliadau â swyddfeydd i wella lefelau ymgysylltu â staff sy'n gweithio mewn swyddfeydd etholaethol/rhanbarthol.

Yn gyffredinol, mae canlyniadau'r arolwg yn rhoi darlun cadarnhaol o'r gwasanaethau y mae'r Comisiwn yn eu darparu i'r Aelodau a'u staff. Pan fo ymatebwyr unigol wedi codi pryderon penodol ac wedi darparu eu manylion cyswllt, mae'r rhain yn cael eu holrhain er mwyn sicrhau ein bod yn deall y materion yn llawn ac y gallwn ymdrin â hwy yn unol â hynny. Mae rhagor o fanylion yn adran y Crynodeb o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol (tudalen 62).

Gwneud y gorau o'r cyfleoedd a gynigir gan dechnoleg er budd yr Aelodau, gan gynyddu'r gwasanaethau ar-lein sydd ar gael.

Gwnaed sawl darn o waith i uwchraddio ein gallu o ran technoleg gwybodaeth a chyfathrebu eleni. Drwy'r cyfnod diddymu, cyn yr etholiad yn 2016, cyflwynodd y tîm TGCh brosiect sy'n disodli'r system feddalwedd yn y siambr. Roedd hyn yn dileu ein dibyniaeth ar y system Medialon ac yn gwella sut y mae gwybodaeth a dogfennau a ddefnyddir gan yr Aelodau a thîm y Siambr yn cael eu cyflwyno yn ystod y Cyfarfod Llawn. Mae'r system newydd yn fwy gwydn, yn cynnig mwy o hyblygrwydd ac wedi cael ei hadeiladu o amgylch anghenion yr Aelodau a staff sy'n cefnogi busnes y Cyfarfod Llawn. Mae'r prosiect hwn hefyd wedi cyflwyno caledwedd cyfrifiadurol newydd yn y Siambr, gan ddarparu sgriniau a chyfrifiaduron newydd i'r Aelodau a'r staff cymorth ynghyd â chynllun desgiau gwell.

Yn dilyn yr etholiad yn 2016, gwnaethom newid ein dull o ddarparu offer TGCh i alluogi Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth i gyflawni eu swyddogaethau yn y ffordd fwyaf effeithiol ac ar y llwyfannau mwyaf addas. Roedd hyn yn helpu i sicrhau bod yr Aelodau newydd a'r rhai a oedd yn dychwelyd yn gallu dechrau gweithio yn syth ar ôl yr etholiad.

Rydym wedi parhau i ddatblygu ein defnydd o wasanaethau cwmwl TGCh fel agwedd bwysig ar Strategaeth TGCh y Comisiwn. Mae prosiect i ddarparu Microsoft Office 365 wedi darparu'r Aelodau a'u staff cymorth gyda negeseuon e-bost a ffeiliau wedi'u storio mewn cwmwl, gan wella hygyrchedd ar-lein a dibynadwyedd gwasanaethau. Caiff llwyfan Office 365 ei ddefnyddio ymhellach er mwyn rhoi mynediad at fwy o gymwysiadau a gwasanaethau ar-lein i'r Aelodau, wedi'u teilwra ar gyfer eu hanghenion penodol.

Darparu system effeithiol ac effeithlon o gadw, adalw, chwilio a manteisio i'r eithaf ar wybodaeth hanesyddol y Cynulliad ac yn y dyfodol.

Fel un ymateb i'r newid yn y modd y mae pobl yn ymgysylltu â'r amgylchedd gwleidyddol, gan gynnwys galwadau am dryloywder a hygyrchedd gwybodaeth am yr Aelodau a'u gwaith, rydym wedi cytuno i weithio mewn partneriaeth â Llyfrgell Genedlaethol Cymru i sicrhau y caiff archifau'r Cynulliad eu cadw dros y tymor hir.

Mae'r ddau sefydliad wedi bod yn gweithio gyda'i gilydd i ddatblygu strategaeth archif i'r Cynulliad, i'w chyflwyno yn 2017. Mae'r gwaith yn cael ei hwyluso gan ddau archifydd profiadol sydd wedi cael eu penodi gan y Llyfrgell Genedlaethol, a ariennir gan Gomisiwn y Cynulliad, i weithio yn gyfan gwbl ar y prosiect hwn. Bydd eu gwaith yn canolbwyntio'n bennaf ar gofnodion busnes Comisiwn y Cynulliad.

Drwy'r bartneriaeth, bydd archif a chofnodion hanesyddol hynod arwyddocaol Comisiwn y Cynulliad yn dechrau cael eu trosglwyddo i'r Llyfrgell Genedlaethol, a byddant ar gael yn ddigidol ar y rhyngwyd er mwyn sicrhau y gall defnyddwyr presennol ac ymchwilwyr y dyfodol weld ein cofnodion seneddol yn hygyrch ac y gellir eu chwilio'n hawdd, er mwyn ein helpu i ddweud hanes ein deddfwrfa ddatganoledig.

Defnyddio arbenigedd allanol

Mae gwneud mwy o ddefnydd o arbenigedd academiaidd i gefnogi polisi a gwaith craffu deddfwriaethol y Cynulliad yn ein helpu i gyflawni ein nodau strategol o ddarparu cefnogaeth seneddol o'r radd flaenaf ac ymgysylltu â holl bobl Cymru. Ochr yn ochr â'r mentrau presennol, rydym wedi datblygu cynllun ymgysylltu academiaidd ac rydym yn treialu amryw weithgareddau newydd i ddefnyddio arbenigedd allanol.

Cyflwynwyd cyfres o seminarau 'Cyfnewid Syniadau' ar gyfer yr Aelodau a rhanddeiliaid. Mae'r seminarau hyn yn dwyn ynghyd academyddion ac arbenigwyr eraill ar bwnc penodol a'r nod yw dod â syniadau newydd, tystiolaeth ymchwil a thrafodaethau i sylw'r Aelodau a'u staff. Rydym yn gweithio gyda Chymdeithas Ddysgedig Cymru i dreialu hyn a threfnwyd tair seminar ar gyfer hanner cyntaf 2017 gyda thema gyffredinol yn ymwneud â pha mor uchelgeisiol y dylai polisiâu Cymru fod.

Rydym hefyd wedi trefnu cynllun peilot cymrodoriaeth er mwyn galluogi uwch-academyddion i dreulio cyfnod yn y Cynulliad yn gweithio ar brosiect penodol os bydd hynny o fudd i'r academyddion ac i'r Cynulliad. Mae'r ddwy gymrodoriaeth gyntaf wedi cael eu cytuno gyda Phrifysgol Bangor ac mae'r cymrodyr yn gweithio ochr yn ochr â'r Gwasanaeth Ymchwil ar ddau faes polisi allweddol; dementia a datblygiad yr economi yng ngogledd Cymru.

SEFYDLODD Y GWASANAETH
YMCHWIL GYNLLUN
PEILOT AR GYFER **DWY**
GYMRODORIAETH
ACADEMAIDD GYDA
PHRIFYSGOL BANGOR

CYNIGIODD Y GWASANAETH
YMCHWIL **LEOLIAD**
GWAITH | **CHWE INTERN**
PHD DRWY GYNLLUN
INTERNIAETH POLISI
CYNGOR YMCHWIL Y DU

GWNAETH Y GWASANAETH YMCHWIL GWRDD AG **WYTH** O
DDEG SEFYDLIAD ADDYSG UWCH CYMRU I DRAFOD EIN
CYNLLUNIAU I GAEL RHAGOR O **YMGYSYLLTU ACADEMAIDD**
Â'N GWAITH

Astudiaeth achos: FySenedd

Rydym yn gweithredu mewn byd sy'n newid yn gyflym, byd symudol a digidol iawn sy'n rhoi pwysau cynyddol ar Aelodau'r Cynulliad ac yn gwneud ymgysylltiad democrataidd yn fwyfwy pwysig a heriol. Rydym yn anelu at fod y senedd gorau yn y byd, ac i wneud hynny mae angen inni wneud ein gwybodaeth yn fwy agored, ac ar gael yn ddigidol.

Ein gweledigaeth yw 'cysylltu ac ymgysylltu holl bobl Cymru gyda gwybodaeth seneddol y gellir ymddiried ynddi pryd bynnag, fodd bynnag, a lle bynnag y maent yn dewis gwneud hynny'.

Mae dod yn senedd agored, digidol yn ei gwneud yn ofynnol inni wneud y llif o wybodaeth i mewn, o fewn, ac allan o'r Cynulliad mor effeithlon ac effeithiol â phosibl, gan gynnig dewis, hyblygrwydd a rhwyddineb defnydd i'r Aelodau, y staff a'r cyhoedd. Rydym wedi cydnabod bod angen inni wneud nifer o welliannau i gyflawni hyn ac mae'r rhaglen FySenedd wedi cael ei sefydlu i gydgyssylltu prosiectau a gweithgareddau cysylltiedig.

Drwy gydol y Pumed Cynulliad, byddwn yn canolbwyntio ar wneud gwelliannau ymarferol yn flynyddol, yn seiliedig ar ddealltwriaeth dda o anghenion yr

Aelodau ac anghenion pobl Cymru, a fydd yn rhoi profiad llawer haws, mwy perthnasol, mwy personol a chydâ mwy o foddhad i bob un o'n defnyddwyr .

Ymhlith yr enghreifftiau o ail-ddylunio gwasanaethau sy'n mynd rhagddynt yn dda mae'r canlynol:

- cyflwyno busnes: ei gwneud yn haws i'r Aelodau a'u staff gyflwyno busnes drwy borth personol ar-lein, ac yn ei gwneud yn haws i bawb weld, olrhain a chwilio busnes y Cynulliad;
- Cofnod y Trafodion - ei gwneud

yn haws chwilio drwy'r Cofnod a thrawsgrifiadau pwyllgorau a'u rhannu, mewn nifer o fformatau a thrwy'r cyfryngau cymdeithasol; a

- drafftio a diwygio deddfwriaeth: gwella a disodli'r system bresennol.

Gyda strategaeth effeithiol o reoli gwybodaeth yn gefn inni, rydym yn bwriadu gosod y sylfeini digidol ar gyfer gwneud gwelliannau eraill, megis ailwampio'n gwefan. Dylai hyn arwain at allu i reoli a defnyddio'n data a'n gwybodaeth yn well, yn ogystal â phrosesau gwaith mwy effeithlon.

Galluogi ymateb sefydliadol cryf i newid cyfansoddiadol a chanlyniad refferendwm yr UE

Ar 26 Mehefin sefydlodd y Cynulliad Bwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol gyda chylch gwaith i archwilio'r goblygiadau i Gymru yn sgil y Deyrnas Unedig yn gadael yr UE ac i sicrhau bod buddiannau Cymru yn cael eu diogelu yn y broses. Mae gan y Pwyllgor gyfrifoldeb hefyd dros gydgyssylltu gwaith pwyllgorau'r Cynulliad mewn perthynas â'r broses o adael yr UE.

Penodwyd Ymgynghorydd newydd ar gyfer yr UE a Materion Cyfansoddiadol ym mis Ionawr 2017 i roi cyngor i Aelodau'r Cynulliad a staff ar faterion sy'n ymwneud â chanlyniad refferendwm yr UE. Roedd hon yn disodli swydd flaenorol ym Mrwsel. Mae hyfforddiant a diweddariadau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad a staff y Comisiwn ar ganlyniad a goblygiadau refferendwm yr UE wedi'u darparu ar y cyd gan y Gwasanaeth Ymchwil a'r Gwasanaeth Cyfreithiol drwy Wasanaeth Datblygiad Proffesiynol yr Aelodau.

Mae'r Pwyllgor eisoes wedi ymgysylltu â sefydliadau allweddol ym Mrwsel, Aelodau Cymru o Senedd Ewrop a phwyllgorau cyfatebol ledled y DU. Cyhoeddodd ei adroddiad cyntaf ar y goblygiadau i Gymru yn sgil y DU yn gadael yr UE a chynhaliwyd cynhadledd genedlaethol ar flaenoriaethau Cymru ar gyfer trafodaethau Erthygl 50 ar 27 Mawrth 2017. Bydd y Pwyllgor yn parhau i gael ei gefnogi wrth iddo hyrwyddo materion sydd o bwys i Gymru wrth ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif am ei rôl yn y broses.

Craffu ar Fil Cymru a pharodrwydd i arfer pwerau newydd

Cyflwynodd Llywodraeth y DU Fil Cymru ym mis Mehefin 2016. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaethau ar gyfer model cadw pwerau o ddatganoli i'r Cynulliad. Arweiniodd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol y gwaith craffu ar y Bil ar gyfer y Cynulliad, a chymerodd y Llywydd y cam arloesol o gyhoeddi'r gwelliannau lle roedd yn teimlo eu bod yn ofynnol i sicrhau bod y Bil yn sefydlu fframwaith cyfansoddiadol cryf i Gymru. Wrth lunio ei gwelliannau, roedd y Llywydd yn ystyried y gwaith craffu cyn deddfu a wnaed gan bwyllgorau'r Cynulliad ar y Bil Cymru drafft yn gynharach yn y flwyddyn, yn ogystal â phrofiad y Cynulliad o weithio o fewn y setliad datganoli presennol.

Roedd gwelliannau arfaethedig y Llywydd yn adlewyrchu dwy egwyddor allweddol:

- y dylai fod angen cydsyniad y Cynulliad ar gyfer unrhyw newidiadau i'w bwerau, sy'n golygu y dylai'r trefniadau cydsyniad deddfwriaethol statudol rhwng y Cynulliad a'r Senedd ddim bod yn gulach na chwmpas y confensiwn rhynglywodraethol sy'n bodoli eisoes, ac y dylai'r Cynulliad orfod cydsynio cyn bod pwerau amrywio treth incwm yn cael eu datganoli; ac
- y dylai'r Cynulliad feddu ar y pŵer a'r hyblygrwydd i bennu ei faterion mewnol ei hun.

Yn ogystal ag ymgysylltu adeiladol ag Ysgrifennydd Gwladol Cymru drwy gydol hynt y Bil, ysgrifennodd y Llywydd at holl Aelodau Seneddol Cymru ac aelodau Tŷ'r Arglwyddi i egluro ei gwelliannau arfaethedig. Yn dilyn hyn, cyflwynwyd y gwelliannau a chawsant eu trafod gan Aelodau Seneddol ac Arglwyddi.

Wedi i'r Cynulliad gydsynio i Fil Cymru, cafodd Deddf Cymru 2017 ei phasio gan y Senedd a chafodd Gydsyniad Brenhinol ar 31 Ionawr 2017. Darparodd y Comisiwn gefnogaeth i drafodaethau'r

Cynulliad ar y Bil drafft, gan gynnwys rhoi sesiynau briffio rheolaidd i'r Aelodau. Gweithiodd y staff gydag arbenigwyr mewn trefniadau cyfansoddiadol a llywodraethu, gan sicrhau y byddai'r Cynulliad yn parhau i gael mynediad at adnoddau ac arbenigedd ychwanegol er mwyn helpu i baratoi ar gyfer newid cyfansoddiadol a'i roi ar waith.

Drwy ddatganoli pwerau i'r Cynulliad a symud tuag at fodel cadw pwerau, rhoddir sail gyfansoddiadol newydd i'r Cynulliad, gyda chyfrifoldebau newydd pwysig. Disgwylir i'r model cadw pwerau ddod i rym yn gynnar yn 2018, ac mae gwaith yn mynd rhagddo i sicrhau bod y Cynulliad yn cael ei baratoi'n briodol, ac yn cael ei gefnogi gan staff y Comisiwn, i gyflawni ei rôl craffu a goruchwyllo hanfodol.

Un o flaenoriaethau'r Llywydd yn ystod hynt y Bil oedd y dylai'r Cynulliad gael yr hyblygrwydd a'r ymreolaeth i benderfynu ar ei faterion mewnol ei hun, ac y dylai gael y pwerau deddfwriaethol i benderfynu ar y ffordd orau o gynrychioli pobl Cymru a dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

O ganlyniad i hyn, mae Deddf Cymru yn rhoi cymhwysedd i'r Cynulliad dros amryw o'i drefniadau etholiadol, mewnol, sefydliadol a gweithredol. Yn ystod hydref 2016 cyhoeddwyd y byddem yn gwneud defnydd o'r pwerau hyn i ddatblygu gwaith er mwyn helpu i sicrhau bod y Cynulliad yn ddeddfwrfa gryfach, mwy hygrych, cynhwysol a blaengar sy'n darparu'n effeithiol ar gyfer pobl Cymru.

Roedd y gwaith hwn yn cynnwys cyhoeddi ymgynghoriad, a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2017, ynghylch a ddylai'r Cynulliad newid ei enw (yn dilyn cytundeb unfrydol gan y Cynulliad ym mis Gorffennaf 2016 y dylai enw'r sefydliad adlewyrchu ei statws cyfansoddiadol); a sefydlu Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad ym mis Chwefror 2017 er mwyn ein helpu i edrych ar y materion sy'n ymwneud â chynyddu maint y Cynulliad.

Mae'r Panel Arbenigol, a gadeirir gan yr Athro Laura McAllister CBE, yn cynnwys arbenigwyr ym meysydd systemau etholiadol, gwaith a chapasiti seneddau, sefyllfa gyfansoddiadol y Cynulliad Cenedlaethol, a materion ehangach o ran llywodraethu, gan gynnwys cydraddoldeb, amrywiaeth ac ymgysylltu. Ei rôl yw adolygu'r dystiolaeth, a gwneud argymhellion cadarn, yn seiliedig ar dystiolaeth, yn ddiuedd ac yn wleidyddol niwtral i ni, y Comisiwn, ar nifer yr Aelodau sydd eu hangen ar y Cynulliad, y system etholiadol briodol, a'r oedran pleidleisio isaf ar gyfer etholiadau'r Cynulliad. Y bwriad yw i'r Panel gyflwyno adroddiad yn ystod hydref 2017. Mae'r Llywydd hefyd wedi sefydlu Grŵp Cyfeirio Gwleidyddol sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob plaid a gynrychiolir yn y Cynulliad. Er y bydd y Panel Arbenigol yn gweithredu'n annibynnol, ni all weithio'n llwyr ar wahân i wirioneddau'r sefyllfa wleidyddol. Mae'r Grŵp Cyfeirio yn gweithredu fel seinfwrdd i ganfyddiadau'r Panel wrth iddynt godi, a bydd yn helpu'r Panel i sicrhau bod ei waith yn arwain at argymhellion ymarferol.

Darparu gwasanaethau dwyieithog rhagorol

Gosod yr uchelgeisiau a'r blaenoriaethau ar gyfer Cynllun Ieithoedd Swyddogol newydd y Comisiwn

Mae ein Cynllun Ieithoedd Swyddogol drafft newydd yn adeiladu ar ddiwylliant dwyieithog y Cynulliad ers ei sefydlu ym 1999. Mae cynlluniau olynol wedi nodi'r safonau yr ydym yn atebol iddynt. Gan adeiladu ar y llwyfan a ddatblygwyd gennym, ein llwyddiannau o dan y Cynllun presennol, yn ogystal â datblygiad pellach ein diwylliant o weithio'n ddwyieithog, credwn fod mwy i'w wneud o hyd er mwyn ein galluogi i gyflawni ein huchelgais o fod yn sefydliad gwirioneddol ddwyieithog erbyn 2021. Gyda hyn mewn golwg, rydym wedi mireinio ein datganiad uchelgais i fynegi ein dyhead i wella'n gwasanaethau dwyieithog yn ogystal ag annog a hwyluso gweithio'n ddwyieithog mewn modd rhagweithiol, a gwneud hynny'n rhan naturiol o'n gwaith pob dydd. I gefnogi'r broses o gyflawni'r uchelgais hon, rydym wedi datblygu pum thema a fyddai'n ein galluogi i ddisgrifio ein hunain yn hyderus fel sefydliad gwirioneddol ddwyieithog erbyn 2021.

Cynhaliwyd ymgynghoriad ysgrifenedig ar ein cynigion, ac aeth Comisiynydd y Cynulliad sydd â chyfrifoldeb dros Ieithoedd Swyddogol i gyfarfod Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu y Cynulliad i graffu ar y Cynllun drafft. Bydd y fersiwn ddrafft yn cael ei hystyried gan y Cynulliad er mwyn ei chymeradwyo'n ffurfiol cyn toriad yr haf.

Gwella'r cymorth i ddysgwyr neu'r rhai sydd am wella eu Cymraeg

Tuag diwedd 2015, cynhaliwyd adolygiad manwl o'n darpariaeth dysgu iaith ar gyfer Aelodau'r Cynulliad, eu staff cymorth a staff y Comisiwn. Diben yr adolygiad oedd atgyfnerthu'r dull darniog blaenorol o ddysgu'r iaith a sicrhau bod y ddarpariaeth mor hyblyg a theilwriedig â phosibl. Yn sgil yr adolygiad a'r cynllun peilot a arweiniodd at benodi Tiwtor Cymraeg mewnol dros dro i staff y Comisiwn, sefydlwyd y tîm Sgiliau Iaith. Mae'r tîm bellach wedi'i benodi ac mae hyn wedi caniatáu inni ymateb yn greadigol i anghenion dysgu iaith Aelodau'r Cynulliad, eu staff cymorth a staff y Comisiwn. Mae'r tîm wedi cynllunio rhaglen arloesol o ddysgu er mwyn galluogi dysgwyr o bob lefel i gymryd rhan a gwneud cynnydd. Mae'r tîm hefyd wedi datblygu ymhellach y brand 'Dysgwr', sydd bellach yn logo adnabyddus ar draws ystâd y Cynulliad. Mae'r tîm bellach yn cefnogi dros 100 o ddysgwyr yn rheolaidd yn ogystal â darparu hyfforddiant untro yn y gwaith i eraill.

Yn ogystal â darparu cymorth dysgu iaith, mae'r Tîm Sgiliau Iaith yn gweithio ar raglen gynhwysfawr sydd wedi'i hanelu at staff sydd eisoes â rhywfaint o sgiliau Cymraeg, ond sydd o bosibl â diffyg hyder. Mae'r hyfforddiant gloywi iaith, gan gynnwys sesiynau gloywi ffurfiol ar ramadeg a mentora mwy anffurfiol ar gyfer unigolion neu grwpiau bach, i gyd yn elfennau pwysig o waith y Tîm Sgiliau Iaith. Byddant yn gwneud cyfraniad sylweddol at ddatblygu ymhellach ein hethos dwyieithog lle mae pob aelod o staff yn teimlo'n gyfforddus i ddefnyddio a datblygu eu sgiliau ac yn teimlo y cânt eu gwerthfawrogi am y sgiliau sydd ganddynt.

Astudiaeth achos: Cyhoeddi Cofnod y Trafodion cwbl ddwyieithog yn gynharach

Yn dilyn gweithredu argymhellion yr adolygiad o Gofnod y Trafodion a gymeradwywyd gan y Comisiwn ym mis Rhagfyr 2015, cafodd gwelliannau i gyflymu'r broses o gyhoeddi a chyfieithu Cofnod y Trafodion eu rhoi ar waith o ddechrau'r Pumed Cynulliad ymlaen.

Mae fersiwn ddrafft o gofnod o sesiynau'r Cyfarfod Llawn bellach yn cael ei chyhoeddi ar sail dreigl gan ddechrau ymddangos tua awr ar ôl dechrau'r Cyfarfod Llawn ac mae'n cynnwys lincs i ganlyniadau

llawn y pleidleisiau, bywgraffiadau'r Aelodau a senedd.tv. Cyhoeddir y fersiwn derfynol gwbl ddwyieithog, gyda phob cyfraniad yn y ddwy iaith, o fewn tri diwrnod gwaith. Mae hyn yn welliant sylweddol ar amser cyflawni blaenorol o bum diwrnod gwaith.

Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad

Ymgysylltu'n strategol i gael effaith ar fusnes y Cynulliad drwy bobl sy'n ymweld â'n hystâd, ledled Cymru ac ar-lein

Rydym wedi cytuno ar strategaeth i gyflawni nod strategol Comisiwn y Cynulliad o ymgysylltu â'r cyhoedd ar gyfer y Pumed Cynulliad, 'i ymgysylltu â holl bobl Cymru ac i hyrwyddo'r Cynulliad'. Byddwn yn gwneud hyn drwy adeiladu ar ein llwyddiannau a'r gwersi a ddysgwyd yn ystod y Pedwerydd Cynulliad, gyda gweithgareddau a mentrau i roi gwybodaeth i bobl, i'w cynnwys neu i'w grymuso i weithio gyda ni er budd i'r ddwy ochr.

Ymgysylltu lleol ledled Cymru – y prif bwyntiau

Fel rhan o ymchwiliad y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ar weithio rhyng-seneddol, defnyddiodd staff y Comisiwn eu partneriaethau a'u cysylltiadau cymunedol gyda grwpiau cynrychiadol i ddwyn ynghyd banel o ddinasyddion. Roedd yn bwysig i'r Pwyllgor fod y panel yn cynnwys pobl o wahanol gefndiroedd, o wahanol rannau o Gymru. Mae'r themâu allweddol a ddaeth i'r amlwg o'r gweithdai, megis yr angen i ddatblygu cysylltiadau trawsbleidiol sy'n parchu ei gilydd, cryfhau cyfathrebu a hygyrchedd â'r etholaeth a defnyddio arfer gorau er mwyn llywodraethu'n well, wedi bod yn sail i'r ymchwiliad wrth iddo gael rhagor o dystiolaeth.

Bydd y Pwyllgor yn gwahodd y Panel o Ddinasyddion i gwrdd am yr eildro tua diwedd yr ymchwiliad i brofi argymhellion, rhannu gwybodaeth a gweithio ar y cyd i gyflwyno adroddiad ar egwyddorion arfer gorau.

Cynhaliodd Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu ymchwiliad i'r Strategaeth Iaith Gymraeg newydd, i ganolbwyntio ar faterion penodol y rhwystrau gwirioneddol a chanfyddedig i ddefnyddio neu ddysgu Gymraeg, a'r defnydd o'r Gymraeg o fewn teuluoedd a chymunedau.

Bu pobl ifanc o Abertawe, y Barri, yr Wyddgrug, Sir Fôn, Llanelli, Ceredigion, Caerfyrddin a Chaerffili yn cymryd rhan mewn gweithdai gyda staff y Comisiwn. Roedd y trafodaethau hyn yn cynnwys pobl ifanc mewn ysgolion uwchradd cyfrwng Gymraeg a Saesneg, a chafodd eu barn ei rannu gydag aelodau'r Pwyllgor.

Ymwelodd aelodau'r Pwyllgor ag ysgolion hefyd i ryngweithio'n uniongyrchol â disgyblion blwyddyn 10 ac 11 o Ysgol Gyfun Gymraeg Bryn Tawe, Ysgol yr Esgob Gore, ac Ysgol Uwchradd Gatholig Rufeinig Sant Richard Gwyn, a oedd wedi cymryd rhan yn y gweithdai yn flaenorol. Mae barn a syniadau'r bobl ifanc a gymerodd ran wedi ffurfio rhan o'r dystiolaeth, a ystyriwyd gan aelodau'r pwyllgor. Bwriedir cyhoeddi'r adroddiad yn ddiweddarach eleni.

Astudiaeth achos: Canolbwyntio ar gyrraedd y rhai sydd wedi ymddieithrio fwyaf

Roedd staff yn cefnogi ymgynghoriad yr haf y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau ar ei flaenraglen waith.

Roedd y cymorth sydd ar gael i ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru yn flaenoriaeth bwysig i'r rhanddeiliaid. Fel rhan o'r ymchwiliad, cafodd yr Aelodau eu cefnogi mewn grwpiau ymweld yn ardaloedd Casnewydd, Abertawe a Chaerdydd a gwnaethant siarad yn uniongyrchol gyda ffoaduriaid a cheiswyr lloches a'r rhai sy'n eu cefnogi, i ddeall y prif faterion

sy'n ymwneud â mynediad at wasanaethau iechyd, tai, addysg a chyflogaeth.

Trafododd y cyfranogwyr integreiddio yn y gymuned, a gwahaniaethu a cham-drin yn erbyn ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Cafodd y wybodaeth a gasglwyd ei bwydo i mewn i'r gwaith craffu ar Lywodraeth Cymru a sefydliadau eraill ac mae adroddiad y Pwyllgor wedi tynnu sylw at y pryderon difrifol a fynegwyd ynghylch ansawdd y tai sydd ar gael i ffoaduriaid a cheiswyr lloches.

Astudiaeth achos: Gwella profiad ymwelwyr â'r Senedd a'n hystâd i alluogi ymgysylltiad â busnes y Cynulliad

Er ein bod wedi cynnal nifer o weithgareddau llwyddiannus yn y Senedd sydd wedi galluogi ymwelwyr i ymgysylltu â busnes y Cynulliad, roedd adolygiad diweddar o'n prosesau a'n strwythurau yn datgelu nad oes gennym ymagwedd strategol tuag at y defnydd o'n hystâd yn ei chyfanrwydd.

Cynigiodd yr adolygiad ein bod yn rhoi systemau, strwythurau a phrosesau diwygiedig ar waith i alluogi'r Cynulliad i fod yn senedd arloesol sy'n rhoi llais i bobl Cymru wrth wraidd yr hyn a wnawn drwy ymgysylltiad ystyrlon ar ffurf gweithgareddau seneddol o'r radd flaenaf ar ein hystâd.

Er mwyn gwella canlyniadau yn unol â blaenoriaethau'r Comisiwn, mae'r

gwaith o reoli gweithgareddau a gynhelir ar yr ystâd yn newid i ddull mwy rhagweithiol, strategol ac ystyriol, gan alluogi'r ystâd i fod yn arf allweddol wrth hyrwyddo'r Cynulliad, yn unol â'r strategaeth gyffredinol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd.

Bydd y dull diwygiedig hwn o reoli gweithgarwch hefyd yn ein galluogi i:

- lywio a chynnwys y cyhoedd yng ngwaith y Cynulliad;
- grymuso'r cyhoedd i ddylanwadu ar agenda'r Cynulliad, gan eu hysbrydoli i gyd-berchnogi ei ddiben a'i gyflawniadau;
- darparu llwyfannau i gysylltu â chymunedau, etholaethau a

◀ **Cynnydd o 8 y cant yn nifer yr ymwelwyr â'r Senedd eleni i 83,680.**

Cynnydd o 20 y cant yn nifer y bobl sy'n mynd ar daith o amgylch y Senedd i 26,305 – gan ganolbwyntio ar gymryd rhan yn ymgynghoriadau'r Cynulliad.

Caiff mwy o deithiau eu darparu ar gyfer anghenion grwpiau penodol:

- teithiau ar gyfer ymwelwyr ag awtistiaeth, teithiau gydag iaith arwyddion ar gyfer pobl fyddar a byddar/dall fel rhan o'r Diwrnod Mynediad i'r Anabl
- teithiau 90 munud wedi'u teilwra i hyrwyddo Diwrnod Pensaerniaeth y Byd sy'n tynnu sylw at bensaerniaeth unigryw'r Senedd
- gweithdai a theithiau i annog pobl i gofrestru i bleidleisio a anelwyd yn arbennig at grwpiau sy'n anodd eu cyrraedd

rhanbarthau; a

- chaniatáu mynediad cyfartal.

Drwy wneud gwell defnydd o'n hystâd i gyfleu ein negeseuon a rhaglen o arddangosfeydd rhyngweithiol a gynlluniwyd ac arddangosfeydd parhaol, bydd pob ymwelydd â'n hystâd yn cael y cyfle i fynd â gwybodaeth gartref am ein gwaith yn y Cynulliad, ei Aelodau a democratiaeth yng Nghymru.

Cafodd y gwasanaeth newydd, Gwasanaethau Ymwelwyr a Lleoliadau Seneddol, ei lansio yn ddiweddar ac erbyn hyn mae'n darparu un pwynt ar gyfer trefnu'r holl leoliadau ar yr ystâd. Ein nod yw cael gwared ar y dyblygu gweithgarwch, creu prosesau gweinyddol effeithlon, darparu eglurder ynghylch

rolau a chyfrifoldebau, datblygu dull strategol ac ystyrlon o ran y defnydd o'n hystâd, cysoni polisïau a chanllawiau ynglŷn â'r defnydd o'r ystâd a gwella cyfathrebu rhwng yr holl gydrannau sy'n ymwneud â gweithgarwch yr ystâd. Mae'r dulliau effeithlonrwydd hyn o ran y system a'r strwythur hefyd wedi arwain at arbedion ariannol cychwynnol o dros £90,000. Parheir i chwilio am ffyrdd eraill o fod yn effeithlon wrth i'r meysydd gwasanaeth sefydlogi.

Ymrwymo'n gryf i bobl ifanc Cymru

Darparu cyfleoedd i bobl ifanc gyfrannu at fusnes y Cynulliad

Defnyddiwyd adroddiad etifeddiaeth Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Pedwerydd Cynulliad mewn digwyddiadau gwahanol dros yr haf fel ffordd o hyrwyddo'r gwaith ymgysylltu a gynhaliwyd gyda dros 1,500 o bobl ifanc. Roedd y prif themâu yn cynnwys gwasanaethau iechyd meddwl ar gyfer pobl ifanc, y Gymraeg a gwasanaethau ieuencid. Roedd y gweithgareddau yn ein galluogi i annog pobl ifanc i gymryd rhan ym musnes y Cynulliad.

Mae 55 o grwpiau wedi cymryd rhan mewn gweithdai i drafod eu barn ar fusnes y pwyllgorau ar hyn o bryd:

- Cyfrannodd pobl ifanc ag anghenion arbennig dystiolaeth ar y Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) ac i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg drwy 23 o weithdai.
- Cafodd ymchwiliad i wasanaethau ieuencid y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg 1,511 o ymatebion gan bobl ifanc ar gyfer eu hymchwiliad ciplun i ieuencid ym mis Medi.
- Yn sgil ymchwiliad Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu i'r iaith Gymraeg cafodd pobl ifanc gymryd rhan mewn gweithdai i ddysgu am y Cynulliad ac i drafod eu barn ar y Gymraeg gyda phob grŵp yn creu maniffesto i amlinellu eu blaenoriaethau ar gyfer yr iaith.
- Mae ein swyddogion Addysg ac Ymgysylltu â Phobl Ifanc hefyd wedi cefnogi'r Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau fel rhan o ymgyrch Senedd@Casnewydd. Yn ystod y gweithgareddau wythnos o hyd, darparwyd 19 o sesiynau i ysgolion a chlybiau ieuencid ar draws y ddinas.
- Mae dros 400 o bobl ifanc hefyd wedi cyfrannu eu barn i arolwg 'Newid Enw' y Comisiwn yn nechrau 2017.
- Mae gweithdai addysgol wedi ysbrydoli Whizz-Kidz ac Ysgol Caer Drewyn i gyflwyno deisebau i'r Cynulliad yn ystod y flwyddyn.

Ymgysylltu â phobl ifanc ledled Cymru

Mae'r tîm Addysg ac Ymgysylltu â Phobl Ifanc wedi hysbysu, cynnwys a grymuso plant a phobl ifanc i ymgysylltu â busnes y Cynulliad yn Siambr Hywel, y ganolfan addysg fewnol ac mewn ysgolion, colegau a lleoliadau y tu allan i'r ysgol ledled Cymru. Mae'r tîm wedi cyflwyno 653 o sesiynau a digwyddiadau, gan gysylltu â mwy na 27,000 o bobl ifanc.

Ysgolion, colegau a grwpiau ieuencid yr ydym wedi gweithio gyda nhw eleni:

Astudiaeth achos: Sefydlu Senedd Ieuenctid i Gymru

Ar 19 Hydref 2016, ar ôl cael cefnogaeth unfrydol Aelodau'r Cynulliad, cyhoeddodd y Llywydd ei hymrwymiad i'r Comisiwn sefydlu Senedd Ieuenctid i Gymru. Rydym wedi bod yn gweithio'n agos gyda nifer o randdeiliaid, gan gynnwys yr Ymgyrch ar gyfer Cynulliad Plant a Phobl Ifanc Cymru a gyhoeddodd ganfyddiadau ei ymgynghoriad cyhoeddus ym mis Chwefror 2017 ar Gynulliad Plant a Phobl Ifanc i Gymru.

Rydym hefyd wedi sefydlu grŵp llywio allanol sy'n cynnwys pobl ifanc a chynrychiolwyr o sefydliadau cenedlaethol yn y sector ieuenctid yng Nghymru. Mae'r grŵp llywio wedi bod yn gweithio gyda'i gilydd i ddatblygu model Senedd Ieuenctid yr ymgynghorir arno'n genedlaethol. Bydd canfyddiadau'r ymgynghoriad hwn yn sail ar gyfer Senedd Ieuenctid Cymru.

Ehangu ein cyrhaeddiad

Er mwyn gwella cyrhaeddiad ein gwaith, rydym wedi ymgysylltu â sefydliadau sy'n gweithio gyda phobl ifanc mewn lleoliadau y tu allan i ysgolion sydd wedi ein galluogi i gael barn 151 o grwpiau ieuenctid ar weithgarwch y Cynulliad. Mae rhai o'r grwpiau hyn wedi cymryd rhan am y tro cyntaf erioed ac yn cael eu cynnwys yn ein ffeithlun cysylltiedig.

Rhoi cyfle i bobl ifanc ddweud eu dweud

Yn ychwanegol at yr amrywiaeth o enghreifftiau a roddir yn yr adran hon o'r adroddiad blynyddol, rydym wedi datblygu cynllun i ddatblygu potensial pobl eraill i ymgysylltu â phobl ifanc am waith y Cynulliad Cenedlaethol. Mae Cynllun Llysgenhadon Dy Gynulliad Di yn sesiwn hyfforddi bedair awr i addysgu pobl ifanc am waith y Cynulliad. Ei ddiben yw eu grymuso a'u galluogi i gyflwyno gweithdai ar y Cynulliad i bobl ifanc eraill yn eu cymunedau. Yn dilyn cynllun peilot yn 2015, cafodd y cynllun ei gyflwyno yn 2016. Rydym bellach wedi hyfforddi pobl ifanc o sefydliadau fel Girlguiding Cymru, Fforwm Ieuenctid Caerffili a Llais Ifanc gyda 44 o athrawon a gweithwyr proffesiynol ym maes gwaith ieuenctid sydd bellach wedi'u hyfforddi i gyflwyno sesiynau. Rydym hefyd wedi cyflwyno pum sesiwn gydag athrawon dan hyfforddiant a gweithwyr ieuenctid dan hyfforddiant, gan gysylltu â 164 o bobl ifanc.

Cynllun Llysgenhadon Cynghorau Ysgolion

Rydym wedi lansio cynllun newydd ar gyfer Llysgenhadon Cynghorau Ysgolion er mwyn i gynghorwyr ysgolion ddysgu mwy am fod yn ddinasyddion gweithredol gyda'r Llysgenhadon hyfforddedig cyntaf yn cael eu tystysgrifau ym mis Mawrth 2017. Er mwyn cael statws Llysgennad ardystiedig, rhaid i gynghorau ysgolion gymryd rhan mewn gweithdy allgymorth, cyfrannu at flog Dy Gynulliad Di, mynegi eu barn yn un o ymchwiliadau'r Cynulliad a chytuno i gynorthwyo pryd bynnag y bydd angen barn pobl ifanc yn y dyfodol.

Digwyddiadau arbennig

Mae dros 5,500 o bobl ifanc wedi mynychu digwyddiadau yn Siambr Hywel a'r Senedd:

- Roedd bron i 200 o bobl ifanc, o 20 o grwpiau ieuenctid ac ysgolion, yn bresennol yn Agoriad Swyddogol Cynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Mehefin 2016.
- Roedd 714 o ddisgyblion yn bresennol yng ngweithdai Cymhwyster Bagloriaeth Cymru y Cynulliad mewn partneriaeth â Phrifysgol Aberystwyth a Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn ystod tymor yr haf 2016. Rydym hefyd wedi dod yn rhan o Grŵp Ymgynghorol CBC Prifysgol Caerdydd.
- Ar 11 Mehefin 2016 croesawodd Fws y Cynulliad 1007 o bobl ifanc ar Faes y Sioe Frenhinol yn Llanelwedd ar gyfer yr All Wales Cub Fun Day!
- Mae grŵp o 10 o bobl ifanc, â chymorth yr elusen Digartref ar Ynys Môn, wedi bod yn gweithio gyda staff y Comisiwn fel rhan o'i brosiect Lleisiau Lleol. Mae'r grŵp, sydd rhwng 16 a 25 oed, wedi cymryd rhan mewn gweithdy etholiad 2016 Cymru; cynnal etholiad ffug; mynychu'r orsaf bleidleisio ar Ddiwrnod yr Etholiad a chymryd rhan mewn dau weithdy llawn yn y Cynulliad Cenedlaethol yng Nghaerdydd.
- Cymerodd dros 200 o fyfyrwr gwleidyddiaeth ran mewn cynhadledd 'Llywodraeth a Gwleidyddiaeth' yng Nghaerdydd. Darparodd hyn lwyfan i bobl ifanc weithio gyda staff y pwyllgorau a'r Aelodau.
- Laura Jane Elliot oedd cynrychiolydd pobl ifanc y Cynulliad yn Uwchgynhadledd Senedd Ieuenctid y Gymanwlad yn Vancouver.
- Matt Walker a Samantha Ellis oedd cynrychiolwyr pobl ifanc y Cynulliad yn nathliadau Diwrnod y Gymanwlad y Frenhines yn San Steffan ym mis Mawrth.
- Mae rhaglen o ymgysylltu â phobl ifanc wedi cael ei chynnal yn Sir Gaerfyrddin gyda mamau ifanc o 'Plant' fel rhan o'r

ymgyrch i ymgysylltu â chynulleidfaoedd amrywiol.

- Ym mis Hydref 2016 aeth pobl ifanc o Bafiliwn Ieuenctid Butetown a Grangetown i ymweld â'r Cynulliad a threulio amser yn gofyn cwestiynau i'r Llywydd fel rhan o fis Hanes Pobl Dduon.
- Ym mis Tachwedd croesawyd saith ysgol uwchradd o bob rhan o Gymru i'r Senedd a Siambr Hywel. Cymerodd y bobl ifanc ran mewn dadl ar adael yr Undeb Ewropeaidd a phobl ifanc a gwleidyddiaeth fel rhan o raglen Hacio S4C.
- Cynhaliwyd Cymdeithas Seneddol Prydain ac Iwerddon yng Nghaerdydd ym mis Tachwedd 2016. Rhoddodd y Dirprwy Lywydd gyflwyniad i dros 100 o seneddwr i siarad am waith y Cynulliad wrth ymgysylltu â phobl ifanc.
- Rhoddodd myfyrwyr gwleidyddiaeth eu barn ar adael yr Undeb Ewropeaidd

mewn digwyddiad a drefnwyd gan y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol ym mis Mawrth 2017.

- Bu Swyddogion Addysg Allgymorth yn hwyluso ac yn arwain gweithdy i ddisgyblion Blwyddyn 10 o ddeg ysgol yn Abertawe mewn perthynas â'r 'Diwrnod Democratiaeth ar Waith' a drefnwyd gan Aelodau Cynulliad Abertawe a Gŵyr.

▼ Llundain:
(Chwith) Disgyblion o Ysgol Gynradd Gatholig Sant Cuthbert yn agoriad swyddogol Cynulliad Cenedlaethol Cymru

(Canolfan) Myfyrwyr Gwleidyddiaeth mewn cyfarfod llawn yng nghynhadledd 'Llywodraeth a Gwleidyddiaeth'

(Dde) Pobl ifanc o Bafiliwn Ieuenctid Tre-biwt a Grangetown

Sicrhau ei bod yn hawdd canfod, defnyddio a rhannu gwybodaeth ddibynadwy mewn byd digidol

Wrth i'r byd digidol esblygu, rydym wedi addasu ein dull ar-lein o ystyried y ffyrdd newydd y mae pobl yn defnyddio eu newyddion a'u gwybodaeth. Mae'r newid hwn yn ymddygiad defnyddwyr, a'r disgwyliadau yn sgil hynny, wedi annog datblygiad o estyniad digidol i'n brand corfforaethol ac ymagwedd newydd tuag at y ffordd yr ydym yn datblygu ein negeseuon a'n hymgyrchoedd ar-lein.

Rydym wedi ymrwymo i barhau i ddatblygu ein gwasanaethau a'n presenoldeb digidol fel bod ein gwybodaeth yn agored, yn hygyrch, yn ddeniadol ac yn hawdd ei rhannu. Eleni, mae ein gwefan wedi gweld nifer o welliannau sy'n ceisio gwella'r profiad o ganfod, deall a defnyddio ein cynnwys. Mae'r rhain yn cynnwys gwella'r ffordd y caiff data meta eu trin, sy'n golygu ei bod yn haws chwilio a rhannu ein cynnwys, a gwelliannau i iaith a chynlluniau'r tudalennau mewn nifer o feysydd allweddol i wella profiad y defnyddiwr.

Mae gwaith i wella pa mor hawdd y gall defnyddwyr ganfod, defnyddio a rhannu gwybodaeth am fusnes y Cynulliad drwy ein gwefan wedi parhau ac mae'r rhaglen FySenedd yn ein helpu i gynllunio ar gyfer camau nesaf y gwaith o'i datblygu.

- Mae tudalen lanio pob pwyllgor bellach yn cynnwys fideo a ffrwd Twitter ei hun.
- Caiff diweddariadau rheolaidd am waith y pwyllgorau eu cynhyrchu drwy'r **Cylchlythyr ar Bwyllgorau a Deddfwriaeth**, y gall defnyddwyr danysgrifio iddo.
- Mae **canllaw cam wrth gam i ymchwiliadau pwyllgorau** wedi'i gynhyrchu, ynghyd â gwybodaeth fanylach am **Gymryd rhan gyda phwyllgorau**. Mae **canllaw cam wrth gam tebyg i broses deddfwriaethol y Cynulliad** hefyd ar gael.
- Bydd fersiwn Crown XML (fformat data agored, testun plaen) o bob Bil a Deddf a ystyrir gan y Cynulliad ers 2011 yn cael ei chynhyrchu yn y dyfodol agos, gyda'r bwriad y bydd pob deddfwriaeth yn y dyfodol a ystyrir gan y Cynulliad ar gael mewn fformat Crown XML, yn ogystal â fformat PDF.

Darparu gwybodaeth ddibynadwy sy'n addas ar gyfer amrywiaeth eang o gynulleidfaoedd

Gan fod ein sefydliad yn ei gyfanrwydd yn edrych am ffyrdd o fod yn fwy agored ac arloesol drwy'r amser, mae'n briodol y dylai ein dull digidol rannu'r un uchelgais. Rhyddhawyd Facebook Live i'r cyhoedd ar 6 Ebrill 2016. Rydym wedi mabwysiadu'r llwyfan gan ei fod yn cynnig cyfle gwych i ymgysylltu mewn amser real ac mae'n gosod ein cynnwys ar sianel y mae pobl eisoes yn ei defnyddio, yn hytrach na disgwyl iddynt ddod i sianel wahanol. Cyfweiliad gyda Bethan Jenkins, Cadeirydd Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu, oedd ein darllediad Facebook Live cyntaf a gynhaliwyd ar 27 Gorffennaf 2016. O fewn 15 awr o ddarlledu, roedd y fideos Cymraeg a Saesneg ar y cyd wedi cael eu gwyllo 1,744 o weithiau a arweiniodd at lawer mwy o bobl yn 'hoffi' tudalen y Cynulliad yn ystod y ffrwd byw ei hun. O ganlyniad i hyn, ers hynny rydym wedi defnyddio Facebook Live fel rhan o ddiwyddiadau ac i lansio nifer o ymgynghoriadau pwyllgor.

Ym mis Hydref 2016, cyflwynwyd Datganiadau 90 Eiliad mewn Cyfarfodydd Llawn ar ddydd Mercher. Er mwyn gwneud y mwyaf o'r eitemau bach amserol hyn gan Aelodau'r Cynulliad rydym wedi creu mecanwaith lle galem greu fideos byr, gyda chapsiynau a brand y gellid wedyn eu dosbarthu i'r cyfryngau ac i'r Aelod a roddodd y datganiad. Yna mae'r fideos yn cael eu postio i YouTube, Twitter a Facebook o fewn tair awr i'r datganiad gael ei wneud. Mae hyn yn golygu bod y datganiadau amserol hyn yn cael eu cylchredeg i'r cyhoedd ehangach drwy sianeli ar-lein mewn ffordd eithriadol o amserol. Ym mis Rhagfyr 2016, rhoddodd y Llywydd ddatganiad 90 eiliad ar dref Aberteifi (Cardigan) yn newid ei henw i Siwmpwr (Jumper) i hyrwyddo Diwrnod Siwmpwr Nadolig Achub y Plant. Gwylwyd y fideo mwy na 29,900 o weithiau, a'r fideo hwn sydd wedi cael ei wyllo amlaf hyd yma.

Defnyddio adnoddau'n ddoeth

Cynyddu effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn barhaus a mesur y gwelliant ac adrodd arno

Buddsoddi'n strategol er mwyn helpu i wella gwasanaethau, gan gynnwys cyfleoedd technoleg newydd ar gyfer gwell effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Rydym wedi gweithio i sefydlu 'llinyn' cynllunio sy'n rhedeg o'r strategaeth a'r nodau, drwy ein blaenoriaethau corfforaethol ac i'n gwaith o gynllunio gwasanaethau a chapasiti. Rydym hefyd wedi datblygu fframwaith sicrwydd, yr ydym yn ei ddefnyddio i sicrhau bod gennym dystiolaeth o gynllunio ac o wneud penderfyniadau effeithiol. Mae'r Bwrdd Rheoli yn gyfrifol am sicrhau bod yr aliniad â'n strategaeth a'n blaenoriaethau yn gyson, a'r Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau sy'n gyfrifol am benderfyniadau ar fuddsoddi ac adnoddau staffio ac am oruchwylio cyllideb y Comisiwn.

Rydym wedi rheoli ein hadnoddau gan ddefnyddio'r prosesau hyn er mwyn sicrhau bod y defnydd o adnoddau yn cyd-fynd â chyfeiriad strategol y Comisiwn newydd, ac yn cyflawni gwelliannau o ran effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd yn dilyn y cynllun ymadael gwirfoddol mwyaf diweddar.

Yn ystod y flwyddyn rydym wedi parhau i ddatblygu cynlluniau buddsoddi tymor canolig i'r hirdymor o ran ystadau a chyfleusterau'r Cynulliad ac ar gyfer TGCh. Mae amserlen o ddeng mlynedd ar gyfer y cyntaf, ac mae'n ein galluogi i asesu'r angen am fuddsoddi mewn gwaith cynnal a chadw'r ystâd mewn cyd-destun strategol. Mae amserlen o dair blynedd i'r cynllun TGCh, sy'n adlewyrchu cyflymder y newid o ran technoleg. Mae'r gronfa fuddsoddi TGCh, y mae'r cynllun hwn yn deillio ohono, wedi'i sefydlu o arbedion yn sgil darparu gwasanaethau TGCh y Cynulliad yn fewnol. Mae'r ddau gynllun yn seiliedig ar 'ddim-cyllideb'. Caiff yr achosion busnes ar gyfer buddsoddiad eu penderfynu gan y Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau ac, mewn achosion lle byddai'r buddsoddiad yn drech nag awdurdod dirprwyedig y Swyddog Cyfrifyddu, gan Gomisiwn y Cynulliad.

Mae'r rhaglen FySenedd yn canolbwyntio ar wella gwasanaethau busnes y Cynulliad. Mae model gweithredu targed wedi'i sefydlu ar gyfer y rhaglen bum mlynedd ac mae bwrdd y rhaglen yn adolygu ei flaenoriaethau yn rheolaidd i sicrhau ei fod yn datblygu yn unol â blaenoriaethau strategol y sefydliad ac yn canolbwyntio ar y meysydd sy'n cael yr effaith fwyaf. Mae'n sicrhau bod prosiectau a mentrau newid a gynhelir gan Gyfarwyddiaeth Busnes y Cynulliad yn fwy cydgysylltiedig ac yn gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau.

Gwella'r wybodaeth reoli sydd ar gael i ddangos yn glir lle rydym yn gwneud gwelliannau

Ar hyn o bryd rydym yn darparu tystiolaeth gynhwysfawr ynghylch cynlluniau, perfformiad a chydymffurfriad y Comisiwn, yn ogystal â dangos y gwasanaethau rhagorol yr ydym yn eu darparu, ynghyd â'n cyflawniadau. Rydym yn gwneud hyn drwy'r dulliau a ganlyn:

- Adroddiad Blynyddol a Datganiad o Gyfrifon
- Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adroddiadau ar berfformiad
- Adroddiad Uchafbwyntiau
- Adroddiadau ynghylch prosiectau
- Adroddiad ar Gydymffurfio â'r Cynllun Ieithoedd Swyddogol
- Cynllunio gwasanaethau a chapasiti
- Canlyniadau Arolwg Boddhad yr Aelodau a'u Staff Cymorth
- Arolwg Staff
- Adroddiad Archwilio Blynyddol
- Adroddiad Misol ar Reoli Cyllid

Ar lefel gorfforaethol, mae gan y Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau bellach gyfrifoldeb strategol dros sicrhau bod Cronfa Fuddsoddi'r Comisiwn yn cael ei defnyddio'n effeithiol ac yn effeithlon. Yn ystod y flwyddyn rydym hefyd wedi ei gwneud yn ofynnol i Gyfarwyddwyr a Phenaethiaid Gwasanaeth gyflwyno adroddiad ar reoli, monitro a chyflwyno pob gweithgarwch effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd, boed hwn yn waith newydd neu'n waith sy'n gysylltiedig â chynlluniau newid sy'n bodoli eisoes.

Adnewyddu'r Dangosyddion Perfformiad Allweddol yn sgil blaenoriaethau'r Comisiwn

Yn ystod 2016-17, rydym wedi adnewyddu fformat ein Hadroddiad ar Berfformiad Corfforaethol a diweddarau ein Dangosyddion Perfformiad Allweddol. Mae fformat newydd yr adroddiad yn cynnwys y prif ddangosyddion, ac o dan y rheini mae dangosyddion penodol sydd â thargedau. Drwy wneud hyn mae modd i'r adroddiad newid gydag amser, ac ar yr un pryd mae'n parhau i sicrhau cysondeb a dangos set o ddata cymharol o'r prif ddangosyddion.

Er enghraifft, roedd adroddiad cyntaf y Pumed Cynulliad, ar gyfer y cyfnod rhwng mis Ebrill 2016 a mis Medi 2016, yn cynnwys dangosydd mewn perthynas â datblygiad proffesiynol yr Aelodau Cynulliad newydd ar ddechrau'r Pumed Cynulliad. Mae'r dull hyblyg newydd o gyflwyno'r Dangosyddion yn caniatáu i'r dangosydd hwn gael ei newid neu ei ddileu o adroddiadau'r dyfodol, heb effeithio ar y gallu i ddarparu set o ddata cymharol.

Hefyd, ychwanegwyd nifer o ddangosyddion sy'n mesur lefel boddhad ynghylch y gwasanaethau a ddarperir. Mae hyn yn rhoi gwell syniad o safon y gwasanaethau sy'n cael eu darparu i'n cwsmeriaid a lle y gellir gwneud gwelliannau posibl.

Er mai dim ond bob dwy flynedd y mae'r adroddiad perfformiad yn cael ei wneud yn gyhoeddus, mae'r data amser real ar gael, serch hynny, at ddibenion adrodd a monitro mewnol. Gall y wybodaeth hon gael ei chyflwyno mewn fformat dangosfwrdd ar unrhyw adeg ac mae'n rhan werthfawr o'r wybodaeth reoli.

Astudiaeth achos: Adolygiad Diogelwch

Cynhaliwyd adolygiad manwl o ddiogelwch, sydd wedi ystyried y risgiau sy'n dod i'r amlwg a thwf yn y dyfodol. Bydd strwythur rheoli newydd yn darparu arweinyddiaeth glir, a bydd staffio gwell yn darparu mwy o gyfleoedd i hyfforddi swyddogion diogelwch i gyflawni safonau proffesiynol gwell.

Ers mis Awst 2016, mae uwch-aelodau o staff diogelwch wedi bod yn ymweld â swyddfeydd etholaethol yr Aelodau i asesu eu darpariaethau diogelwch a nodi cyfleoedd ar gyfer gwella. Cytunodd y Bwrdd Taliadau ar gyllid ar gyfer y gwelliannau diogelwch y teimla'r aseswyr bod yn 'rhaid' neu y 'dylid' eu gosod i'w helpu i ddiogelu eu swyddfeydd etholaethol. Fel rhan o'r broses

hon, ystyriwyd hefyd gartref neu lety yr Aelodau lle bo hynny'n briodol. Mae cefnogaeth bellach yn cael ei darparu i'r Aelodau a'u staff wrth gyflwyno'r gwelliannau diogelwch ffisegol a argymhellwyd.

Ynghyd â'r argymhellion diogelwch ffisegol, roedd yr ymweliadau â'r swyddfeydd etholaethol hefyd yn canolbwyntio ar gyngor diogelwch ymarferol megis cynlluniau swyddfa, gweithdrefnau gweithio unigol, rhoi gwybod am ddigwyddiadau a chanllawiau ar sut i redeg 'cymhorthfa ddiogel'. Mae proses newydd ar gyfer rhoi gwybod am ddigwyddiadau wedi cael ei rhoi ar waith ac mae pecyn hyfforddiant wedi cael ei ddatblygu ar gyfer yr Aelodau a'u staff mewn perthynas â rheoli gwrthdaro.

Meithrin gallu ein pobl i fod yn hyblyg i gwrdd â heriau'r presennol a'r dyfodol

Mae gallu staff yn hanfodol er mwyn sicrhau y darperir yr amcanion byrdymor a'r strategaeth hirdymor. Mae hyn yn arbennig o bwysig ar gyfer y Pumed Cynulliad a bellach ceir ffocws cynyddol ar allu staff i gydnabod uchelgeisiau'r Pumed Cynulliad a'r prosiectau a'r rhaglenni mawr sydd i'w cyflwyno yn ystod ei dymor.

Mae ein pwyslais ar reoli pobl yn effeithiol yn cael ei ddangos drwy ein hymrwymiad i raglen hyfforddi rheolwyr y Comisiwn a ddatblygwyd mewn partneriaeth ag aelodau'r Bwrdd Rheoli a helpodd i gynllunio'r rhaglen graidd; monitro barn drwy'r arolwg staff a oedd yn nodi bod rheolwyr llinell yn effeithiol fel modelau rôl ac yn dda am arddangos y gwerthoedd sefydliadol; ac ymagwedd agored i arweinyddiaeth a'r parodwydd cyson i gael trafodaeth ddwyffordd gyda chyflogeion ar draws y sefydliad. Mae hyn wedi bod yn allweddol o ran meithrin a sicrhau cyfnewid safbwyntiau a gwybodaeth yn rheolaidd rhwng rheolwyr llinell a staff.

Rydym wedi parhau i ganolbwyntio ar reoli perfformiad a datblygiad (PMDR) i feithrin ystywythder, gwytnwch a gallu staff i ymateb i anghenion cynyddol a newidiol y busnes. Enghraifft o hyn yw'r cydweithio gwell rhwng y tîm Adnoddau Dynol a'r meysydd gwasanaeth i wella profiad staff o'r arolwg PMDR. Ailwampwyd y broses PMDR i sicrhau bod yr amcanion gwaith a'r modd y mae'r staff yn eu cyflawni yr un mor bwysig â'i gilydd. Cynhelir archwiliadau rheolaidd o'r arolygon PMDR sydd wedi'u cwblhau ac mae hynny'n dangos mwy o ymgysylltu â'r broses PMDR a bod ansawdd yr amcanion a'r adborth yn well.

Cafodd y dystiolaeth i gefnogi ein cynnydd ei phrofi a'i hadolygu yn ystod yr asesiad Buddsoddwyr mewn Pobl yn ym mis Mehefin 2016. Rydym wedi dewis defnyddio dull a fframwaith gwell Buddsoddwyr mewn Pobl gan ein bod yn cydnabod bod hyn yn integreiddio'n dda gydag ethos ac uchelgais y Cynulliad, ac mae ganddo'r potensial i gyfrannu'n weithredol tuag at wella perfformiad y sefydliad yn y dyfodol. O ystyried bod y safon Buddsoddwyr mewn Pobl newydd yn fwy heriol, roeddem yn falch iawn o gael adborth cadarnhaol am y ffordd yr ydym yn datblygu ac yn cefnogi ein pobl, ac i gael y statws Aur.

Gwella'r gwaith o gynllunio capasiti ymhellach

Mae'r broses cynllunio capasiti bellach wedi'i sefydlu'n gadarn, gyda phenderfyniadau'n cael eu gwneud ar sail y sefydliad cyfan ddwywaith y flwyddyn, a'r rheini'n cael eu llywio gan gynigion manwl o bob Cyfarwyddiaeth. O ystyried y gofynion a'r heriau sy'n wynebu'r Comisiwn yn y dyfodol, bydd angen i'r dull o gynllunio capasiti esblygu er mwyn sicrhau bod y galluoedd a'r arbenigedd cywir yn cael eu blaenoriaethu ym mhob rhan o'r sefydliad ac yn ymateb i'r cyd-destun newidiol yr ydym yn gweithredu ynddo.

Rydym wedi cymryd camau i gryfhau gwaith cynllunio ymhellach yn ystod 2016/17 drwy alinio cylchoedd cynllunio gwasanaethau a chynllunio capasiti, gan archwilio'r gofynion cynllunio capasiti ar draws y Cyfarwyddiaethau i wneud y gorau o'r ffrydiau gwaith sy'n cyflawni amcanion Strategaeth y Comisiwn, ac alinio'r rhain i amcanion personol pob unigolyn.

Rhoddwyd cryn sylw i integreiddio gwaith timau ar draws y sefydliad ac mae tystiolaeth dda o gydweithio ac ystyried yr effaith y gall gwaith un tîm ei chael ar un arall.

Cefnogi o ran lles

Rydym yn buddsoddi yn iechyd, diogelwch a llesiant ein holl staff, Aelodau'r Cynulliad a'u staff, y contractwyr a phawb sy'n ymweld ag ystâd y Cynulliad, ac rydym yn sicrhau bod y sefydliad yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth bresennol.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi canolbwyntio ar les meddyliol, gan gynnwys cyflwyno'r Wythnos Ymwybyddiaeth o Iechyd Meddwl. Bryd hynny, ymrwymodd y Comisiwn i addewid Amser i Newid Cymru o ddod â stigma iechyd meddwl i ben yn y gweithle. Hefyd, lansiodd ein polisi iechyd meddwl, a daeth aelod o'r Bwrdd Rheoli yn Hyrwyddwr Iechyd Meddwl y Comisiwn. Cyflwynwyd 'Sgyrsiau Amser i Newid', a oedd yn gyfle i'r staff glywed siaradwyr gwadd yn sôn am eu profiadau. I ategu hyn oll, rydym wedi cyflwyno hyfforddiant ymwybyddiaeth o iechyd meddwl.

Yn ystod yr Wythnos Genedlaethol ar gyfer Gwaith a Bywyd, sy'n ymgrych flynyddol i annog cyflogwyr a chyflogeion i ganolbwyntio ar lesiant yn y gwaith, enwyd y Comisiwn yn un o'r lleoedd gorau i weithio yn y DU o ran bod yn ystyriol o deuluoedd. Ni oedd yr unig sefydliad yng Nghymru a enwyd yn y 10 Cyflogwr Gorau – Gwobrau Teuluoedd sy'n Gweithio.

Cymryd camau pellach i fod yn gyflogwr cynhwysol o ddewis, gan gynnwys cryfhau'r rhwydweithiau cydraddoldeb yn y gweithle ac uwch-hyrwyddwyr.

Yn ystod y flwyddyn, roeddem yn falch o dderbyn cydnabyddiaeth allanol newydd neu barhaus ar gyfer ein gweithgareddau amrywiaeth a chynhwysiant, sy'n cynnwys:

- y pumed safle ym Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall ar gyfer 2017, y cyflogwr sector cyhoeddus gorau yn y DU a'r Corff Sector Cyhoeddus Gorau yng Nghymru am y bedwaredd flwyddyn yn olynol;
- cadw Gwobr y Gymdeithas Awtistiaeth Genedlaethol am fod yn gyflogwr a darparwr gwasanaeth sy'n ystyriol o awtistiaeth;
- rhestru fel un o'r 10 cyflogwr gorau sy'n ystyriol o deuluoedd yn y DU drwy Working Families Organisation;
- dynodi fel Cyflogwr Hyderus o ran Anabledd a Chyflogwr yn Gadarn o Blaid Oedran;
- ennill gwobr rhagoriaeth Action on Hearing Loss Cymru;
- rydym wedi cael Safon Aur Buddsoddwyr mewn Pobl, y safon ryngwladol o ragoriaeth fyd-eang.

Cynyddodd aelodaeth ein rhwydweithiau cydraddoldeb yn y gweithle ar ôl yr ymgrych aelodaeth a gynhaliwyd yn ystod Wythnos Amrywiaeth a Chynhwysiant 2016. Maent wedi parhau i hyrwyddo amrywiaeth a chynhwysiant a chydweithio ar ddigwyddiadau. Gwahoddwyd siaradwyr i annerch aelodau'r rhwydwaith, a bu'r aelodau mewn digwyddiadau a chynadledau cymunedol sy'n gysylltiedig â chynhwysiant ac amrywiaeth, gan rannu'r hyn a ddysgwyd o'r gweithgareddau hyn ag eraill. Mae cydgysylltydd y rhwydwaith staff wedi cefnogi'r rhwydweithiau i gydweithio a chyfrannu at asesiadau o effaith ar gydraddoldeb a gynhaliwyd gan staff Comisiwn y Cynulliad. Ar hyn o bryd mae gennym uwch-hyrwyddwyr cydraddoldeb ar gyfer hil, cyfeiriadedd rhywiol, rhywedd ac iechyd meddwl.

Workplace equality networks at the National Assembly:

Rhwydwaith Anabledd Cynulliad Cenedlaethol Cymru

EMBRACE

Disability Network of the National Assembly for Wales

Rhwydwaith LGBT Cynulliad Cenedlaethol Cymru

OUT-NAW

LGBT Network of the National Assembly for Wales

Rhwydwaith Hil, Ethnigwydd a Threftadaeth
Ddiwylliannol Cynulliad Cenedlaethol Cymru

REACH

Race, Ethnicity And Cultural Heritage Network
of the National Assembly for Wales

Rhwydwaith Menywod Cynulliad Cenedlaethol Cymru

INSPIRE

Women's Network of the National Assembly for Wales

Rhwydwaith Gofalwyr a Rhieni sy'n
Gweithio Cynulliad Cenedlaethol Cymru

TEULU

Working Parent and Carer Network of the
National Assembly for Wales

Awards

**INVESTORS
IN PEOPLE** | Gold

**Top Employers
for Working Families**

**LOUDER
THAN
WORDS**

we're supporting

AGE POSITIVE

The National
Autistic Society
Cymru

Cymdeithas
Genedlaethol
Awtistiaeth
Cymru

Gwobr
Ystyriol o
Awtistiaeth

Integreiddio amrywiaeth a chynhwysiant yn y broses benderfynu, a'r broses o lunio a chyflenwi gwasanaethau

Datblygu Cynllun Gweithredu a Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant y Pumed Cynulliad

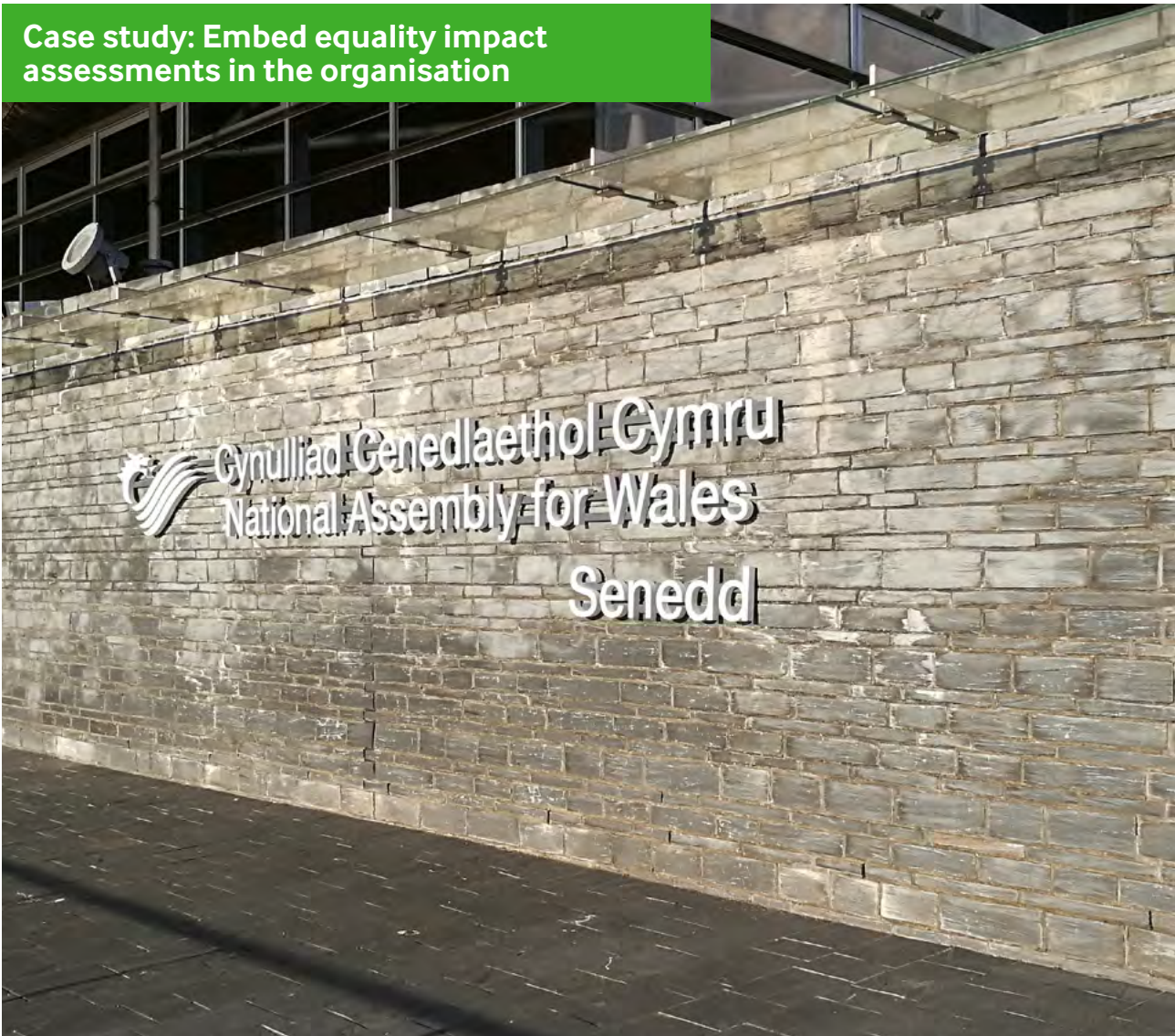
Cytunodd y Comisiynwyr ar ein Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant ar gyfer y Pumed Cynulliad ym mis Rhagfyr 2016. Mae'r Strategaeth yn disgrifio dull y Comisiwn o gyflawni ei amcanion amrywiaeth a chynhwysiant yn ystod y Pumed Cynulliad. I gyd-fynd â'r Strategaeth mae cynllun gweithredu ar gyfer cyflawni ac mae adroddiad yn cael ei gyflwyno bob blwyddyn ar y cynnydd a wneir. Mae'r Strategaeth yn adeiladu ar y cynnydd ers ein Cynllun Cydraddoldeb blaenorol, gan ei bod yn integreiddio amrywiaeth a chynhwysiant fwy fyth yng ngwaith beunyddiol y Cynulliad. Bydd hyn yn ein helpu i gyflawni ein rhwymedigaethau o ran dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus a ragnodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Fel rhan o'r Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant, rydym yn datblygu dull o fynd i'r afael â'r dangynrychiolaeth o bobl sydd o gefndir Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig neu'n anabl. Mae'r gwaith hwn yn adeiladu ar ein cynllun gweithredu Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig presennol i gefnogi a datblygu ein cydweithwyr sy'n Bobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig a hefyd i ddenu a recriwtio pobl o'r gronfa ehangaf bosibl o dalent, fel bod ein gweithlu yn adlewyrchu'r boblogaeth y mae'n ei gwasanaethu. Mae gwaith cwmpasu wedi'i wneud yn y cyfnod adrodd hwn i ddatblygu adnoddau i staff i'w helpu i reoli rhagfarnau diarwybod ac i adolygu ein dulliau o ddenu a dethol ymgeiswyr.

Integreiddio ymhellach ystyriaethau amrywiaeth a chynhwysiant i waith cynllunio meysydd gwasanaeth.

Mae'r meysydd gwasanaeth yn talu sylw i'r Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant wrth ddatblygu ac adolygu eu cynlluniau maes gwasanaeth. Mae hyn yn sicrhau bod ystyriaethau amrywiaeth a chynhwysiant yn cael eu hystyried ar y cyfle cyntaf o ran y gwaith cynllunio ac wrth gyflawni ein gweithgareddau. Drwy Bartneriaid Busnes adnoddau dynol a'r defnydd o wybodaeth adnoddau dynol, rydym yn helpu i nodi materion amrywiaeth a chynhwysiant posibl wrth iddynt ddod i'r amlwg a datblygu argymhellion ac ymyriadau ymarferol i fynd i'r afael â'r rhain a gweithredu ffyrdd mwy effeithiol o weithio.

Case study: Embed equality impact assessments in the organisation

There has been an increase in the number of equality impact assessments undertaken over the reporting period by policy authors across the service areas. Policy authors have been supported by the Diversity and Inclusion Team to scope and undertake the assessments and our workplace equality networks have also contributed to the assessments.

Over this reporting period, assessments have been undertaken for a range of initiatives including

accommodation refurbishment projects on the estate, the MySenedd programme, our Staff Mental Health Policy, the Public Engagement and Diversity and Inclusion Strategies, the Official Languages Scheme, the Legislative Software System and aspects of the business continuity project.

Lleihau ein heffaith ar yr amgylchedd

O dan baragraff 8(2) o Atodlen 2 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ddyletswydd gyfreithiol i fynd ar drywydd datblygu cynaliadwy yn ei holl waith. Rydym yn gwbl ymrwymedig i'r rhan allweddol rydym yn ei chwarae yng nghyswllt hyrwyddo datblygu cynaliadwy a sicrhau bod yr hyn a wnawn yn cael yr effaith leiaf posibl ar yr amgylchedd. Rydym wedi ymrwymo i fod yn sefydliad agored a thryloyw, ac rydym wedi cyhoeddi data ynghylch ein perfformiad ym maes cynaliadwyedd ers 2007/08. Rydym yn mesur ein hallyriadau nwyon tŷ gwydr ac yn eu cyhoeddi mewn Adroddiad Amgylcheddol Blynyddol.

Y llynedd, dechreuwyd llunio targedau newydd a fydd yn ein harwain at 2020/21, ac rydym eisoes yn gwneud cynnydd da ar sail y rhain. Rydym eisoes wedi lleihau ein hallyriadau ynni yn sylweddol wrth inni anelu at ein targed o 30 y cant o ostyngiad erbyn 2020/21 (yn seiliedig ar linell sylfaen 2012/13). Rydym hefyd, bellach, yn sicrhau bod dros 96 y cant o wastraff yn cael ei ddargyfeirio o safleoedd tirlenwi, gan anelu at darged o beidio ag anfon unrhyw wastraff o gwbl i safleoedd tirlenwi erbyn 2020/21. Rydym wedi gweld gostyngiad parhaus yn y defnydd o ynni, ac mae'r gost o wresogi a phweru ein hadeiladau yn is. Daw hyn yn sgil ein buddsoddiad parhaus yn ein hadeiladau a sicrhau bod technoleg sy'n effeithlon o ran ynni yn cael ei hymgorffori bob tro wrth adnewyddu ac addasu'r adeiladau.

Mae'r teithiau busnes wedi lleihau ers y llynedd ac mae'r gwelliannau yr ydym yn eu gwneud i'n rhaglenni monitro yn ein helpu i ddeall y tueddiadau hirdymor yn well. Rydym yn parhau i weithredu o fewn system reoli amgylcheddol ffurfiol.

Ynni

Mae ein hallyriadau cyffredinol wedi gostwng eto eleni. Cafodd hyn ei gynorthwyo gan ostyngiad parhaus yn y defnydd o drydan, gyda'r defnydd crai (oriau cilowat) wedi gostwng tua 6 y cant ers y llynedd. Mae'r gostyngiad hwn yn ffrwyth ymdrechion sydd wedi cynnwys gwaith pellach ar ein systemau aerdymheru a choil ffan, yn ogystal â'r rhaglen o gyflwyno systemau goleuadau LED ym mhob rhan o'n hadeiladau. Mae'r ffigurau cyfun hyn yn ein harwain tuag at gyflawni ein prif dargedau o leihau allyriadau ynni 30 y cant erbyn 2020/21 (yn seiliedig ar linell sylfaen 2012/13). Un fantais amlwg yma yw gostyngiad o 7 y cant yn y gwariant ar ynni ers y llynedd.

Teithio

Eleni, bu gostyngiad sylweddol yn y milltiroedd busnes a'r gwariant cysylltiedig. Mae hyn i'w ddisgwyl yn ystod blwyddyn etholiad yn sgil diddymu'r Cynulliad ac yn nyddiau cynnar tymor newydd o bum mlynedd. Mae ein hallyriadau hefyd wedi lleihau, yn bennaf oherwydd y gostyngiad mewn teithiau yr hawlir amdanynt ar draws gweithrediadau'r Cynulliad.

Yn ystod 2016 cyflwynwyd cyflenwr newydd ar gyfer y cynllun seiclo i'r gwaith, sydd wedi symleiddio'r broses weinyddol. Bu cynnydd yn y defnydd a wneir o'r cynllun a'r cyfleusterau ar gyfer storio beiciau. Yn ystod ein harolwg diweddar o deithio, a gynhelir bob dwy flynedd, roedd y defnydd cynyddol hwn o feiciau yn amlwg, ynghyd â gwelliannau eraill megis ceir â maint injan llai. Er nad yw bob amser yn arbed arian i'r sefydliad yn uniongyrchol, mae'r teithio mwy effeithlon hwn wedi lleihau ôl-troed carbon cyfartalog pobl sy'n teithio i'r gwaith.

Gwastraff

Bu cynnydd yn y gwastraff a gynhyrchwyd eleni, ond hefyd cynnydd parhaus yn y swm yr ydym yn ei ddargyfeirio o safleoedd tirlenwi. Rydym bellach yn dargyfeirio dros 96 y cant, gyda'r rhan fwyaf o ddeunyddiau yn cael eu hailgylchu neu eu compostio. Mae ein costau wedi cynyddu eleni, ond ar

gyfradd o bron i hanner y cynnydd mewn tunelli (cynnydd yn y gost o 7 y cant o gymharu â 12 y cant o gynnydd mewn tunelli). Er bod y Cynulliad wedi'i ddiddymu am gyfnod yn ystod y flwyddyn, bu cynnydd mewn casgliadau gwastraff oherwydd rhoi trefn ar swyddfeydd a gwaith cymhennu cyffredinol.

Fel sydd i'w ddisgwyl gyda gwelliannau mewn gofynion deddfwriaethol a thechnoleg, mae ein lefelau o wastraff peryglus wedi gostwng yn sylweddol gydag amser. Gyda'r broses raddol o gael gwared ar hen fonitorau ac offer arall, mae ein llif gwastraff peryglus i raddau helaeth yn cynnwys tiwbiau fflworoleuol ac unedau sylfaen cyfrifiaduron. Mae'r offer hwn yn dal i gael ei gasglu fel gwastraff trydanol ac offer electronig (WEEE), ond rydym yn ymdrechu i wella'r gwerth a gaiff y Cynulliad am wastraff o'r fath.

Mae'r defnydd o bapur wedi gostwng eto eleni ac rydym yn cynyddu biliau electronig a fydd yn help i sicrhau rhagor o ostyngiad. Mae'r holl bapur a brynir yn dal i fod naill ai'n ardystiedig gan FSC neu wedi'i ailgylchu'n llwyr. Rydym yn parhau i hyrwyddo cyfleusterau ailgylchu yn ein holl adeiladau a byddwn yn ystyried gweithio gyda chyflenwyr yn ystod y flwyddyn er mwyn lleihau gwastraff sy'n deillio o ddeunyddiau pacio.

Dŵr

Mae'r defnydd o ddŵr wedi cynyddu ychydig eleni, sef 3 y cant, ac mae'r costau wedi cynyddu drwch blewyn dros 2 y cant. Mae costau dŵr yn fwy cyson na'r cyfleustodau eraill. Y rheswm am y gwahaniaeth rhwng cost a defnydd yw bod defnydd sylweddol uwch yn cael ei wneud o system cynaeafu dŵr glaw y Senedd. Rydym yn dal o fewn ein targed o leihau'r defnydd cyffredinol 5 y cant erbyn 2020/21 ac yn priodoli'r cynnydd i'r ffaith fod mwy yn defnyddio'r adeiladau. Bu cynnydd yn nifer yr ymwelwyr (+3 y cant) a 'staff' (gan gynnwys contractwyr a thenantiaid eraill), sef +4 y cant. Byddwn yn parhau i weithio ar welliannau i'r defnydd o ddŵr drwy 2017, yn benodol gwelliannau i gyfleusterau ystafelloedd ymolchi y Pierhead, os bydd digon o adnoddau ar gael.

Gwelliant cyson

Amrywiaeth o fentrau ymddygiadol, yn ogystal â gwelliannau ffisegol i'r ystâd, oedd y gwelliannau a wnaed yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Dyma rai ohonynt:

- cyfnewid y goleuadau yn Siambr Hywel i unedau LED;
- cyfnewid yr holl oleuadau argyfwng yn Nhŷ Hywel gydag unedau LED;
- cyfnewid rhai o'r boeleri yn Nhŷ Hywel gyda rhai mwy effeithlon o ran ynni;
- cyfnewid y goleuadau yn lifftau Tŷ Hywel gydag unedau LED;
- cynnwys nodweddion cynaliadwy gan gynnwys goleuadau LED a theils a wnaed o deiers wedi'u hailgylchu fel rhan o'r gwaith o adnewyddu llawr gwaelod Tŷ Hywel i ddarparu ystafelloedd pwyllgora a manau aros newydd;
- gwella ymwybyddiaeth yn fewnol o nodweddion ein hadeiladau, gan gynnwys helpu staff i ddeall yn well y nodweddion gwresogi ac oeri yn Nhŷ Hywel a'r Senedd; a
- gweithio i wella ein gwaith monitro a meincnodi er mwyn sicrhau ein bod yn cael y data sydd eu hangen arnom i reoli ein hadeiladau yn fwy effeithiol a chymharu'r defnydd o gyfleustodau ar sail y newidiadau yn nifer y staff ac ymwelwyr.

Ein data

Caiff y ffigurau ynghylch allyriadau yn yr adroddiad hwn eu cyfrifo drwy ddefnyddio Ffactorau Trosi 2016 Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA), sy'n berthnasol i'r DU yn unig. Yn unol â chanllawiau DEFRA, nid yw'r allyriadau nwyon tŷ gwyrdr a nodir yn cael eu haddasu i ystyried ffactorau sy'n ymwneud â'r tywydd. Er nad yw'n ofynnol inni, rydym yn adrodd yn bennaf yn unol â Chanllawiau Adrodd ar Gynaliadwyedd Trysorlys Ei Mawrhydi 2016-17. Caiff ein technegau monitro ac adrodd ar gyfer data cynaliadwyedd cysylltiedig eu hasesu fel rhan o'n harchwiliad amgylcheddol allanol blynyddol.

Allyriadau Nwyon Tŷ Gwyrdr		2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dangosyddion anariannol (tCO ₂ e)	Cyfanswm allyriadau gros cwmpas 1	329	273	561	248	308
	Cyfanswm allyriadau gros cwmpas 2	1,470	1,366	1,480	1,367	1,133
	Cyfanswm allyriadau gros cwmpas 3	432	427	465	375	341
	Cyfanswm yr allyriadau sydd y tu allan i gwmpas	298	167	130	7	4.1
	Cyfanswm yr allyriadau crynswth	2,588	2,287	2,636	1,997	1,800
	Cyfanswm yr allyriadau net	2,290	2,120	2,506	1,990	1,796
	Gwariant ar wrthbwysladau ardystiedig (e.e. Cronfa Gwrthbwyso Carbon y Llywodraeth)	£0	£0	£0	£0	£0
Dangosyddion ariannol (£)	Gwariant gros yr ymrwymiad lleihau carbon	Amh.	Amh.	Amh.	Amh.	Amh.

Y defnydd o ynni ^{1,2}		2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dangosyddion anariannol (kwh)	Trydan (anadnewyddadwy)	3,194,890	3,067,778	2,995,138	2,791,282	2,623,244
	Nwy	1,741,299	1,431,017	1,295,506	1,214,901	1,481,681
	Biomass (adnewyddadwy)	840,438	470,750	372,225	535,050	308,850
Dangosyddion anariannol (tCO ₂ e)	Cyfanswm yr allyriadau ynni	1,956	1,786	1,881	1,736	1,563
Dangosyddion ariannol (£)	Cyfanswm y gwariant ar ynni	458,168	459,093	448,586	407,442	377,993

¹ Mae'n cynnwys costau trydan ac aerdymheru ar gyfer 'fferm weinyddwyr' oddi ar y safle ers 2010.

² Mae'r holl ddata ynni bellach yn cynnwys allyriadau trawsyrru a dosbarthu presennol ac ôl-weithredol ac allyriadau o'r ffynnon i'r tanc lle bo hynny'n berthnasol.

Teithio swyddogol ^{3, 4, 5}		2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dangosyddion anariannol (milltiroedd)	Teithio ar fusnes	858,809	884,176	1,061,374	875,999	653,042
	Cerbydau sy'n eiddo i'r Cynulliad a cherbydau ar log	25,707	31,949	26,440	27,638	15,803
Dangosyddion ariannol (£)	Gwariant ar deithiau busnes swyddogol	266,576	349,775	393,509	903,637	259,091

Gwastraff		2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dangosyddion anariannol (tunelli)	Cyfanswm y gwastraff a grewyd	121	118	125	123	140
	Ailgylchu/ailddefnyddio	103	111	119	118	136
	Tirlenwi	17	6.4	4.7	3.7	5
	Compostio gwastraff	11.3	5.5	5.5	12.5	15.9
	Gwastraff peryglus	0.29	0.5	1	0.4	0.15
	Papur a brynwyd (A4 ac A5) (fesul miliwn o ddalenni)	2.77	2.7	2.6	2.48	1.99
Dangosyddion ariannol (£)	Gwariant ar waredu pob math o wastraff	21,312	26,561	26,930	33,266	35,855

Y defnydd o ddŵr		2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dangosyddion anariannol (m3)	Y defnydd o ddŵr					
	Cyflenwyd (uniongyrchol)	9,449	7,315	6,117	5,174	5,347
	Casglwyd (anuniongyrchol)	2,407	1,301	1,554	502	853
	Tynnwyd (anuniongyrchol)	0	0	0	0	0
Dangosyddion ariannol (£)	Gwariant ar gyflenwi a charthffosiaeth	31,773	23,681	22,245	18,954	19,376

Nodiadau

Mae'r wybodaeth uchod wedi'i datblygu ar gyfer ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon yn unol â Chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi ynghylch Cyflwyno Adroddiadau ar Gynaliadwyedd ar gyfer blwyddyn ariannol 2016-17. Defnyddiwyd ffactorau trosi Defra i gyfrifo'r ffigurau carbon deuocsid cyfatebol (CO₂e) ar gyfer 2016. Mesuriad cyffredinol yw CO₂e a ddefnyddir i gymharu potensial gwahanol nwyon tŷ gwyrdr i achosi cynhesu byd-eang.

Caiff allyriadau eu hadrodd yn seiliedig ar y dull rheoli ariannol a ddefnyddir ar gyfer yr ystâd graidd weinyddol yn unig. Ceir crynodeb llawn o'n perfformiad amgylcheddol yn Adroddiad Amgylcheddol Blynyddol y Cynulliad.

³ Mae'n cynnwys costau teithio staff cymorth Aelodau'r Cynulliad o 2011/12 ymlaen a theithiau y talwyd amdanynt gan ddefnyddio'r cerdyn credyd corfforaethol.

⁴ Mae'r holl ddata ynghylch teithio bellach yn cynnwys ffigurau cyfredol ac ôl-weithredol yr holl allyriadau o'r ffynnon i'r tanc ar gyfer defnyddio tanwydd.

⁵ Mae'n eithrio teithio Aelodau'r Cynulliad a staff cymorth yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth 2017 o ganlyniad i oedi o ran gofynion adrodd.

Crynodeb o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol

Ebrill 2016 – Mawrth 2017

Mae ein Hadroddiad ar Ddangosyddion Perfformiad Allweddol Corfforaethol yn ystyried perfformiad Comisiwn y Cynulliad yn ystod y cyfnod rhwng mis Ebrill 2016 a mis Mawrth 2017, yn ôl y nodau strategol a bennwyd. Dyma'r adroddiad blynyddol cyntaf ar berfformiad corfforaethol ar gyfer y Pumed Cynulliad, ac mae'n cynnwys nifer o brif ddangosyddion, a ddyrannwyd o dan y nodau strategol, sydd wedyn yn cael eu rhannu'n ddangosyddion manylach.

Defnyddir system 'goleuadau traffig' i ddangos perfformiad yn erbyn y targedau o ran dangosyddion:

Allwedd ar gyfer statws Coch/Oren/Gwyrdd:

- **Coch:** Mae materion sylweddol yn effeithio ar y gallu i gyflawni amcanion busnes. I sicrhau eu bod yn cael eu cyflawni, mae angen newidiadau o ran amser, costau a/neu gwmpas.
- **Oren:** Mae materion neu risgiau y mae angen mynd i'r afael â hwy. Serch hynny, mae'n bosibl bydd modd cyflawni'n llwyddiannus heb effeithio rhyw lawer ar y gyllideb, safon gwasanaethau na dyddiadau targed.
- **Gwyrdd:** Mae gwaith yn bodloni'r safonau y cytunwyd arnynt neu yn mynd rhagddo fel y cynlluniwyd. Mae pob risg sy'n hysbys yn cael ei rheoli.

Ceir trosolwg cryno isod, gyda'r wybodaeth fanylach am y dangosydd perfformiad allweddol ar gael yn yr Adroddiad ar Ddangosyddion Perfformiad Allweddol Corfforaethol blynyddol.

Darparu cymorth seneddol o'r radd flaenaf	Ebrill 2015 – Mawrth 2016	Ebrill 2016 – Mawrth 2017
<p>DPA 1: Mae'r holl fusnes seneddol wedi digwydd yn ôl y bwriad</p> <p>Perfformiad uchel cyson ar amseroldeb cyhoeddi papurau pwyllgor a phapurau briffio. Oherwydd cynnydd yn nifer yr oriau Cyfarfod Llawn ac oriau pwyllgor, bu gostyngiad bychan yng Nghofnod y Trafodion Pwyllgorau a gyhoeddwyd ar amser, fodd bynnag, mae staff newydd wedi cael eu recriwtio a byddant yn cael eu hyfforddi'n llawn yn fuan. Cafodd sesiwn Cyfarfod Llawn ei gohirio am resymau technegol ym mis Ionawr 2017 yn dilyn methiant pŵer. Mae camau adfer wedi'u cymryd i ddarparu gwytnwch ar gyfer digwyddiad o'r fath yn y dyfodol.</p>	 Gwyrdd	 Gwyrdd
<p>DPA 2: Darparu Datblygiad Proffesiynol effeithiol</p> <p>Yn ôl y disgwyl, roedd nifer y bobl a fanteisiodd ar weithgareddau datblygiad proffesiynol parhaus yn isel yn ystod y cyfnod cyn yr Etholiad ym mis Mai 2016, tra bod y nifer wedi cynyddu'n sylweddol yn dilyn yr Etholiad. Mae sgôr uchel wedi'i dderbyn ar gyfer yr effaith gadarnhaol a gaiff ar waith cynrychiolwyr. Mae creu Tîm Sgiliau laith newydd wedi gweld cynnydd yn nifer y dysgwyr Cymraeg.</p>	 Oren	 Gwyrdd

Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad	Ebrill 2015 – Mawrth 2016	Ebrill 2016 – Mawrth 2017
<p>DPA 3: Helpu i feithrin dealltwriaeth o rôl a gwaith y Cynulliad</p> <p>Mae lefel bodddhad ymwelwyr yn parhau'n uchel ac mae cynnydd wedi bod yn nifer y teithiau. Gostyngodd nifer y digwyddiadau a drefnwyd ar yr ystâd yn ystod y cyfnod diddymu cyn Etholiad y Cynulliad ym mis Mai 2016. Yn dilyn yr Etholiad, mae nifer y digwyddiadau a noddir gan Aelodau Cynulliad wedi bod yn arafach na'r cyfnod cyfatebol y llynedd. Roedd gostyngiad hefyd yn nifer yr ymwelwyr â'r Pierhead o gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Roedd hyn o ganlyniad i arddangosfa boblogaidd yn cael ei chynnal rhwng mis Gorffennaf a mis Medi 2015 a ddenodd nifer cynyddol o ymwelwyr, a'r Pierhead ar gau ar gyfer gwaith cynnal a chadw am wythnos yn ystod mis Mai 2016.</p>	 Gwyrdd	 Gwyrdd
<p>DPA 4: Hyrwyddo gwaith y Cynulliad</p> <p>Creodd yr ymgyrch etholiadol rhwng mis Ebrill a mis Mai lefelau uchel o sylw yn y cyfryngau cymdeithasol a gynyddodd nifer y traffig. Roedd hefyd cynnydd mawr yn y defnydd o YouTube ar gyfer y cyfnod hwn.</p>	 Gwyrdd	 Gwyrdd
Defnyddio adnoddau'n ddoeth	Ebrill 2015 – Mawrth 2016	Ebrill 2016 – Mawrth 2017
<p>DPA 5: Gwariant i darged</p> <p>Rydym yn disgwyl nodi sefyllfa diwedd blwyddyn o danwariant o tua £224,000 yn erbyn y gyllideb. Bydd cytundebau a gaiff eu hail-drafod yn arwain at arbedion gwerth £537,600. Mae prydlondeb y taliadau i gyflenwyr ac Aelodau'r Cynulliad yn parhau i fod ymhell o fewn y targed.</p>	 Gwyrdd	 Gwyrdd
<p>DPA 6: Mae disgwyliadau a gofynion adnoddau o ran staff yn cael eu bodloni</p> <p>Roedd y cyfraddau absenoldeb ar gyfer y cyfartaledd treigl o 12 mis yn dangos gostyngiad bach dros y cyfnod o chwe mis cyntaf, yn rhannol oherwydd ffactorau tymhorol ac yn rhannol oherwydd gostyngiad mewn achosion o salwch hirdymor. Fodd bynnag, wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen, nodwyd y cynnydd arferol mewn afiechydon tymhorol fel peswch, annwyd ac ati. Mae'r cyfraddau absenoldeb cyfartalog yn is na ffigur meincnod y Sefydliad Siartredig Personél a Datblygu (CIPD) o 3.7 y cant, ond yn uwch na tharged y Cynulliad o 3 y cant. Cynyddodd nifer y bobl a gwblhaodd adolygiadau perfformiad staff erbyn y dyddiad cau; bu gostyngiad yn nifer y staff yn cwblhau'r arolwg staff blynyddol, ond mae'r gyfradd ymateb yn dal i fod yn uwch na chanolrif y Gwasanaeth Sifil. Mae cyfanswm y staff wedi cynyddu ychydig.</p>	 Oren	 Oren
<p>DPA 7: Mae gwasanaethau TGCh yn cael eu darparu yn ôl y bwriad</p> <p>Er gwaethaf llwyth gwaith trwm ar ôl yr etholiad i gefnogi Aelodau'r Cynulliad a'u staff gyda gosod TGCh mewn swyddfeydd, mae safonau perfformiad y gwasanaeth wedi gwella.</p>	 Oren	 Gwyrdd

Defnyddio adnoddau'n ddoeth	Ebrill 2015 – Mawrth 2016	Ebrill 2016 – Mawrth 2017
<p>DPA 8: Mae ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth yn cael eu prosesu yn ôl y gofyn</p> <p>Daeth nifer fawr o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth i law yn ystod y cyfnod hwn gyda saith cais yn cael eu dychwelyd yn hwyrach na'r terfyn amser statudol. O'r rhain, roedd rhai ceisiadau yn cynnwys nifer o feysydd gwasanaeth ac felly roedd angen ymgynghoriad ychwanegol gyda thimau, tra bod ceisiadau eraill yn gofyn am ddatgelu gwybodaeth bersonol, lle roedd yn rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â'r unigolion dan sylw yn y data.</p>	 Gwyrdd	 Oren
<p>DPA 9: Mae targedau amgylcheddol yn cael eu cyflawni yn ôl y bwriad</p> <p>Mae cynnydd da yn parhau i gael ei wneud yn erbyn y gostyngiad yng nghyfanswm yr allyriadau ynni a thargedau dargyfeirio gwastraff o safleoedd tirlenwi. Mae Comisiwn y Cynulliad wedi sicrhau gostyngiad o 17.1 y cant yng nghyfanswm yr allyriadau ynni o gymharu â llinell sylfaen 2012-13 ac mae ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed o ostyngiad o 30 y cant erbyn 2021.</p>	 Gwyrdd	 Gwyrdd

Arolwg Boddhad yr Aelodau a'u Staff Cymorth

Ym mis Chwefror, gofynnir i'r Aelodau Cynulliad a staff cymorth gwblhau arolwg boddhad blynyddol er mwyn helpu i fesur pa mor dda y mae'r gwasanaethau a ddarperir gan staff y Comisiwn wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r cwestiynau'n defnyddio graddfa 10 pwynt, lle mae 1 = gwael a 10 = ardderchog. Cyflwynir crynodeb o'r canlyniadau yma.

Ni chafodd yr arolwg boddhad ei gwblhau yn 2016 oherwydd Etholiad y Cynulliad; ac felly darperir data o 2015 er mwyn cymharu. Noder: yn dilyn yr adolygiad o'r arolwg boddhad ar gyfer y Pumed Cynulliad, nid oes data cymharol ar gael ar gyfer pob dangosydd.

Nod strategol – Darparu cefnogaeth seneddol o'r radd flaenaf

	Targed	2015	2017	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir ar gyfer Pwyllgorau'r Cynulliad	8	8.3	8.5	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir i'r Cyfarfod Llawn	8	8.6	8.4	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir ar gyfer gwaith etholaethol	8	-	8.2	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir i ymgymryd â'ch gwaith yn eich dewis iaith	8	8.8	8.9	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau	8	9.0	8.9	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir drwy'r swyddogaeth Datblygiad Proffesiynol	8	8.2	8.3	

Nod strategol - Ymgysylltu â holl bobl Cymru a hyrwyddo'r Cynulliad

	Targed	2015	2017	
Effeithiolrwydd cyffredinol Comisiwn y Cynulliad wrth ymgysylltu â phobl Cymru	8	7.2	6.9	●
Effeithiolrwydd cyffredinol Comisiwn y Cynulliad wrth hyrwyddo gwaith y Cynulliad	8	-	7.0	●

Nod strategol – Defnyddio adnoddau'n ddoeth

	Targed	2015	2017	
Y cymorth cyffredinol a ddarperir gan TGCh yn Nhŷ Hywel	8	8.2	8.3	●
Y cymorth cyffredinol a ddarperir gan TGCh yn y Senedd	8	8.2	8.4	●
Y cymorth cyffredinol a ddarperir gan TGCh yn y swyddfeydd etholaethol neu'r swyddfeydd rhanbarthol	8	7.2	7.9	●
Y dewis cyffredinol o offer TGCh sydd ar gael	8	-	7.9	●
Y cymorth cyffredinol a ddarperir ar gyfer Tŷ Hywel a'r Senedd	8	8.4	8.7	●
Y cymorth cyffredinol a ddarperir ar gyfer swyddfeydd etholaethol neu swyddfeydd rhanbarthol	8	-	8.0	●

Noder: Caiff y data eu dangos fel sgôr cyfartalog a ddarperir gan Aelodau'r Cynulliad a Staff Cymorth.

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

- ▼ Cynhaliodd y Senedd ddathliad i nodi dydd Gŵyl Dewi 2017, â pherfformiadau gan rai o dalentau gorau Cymru, gan gynnwys Côr Meibion Beaufort.

Ein hatebolrwydd: Llywodraethu corfforaethol

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Mae'r adroddiad hwn, sydd wedi cael ei lofnodi gan Brif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad, a hynny fel y Prif Swyddog Cyfrifyddu, yn unol â rheolau'r Trysorlys, yn cynnwys gwybodaeth am gydnabyddiaeth ariannol uwch-reolwyr a'r drefn archwilio berthnasol.

Y Comisiynwyr a deiliaid swyddi eraill

Mae gwybodaeth am y Llywydd, y Dirprwy Lywydd, a'r Comisiynwyr wedi'i chynnwys ar dudalennau 86- 90.

Y cynghorwyr annibynnol

Mae gwybodaeth am y Cynghorwyr Annibynnol ac aelodau annibynnol y pwyllgorau wedi'i chynnwys ar dudalennau 92 – 94.

Y Pwyllgor Taliadau

Mae gwybodaeth am y Pwyllgor Taliadau wedi'i chynnwys ar dudalen 94.

Yr uwch-reolwyr

Mae gwybodaeth am gyfrifoldebau'r Prif Weithredwr a Chlerc a'r uwch-reolwyr o ran cyfarwyddo prif weithgareddau'r Comisiwn yn ystod y flwyddyn wedi'i chynnwys ar dudalennau 95 – 96.

Buddiannau sylweddol sydd gan yr Aelodau

Mae Cofrestr o Fuddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill Aelodau'r Cynulliad ar gael yn www.cynulliad.cymru a www.assembly.wales.

Trafferthion yn ymwneud â data personol

Nid oedd unrhyw achosion o drafferthion yn ymwneud â data personol na cholli data personol rhwng 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2017 lle roedd yn ofynnol rhoi gwybod i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth. Roedd dau fân achos o dorri'r rheolau ar ddata personol yn fewnol, a gafodd eu hymchwilio a'u rheoli yn fewnol. Gan fod y tebygolrwydd o achosi niwed neu ofid i wrthrych y data yn yr achosion hyn yn isel, barnwyd nad oedd angen cymryd camau pellach.

Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio cyfrifon Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae'r Adroddiad Archwilio i'w weld ar dudalen 112.

Y gost amcangyfrifedig o archwilio'r datganiadau ariannol hyn yn allanol oedd £62,958 (£66,250 2015-16). Ni chynaliwyd unrhyw waith archwilio anstatudol ychwanegol yn ystod 2016-17 (£2,650, 2015-16).

Datgelu gwybodaeth i Archwilydd Cyffredinol Cymru

Cyn belled ag y gwn:

- nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw ein harchwilydd yn ymwybodol ohoni; ac
- rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylwn fod wedi'u cymryd er mwyn sicrhau fy mod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol, ac i gadarnhau bod ein harchwilydd yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Y cyfarwyddyd o ran cyfrifon

Paratowyd y cyfrifon a geir rhwng tudalenau 106 i 119 yn unol â Chyfarwyddyd y Trysorlys a gyhoeddwyd o dan Adran 137 o *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*. Mae'r datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r gofynion a nodir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol Trysorlys Ei Mawrhydi, ac mae nodiadau esboniadol yn eu hategu. Mae'r cyfrifon hyn yn nodi effaith ariannol penderfyniadau'r Comisiwn yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol a'r blynyddoedd ariannol blaenorol.

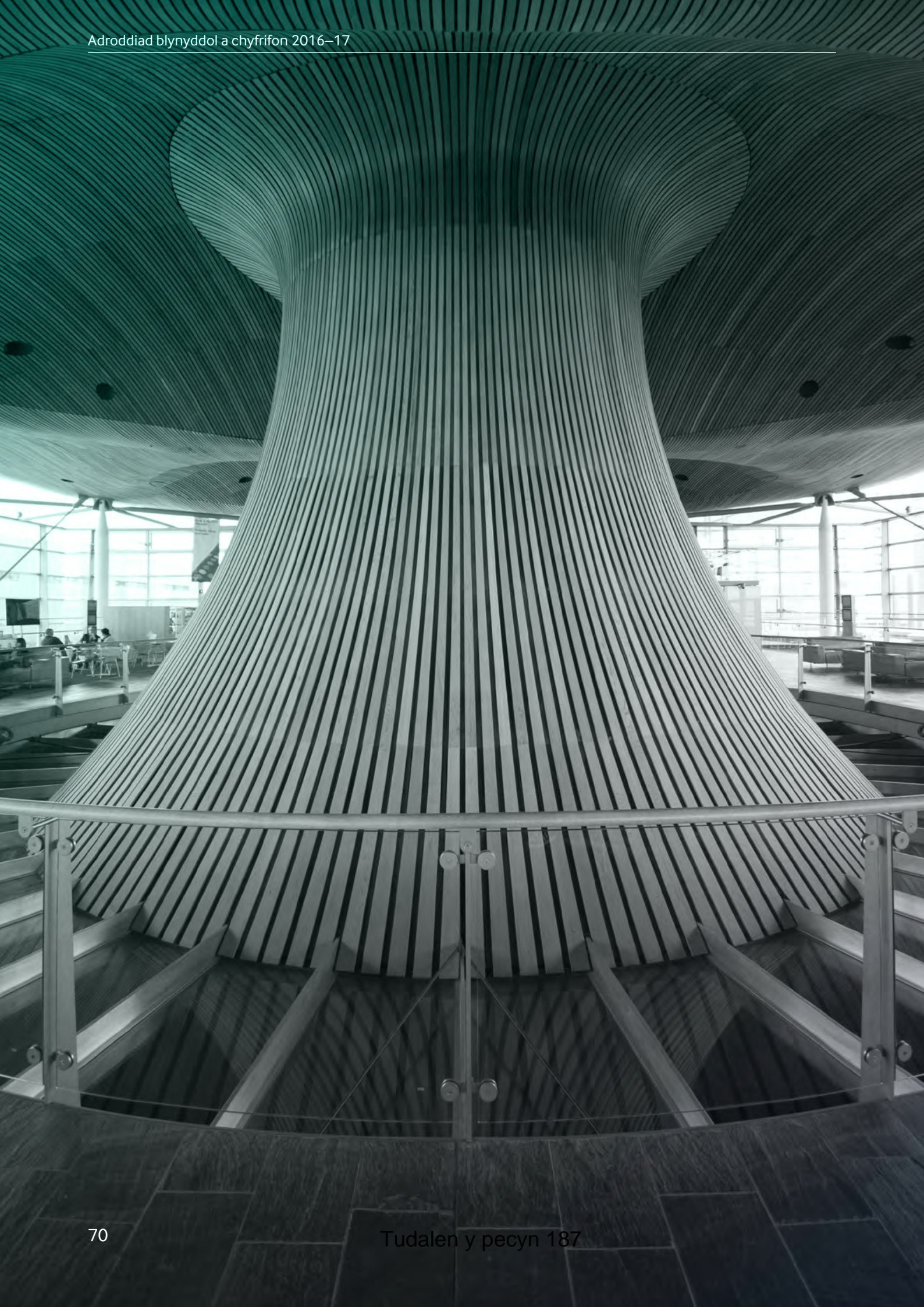
Mae gwybodaeth am y Cynulliad a'r Comisiwn hefyd ar gael ar wefan y Cynulliad:

www.cynulliad.cymru a www.assembly.wales.

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

Datganiad o gyfrifoldebau'r Comisiwn a'r Prif Swyddog Cyfrifyddu

Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad, drwy rinwedd Adran 138 o *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*, yw Prif Swyddog Cyfrifyddu'r Comisiwn.

Mae Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad wedi paratoi datganiad o gyfrifon yn unol â Chyfarwyddyd a gyhoeddir gan Drysorlys Ei Mawrhydi a'r egwyddorion cyfrifyddu a'r gofynion datgelu sydd wedi'u nodi yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth. Paratoir y Cyfrifon Adnoddau ar sail cyfrifyddu croniadau. Maent yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y Comisiwn ar ddiwedd y flwyddyn; yr alldro adnoddau net; yr adnoddau a ddyrannwyd i gyflawni amcanion; datganiad o'r gwariant net cynhwysfawr; datganiad o'r sefyllfa ariannol; llif arian, a datganiad o'r newidiadau i ecwiti trethdalwyr yn ystod y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad wedi:

- cydymffurfio â chyfarwyddyd Trysorlys Ei Mawrhydi o ran cyfrifon;
- cydymffurfio â'r gofynion perthnasol o ran cyfrifyddu a datgelu gwybodaeth, ac wedi bod yn gyson o ran gweithredu polisiâu cyfrifyddu priodol;
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon rhesymol a gofalus;
- nodi a yw'r safonau cyfrifyddu priodol wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw eithriadau a gaiff eu datgelu a'u hegluro yn y cyfrifon; a
- pharatoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol.

Mae cyfrifoldebau perthnasol y Prif Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys y cyfrifoldeb dros gywirdeb a chysondeb cyllid y Comisiwn a thros gadw cofnod priodol, wedi'u nodi mewn memorandwm a gyhoeddwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi.

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

Datganiad llywodraethu

Mae'r Datganiad hwn, sydd wedi'i lofnodi gan Brif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad fel y Prif Swyddog Cyfrifyddu, yn nodi ar ba sail y sefydlwyd Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru, sut y caiff ei lywodraethu a'i reoli, a sut y mae'n atebol am yr hyn y mae'n ei wneud.

Rôl y Comisiwn

Cafodd Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y Comisiwn) ei sefydlu fel corff corfforaethol o dan Adran 27 o *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*. Ei brif rôl yw darparu'r eiddo, y staff a'r gwasanaethau sydd eu hangen at ddibenion y Cynulliad, neu sicrhau bod y rhain yn cael eu darparu ar ei gyfer. Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae'r Comisiwn yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer rheoli ei faterion, hwyluso'r dull o arfer ei swyddogaethau'n effeithiol, a rheoli risg.

Mae Deddf Cymru 2017, a gafodd Gydsyniad Brenhinol ym mis Ionawr 2017, yn diwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006 a setliad cyfansoddiadol Cymru. Mae'n cynnwys datganiad fod Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn cael ei ystyried yn rhan barhaol o drefniadau cyfansoddiadol y DU ac yn rhoi swyddogaethau newydd ar y Llywydd. Mae'r Ddeddf hefyd yn datganoli pŵer i'r Cynulliad o ran ei drefniadau mewnol, gweithredol ac etholiadol, gan gynnwys swyddogaethau Comisiwn y Cynulliad, gan alluogi'r Cynulliad i ddeddfu er mwyn newid y rhain yn y dyfodol os bydd am wneud hynny.

Y fframwaith llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y strwythurau, y systemau a'r prosesau, a'r diwylliant a'r gwerthoedd, sy'n cyfarwyddo a rheoli'r sefydliad a'r gweithgarwch sy'n ei wneud yn atebol i'r Cynulliad a phobl Cymru ac sy'n ei ymgysylltu â hwy. Mae'n cynnwys fframweithiau ar gyfer: cynllunio strategol a gweithredol; rheoli risg a pherfformiad; llywodraethu gwybodaeth; caffael; a rheolaeth ariannol. Mae gennym bolisiau a chodau ymddygiad corfforaethol sy'n sicrhau bod pawb sy'n gweithio yn y Comisiwn, neu gyda'r sefydliad, yn ymwybodol o'r angen i weithredu'n unol â'r safonau llywodraethu uchaf. Mae gennym bolisiau clir hefyd yn ymwneud â thwyll, llygredigaeth, llwgrwobrwyath a chwythu'r chwiban. Mae'r fframwaith llywodraethu yn galluogi'r Comisiwn i gynllunio ar gyfer, a monitro, sut y mae wedi cyflawni ei nodau a'i amcanion strategol ac ystyried a yw hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol, cost-effeithiol.

Y strwythur llywodraethu

Mae'r Comisiwn yn cynnwys y Llywydd, sy'n Gadeirydd arno, ynghyd â phedwar Aelod Cynulliad arall a benodir gan y Cynulliad. Y Comisiynwyr sy'n gyfrifol am drefniadau llywodraethu'r sefydliad ac maent yn atebol i'r Cynulliad. Maent yn pennu amcanion a nodau strategol y sefydliad, yn darparu'r arweinyddiaeth i'w rhoi ar waith ac yn goruchwyllo ac yn adrodd ar yr hyn a gyflawnir.

Prif Swyddog Cyfrifyddu'r Comisiwn yw Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad. Mae'n atebol i'r Comisiwn am gyflawni ei nodau strategol. Fel y Prif Swyddog Cyfrifyddu, hi sy'n atebol i'r Cynulliad am drefn ac ansawdd y gwaith rheoli yng Nghomisiwn y Cynulliad, gan gynnwys ei ddefnydd o arian cyhoeddus a sut y mae'n gwarchod ei asedau. Cyflogeion y Comisiwn yw staff y Cynulliad.

Yn dilyn cystadleuaeth agored a chadarn, ym mis Ionawr 2017 penodwyd y Dr Manon Antoniazzi yn Brif Weithredwr a Chlerc newydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru; dechreuodd yn ei swydd a dod yn Brif Swyddog Cyfrifyddu ar 24 Ebrill. Gwnaed trefniadau i sicrhau bod yr awenau'n cael eu trosglwyddo'n ddidrafferth iddi.

Fel rhan o fframwaith llywodraethu'r sefydliad, mae gan y Comisiwn **Bwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg**⁶ a Phwyllgor Taliadau. Mae rhagor o wybodaeth am y pwyllgorau hyn ar gael ar dudalennau 79 a 92-94 o'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon yn y drefn honno. Mae **Bwrdd Taliadau**⁷ annibynnol yn pennu cyflogau a chymorth ariannol arall ar gyfer Aelodau'r Cynulliad.

Cydymffurfio ag egwyddorion llywodraethu

Yn ei gyfarfod cyntaf ar ôl etholiad mis Mai 2016, mabwysiadodd y Comisiwn newydd gyfres o **egwyddorion llywodraethu a darpariaethau ategol**⁸, sy'n gyson â Chod Llywodraethu Corfforaethol y DU a'r Fframwaith Rhyngwladol: Llywodraethu Da ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus. Cânt eu defnyddio i lywio gwaith y Comisiwn a'i staff. Mae'r Comisiwn wedi cydymffurfio â'r egwyddorion hyn. Mae'r adran ar Sicrwydd yn disgrifio sut y cafodd tystiolaeth yn y maes hwn ei chasglu drwy ddatganiadau sicrwydd a thrwy ddefnyddio'r Fframwaith Sicrwydd.

Gwneud penderfyniadau a rheoli busnes

Mae'r Comisiwn yn cwrdd yn rheolaidd i roi cyfeiriad ac i oruchwyllo'r modd y cyflawnir amcanion a nodau strategol y Comisiwn. Mae'r Comisiwn wedi dirprwyo llawer o'i swyddogaethau rheoli o ddydd i ddydd i'r Prif Weithredwr a'r Clerc. Cytunodd Comisiwn newydd y Cynulliad ar y ddirprwyaeth ffurfiol ym mis Mehefin 2016; mae'n amlinellu eithriadau a meysydd y mae'n rhaid i'r Prif Weithredwr a'r Clerc ymgynghori â'r Comisiwn arnynt.

Ers mis Awst 2016, mae gweinyddiaeth y Comisiwn wedi'i rhannu'n dair Gyfarwyddiaeth (Busnes y Cynulliad, Adnoddau Cynulliad a Gwasanaethau'r Comisiwn), sy'n adrodd i'r Prif Weithredwr. Cyn hyn, roedd yna bum Gyfarwyddiaeth, ond erbyn hyn, mae'r cyn-Gyfarwyddiaeth Gyllid yn rhan o'r Gyfarwyddiaeth Adnoddau a'r cyn-Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cyfreithiol yn rhan o Gyfarwyddiaeth Busnes y Cynulliad. Ni fu unrhyw newidiadau arwyddocaol i'r prosesau rheoli

⁶ <http://www.assembly.wales/cy/bus-home/committees/Pages/Committee-Profile.aspx?cid=373>

⁷ <http://www.assembly.wales/cy/bus-home/committees/Pages/Committee-Profile.aspx?cid=375>

⁸ http://www.assembly.wales/cy/abthome/about_us-commission_assembly_administration/comm-corporate-framework/Pages/governance_principles_supporting_provisions.aspx

mewnol ffurfiol o ganlyniad i'r newidiadau strwythurol ond mae Cynllun Dirprwyo Comisiwn y Cynulliad wedi cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r trefniadau newydd

Mae'r Cyfarwyddiaethau hynny wedi'u rhannu'n feysydd gwasanaeth, sy'n cael eu harwain gan y Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r Bwrdd Rheoli, sy'n cynnwys y Prif Weithredwr, y Cyfarwyddwyr a'r Penaethiaid Gwasanaeth, yn cwrdd yn rheolaidd, a hynny'n ffurfiol ac yn anffurfiol, i adolygu a chydgysylltu materion polisi a materion gweithredol. Mae'r Bwrdd hefyd yn monitro perfformiad corfforaethol a'r risgiau sylweddol o ran cyflawni nodau strategol a blaenoriaethau'r Comisiwn. Mae'n ofynnol i aelodau'r Bwrdd Rheoli weithredu'n gorfforaethol er budd y Cynulliad yn ei gyfanrwydd. Mae cylch gorchwyl y Bwrdd yn datgan bod angen iddo sicrhau bod perfformiad, gwelliannau a chamau gweithredu'r Comisiwn yn cyd-fynd â'i weledigaeth a'i werthoedd.

Mae'r Prif Weithredwr wedi sefydlu system lywodraethu o awdurdodau dirprwyedig at ddibenion rheoli adnoddau, sy'n cynnwys cyllid, staffio a chyfrifoldebau eraill sy'n ymwneud ag adnoddau, fel caffael.

Mae'r Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau, sy'n cynnwys y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr, yn rhoi cyfeiriad i brosiectau a mentrau newid pwysig a roddir ar waith ar draws y Comisiwn, ac yn goruchwyllo'r drefn lywodraethu ar gyfer y prosiectau hynny. Mae'r Bwrdd yn gwneud penderfyniadau ynghylch blaenoriaethau cyllido, y capasiti i ddarparu gwasanaethau a'r modd y caiff adnoddau eu dyrannu. Mae hefyd yn penderfynu a ddylid cymeradwyo achosion busnes ar gyfer recriwtio. Mae'r Cyfarwyddwyr yn rhoi diweddariadau rheolaidd i'r Bwrdd ar gyflawni rhaglenni a phrosiectau o fewn eu Cyfarwyddiaethau er mwyn darparu sicrwydd parhaus ar gynnydd yn erbyn y cynlluniau. Mae prosesau ffurfiol yn bodoli ar gyfer darparu gwybodaeth am raglenni a phrosiectau i'r Comisiwn, y Bwrdd Rheoli, a'r Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau.

Cynllunio a mesur perfformiad

Cytunodd y Comisiynwyr ar **strategaeth newydd cryf a chlr ar gyfer y Pumed Cynulliad, 2016-21**, ym mis Mehefin 2016. Roedd yn cynnwys blaenoriaethau strategol mwy manwl i ddarparu cyfeiriad a llywio'r gwaith cynllunio ar gyfer dwy flynedd gyntaf y Pumed Cynulliad. Cafodd Datganiad o Ddiben y Comisiwn ei ddiweddarau i adlewyrchu pwerau codi trethi newydd y Cynulliad. Mae'r strategaeth yn ystyried ffactorau sy'n sbarduno a dylanwadau allanol a fydd yn llunio gwasanaethau'r Comisiwn, gan gynnwys newid cyfansoddiadol a'r byd digidol sy'n newid. Mae'r blaenoriaethau strategol wedi cael eu hadlewyrchu mewn cynlluniau gwasanaeth diwygiedig ac amcanion perfformiad unigol.

Mae'r Bwrdd Rheoli yn ymgymryd â gwaith craffu ddwywaith y flwyddyn ar gynlluniau gwasanaeth a chynlluniau capasiti. Bwriad y drefn hon yw sicrhau bod cynllunio effeithiol yn digwydd mewn perthynas â gofynion y Comisiwn ar hyn o bryd, ynghyd â'i ofynion at y dyfodol.

Mae'r Comisiwn wedi parhau i gyhoeddi Adroddiadau Perfformiad Corfforaethol, gan ymgorffori Dangosyddion Perfformiad Allweddol ynddynt. Mae'r dangosyddion hyn yn dangos perfformiad uchel parhaus mewn nifer o wasanaethau, a gwelliannau mewn meysydd penodol lle gwnaed ymdrechion arbennig. Mae'r Comisiynwyr a Phwyllgor Cyllid y Cynulliad wedi parhau i gael budd o'r adroddiadau hyn. Cynhaliwyd adolygiad cynhwysfawr o fesurau perfformiad ar gyfer y Pumed Cynulliad a chytunwyd ar broses safonol newydd ar gyfer llunio'r Adroddiadau Perfformiad Corfforaethol, sy'n sicrhau bod yr holl ddata yn destun adolygiad sicrwydd ansawdd gan y Pennaeth

Gwasanaeth perthnasol. Arweiniodd yr adolygiad at set wedi'i diweddarau o ddangosyddion, wedi'u cyflwyno mewn fformat newydd, a gymeradwywyd gan y Comisiwn ym mis Medi 2016.

Cynnydd a pherfformiad

Nodwyd tri maes i ganolbwyntio arnynt a'u datblygu yn y Datganiad Llywodraethu ar gyfer 2015-16 ac amlinellir y cynnydd isod:

- **parhau i ganolbwyntio ar gapasiti a chynllunio gwasanaethau i'n galluogi i ymateb yn hyblyg i'r galw newydd o gofio y newid mawr y bydd yn ein hwynebu**
Mae'r broses cynllunio capasiti bellach wedi'i sefydlu'n gadarn, gyda phenderfyniadau'n cael eu gwneud ar sail sefydliad cyfan ddwywaith y flwyddyn, wedi'u llywio gan gynigion manwl o bob Cyfarwyddiaeth. O ystyried y gofynion a'r heriau sy'n wynebu'r Comisiwn yn y dyfodol, bydd angen cynnal y dull o gynllunio capasiti, a bod yn ddigon soffistigedig i sicrhau bod y galluoedd a'r arbenigedd cywir yn cael eu darparu i gefnogi blaenoriaethau'r Comisiwn.
- **parhau i ganolbwyntio ar gapasiti a'r gallu o ran gwasanaethau dwyieithog**
Mae Strategaeth newydd y Comisiwn yn gosod yr uchelgeisiau a'r blaenoriaethau ar gyfer Cynllun Ieithoedd Swyddogol newydd y Comisiwn a fydd yn cael ei roi gerbron y Cynulliad i'w gymeradwyo yn 2017. Bydd hyn yn sicrhau ein bod yn darparu'r lefel gywir o adnoddau i ymateb i ofynion busnes, yn parhau i wella pob gwasanaeth dwyieithog ac yn darparu cymorth pwrpasol wedi'i deilwra i bob aelod o staff sy'n dysgu ac yn gwella eu Cymraeg.
- **ymateb i'r ffyrdd gwahanol y mae'r cyhoedd yn ymgysylltu â'r Cynulliad**
Mae ystod newydd uchelgeisiol o waith wedi dechrau, gan gynnwys sefydlu Senedd Ieuenctid a Thasglu Newyddion a Gwybodaeth Ddigidol i'n cynorthwyo wrth lunio sut y gallwn ymgysylltu â'r cyhoedd yn fwy effeithiol, ac mae'r rhaglen FySenedd a fydd yn helpu i gyflawni eu hargymhellion wedi dechrau ar y dasg o lunio ein gwasanaethau yn y dyfodol yn seiliedig ar well dealltwriaeth o sut y mae'r cyhoedd yn ymgysylltu â ni.

Mae perfformiad ac ymgysylltiad staff yn hanfodol i gyflawni safonau uchel o wasanaeth. Mae prosesau a pholisïau ar waith i sicrhau bod gennym y sgiliau cywir yn y lle cywir ar yr adeg gywir, a bod staff yn cael yr arweinyddiaeth, y datblygiad personol a'r gefnogaeth er mwyn eu galluogi i ddarparu'r gwasanaethau gorau posibl. Mae'r Prif Weithredwr yn cynnal cyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol gyda staff yn rheolaidd, fel y mae'r Cyfarwyddwyr a'r Penaethiaid Gwasanaeth.

Cynhaliwyd y pumed arolwg staff ym mis Mai 2016. Cafwyd cyfanswm o 384 (85 y cant) o ymatebion. Roedd y canlyniadau yn dangos sgôr mynegai ymgysylltu o 72 y cant, yr un sgôr ag ym mis Mehefin 2015; dim ond tri sefydliad gwasanaeth sifil yn y DU gafodd sgôr mynegai ymgysylltu uwch. Rhwng yr arolygon ym mis Chwefror 2012 a mis Mehefin 2016 roedd gwelliant yn 8 o'r 9 cwestiwn craidd. Mae canlyniadau'r arolwg yn cadarnhau diwylliant cadarnhaol a chynhwysol y sefydliad.

Mae dros 95 y cant o adroddiadau perfformiad staff y Comisiwn wedi'u cwblhau mewn da bryd ac mae'r trafodaethau perfformiad wedi pwysleisio 'sut' y mae tasgau neu amcanion wedi cael eu cwblhau er mwyn cydnabod cyfraniadau a nodi datblygiad ar gyfer unigolion yn fwy effeithiol.

Rhodddwyd cryn sylw i integreiddio gwaith timau gwahanol ar draws y sefydliad ac mae tystiolaeth dda o gydweithio ac ystyried yr effaith y gall gwaith un tîm ei chael ar un arall.

Cyflawni nodau strategol

Mae ein trefniadau llywodraethu cryf wedi cyfrannu'n uniongyrchol at nifer o'r llwyddiannau mewn perthynas â'n nodau strategol, sydd wedi'u nodi yn yr adran dadansoddi perfformiad ar dudalennau 22 i 65 o'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon. Er enghraifft:

- trosglwyddiad didrafferth ac effeithiol i'r Pumed Cynulliad, gan gynnwys trefniadau cynefino llwyddiannus ar gyfer Aelodau Cynulliad newydd-etholedig a chefnogaeth ar gyfer y rhai na chafodd eu hailethol. Roedd lefel uchel o gydgyssylltu a chynllunio yn golygu bod y Cynulliad newydd yn gallu mynd ati i weithio ym mhob maes ar unwaith. Effaith gweithredu dulliau cadarn ac amlwg o reoli risgiau ar lefel gorfforaethol oedd lliniaru ar y risgiau hyn mewn modd effeithiol;
- dechrau'n gyflym ar strategaeth a blaenoriaethau'r Comisiwn newydd, heb amharu ar y safonau uchel o wasanaeth. Mae'r gwaith newydd wedi symud yn ei flaen yn gyflym ac roedd yn cynnwys: cynnal ymgynghoriad ar newid enw'r Cynulliad; paratoi i sefydlu Senedd leuentid; ffurfio strategaeth newydd i ymgysylltu â'r cyhoedd; lansio'r gwaith ar ddiwygio maint y Cynulliad a'i system etholiadol; a sefydlu rhaglen FySenedd sy'n canolbwyntio ar gyflawni ein gweledigaeth o fod yn senedd digidol rhagorol erbyn diwedd y Cynulliad hwn. Llwyddwyd i wneud cynnydd yn y meysydd blaenoriaeth hyn i raddau helaeth drwy gynllunio effeithiol, cydweithredu a rheoli risgiau;
- cwblhau adolygiad cynhwysfawr o'n Gwasanaeth Diogelwch mewn ymateb i ofynion busnes sy'n newid a'r cynnydd yn sefyllfa ddiogelwch y wlad. At hynny, o ystyried y sefyllfa ddiogelwch ledled y byd, mae sylw arbennig wedi'i roi i Aelodau'r Cynulliad ar lywodraethu gwybodaeth, seiber ddiogelwch, diogelwch mewn swyddfeydd etholaethol a diogelwch personol;
- cyflawni'r prosiect i ddisodli technoleg y Siambr, y gwaith o reoli'r Cyfarfod Llawn a'r systemau pleidleisio mewn da bryd ac o fewn y gyllideb. Arweiniodd y cynnydd yn nifer y pwyllgorau at ailwampio Tŷ Hywel yn sylweddol er mwyn creu ystafelloedd pwyllgora ychwanegol a man cyfarfod hyblyg. Roedd prosesau cynllunio prosiectau a phrosesau rheoli risgiau effeithiol yn allweddol i gyflawni'r amcanion; a
- datblygiadau technolegol, fel y mudo i wasanaethau Cwmwl. Bu'r prosesau llywodraethu cadarn, gan gynnwys craffu ar achosion busnes, o gymorth i gyflawni'r amcanion o ddarparu pensaernïaeth gynaliadwy, syml ac y gellir ei ehangu sy'n ddiogel ac yn sicrhau mwy o hyblygrwydd o ran busnes a pharhad busnes.

Rheolaeth a pherfformiad ariannol

Mae ethos gwelliant parhaus y Comisiwn wedi'i adlewyrchu ym maes rheolaeth a pherfformiad ariannol. Rydym wedi gwneud rhagor o welliannau o ran rheolaeth ariannol, adrodd a'r gallu i ragweld er mwyn bod yn hyblyg i wneud y defnydd gorau o'r gyllideb sydd ar gael inni. Yn benodol, rydym wedi:

- cynyddu capasiti, sgiliau a gwytnwch y tîm cyllid;
- gwella ein prosesau cysoni; a
- gwella'r wybodaeth a ddarperir i'r Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau. Mae hyn wedi gwella prosesau cadarn y Bwrdd ar gyfer gwneud penderfyniadau a sut y mae'n blaenoriaethu penderfyniadau buddsoddi.

Cafodd effeithiolrwydd y rheolaeth ariannol ei hadlewyrchu yn y canlynol:

- archwiliad glân o gyfrifon ac adborth cadarnhaol gan Gadeirydd y Bwrdd Archwilio a Sicrwydd Risg, ynghyd â gweithredu'n gyflym i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd i'w gwella a amlygwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru;
- gostyngiad yn y ffi archwilio ar gyfer 2015-16, a hynny'n adlewyrchu'r arferion gweithio gwell a'r papurau sy'n perthyn i ddull archwilio newydd gan arwain at broses archwilio effeithlon a didrafferth;
- archwiliad i'r tri maes sy'n rhan o'r Gwasanaethau Ariannol (rheolaethau ariannol allweddol, rheolaeth gyllidebol a gweinyddu pensiwn) o fewn y 18 mis diwethaf, a arweiniodd at farn archwilio gref a oedd amlygu tystiolaeth o'r gwaith cynhwysfawr a wnaed i gynnal amgylchedd rheoli mewnol cadarn y Comisiwn;
- datganiadau ariannol interim a gynhyrchwyd o fewn wythnos i ddiwedd cyfnod mis Tachwedd, sy'n arfer da ac yn cael ei groesawu gan Swyddfa Archwilio Cymru a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg;
- cyflawniad llwyddiannus o ddangosyddion perfformiad ariannol allweddol, a arweiniodd at y penderfyniad i bennu targed mwy heriol o ran ein safle alltro terfynol i fod o fewn 0.5 y cant o'n gyllideb;
- ffocws y Comisiwn ar sicrhau gwerth am arian yn parhau ac am y chweched flwyddyn yn olynol rydym yn rhagori ar ein targed arbedion o £500,000;
- cafodd trefniadau'r gyflogres eu harchwilio yn llwyddiannus, ac am y tro cyntaf, dyfarnwyd Achrediad Sicrwydd y Gyflogres ac Achrediad Partneriaethau Ansawdd y Gyflogres Sefydliad Siartredig Gweithwyr Proffesiynol y Gyflogres i Dîm y Gyflogres;
- yn ystod 2016-17, gwnaeth y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus waith craffu ar gyllideb a pherfformiad y Comisiwn; a
- system gyllid newydd, a lanswyd yn llwyddiannus ar 3 Ebrill 2017, a fydd yn sicrhau manteision drwy greu mesurau effeithlonrwydd yn y tîm cyllid, gan ddarparu gwybodaeth amser real i ddeiliaid y gyllideb a gwella adroddiadau rheoli ariannol a bydd yn gwella'r rheolaethau yn ymwneud â chaffael ymhellach.

Rheoli a nodi risg

Mae'r system reoli fewnol wedi'i seilio ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu risgiau a allai effeithio ar allu'r Comisiwn i gyflawni ei flaenoriaethau a'i nodau strategol, ac i gydymffurfio â'i bolisiau a'i weithdrefnau. Mae'r broses hon yn cynnwys ystyried pa mor debygol yw'r risgiau hynny o gael eu gwireddu a'r effaith pe byddant yn cael eu gwireddu, a sut y gellir rheoli'r risgiau'n effeithlon, yn effeithiol ac mewn modd darbodus.

Cynhaliodd Bwrdd Rheoli y Comisiwn adolygiadau o'i risgiau mwyaf sylweddol drwy gydol y flwyddyn. Roedd hyn yn cynnwys asesiad manwl o risgiau sy'n ymwneud â chyflawni'r blaenoriaethau strategol a bennwyd gan y Comisiwn newydd a pharatoi i ymateb i newid cyfansoddiadol a'r bleidlais i adael yr UE. Mae'r Bwrdd hefyd wedi edrych tua'r gorwel yn rheolaidd am risgiau sy'n dod i'r amlwg ac mae wedi monitro'r risgiau hynny'n agos gan lunio adroddiad arnynt i sicrhau bod y rheolaethau'n ddigonol. Yn sgil hynny, nododd gamau pellach i wella'r rheolaethau.

Ar ddiwedd y flwyddyn 2016-17, roedd y gofrestr risg gorfforaethol yn cynnwys rhai risgiau strategol sylweddol y bydd angen eu rheoli'n effeithiol, gan gynnwys:

- methu â nodi gyrwyr ar gyfer newid yn ein capasiti corfforaethol i gefnogi'r Aelodau ac o ganlyniad i hynny yn methu ag ymateb yn gyflym ac yn effeithiol i ofynion newydd;
- mwy o bwysau ariannol ac adnoddau annigonol i ariannu'r gwaith o gyflawni blaenoriaethau a nodau strategol y Cynulliad;
- adweithiau negyddol i gynigion i newid enw'r Cynulliad, cynyddu maint y Cynulliad, neu newid y trefniadau etholiadol;
- methiant ar ran y Cynulliad i gymryd rhan effeithiol yn y broses o adael yr UE drwy ddylanwad a chraffu, a pharatoadau annigonol ar gyfer yr effaith ar fusnes y Cynulliad;
- risgiau diogelwch megis bygythiadau seiber ac ymosodiadau terfysgol; a'n
- parodrwydd ar gyfer y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol newydd a ddaw i rym ym mis Mai 2018.

Mae'r gofrestr yn cynnwys manylion am y rheolaethau a'r camau ymarferol y mae Comisiwn y Cynulliad wedi eu rhoi ar waith i helpu i liniaru'r risgiau hyn, sy'n cynnwys: mwy o ffocws ar gynllunio gwasanaethau a chapasiti; hyfforddi staff; sefydlu gweithgorau, a datblygu a gwella TGCh ac amddiffynfeydd diogelwch ffisegol.

Un o'r ystyriaethau allweddol yw'r effaith gronns ar y sefydliad o ran rheoli'r risgiau hyn ar yr un pryd. Mae ein dull o reoli risg wedi ein galluogi i gynllunio ein hymateb i'r heriau hyn yn effeithiol cyn belled ag y bo modd. Hyd yma, mae hefyd wedi ein galluogi i sicrhau ein bod yn gallu ymateb i newid a'i gyflawni gan barhau i gynnal safonau uchel o wasanaeth.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg wedi cynnal trosolwg o effeithiolrwydd y trefniadau ar gyfer rheoli risg ac wedi ystyried risgiau corfforaethol penodol mewn mwy o fanylder drwy gydol y flwyddyn. Croesawodd y Pwyllgor yr asesiad parhaus a gwelededd y risgiau a'r ffocws ar newid ac ansicrwydd.

Mae adolygiad hefyd wedi'i wneud o ddogfennaeth Proses a Pholisi Rheoli Risg y Comisiwn a dosbarthwyd y fersiynau diweddaraf, sy'n amlinellu'r prif newidiadau, ar draws y Comisiwn. Yn ei gyfarfod ym mis Tachwedd 2016, dywedodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg fod y ddogfennaeth yn gynhwysfawr ac yn drylwyr.

Sicrwydd

Fframwaith Sicrwydd

Defnyddir Fframwaith Sicrwydd y Comisiwn er mwyn helpu i gasglu tystiolaeth ynghylch y lefelau sicrwydd. Mae'r dystiolaeth yn cyfrannu at ddatganiadau sicrwydd y meysydd gwasanaeth, ac mae'r rheini, yn eu tro, yn cyfrannu at ddatganiadau sicrwydd y cyfarwyddiaethau. Ychwanegwyd haen arall o sicrwydd drwy fod un o'n cynghorwyr annibynnol yn craffu ar y broses o gasglu tystiolaeth, yn ogystal â'r datganiadau sicrwydd, a'u herio. Mae'r fframwaith yn dangos cryfder cyffredinol ffynonellau'r Comisiwn o sicrwydd. Bydd y dull o gasglu tystiolaeth am sicrwydd a llunio adroddiadau amdano yn cael ei werthuso er mwyn sicrhau ei fod yn parhau i ateb y diben.

Is-bwyllgorau'r Comisiwn

Mae'r **Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg** yn cynnwys dau gynghorydd annibynnol, gydag un ohonynt yn Gadeirydd, aelod pwyllgor annibynnol arall a Chomisiynydd y Cynulliad sydd â chyfrifoldeb dros gyllid a llywodraethu. Mae'r Pwyllgor yn cyflawni swyddogaeth ymgynghorol, ond nid oes ganddo bwerau gweithredol. Cyfarfu bum gwaith yn ystod y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn, canolbwyntiodd ar adroddiadau archwilio mewnol ac allanol, gan gynnwys y wybodaeth ddiweddaraf am weithredu argymhellion, Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Comisiwn y Cynulliad, adroddiadau ar reoli risg, a'r trefniadau llywodraethu a rheoli mewnol.

Mae'r Pwyllgor Taliadau yn cynnwys tri chynghorydd annibynnol, gydag un ohonynt yn Gadeirydd. Corff cynghori heb unrhyw bwerau gweithredol yw'r Pwyllgor Taliadau ac mae'n gwneud argymhellion ar faterion sy'n ymwneud â thaliadau a thelerau gwasanaeth y Prif Weithredwr ac uwch-swyddi eraill. Mae'r Pwyllgor yn cynorthwyo'r Comisiwn i sicrhau bod y trefniadau o ran taliadau yn cyrraedd y safonau uchaf o ran cywirdeb ac atebolrwydd ar gyfer y defnydd o arian cyhoeddus drwy roi cyngor, pan ofynnir am hynny, i'r Comisiwn a'r Prif Weithredwr ar eu cyfrifoldebau am arfarnu, a'r polisiau a'r systemau o ran taliadau.

Archwiliad mewnol

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn parhau i fod yn fodlon ar y dull o archwilio mewnol a'r sicrwydd a geir gan y Pennaeth Archwilio Mewnol. Darperir sicrwydd ar draws amryw wasanaethau'r Comisiwn. Mae'r pwyslais ar waith dilynol ac ymrwymiad cryf y rheolwyr i weithredu argymhellion wedi parhau. Cyfrannodd aelodau'r Pwyllgor at Asesiad o Ansawdd Allanol Archwilio Mewnol a gwnaed sylwadau ffafriol ar yr effaith y mae archwilio mewnol yn ei chael. Daeth yr asesiad i'r casgliad fod Archwilio Mewnol yn gyffredinol yn cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus.

Roedd Cynllun Archwilio Mewnol 2016-17 yn canolbwyntio ar y meysydd hynny sydd wedi'u hamlygu fel risgiau ar Gofrestr Risg Gorfforaethol y Comisiwn, yn ogystal â phryderon y tynnwyd sylw atynt mewn adolygiadau archwilio blaenorol neu drafodaethau gydag uwch-reolwyr.

Mae'r adroddiadau archwilio mewnol wedi nodi nifer o feysydd lle mae'r Comisiwn yn dangos sut y mae'n glynu wrth arfer da o ran y systemau a'r rheolaethau y mae wedi'u sefydlu. Fodd bynnag,

mewn meysydd lle mae gwendidau neu broblemau'n dod i'r amlwg, mae rheolwyr yn parhau i gymryd camau cadarnhaol i fynd i'r afael ag argymhellion yr archwiliad. Er enghraifft, mae gan wasanaeth TGCh y Comisiwn gynllun gweithredu manwl i fynd i'r afael â'r holl argymhellion a godwyd yn yr adroddiad archwilio mewnol ar ddiogelwch seiber. Aethpwyd i'r afael â'r materion a nodwyd mewn perthynas â chaffael drwy wella'r rheolaethau ar gyfer yr awdurdodiad awtomataidd yn system gyllid newydd y Comisiwn.

Barn gyffredinol y Pennaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2016-17 yw bod y prosesau rheoli risg, y rheolaethau a'r prosesau llywodraethu yn ddigonol ac yn effeithiol ar y cyfan i gyflawni nodau ac amcanion strategol Comisiwn y Cynulliad. Roedd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg o'r farn bod yr adroddiad yn asesiad da o'r gwaith a wnaed yn ystod y flwyddyn.

Datblygiadau corfforaethol

Yn ystod y flwyddyn cwblhawyd adolygiad llawn o ymagwedd y Comisiwn tuag at effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y sefydliad, gan ystyried barn y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Roedd yr adroddiad yn cyflwyno safbwynt cynhwysfawr a chafodd ei roi i'r Pwyllgor Cyllid er mwyn ategu ei waith o graffu ar gyllideb y Comisiwn yn ei gyfarfod ar 5 Hydref 2016. Fe'i cyhoeddwyd hefyd ar dudalennau gwe y Comisiwn. Bydd ein dull gweithredu yn parhau i ganolbwyntio ar sicrhau bod pob menter newid newydd yn cael ei darparu ar sail asesiad cost / budd, fod ein hadolygiadau cynllunio gwasanaethau a chynllunio capasiti yn bwrw ymlaen ar sail manteisio i'r eithaf ar ein hadnoddau i gyflawni strategaeth ac amcanion y Comisiwn, a'n bod yn herio ein hunain yn gyson i sicrhau gwerth am arian. Ym mis Mawrth 2017, argymhellwyd hefyd mewn adroddiad archwilio mewnol ynghylch rheoli prosiectau fod meini prawf ar gyfer blaenoriaethu yn cael eu pennu er mwyn penderfynu pa brosiectau y dylai'r Comisiwn eu rhoi ar waith yn y dyfodol. Dylai'r meini prawf hyn gynorthwyo'r Comisiwn i benderfynu ar y buddsoddiadau mwyaf priodol i'w gwneud, a sut i wneud y defnydd mwyaf effeithiol ac effeithlon o'r adnoddau sydd ganddo.

Rydym yn parhau i wella'n trefniadau ar gyfer cynllunio parhad busnes, gan gynnwys nodi, ymweld ac asesu nifer o leoliadau amgen, lle gallem sefydlu'r Cyfarfod Llawn a chyfarfodydd y pwyllgorau yn gyflym pe na fyddai'r Senedd a Thŷ Hywel ar gael. Yn ôl adolygiad archwilio mewnol o reoli risg ar lefel gwasanaeth, mae trefniadau boddhaol ar waith ac mae'r holl argymhellion ar gyfer gwella wedi cael eu gweithredu.

Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi cynnal adolygiad o bolisiau'r Comisiwn ar dwyll a chwythu'r chwiban. Ym mis Mawrth 2017, rhoddodd wybod i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg na fu unrhyw newidiadau i'r naill bolisi na'r llall yn ystod 2016-17. Fodd bynnag, drwy aelodaeth o rwydweithiau ac adolygiad helaeth o'r deunydd diweddaraf gan sefydliadau megis Trysorlys ei Mawrhydi, y Swyddfa Archwilio Genedlaethol, Swyddfa Archwilio Cymru a Public Concern at Work, mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol yn ymwybodol o'r datblygiadau diweddaraf ac yn gofalu fod y polisiau yn cael eu hadolygu'n gyson er mwyn sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol, yn gyfoes ac yn adlewyrchu'r arferion diweddaraf gorau.

Ni chofnodwyd unrhyw achos o dwyll yn ystod 2016-17. Lluniodd y Pennaeth Archwilio Mewnol Adroddiad Blynyddol ar Dwyll a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, ynghyd â'r Adroddiad Blynyddol a Barn. At hynny, ni fu unrhyw achos o chwythu'r chwiban yn ystod 2016-17. Dywedodd yr Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth na fu unrhyw achos o drafferthion yn ymwneud â data personol na cholli data personol rhwng 1 Ebrill 2016 a 31 Mawrth 2017 yr oedd gofyn rhoi gwybod i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth amdanynt.

Mae'r Comisiwn yn monitro'n ffurfiol lefelau o gydymffurfio â rhwymedigaethau cyfreithiol a rheolaiddio. Mae'r adroddiadau cysylltiedig yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Comisiwn. Mae'r Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb, yr Adroddiad Cydymffurfio Blynyddol ar y Cynllun Ieithoedd Swyddogol, yr Adroddiad Amgylcheddol Blynyddol ac Adroddiad Blynyddol yr Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth yn enghreifftiau o'r drefn hon.

O fewn meysydd gwasanaeth, defnyddiwyd nifer o ddulliau ymarferol i sicrhau llywodraethu da – diwrnodau rheolaidd i ffwrdd ar gyfer gwasanaethau a chyfarfodydd i'r holl staff, staff gyda chyfrifoldebau llywodraethu penodol, diwrnodau datblygu, cyfarfodydd rheoli rheolaidd, dibyniaeth ar ganllawiau gan wasanaethau canolog ac archwiliadau pwnc penodol.

Sicrwydd Allanol Annibynnol

Mae cynghorwyr annibynnol anweithredol y Comisiwn yn darparu cymorth i Gomisiwn y Cynulliad a'i waith ac yn ei herio mewn ffordd adeiladol. Mae eu cyfrifoldebau yn cynnwys ystyried ein trefniadau rheoli perfformiad ac adrodd, cynghori ar gyfrifoldebau'r Comisiwn ar gyfer arfarnu staff a'r polisiau a systemau talu, a chynnal trosolwg beirniadol o reolaethau ariannol y Comisiwn a'r gweithdrefnau rheoli risg.

Mae'r **Bwrdd Taliadau**, sy'n annibynnol yn unol â statud, ac sydd â chyfrifoldeb dros bennu cyflogau, pensiynau a chymorth ariannol i'r Aelodau a'u staff, yn cryfhau trefniadau llywodraethu'r Comisiwn yn sylweddol. Mae'r defnydd a wneir o Benderfyniad y Bwrdd Taliadau yn cael ei archwilio'n rheolaidd ac yn parhau i fod yn effeithiol, gan ddiogelu enw da yr Aelodau a'r Cynulliad.

Ceir sicrwydd tebyg gan y **Comisiynydd Safonau** annibynnol. Mae bodolaeth y swyddfa, ac arbenigedd, profiad a llwyddiant eithriadol y Comisiynydd Safonau blaenorol a'r un newydd, yn darparu lefel uchel o sicrwydd o ran ymddygiad yr Aelodau a'r drefn safonau.

Mae'r gydnabyddiaeth allanol annibynnol a gafodd y Comisiwn hefyd yn bwysig ac yn adlewyrchu'r diwylliant a'r amgylchedd y mae staff y Comisiwn yn gweithio ynddynt. Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi cadw ein hachrediad Aur gan Buddsoddwyr Mewn Pobl a hynny ar sail y fframwaith asesu newydd a mwy heriol; mae Working Families wedi dynodi'r Comisiwn yn Arloeswr Absenoldeb Rhiant a Rennir; cafodd y Cynulliad ei enwi yn un o'r 10 Cyflogwr Gorau ar gyfer Teuluoedd sy'n Gweithio yn 2016; roeddem yn bumed yn y rhestr o 100 o gyflogwyr gorau Stonewall yn y DU; daethom i'r brig ymhlith cyflogwyr sector cyhoeddus gorau y DU; enillodd y Cynulliad Wobr Ystyriol o Awtistiaeth y Gymdeithas Awtistiaeth Genedlaethol am y drydedd flwyddyn yn olynol ac enillodd hefyd Wobr Rhagoriaeth arall gan Action on Hearing Loss Cymru.

Adolygiad o effeithiolrwydd y trefniadau rheoli a llywodraethu mewnol

Canolbwynt yr adolygiad o effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu oedd proses hunan-adolygu a herio a gwblhawyd gan y Bwrdd Rheoli ar 6 Chwefror 2017. Ystyriodd yr adolygiad hwn y datganiadau sicrwydd gan Gyfarwyddwyr a Phenaethiaid Gwasanaeth, ac roedd aelod annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg hefyd yn bresennol i gynnig her annibynnol. Roedd yr adolygiad yn ymwneud â sicrwydd ar y materion a ganlyn:

- y cynnydd a wnaed o ran y llwyddiannau allweddol;
- ymwybyddiaeth o egwyddorion, rheolau a gweithdrefnau llywodraethu, a chydymffurfio â hwy, ac effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu;

- rheoli risgiau;
- y cynnydd a wnaed o ran y meysydd gwella a nodwyd; a
- meysydd i ganolbwyntio arnynt, neu eu cryfhau.

Defnyddiwyd canlyniadau'r adolygiad i lywio cynnwys y datganiad hwn, a chafodd ei drafod gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, cyn i'r datganiadau ariannol gael eu llofnodi.

Cynhaliodd y Pennaeth Archwilio Mewnol adolygiad o'r broses o sefydlu Comisiwn newydd y Cynulliad fel bwrdd llywodraethu'r sefydliad yn dilyn yr etholiad ym mis Mai 2016. Daeth i'r casgliad y sefydlwyd y Comisiwn yn unol ag egwyddorion llywodraethu priodol a Rheolau Sefydlog Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Daeth i'r casgliad hefyd fod y Comisiynwyr newydd yn cael hyfforddiant a sesiynau cynefino cymesur a phriodol er mwyn iddynt gyflawni eu cyfrifoldebau yn effeithiol.

Hefyd, cynhaliodd y Pennaeth Archwilio Mewnol adolygiad o effeithiolrwydd y Bwrdd Buddsoddi ac Adnoddau yn ystod y flwyddyn a thrafodwyd yr adolygiad gan y Bwrdd mewn cyfarfod ym mis Mawrth 2017. Daeth yr adolygiad i'r casgliad fod y Bwrdd yn rhan ganolog o'r trefniadau llywodraethu ac yn darparu gwaith craffu cadarn o'r penderfyniadau ariannol allweddol mewn modd tryloyw. Amlygwyd nifer o feysydd i'w datblygu a chytunodd y Bwrdd ar gamau a fydd yn cael eu datblygu yn y flwyddyn i ddod er mwyn helpu gyda datblygiad parhaus y Bwrdd.

Meysydd i roi sylw iddynt a'u datblygu ar gyfer 2017-18

Mae maint y newid sy'n wynebu'r sefydliad yny dyfodol yn sylweddol. Mae cynlluniau uchelgeisiol y Comisiwn ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd, newid digidol, Senedd leuenctid a diwygio etholiadol, goblygiadau gadael yr Undeb Ewropeaidd ac agweddau eraill ar newid cyfansoddiadol ynghyd â Chynulliad bach sydd â llwyth gwaith mawr a chynyddol, yn golygu y bydd Comisiwn y Cynulliad yn wynebu pwysau mawr o ran adnoddau y flwyddyn nesaf. Felly, y prif bryder strategol ar gyfer y flwyddyn i ddod yw ein gallu i barhau i sicrhau rhagoriaeth ym mhob maes yn wyneb y pwysau enfawr ychwanegol hyn.

Er bod sylw yn cael ei roi bob amser i'r cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith, presenoldeb a pherfformiad, risg a chapasiti, bydd angen i reolwyr pob maes gwasanaeth ystyried y rhain yn rhagweithiol o ran cyflawni gweithgareddau 'busnes fel arfer' a chymryd rhan yn yr agenda ddiwygio.

Felly, bydd angen inni wneud y canlynol:

- nodi'r blaenoriaethau'n glir a sicrhau ymrwymiad yr holl arweinwyr i gyflawni'r rhain;
- cael cyswllt agos rhwng swyddogion y Comisiwn a'n harweinyddiaeth wleidyddol – yn enwedig y Llywydd, y Comisiwn a Chadeiryddion Pwyllgorau – er mwyn sicrhau bod pawb yn deall y blaenoriaethau a'n gallu i'w cyflawni;
- parhau i roi sylw i integreiddio rhwng meysydd gwasanaeth a chydweithio er mwyn ein galluogi i gyflawni i'r safonau disgwylidig yn gyflym;
- cadw llygad parhaus ar y pwysau o ran capasiti;
- parhau i ganolbwyntio ar reoli ein risgiau allweddol mewn modd effeithiol ac amserol; a

- sicrhau cyffyrddiad ysgafn mewn biwrocratiaeth a gweinyddiaeth heb niweidio ein gafael ar lywodraethu.

Mae'r meysydd i roi sylw iddynt a'u datblygu ar gyfer 2017-18 yn cynnwys:

- cynigion i fynd i'r afael â chapasiti'r Cynulliad, diwygio etholiadol, rhagor o newid cyfansoddiadol a pharatoadau ar gyfer gadael yr Undeb Ewropeaidd;
- ffurfio cynigion y gyllideb ar gyfer gweddill y Cynulliad hwn sy'n galluogi i flaenoriaethau'r Comisiwn gael eu cyflawni ac ennill cefnogaeth y Cynulliad ar gyfer y cynigion;
- rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag amryw bryderon diogelwch sylweddol;
- adolygu'r defnydd a wneir o'r system ariannol NAV newydd a pha mor effeithiol ydyw;
- y prosiect i sicrhau adeilad at y dyfodol ar gyfer y Cynulliad, a fydd yn gofyn am ddatblygu a gweithredu trefniadau llywodraethu, rheoli a sicrwydd ffurfiol; a'r
- gwelliannau i gyfathrebu mewnol, gyda mwy o ymgysylltu yn ystod cyfnod o newid.

Byddwn yn paratoi cynllun yn nodi'r camau sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r meysydd hyn, a byddwn yn cyflwyno adroddiad ar y cynnydd a wneir i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.

Datganiad i gloi

I grynhoi, rwy'n hyderus bod gan y sefydliad safon uchel iawn o lywodraethu, gydag elfennau sy'n batrwm i eraill. Mae cryfder y sefyllfa hon yn arbennig o bwysig wrth inni wynebu rhai heriau mawr. Rwy'n fodlon bod y gwendidau a nodwyd drwy gyfrwng ein prosesau sicrwydd wedi cael sylw neu yn y broses o gael sylw. Rwyf hefyd yn fodlon bod y systemau a'r prosesau o fewn ein fframwaith llywodraethu wedi cael eu gweithredu a'u datblygu'n effeithiol yn ystod y flwyddyn.

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

- ▼ Bob blwyddyn, rydym yn gwahodd plant o ysgolion lleol i'r Senedd i addurno ein coeden Nadolig, a dechrau ein dathliadau blynyddol.

Ein hatebolrwydd: Cydnabyddiaeth ariannol a'r staff

Adroddiad ar daliadau a staff

Mae'r adran hon o'r adroddiad yn cynnwys sylwebaeth a gwybodaeth ariannol am ddeiliaid swyddi'r Comisiwn, staff ac eraill a delir gan y Comisiwn.

Y Polisi Taliadau

Y Bwrdd Taliadau (y Bwrdd), a sefydlwyd gan Fesur Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2010, sy'n gyfrifol am bennu Tâl a Lwfansau'r Aelodau. Daeth y Bwrdd yn weithredol ym mis Medi 2010. Dechreuodd yr ail Fwrdd, dan gadeiryddiaeth y Fonesig Dawn Primarolo, ar ei gyfnod o bum mlynedd ym mis Medi 2015.

Mae'r Cadeirydd yn cael cyfradd o £333 y dydd. Mae tri aelod y Bwrdd (y Fonesig Jane Roberts, Trevor Reaney a Michael Redhouse) yn cael £267 y dydd. Ymddiswyddodd Roger Williams o'r Bwrdd ar 5 Mai 2016, ac mae proses recriwtio ar y gweill i benodi rhywun yn ei le. Fel Bwrdd annibynnol, mae'n cyhoeddi ei Adroddiad Blynyddol ei hun.

Mae'r Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2016, yn pennu mai cyflog sylfaenol Aelodau ar gyfer y flwyddyn ariannol 2016-17 yw £64,000 (2015-16 - £54,391). Roedd gan y swyddi a ganlyn hawl i gyflogau ychwanegol:

	O 1 Ebrill 2016	O 1 Ebrill 2015
Y Llywydd	£41,000	£41,949
Y Dirprwy Lywydd	£21,000	£26,385
Comisiynwyr y Cynulliad	£13,000	£12,420
Cadeiryddion pwyllgorau ⁹	£13,000	£12,420
Cadeiryddion pwyllgorau eraill ¹⁰	£8,660	£8,280
Aelodau'r Pwyllgor Busnes	£8,660	Amh.

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio

O fis Mai 2016, roedd arweinydd grŵp gwleidyddol nad oedd ganddo swyddogaeth weithredol yn cael lwfans deiliad swydd ychwanegol a oedd wedi'i gyfrifo gan ddefnyddio lefel sylfaenol o £13,000, ynghyd â £1,000 ychwanegol am bob aelod o'r grŵp, hyd at uchafswm cyflog o £36,000. O ganlyniad, amrediad lwfans y deiliaid swyddi oedd £20,000 - £25,000.

O fis Mai 2016, cychwyn y Pumed Cynulliad, roedd grwpiau gwleidyddol yn penodi Aelodau'r Pwyllgor Busnes ac maent yn derbyn cyflog deiliaid swyddi ychwanegol o £8,660. Roedd hyn yn disodli'r trefniant blaenorol yn ystod 2015-16 lle'r oedd Rheolwyr Busnes yn cael lwfans deiliaid swyddi ychwanegol, a hynny wedi'i gyfrifo gan ddefnyddio lefel sylfaenol o £6,210, ynghyd â £250

⁹ Y Pwyllgorau oedd: Plant, Pobl Ifanc ac Addysg; Amgylchedd a Chynaliadwyedd; Iechyd a Gofal Cymdeithasol; Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol; Menter a Busnes; Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol; y Pwyllgor Cyllid; a Chyfrifon Cyhoeddus.

¹⁰ Y Pwyllgorau eraill oedd: Deisebau a Safonau Ymddygiad.

ychwanegol am bob aelod o'r grŵp, hyd at uchafswm cyflog o £12,420. O ganlyniad, amrediad lwfans y deiliaid swyddi yn ystod 2015-16 oedd £7,460 - £12,420.

O'r Aelodau a oedd â hawl i gyflogau ychwanegol yn 2016-17, nid oedd yr un yn gallu gwrthod ei gyflog (yn 2015-16 roedd un Aelod wedi peidio â hawlio ei gyflog yn llawn am y flwyddyn).

Nid yw'r Comisiwn yn rhoi buddion mewn nwyddau. Mae Aelodau'r Cynulliad yn aelodau o Gynllun Pensiwn Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a chaiff cyfrifon blynyddol eu cyhoeddi ar wahân ar gyfer y cynllun hwn ar wefan y Cynulliad www.cynulliad.cymru.

Mae'r Comisiwn yn talu cyflogau a chostau cysylltiedig Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol ac maent yn cael eu codi ar gyfrifon adnoddau'r Comisiwn er hwylustod gweinyddol. Mae Cyfrifon Adnoddau Cyfunol Llywodraeth Cymru yn cynnwys gwybodaeth am y datgeliad.

Yn ei adolygiad o'r pecyn cydnabyddiaeth ariannol sydd ar gael i Aelodau'r Cynulliad yn y Pumed Cynulliad, adolygodd y Bwrdd y cyflog sylfaenol a nododd nad oedd y cynnydd sylweddol yng nghyfrifoldebau'r Aelodau cyffredin wedi'i adlewyrchu yn y Penderfyniad blaenorol. Yn ei Benderfyniad ar gyfer y Pumed Cynulliad, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2015, daeth y Bwrdd i'r casgliad y dylai'r cyflog sylfaenol fod yn £64,000 o fis Mai 2016 ymlaen. Mae wedi pennu lefel y cyflogau i adlewyrchu'r cynnydd yng nghyfrifoldebau'r Aelodau, ac mae wedi cynyddu'r cyflogau a delir i ddeiliaid swyddi yn y ddeddfwrfa ar yr un raddfa â'r rhai yn y Llywodraeth. Mae'r newidiadau y mae'r Bwrdd hefyd wedi'u gwneud i gynllun pensiwn yr Aelodau wedi lleihau amrediad a maint y budd-daliadau y mae'r cynllun yn eu darparu a'r gost i drethdalwyr, a bydd gofyn i'r Aelodau dalu mwy. At ei gilydd, mae cyfanswm cost y cyflogau ychwanegol a delir i ddeiliaid swyddi yn is.

Deiliaid swyddi yn y Comisiwn

Sefydlwyd y Comisiwn ym mis Mai 2007 o dan Adran 27 o *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006* (Deddf 2006). Mae'r Comisiwn yn cynnwys pum Comisiynydd: y Llywydd, sy'n cadeirio'r Comisiwn, a phedwar Aelod Cynulliad arall a benodir gan y Cynulliad.

Y Comisiynwyr yn ystod 2016-17 oedd:

Elin Jones AC Etholwyd ar 11 Mai 2016	Bu Elin Jones yn bresennol ym mhob un o naw cyfarfod y Comisiwn
Suzy Davies AC Penodwyd ar 8 Mehefin 2016	Bu Suzy Davies yn bresennol ym mhob un o naw cyfarfod y Comisiwn
Joyce Watson AC Penodwyd ar 8 Mehefin 2016	Bu Joyce Watson yn bresennol yn wyth o naw cyfarfod y Comisiwn
Dai Lloyd AC Penodwyd ar 8 Mehefin 2016 Ymddiswyddodd ar 21 Medi 2016	Bu Dai Lloyd yn bresennol ym mhedwar o naw cyfarfod y Comisiwn
Adam Price AC Penodwyd ar 21 Medi 2016	Bu Adam Price yn bresennol ym mhump o naw cyfarfod y Comisiwn
Caroline Jones AC Penodwyd ar 8 Mehefin 2016	Bu Caroline Jones yn bresennol ym mhob un o naw cyfarfod y Comisiwn

Y Comisiynwyr yn ystod 2015-16 oedd:	Tymor y Swydd
Y Fonesig Rosemary Butler AC	Etholwyd ar 11 Mai 2011 Daeth ei thymor i ben ar 11 Mai 2016
Angela Burns AC	Penodwyd ar 25 Mai 2011 Daeth ei thymor i ben ar 8 Mehefin 2016
Peter Black AC	Ailbenodwyd ar 25 Mai 2011 Daeth ei dymor i ben ar 8 Mehefin 2016
Sandy Mewies AC	Penodwyd ar 25 Mai 2011 Daeth ei dymor i ben ar 8 Mehefin 2016
Rhodri Glyn Thomas AC	Penodwyd ar 25 Mai 2011 Daeth ei dymor i ben ar 8 Mehefin 2016

Mae gan y Comisiynwyr gyfrifoldebau eraill sy'n gysylltiedig â'r Cynulliad sy'n eu hatal rhag bod yn bresennol yng nghyfarfodydd y Comisiwn o bryd i'w gilydd. Mae Cofrestr o Fuddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill Aelodau'r Cynulliad ar gael yn www.cynulliad.cymru a www.assembly.wales.

Cytunodd y Comisiwn ar drefniadau portffolio gyda'r Comisiynwyr a oedd yn cymryd cyfrifoldeb arweiniol dros faterion penodol (gweler tudalennau 10 i 11).

Roedd gan Gomisiynwyr y Cynulliad, ac eithrio'r Llywydd, hawl i gyflog blynyddol o £13,000 yn ychwanegol at eu cyflog fel Aelodau'r Cynulliad. Nid yw manylion eu pensiwn wedi'u cynnwys isod gan mai dim ond rhan o'u cydnabyddiaeth ariannol oedd yn berthnasol i'w gwaith fel Comisiynwyr. Ni all eu pensiwn cronedig a'u Gwerthoedd Trosglwyddo sydd Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) fel Comisiynwyr gael eu gwahanu o'r cyfansymiau a gronwyd.

Mae costau cyflogau'r Llywydd a'r Dirprwy Lywydd yn cael eu talu'n uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru.

Cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol mewn ffigurau sengl

Enw a theitl	Cyflog 2016–17	Cyflog 2015–16	Budd- daliadau Pensiwn 2016- 17 ¹¹	Budd- daliadau Pensiwn 2015-16	Cyfanswm 2016-17	Cyfanswm 2015-16
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Rosemary Butler AC – Y Llywydd (daeth ei gwasanaeth i ben ar 11/5/16)	05-10	95-100	2	44	05-10	135-140
David Melding AC – Y Dirprwy Lywydd (daeth ei wasanaeth i ben ar 5/4/2016)	0-2.5	80-85	0	37	0-2.5	115-120
Elin Jones AC – Y Llywydd (etholwyd 11/5/16)	90-95	-	102	-	195-200	-
Ann Jones AC - Y Dirprwy Lywydd (etholwyd 11/5/16)	75-80	-	94	-	165-170	-

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio.

¹¹ Caiff gwerth y budd-daliadau pensiwn a gronnir yn ystod y flwyddyn ei gyfrifo fel (y gwir gynnydd yn y pensiwn wedi'i luosi gan 20) namyn (cyfraniadau'r unigolyn).

Nid yw'r gwir gynnydd yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant nac unrhyw gynnydd neu ostyngiad oherwydd trosglwyddo hawliau pensiwn. (Dangosir y budd-daliadau pensiwn i'r 1000 agosaf).

Y Llywydd a'r Dirprwy Lywydd – budd-daliadau pensiwn

Enw a theitl	Gwir gynnydd mewn pensiwn ¹²	Cyfanswm y pensiwn cronedig ¹³	CETV ar 31/3/17	CETV ar 31/3/16	Gwir gynnydd mewn CETV
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Rosemary Butler AC – Y Llywydd (daeth ei gwasanaeth i ben ar 11/05/16)	0-2.5	30-35	482	480	1
David Melding AC – y Dirprwy Lywydd (daeth ei wasanaeth i ben ar 05/04/16)	0-2.5	25-30	321	321	1
Elin Jones AC – Y Llywydd (etholwyd ar 11/05/16)	5-7.5	30-35	391	319	53
Ann Jones AC – y Dirprwy Lywydd (etholwyd ar 11/05/16)	2.5-5	30-35	520	414	80

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio.

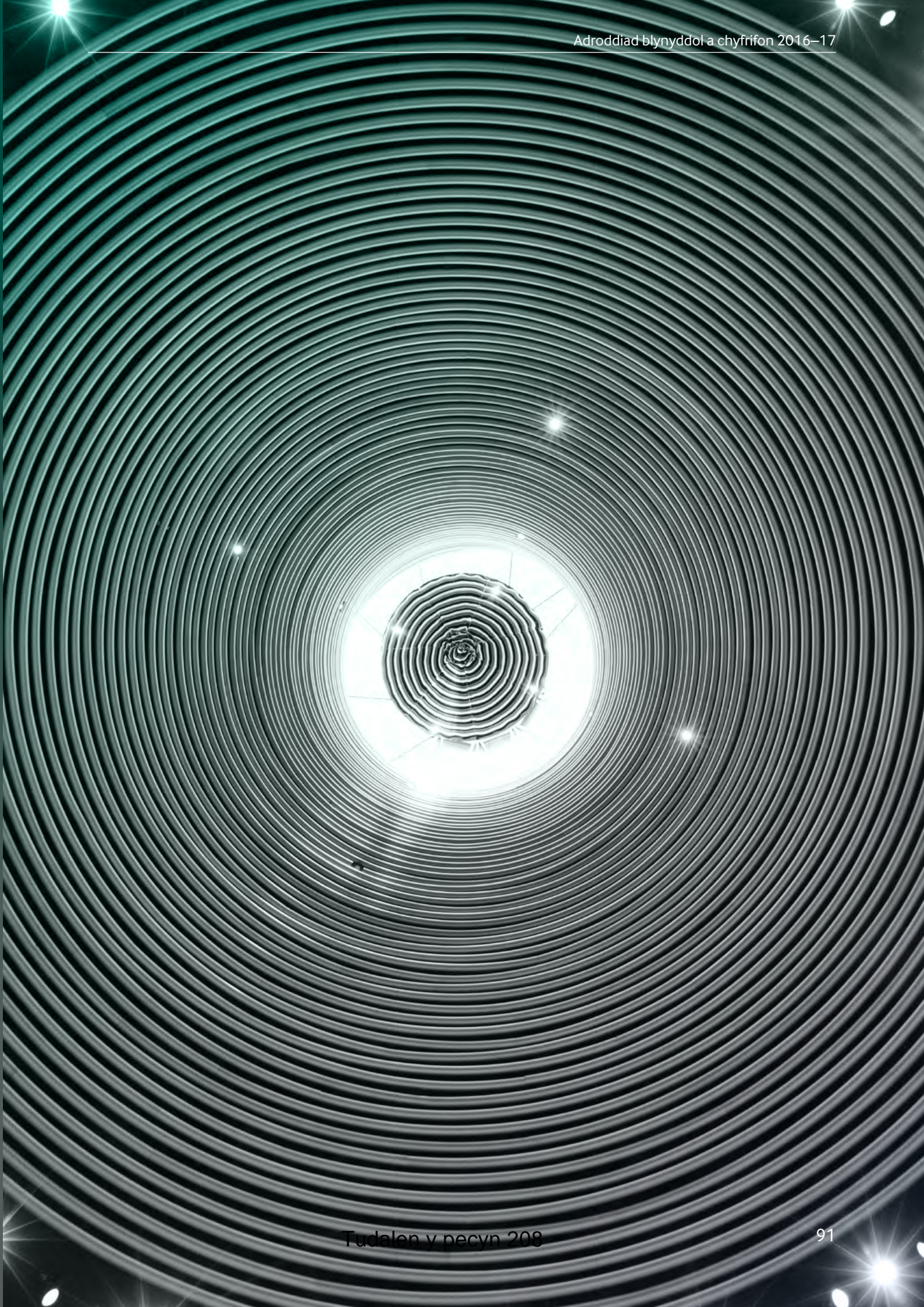
Mae'r rhifau a ddatgelir ar gyfer y Llywydd presennol a'r Dirprwy Lywydd presennol yn adlewyrchu'r dyddiad iddynt gychwyn ar eu swyddi. Mae'r rhifau ar gyfer y deiliaid swyddi blaenorol yn adlewyrchu'r dyddiad iddynt roi'r gorau i'w swyddi.

Prif Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Weithredwr y Comisiwn yw Clerc y Cynulliad (a benodwyd o dan Adran 26 o Ddeddf 2006). Yn ymarferol, mae'r Comisiwn wedi dirprwyo ei gyfrifoldebau gweithredol i'r Prif Weithredwr a'r Clerc, gyda rhai eithriadau. Penodir ei staff o dan baragraff 3 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006. Mae'r Comisiwn yn annibynnol ar Weinidogion Llywodraeth Cymru.

Mae gan y Comisiwn ddyletswydd i sicrhau bod y Cynulliad yn cael yr eiddo, y staff a'r gwasanaethau sydd eu hangen arno i ymgymryd â'i rwymedigaethau statudol. Mae hyn yn sicrhau y gall y Cynulliad a'i bwyllgorau gynnull. Mae hefyd yn annog ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r broses ddemocrataidd ac yn hybu ymgysylltiad â'r broses honno, ac mae'n cefnogi'r uchelgais o wneud y Cynulliad yn gorff seneddol hygyrch ac effeithiol sy'n ennyn hyder pobl Cymru.

¹² Gwir gynnydd mewn pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig ar oedran pensiwn.

¹³ Cyfanswm y pensiwn cronedig ar adeg oed pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig ar 31 Mawrth 2017 ar gyfer deiliaid swyddi presennol ac ar y dyddiad y rhoddwyd y gorau i'r swydd ar gyfer deiliaid swyddi blaenorol.

Cynghorwyr annibynnol ac aelodau'r Pwyllgorau

Penododd Comisiwn y Cynulliad gynghorwyr annibynnol i sicrhau bod y Comisiynwyr ac uwch dîm rheoli'r Cynulliad yn cael eu cynorthwyo a'u herio mewn modd adeiladol wrth eu gwaith.

Mae'r cynghorwyr yn ymwneud â nifer o weithgareddau a meysydd gwasanaeth y Cynulliad. Maent yn cymryd rhan yng nghyfarfodydd y Comisiwn; yn ystyried ein trefniadau rheoli perfformiad a threfniadau adrodd; yn cynghori ar gyfrifoldebau'r Comisiwn ar gyfer arfarnu staff a'r polisïau a systemau talu ac yn cynnal trosolwg beirniadol o reolaeth ariannol y Comisiwn a'i weithdrefnau rheoli risg.

Keith Baldwin

Treuliodd Keith 20 mlynedd yn bartner yn PricewaterhouseCoopers (PWC). Ar wahân i'w gyfrifoldebau dros gleientiaid yn ystod y cyfnod hwn, daliodd hefyd nifer o swyddi rheoli gan gynnwys Dirprwy Bartner yn gyfrifol am ymgynghori â'r Llywodraeth a Phartner yn gyfrifol am y swyddogaethau rheoli risg ac ansawdd ym musnes cynghori PWC.

Ers gadael PWC mae wedi cyflawni nifer o swyddi anweithredol ac ymgynghorol, gan gynnwys aelod Bwrdd anweithredol ac Aelod o'r Pwyllgor Archwilio yn CVQO Cyf. (sy'n helpu pobl ifanc i ennill cymwysterau galwedigaethol). Mae'n Aelod o'r Cyngor ac yn Aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn Amgueddfa Genedlaethol y Fyddin, er 2010. Bu'n gyfarwyddwr anweithredol y Bwrdd Astudiaethau Barnwrol (y Coleg Barnwrol erbyn hyn) rhwng 2007 a 2011, ac mae wedi cyflawni nifer o swyddi fel aelod pwyllgor ac fel Cynghorydd Arbennig i'r Bwrdd ym Mwrdd Safonau'r Bar (sef rheoleiddiwr bargyfreithwyr) er mis Ionawr 2013.

Mair Barnes

Mae Mair Barnes yn cynghori ac yn mentora nifer o gyfarwyddwyr Byrddau ar draws amrywiaeth o sectorau yn ogystal â bod yn gyfarwyddwr anweithredol ar fusnes byd-eang.

Mae'n gyn Gadeirydd Vantios ccc a chyn reolwr gyfarwyddwr Woolworths ccc. Mae wedi dal swyddi cyfarwyddwr anweithredol yn yr Adran Masnach a Diwydiant ac yn Swyddfa'r Cabinet.

Helena Feltham

Mae Helena wedi cael gyrfa hir ym maes Manwerthu ac Arweiniad ym maes Adnoddau Dynol. Hi yw Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol B&Q ac yn y gorffennol bu'n Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol i TOPSHOP TOPMAN a chyn hynny'n bu'n Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol Marks & Spencer, Jack Wills Cyf a Woolworths De Affrica. Mae hefyd wedi treulio cyfnod gyda Odgers Berndtson, y cwmni sy'n ymwneud â phenodiadau uwchswyddogion gweithredol yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat. Mae Helena wedi bod yn gyfarwyddwr anweithredol ar Ymddiriedolaeth y GIG, ac ar hyn o bryd mae'n Ynad Heddwch ac yn Aelod o Fwrdd yr Elusen Gweithredu dros Blant a'r Ymddiriedolaeth Manwerthu.

Eric Gregory

Eric yw Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Mae hefyd yn aelod o Banel yr Adolygiad Seneddol o Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru, yn Gynghorwr Annibynnol a Chadeirydd Pwyllgor Risg a Sicrwydd Swyddfa Pasbortau Ei Mawrhydi, yn gyfarwyddwr anweithredol ar gyfer Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol (LAA) y Weinyddiaeth Gyfiawnder, lle mae'n aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, ac yn Llywodraethwr y Sefydliad Iechyd.

Bu'n gweithio i Bartneriaeth John Lewis am 25 mlynedd tan 2009, lle roedd yn Gyfarwyddwr Bwrdd am saith mlynedd, gan ddal y tair prif swydd cyfarwyddwr TG cyn dod yn Gyfarwyddwr Personél John Lewis. Cyn hynny roedd yn gyfarwyddwr anweithredol ar gyfer rhaglenni Cofrestru Etholiadol Swyddfa'r Cabinet ac ar gyfer Gwasanaeth Erllyn y Goron lle'r oedd hefyd yn aelod o'r Bwrdd TGCh. Mae hefyd wedi dal swydd Cadeirydd Bwrdd TG y Fforwm Nwyddau Defnyddwyr, a bu'n aelod o Fwrdd Busnesau e-sgiliau am chwe mlynedd.

Hugh Widdis

Hugh yw Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol y Llywodraeth yng Ngogledd Iwerddon a Chyfreithiwr Adrannol Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon. Mae ganddo dros 15 mlynedd o brofiad o weithio yng ngwasanaeth seneddol a chyfreithiol y llywodraeth. Cyn ymuno â'r Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon, Hugh oedd Gyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu ar gyfer Cynulliad Gogledd Iwerddon.

Mae wedi gweithio ym maes ymchwil, fel bargyfreithiwr mewn practis preifat ac fel cyfreithiwr mewnol gyda chwmni amlwg ym maes darparu gwasanaethau ariannol. Mae wedi gweithio yn swyddfa gyfreithiol Senedd yr Alban hefyd, ac ym maes cyfraith wahaniaethu yn Swyddfa Prif Weinidog a Dirprwy Brif Weinidog Iwerddon.

Mae Hugh yn fargyfreithiwr ac mae'n aelod o Far Iwerddon a Bar Gogledd Iwerddon.

Ceir pedwar cynghorydd annibynnol ac un aelod pwyllgor annibynnol. Maent yn cael tâl amhensiynadwy o £5,000 y flwyddyn, £7,000 y flwyddyn i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, a £6,250 y flwyddyn i Gadeirydd y Pwyllgor Taliadau.

Cynghorwyr Annibynnol

- **Mair Barnes** (Tachwedd 2007 - Hydref 2016)
- **Eric Gregory** (Tachwedd 2012 – Hydref 2018) Bu Eric Gregory yn bresennol ym mhob un o chwe chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, ac yn bresennol hefyd yn y ddau gyfarfod a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Taliadau
- **Helena Feltham** (Tachwedd 2012 – Hydref 2018) Bu Helena Feltham yn bresennol yn y ddau gyfarfod a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Taliadau
- **Keith Baldwin** (Tachwedd 2012 – Hydref 2018) Bu Keith Baldwin yn bresennol ym mhob un o chwe chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, ac yn bresennol hefyd yn y ddau gyfarfod a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Taliadau

Nid yw'r cynghorwyr annibynnol yn mynd i bob un o gyfarfodydd y Comisiwn. Maent yn mynd i'r cyfarfodydd hynny sy'n cyfateb i'w cyfrifoldebau unigol hwy.

Aelod

- **Hugh Widdis** (Tachwedd 2013 – Hydref 2019) Bu Hugh Widdis yn bresennol ym mhob un o chwe chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

Y Pwyllgor Taliadau

Mae gan y Comisiwn Bwyllgor Taliadau sy'n cynnwys o leiaf dri aelod sy'n annibynnol ar Gomisiwn y Cynulliad a'i staff, ac nad oes ganddynt fuddiannau personol neu fusnes sy'n berthnasol i swyddogaethau'r Pwyllgor. Rhaid i un neu ddau ohonynt fod yn aelodau o Bwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg Comisiwn y Cynulliad. Mae'r Pwyllgor Taliadau yn sicrhau bod y Comisiwn yn cyrraedd y safonau uchaf o ran cywirdeb ac atebolrwydd yn y modd y defnyddir arian cyhoeddus ac, yn benodol, yn ei bolisiau a'i systemau arfarnu a thalu.

Aelodau'r Pwyllgor yn ystod y cyfnod a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 oedd:

- **Helena Feltham**, Cadeirydd y Pwyllgor Taliadau (o fis Ebrill 2014) a Chynghorwr Annibynnol.
- **Keith Baldwin**, Cynghorwr Annibynnol
- **Eric Gregory**, Cynghorwr Annibynnol

Yn ystod y cyfnod, cyfarfu'r Pwyllgor ddwywaith, ar 25 Mai 2016 ac ar 20 Mawrth 2017.

Uwch-aelodau o staff y Comisiwn

Penodir staff y Comisiwn yn ôl teilyngdod ar sail cystadleuaeth deg ac agored ac yn unol ag amodau a thelerau a bennir gan y Comisiwn. Mae'r egwyddorion hyn yn cyd-fynd â threfniadau'r gwasanaeth sifil. Nid yw'r staff yn aelodau o'r Gwasanaeth Sifil ond mae ganddynt hawl i fod yn aelodau o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil.

Mae rhestr o uwch-aelodau staff y Comisiwn yn y tabl isod. Cytunwyd ar y swyddi cyfarwyddwyr hyn yn unol ag Offeryn Dirprwyo'r Comisiwn. Mae'r cyfarwyddwyr wedi dweud nad oes ganddynt unrhyw fuddiannau trydydd parti arwyddocaol a allai wrthdaro â'u dyletswyddau.

Mae'r uwch-reolwyr y mae'r adroddiad hwn yn berthnasol iddynt yn cael eu penodi am gyfnod penagored. Os terfynir eu cyflogaeth yn gynnar am unrhyw reswm ac eithrio camymddygiad neu ymddiswyddiad, bydd yr unigolyn yn cael iawndal, fel y nodir yng Nghynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil.

Enw	Teitl
Claire Clancy hyd at 23 Ebrill 2017	Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad <i>Bu Claire Clancy yn bresennol ym mhob un o chwe chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, pob un o naw cyfarfod y Comisiwn, a phob un o'r ddau gyfarfod y Pwyllgor Taliadau.</i>
Manon Antoniazzi o 24 Ebrill 2017	Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad
Adrian Crompton	Cyfarwyddwr Busnes y Cynulliad
Dave Tosh	Cyfarwyddwr Adnoddau'r Cynulliad <i>Bu Dave Tosh yn bresennol ym mhump o chwe chyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg</i>
Elisabeth Jones	Prif Gynghorydd Cyfreithiol
Craig Stephenson	Cyfarwyddwr Gwasanaethau'r Comisiwn
Nicola Callow hyd at 21 Ebrill 2016	Cyfarwyddwr Cyllid

Heblaw Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad, nid yw'r cyfarwyddwyr yn mynd i bob un o gyfarfodydd y Comisiwn a'i Bwyllgorau. Mae'r cyfarwyddwyr yn mynd i gyfarfodydd perthnasol sy'n cyfateb i'w cyfrifoldebau unigol hwy. Oni nodir yn wahanol, mae'r cyfarwyddwyr yn cael eu penodi am gyfnodau penagored.

Cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol mewn ffigurau sengl

Enw	Cyflog (£'000)		Buddion pensiwn (i'r £1,000 agosaf) ¹⁴		Cyfanswm (£'000)	
	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16
Claire Clancy	150-155	145-150	31	59	180-185	205-210
Adrian Crompton	120-125	120-125	48	56	170-175	175-180
Dave Tosh	105-110	105-110	42	49	145-150	150-155
Elisabeth Jones	80-85	95-100	25	36	105-110	130-135
Nicola Callow	0-5	65-70	2	43	5-10	110-115
Craig Stephenson	85-90	80-85	50	61	135-140	145-150

Mae cyflog yn cynnwys cyflog gros, goramser, lwfansau recriwtio a chadw.

Nid yw Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad na'r Cyfarwyddwyr yn cael taliadau bonws na buddion mewn nwyddau.

Gadawodd Nicola Callow Gomisiwn y Cynulliad ar 21 Ebrill 2016 o dan delerau y cytunwyd arnynt, ac mae'r gost o £70,000 wedi'i hadlewyrchu yng nghyfrifon 2015-16 ac wedi'i thalu yn 2016-17.

Lleihaodd Elisabeth Jones ei horiau i 26 awr yr wythnos a ddaeth i rym ar 1 Medi 2016.

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio.

¹⁴Mae gwerth y budd-daliadau pensiwn a gronwyd yn ystod y flwyddyn yn cael ei gyfrifo fel (y gwir gynnydd mewn pensiwn wedi'i luosi â 20) plws (y gwir gynnydd mewn unrhyw gyfandaliad) namyn (y cyfraniadau a wnaed gan yr unigolyn). Nid yw'r cynnydd gwirioneddol yn cynnwys cynnydd oherwydd chwyddiant neu unrhyw gynnydd neu ostyngiadau yn sgil trosglwyddo hawliau pensiwn.

Cyflogau staff y Comisiwn

Mae'r tabl a ganlyn yn dangos y berthynas rhwng y pwynt canol ym mand cydnabyddiaeth ariannol y cyfarwyddwr a oedd ar y cyflog uchaf yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017 a chydnabyddiaeth ariannol canolrifol staff y Comisiwn. Mae cyflogau yn cyfeirio at daliadau blynyddol, cyfwerth ag amser llawn, yr holl staff (gan gynnwys staff asiantaeth a staff dros dro), ar 31 Mawrth 2017. Nid ydynt yn cynnwys cyfraniadau Yswiriant Gwladol na Blwydd-daliad y Cyflogwr. Nid oedd unrhyw fuddion mewn nwyddau na bonysau a oedd yn gysylltiedig â pherfformiad yn daladwy yn 2016-17 nac yn 2015-16.

	2016-17 Cyflog £	2015-16 Cyflog £
Band y cyfarwyddwr sydd ar y cyflog uchaf	150,000-155,000	145,000-150,000
Cyfanswm tâl canolrifol	31,341	31,031
Cymhareb	4.87	4.75

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio.

Band cyflog y cyfarwyddwr a oedd ar y cyflog uchaf yng Nghomisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2017 oedd £150,000 i £155,000 (£145,000-£150,000 yn 2015-16). Roedd hyn yn 4.87 gwaith (4.75 yn 2015-16) yn fwy na chyflog canolrifol y gweithlu, a oedd yn £31,341 (£31,031 yn 2015-16).

Yn 2016–17, ac yn 2015-16, nid oedd unrhyw daliad yn fwy na chyflog y cyfarwyddwr a oedd ar y cyflog uchaf. Roedd y taliadau'n amrywio o £16,000, lefel a oedd yn sicrhau bod gweithwyr yn cael Cyflog Byw, i £152,000 (£17,000 i £150,000 yn 2015-16).

Mae cyfanswm y tâl yn cynnwys cyflog. Nid yw'n cynnwys taliadau diswyddo, cyfraniadau pensiwn y cyflogwr na gwerth trosglwyddo pensiynau sydd gyfwerth ag arian parod.

Pensiynau

Uwch-reolwyr – budd-daliadau pensiwn

Enw a theitl	Gwir gynnydd mewn pensiwn ¹⁵	Cyfanswm y pensiwn cronedig ¹⁶	CETV ar 31 Mawrth 2017	CETV ar 31 Mawrth 2016	Gwir gynnydd mewn CETV
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad					
Claire Clancy	0-2.5 a chyfandaliad o 5-7.5	70-75 a chyfandaliad o 215-220	1,667	1,564	31
Cyfarwyddwr Busnes y Cynulliad					
Adrian Crompton	2.5-5 a chyfandaliad o 0- 2.5	45-50 a chyfandaliad o 115-120	811	751	23
Cyfarwyddwr Adnoddau'r Cynulliad					
Dave Tosh	2.5-5.0	35-40	488	441	24
Prif Gyngorydd Cyfreithiol					
Elisabeth Jones	0-2.5	35-40	685	624	23
Cyfarwyddwr Gwasanaethau'r Comisiwn					
Craig Stephenson	0-2.5 a chyfandaliad o 5- 7.5	35-40 a chyfandaliad o 105-110	764	690	42
Cyfarwyddwr Cyllid					
Nicola Callow¹⁷	0-2.5 a chyfandaliad o 0-2.5	15-20 a chyfandaliad o 40-45	262	260	2

Pensiynau'r Gwasanaeth Sifil

Darperir budd-daliadau pensiwn i staff y Cynulliad drwy drefniadau cynllun pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Ar 1 Ebrill 2015, cyflwynwyd cynllun pensiwn newydd ar gyfer gweision sifil, sef Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil ac Eraill, neu'r cynllun *alpha*. O dan y cynllun hwnnw, darparerir budd-daliadau ar sail

¹⁵ Gwir gynnydd yn y pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig ar oedran pensiwn

¹⁶ Cyfanswm y pensiwn cronedig ar adeg oed pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig ar 31 Mawrth 2017 ar gyfer deiliaid swyddi presennol ac ar y dyddiad y rhoddwyd y gorau i'r swydd ar gyfer deiliaid swyddi blaenorol.

¹⁷ Tan 21 Ebrill 2016.

enillion gyrfa cyfartalog, ac mae'r oed pensiwn arferol yn cyd-fynd ag oed pensiwn yr aelod o dan system bensiwn y wladwriaeth (neu 65 oed, os yw'n uwch). Mae pob gwas sifil a gafodd ei benodi ers y dyddiad hwnnw, yn ogystal â'r rhan fwyaf o weithwyr a oedd eisoes yn rhan o'r Gwasanaeth Sifil, bellach wedi ymuno â'r cynllun *alpha*. Cyn y dyddiad hwnnw, roedd gweision sifil yn aelodau o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae gan y PCSPS bedair adran. Mae tair ohonynt yn darparu budd-daliadau ar sail cyflog terfynol yr aelod (*classic*, *premium* neu *classic plus*), a hynny'n gysylltiedig ag oed pensiwn arferol o 60. Mae'r adran arall yn darparu budd-daliadau ar sail gyrfa gyfan yr aelod (*nuvos*), a hynny'n gysylltiedig ag oed pensiwn arferol o 65.

Ni chaiff y trefniadau statudol hyn eu hariannu, a chaiff costau'r budd-daliadau eu talu o swm o arian y bydd Senedd y DU yn pleidleisio arno bob blwyddyn. Bydd pensiynau sy'n daladwy o dan y cynlluniau *classic*, *premium*, *classic plus*, *nuvos* ac *alpha* yn cynyddu'n flynyddol yn unol â deddfwriaeth yn ymwneud â Chynyddu Pensiynau. Mae aelodau o'r PCSPS a oedd o fewn 10 mlynedd o'u hoed pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 wedi parhau i fod yn aelodau o'r PCSPS ar ôl 1 Ebrill 2015. Bydd y rhai a oedd rhwng 10 mlynedd a 13 mlynedd a 5 mis o'u hoed pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn newid i'r cynllun *alpha* rywbryd rhwng 1 Mehefin 2015 a 1 Chwefror 2022. Bydd budd-daliadau PCSPS pob aelod sy'n newid i'r cynllun *alpha* yn cael eu bancio. O ran y rhai a gronnodd fudd-daliadau'n gynharach fel aelodau o un o adrannau'r PCSPS a oedd yn darparu budd-daliadau ar sail cyflog terfynol, bydd y budd-daliadau hynny'n seiliedig ar eu cyflog terfynol pan fyddant yn gadael y cynllun *alpha*. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir ar gyfer swyddogion yn dangos y pensiwn a gronnwyd yn PCSPS neu'r cynllun *alpha*, fel y bo'n briodol. Os oes gan swyddog fudd-daliadau PCSPS a budd-daliadau *alpha*, y ffigur a ddangosir yw gwerth cyfunol ei fudd-daliadau yn y ddau gynllun.)

Gall yr aelodau sy'n ymuno o fis Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant budd-daliadau diffiniedig priodol neu bensiwn cyfranddeiliaid 'prynu arian' gyda chyfraniad gan y cyflogwr (cyfrif pensiwn partneriaeth).

Mae cyfraniadau cyflogeion yn gysylltiedig â'u cyflog. Maent yn amrywio, a hynny rhwng 3 y cant ac 8.05 y cant o enillion pensiynadwy ar gyfer aelodau o'r cynllun *classic* (ac aelodau o'r cynllun *alpha* a oedd yn aelodau o'r cynllun *classic* yn union cyn ymuno â'r cynllun *alpha*), a rhwng 4.6 y cant ac 8.05 y cant ar gyfer aelodau o'r cynllun *premium*, y cynllun *classic plus*, a'r cynllun *nuvos*, a phob aelod arall o'r cynllun *alpha*. Mae budd-daliadau yn y cynllun *classic* yn crynhoi ar gyfradd o 1/80 o gyflog pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn ogystal â hyn, telir cyfandaliad sy'n gyfwerth â'r tair blynedd cyntaf o bensiwn pan fydd rhywun yn ymddeol. Mae budd-daliadau yn y cynllun *premium* yn crynhoi ar gyfradd o 1/60 o gyflog pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r cynllun *classic*, ni thelir cyfandaliad yn awtomatig. Yn ei hanfod, cyfuniad yw'r cynllun *classic plus* gyda'r budd-daliadau sy'n gysylltiedig â gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras fel y gwneir yn y cynllun *classic*, a'r budd-daliadau am wasanaeth o fis Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo fel y gwneir yn y cynllun *premium*. Yng nghynllun *nuvos*, mae aelod yn cronni pensiwn yn seiliedig ar ei gyflog pensiynadwy yn ystod y cyfnod y bu'n aelod o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth), telir 2.3 y cant o gyflog pensiynadwy aelod yn ystod blwyddyn y cynllun i'w gyfrif pensiwn a chaiff y pensiwn cronedig ei uwchraddio yn unol â deddfwriaeth yn ymwneud â Chynyddu Pensiynau. Mae budd-daliadau'r cynllun *alpha* yn cael eu cronni mewn ffordd debyg i'r cynllun *nuvos*, heblaw'r ffaith mai'r gyfradd gronni yw 2.32 y cant. Ym mhob achos, gall aelodau ddewis ildio pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a nodir yn *Neddf Cyllid 2004*.

Trefniant pensiwn cyfranddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn partneriaeth. Mae'r cyflogwr yn talu cyfraniad sylfaenol o rhwng 8 y cant ac 14.75 y cant (yn dibynnu ar oedran yr aelod) i gynnyrch pensiwn cyfranddeiliaid a ddewisir gan y cyflogai gan banel o ddarparwyr. Nid oes yn rhaid i'r cyflogai gyfrannu ond, os bydd yn gwneud hynny, bydd y cyflogwr yn rhoi cyfraniad cyfatebol hyd at derfyn o 3 y cant o gyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.5

y cant ychwanegol o gyflog pensiynadwy i dalu cost yswiriant budd risg a ddarperir yn ganolog (marwolaeth mewn swydd ac ymddeoliad oherwydd salwch).

Y pensiwn cronedig a ddyfynnir yw'r pensiwn y bydd hawl gan yr aelod i'w gael pan fydd yn cyrraedd oedran pensiwn, neu yn union ar ôl iddo beidio â bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os yw eisoes wedi cyrraedd oedran pensiwn neu os yw'n hŷn na hynny. Oedran pensiwn aelodau'r cynlluniau *classic*, *premium* a *classic plus* yw 60, a 65 yw'r oedran ar gyfer aelodau'r cynllun *nuvos*. O ran aelodau'r cynllun *alpha*, eu hoedran pensiwn yw naill ai 65 neu eu hoedran pensiwn o dan gynllun pensiwn y wladwriaeth – pa un bynnag sy'n uwch. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir ar gyfer uwch-aelodau o staff yn dangos y pensiwn a gronnwyd yn y PCSPS neu'r cynllun *alpha* – fel y bo'n briodol. Os oes gan swyddog fudd-daliadau yn y PCSPS a'r cynllun *alpha*, y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfunol ei fudd-daliadau yn y ddau gynllun, ond nodir y gall rhan o'r pensiwn hwnnw fod yn daladwy ar wahanol oedranau).

Ceir rhagor o fanylion am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar y wefan a ganlyn:

www.civilservicepensionscheme.org.uk

Gwerthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV)

Y CETV yw gwerth cyfalafol y budd-daliadau a gronnwyd gan aelod o'r cynllun pensiwn ar adeg benodol, yn ôl asesiad yr actwari. Y buddion a gaiff eu prisio yw buddion cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn amodol i briod sy'n daladwy o'r cynllun. Mae'r CETV yn daliad a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i ddiogelu budd-daliadau pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd yr aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r budd-daliadau a gronnwyd eisoes yn y cynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn nodi'r budd-daliadau a gronnwyd gan yr unigolyn o ganlyniad i gyfanswm ei aelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid dim ond ei wasanaeth mewn swydd uwch sy'n destun datgelu.

Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fudd-daliadau pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r unigolyn wedi'i drosglwyddo i drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fudd-daliadau pensiwn ychwanegol a gronnwyd i'r aelod oherwydd iddo brynu budd-daliadau pensiwn ychwanegol ar ei gost ei hun. Cyfrifir y CETV yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygio) 2008, ac nid yw'n rhoi ystyriaeth i unrhyw ostyngiad gwirioneddol na phosibl mewn budd-daliadau o ganlyniad i'r Dreth Lwfans Gydol Oes a all fod yn ddyledus pan hawlir budd-daliadau pensiwn.

Gwir gynnydd mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV a ariennir gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys cynnydd yn y pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau sy'n cael eu talu gan y gweithiwr (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio cyffredin y farchnad ar ddechrau ac ar ddiwedd y cyfnod.

Rhwymedigaethau pensiwn

Mae'r modd yr ymdrinnir â rhwymedigaethau pensiwn a manylion y cynlluniau pensiwn perthnasol wedi'u nodi yn y Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu yn y cyfrifon hyn.

Cynllun Ymadael Gwirfoddol

Gellir gweld manylion y rhwymedigaethau sy'n codi o ganlyniad i'r Cynllun Ymadael Gwirfoddol yn Nodyn 2 D (ar dudalen 134).

Nifer y staff

Nifer y staff fesul categori

Mae'r holl uwch-reolwyr a'r holl staff yn cael eu cyflogi gan y Comisiwn. Nifer **cyfartalog** y bobl cyfwerth ag amser llawn a gyflogwyd gan y Comisiwn yn ystod y flwyddyn (gan gynnwys uwch-reolwyr) oedd:

	2016-17	2015-16
Staff a gyflogwyd	415.49	402.27
Staff ar secondiad	3.48	4.00
Staff dros dro/achlysurol	22.16	22.05
Cyfanswm	441.13	428.32

Ar **ddiwedd** y flwyddyn ariannol, nifer y staff cyfwerth ag amser llawn a gyflogwyd gan y Comisiwn oedd:

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
Staff a gyflogwyd	417.69	413.29
Staff ar secondiad	4.95	2.00
Asiantaeth	25.34	18.98
Cyfanswm	447.98	434.27

Cyfansoddiad y staff yn ôl rhywedd a band*

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
Menywod		
Cyfarwyddwyr	2	3
Staff	231	231
Cyfanswm Menywod	233	234
Dynion		
Cyfarwyddwyr	3	3
Staff	230	213
Cyfanswm Dynion	233	216
Cyfanswm	466	450

*Yn y tablau uchod caiff staff a gyflogir eu nodi fel rhifau cyfwerth ag amser llawn. Fodd bynnag, mae'r dadansoddiad yn ôl rhywedd yn cael ei nodi fel niferoedd gwirioneddol.

Ni chynhwysir y cynghorwyr annibynnol yn y ffigurau cyfwerth ag amser llawn nac yn y manylion am rywedd uchod.

Data am absenoldeb oherwydd salwch

Y gyfradd absenoldeb oherwydd salwch am y flwyddyn oedd 3.54 y cant (3.68 y cant yn 2015-16), neu 7.78 (8.09 yn 2015-16) o ddiwrnodau gwaith ar gyfartaledd y person. Rydym yn cadw llygad strategol ar reoli absenoldeb ac yn rhoi cefnogaeth yn achos absenoldeb drwy'r rheolwyr llinell, Adnoddau Dynol, ac Iechyd Galwedigaethol. Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi canolbwyntio ar iechyd meddwl, a cheir gwybodaeth am hynny yn yr adran **Defnyddio adnoddau'n ddoeth yn Ein perfformiad: dadansoddiad**.

Teithio a chynhaliaeth

Gellir gweld yr hawliadau a wnaed gan y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwyr, ac ar eu rhan, am dreuliau teithio a chynhaliaeth a threuliau busnes eraill yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf yn Nodyn 15 ar dudalen 143.

Anabledd

Mae mesurau ar waith gennym i gefnogi gweithwyr sydd ag anabledd. Mae ein Polisi Llenwi Swyddi Gwag yn cynnwys sicrwydd o gyfweiliad ar gyfer ymgeiswyr sy'n bodloni gofynion y swydd, ac mae hynny hefyd yn berthnasol i weithwyr mewnol sy'n gwneud cais am ddyrchafiad.

Yn dilyn trafodaethau rhwng gweithwyr a rheolwyr, gwneir addasiadau rhesymol, lle bynnag y bo modd, ar gyfer gweithwyr mewn swydd neu weithwyr sy'n dychwelyd i'r gwaith ar ôl anaf neu ar ôl datblygu afiechyd a allai effeithio ar eu gallu i wneud eu gwaith.

Cydraddoldeb ac amrywiaeth

Gellir dod o hyd i wybodaeth am gydraddoldeb ac amrywiaeth yn yr adran **Defnyddio adnoddau yn ddoeth** ar y dudalen 56 – 57.

Iechyd, diogelwch a llesiant

Gellir dod o hyd i wybodaeth am iechyd, diogelwch a llesiant yn yr **adran Defnyddio adnoddau yn ddoeth** ar y dudalen 54 – 55.

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

- ▼ Bu cynghreiriaid LHDT ac aelodau 'OUT-NAW', Rhwydwaith LHDT Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn rhan o orymdaith flynyddol Pride Cymru drwy Gaerdydd.

Ein hatebolrwydd: Atebolrwydd ac archwilio

b) Gofyniad arian parod net 2016-17

				2016-17	2015-16
				£'000	£'000
				Cyfanswm alldro net o'i gymharu â'r gyllideb: tanwariant/(gorwarian t)	
	Nodyn	Y gyllideb	Alldro		Alldro
Gofyniad arian parod net	SOS 03	52,038	51,962	76	46,255

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio

Ceir eglurhad o'r gwahaniaeth rhwng y gyllideb a gymeradwywyd a'r alldro yn SOS 01 ac yn yr Adroddiad o Berfformiad.

c) Incwm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru

Mae'r incwm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru yn cynnwys llog banc sy'n dderbyniadwy ac incwm dros ben y swm a awdurdodwyd.

Yn 2016-17 nid oedd unrhyw incwm dros ben na llog banc yn dderbyniadwy. (£0 2015-16).

Nodiadau i'r Cyfrifon Adnoddau

(Datganiad am gyflenwad Cynulliad Cenedlaethol Cymru)

SOS 01 Dadansoddiad o'r alldro adnoddau net 2016-17

	Alldro £'000	Dadansoddiad o'r gyllideb a gymeradwywyd £'000	Alldro o'i gymharu â'r gyllideb £'000	Alldro 2015-16 £'000
<i>Gwariant refeniw</i>				
Cyflogau'r staff a'r costau cysylltiedig	19,821	20,391	570	18,653
Costau adeiladau a chyfleusterau	9,751	7,514	(2,237)	8,833
Costau TGCh	2,920	2,614	(306)	2,559
Costau eraill	1,496	2,133	637	1,652
Costau hyfforddi a datblygu	321	385	64	273
Codi ymwybyddiaeth a gwella dealltwriaeth	239	324	85	296
Costau teithio a chynhaliaeth staff	160	156	(4)	163
Costau eraill Adnoddau Dynol	165	103	(62)	740
Costau etholiad	2,491	2,500	9	427
Ffioedd dibrisiant ac amorteiddiad	2,614	3,000	386	3,340
Gwariant refeniw gros	39,978	39,120	(858)	36,936
<i>Incwm refeniw</i>				
Gwerthiant – Siop y Cynulliad	(26)	(15)	11	(15)
Incwm rhentu adeiladau	(35)	(50)	(15)	(79)
Incwm amrywiol	(102)	(335)	(233)	(96)
Incwm refeniw gros wedi'i gymhwyso	(163)	(400)	(237)	(190)
GWARIANT REFENIW NET	39,815	38,720	(1,095)	36,746
GWARIANT CYFALAF	636	250	(386)	536
(Creu asedau sefydlog)				
ALLDRO ADNODDAU NET (Gwariant y Comisiwn)	40,451	38,970	(1,481)	37,282
Cyflogau'r Aelodau, lwfansau a chostau cysylltiedig	13,763	15,468	1,705	13,453
ALLDRO ADNODDAU	54,214	54,438	224	50,735
Costau Cyllid Pensiwn yr Aelodau	1,078	1,500	422	1,495
CYFANSWM ALLDRO ADNODDAU NET	55,292	55,938	646	52,230

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio

Dadansoddiad o'r alldro adnoddau net – nodiadau

Yr alldro adnoddau net, cyn y costau cyllid pensiynau, ar gyfer 2016-17 oedd £54.2 miliwn o'i gymharu â chyllideb o £54.4 miliwn, gan arwain at danwariant o £0.2 miliwn (0.4 y cant).

Ein nod oedd darparu'r tanwariant alldro diwedd blwyddyn o fewn 0.5 y cant o gyfanswm y gyllideb a sicrhau arbedion gwerth am arian o £500,000 fel rhan o ddull rhagweithiol ac effeithiol o reoli'r gyllideb. Llwyddwyd i sicrhau arbedion Gwerth am Arian o £537,600 yn ystod 2016-17.

Un o'r prif ffactorau sy'n cyfrannu at reolaeth agos o'r fath ar y cyllid yw'r defnydd o flaengynlluniau gwaith ar gyfer gwasanaethau sydd â dyraniadau mawr o'r gyllideb - yn bennaf Rheoli Cyfleusterau ac Ystadau, a TGCh. Mae gan y ddau wasanaeth gylch gwaith mawr ac ymrwymadau cyllidebol parhaus a helaeth. Trwy weithio gyda'r gwasanaethau hyn i flaenoriaethu eu cynlluniau, llwyddwyd i reoli gwariant yn hyblyg fel y gellid defnyddio adnoddau yn y ffordd fwyaf priodol.

Yn sgil yr ymarfer cynllunio capasiti, a gynhaliwyd i asesu'r adnoddau staff presennol o'i gymharu â'r pwysau gwaith presennol ac yn y dyfodol, canfuwyd bod angen buddsoddi ymhellach yng ngweithlu'r Comisiwn. Cymeradwywyd amryw swyddi newydd parhaol a dros dro yn ystod y flwyddyn i gefnogi gwaith y Comisiwn. Caiff effaith ariannol y rhain ei gwireddu fwyfwy yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf yn sgîl y cynnydd yn rolau a chyfrifoldebau'r Comisiwn yn y Pumed Cynulliad.

Yn ystod 2016-17, nodwyd meysydd buddsoddi newydd, arwyddocaol, mewn ymateb i ddatblygiadau a ddigwyddodd ar ôl cytuno ar y gyllideb ar gyfer 2016-17. Roedd y gofynion ychwanegol hyn yn cynnwys adnewyddu'r llawr gwaelod yn Nhŷ Hywel, i gynnwys ystafelloedd pwyllgora newydd, a manau aros newydd i dystion i hwyluso pethau o ran rhagor o bwyllgorau'r Cynulliad, rhagor o drefniadau diogelwch mewn swyddfeydd etholaeth a gwelliant o ran gwytnwch ynni yn y Senedd. Roedd modd ariannu'r gofynion blaenllaw hyn drwy adleoli adnoddau nad oedd wedi'u defnyddio o gyllideb Cyflogau a Lwfansau'r Aelodau a'r gyllideb staffio, yn hytrach na gorfod gofyn am Gyllideb Atodol. Yr amrywiad ar y llinellau gwariant cyllidebol hyn oedd £1.7 miliwn a £0.57 miliwn yn ôl eu trefn

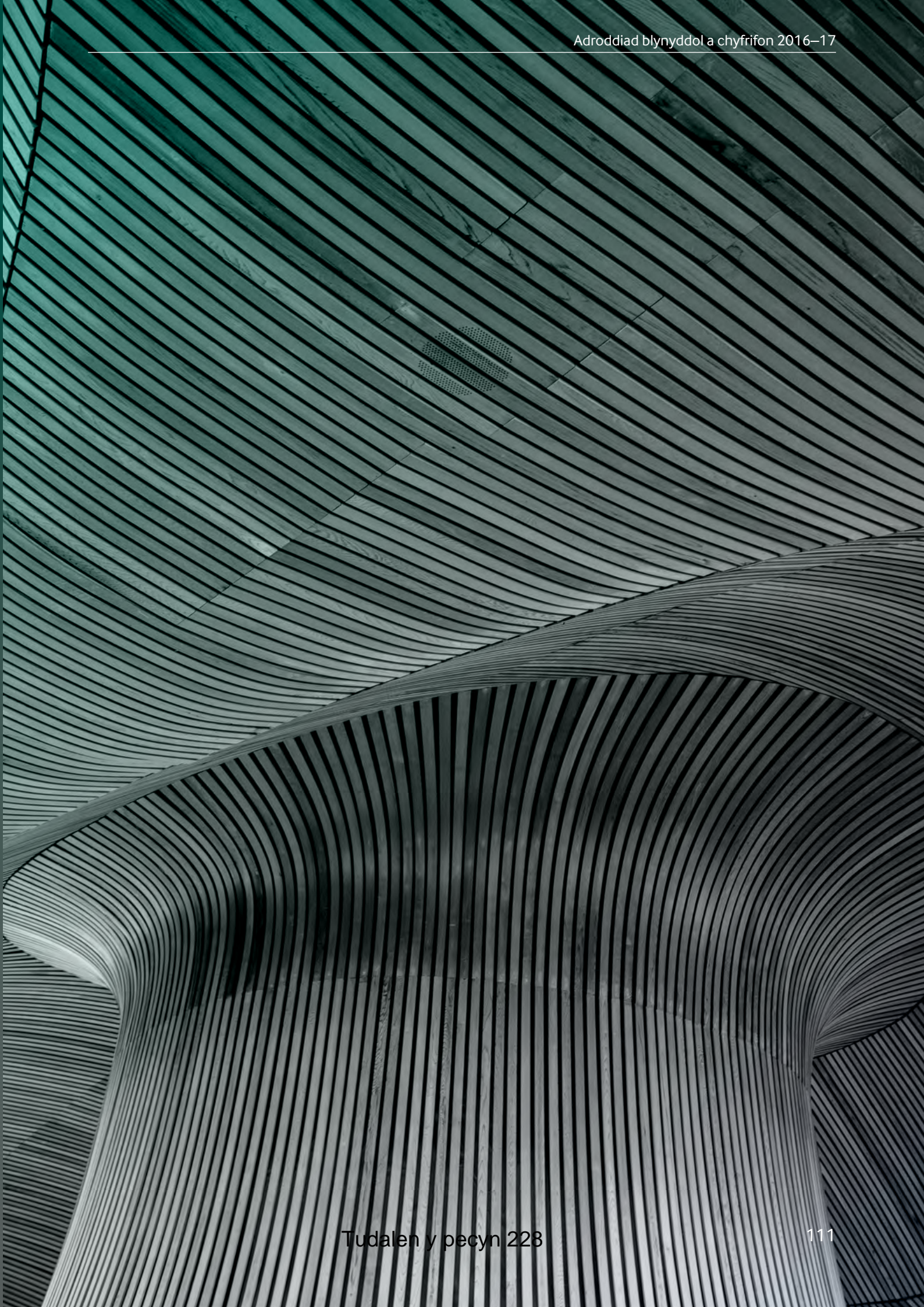
Yn sgîl etholiadau'r Cynulliad ar 5 Mai 2016, roedd yn rhaid talu costau a oedd yn ymwneud â hawliadau adsefydlu Aelodau Cynulliad, diswyddiadau staff cymorth yr Aelodau Cynulliad hynny na chafodd eu haillethol, a chostau cysylltiedig eraill. Caiff hyn ei ddangos fel costau etholiad, ac mae'n gyfanswm o £2.49 miliwn. Cafodd y symiau a dalwyd fel hawliadau adsefydlu eu cyfrifo yn unol â Phenderfyniad Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Y Bwrdd Taliadau yw'r bwrdd annibynnol sy'n gyfrifol am bennu taliadau, pensiynau a lwfansau Aelodau'r Cynulliad a'u staff.

SOS 02. Cysoni'r alldro â'r gwariant gweithredu net

	Nodyn	2016-17 £000	2015-16 £'000
Alldro adnoddau net	SOS 01	55,292	52,230
Gwariant cyfalaf	4	(636)	(536)
Taliadau uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru		707	682
Incwm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru	SOS 05	-	-
Gwariant gweithredu net		55,363	52,376

Mae'r tabl hwn yn destun archwilio

Mae'r taliadau uniongyrchol a godir ar Gronfa Gyfunol Cymru, sef £706,670 (£682,045 ar gyfer 2015–16) yn deillio o gostau cyflogau'r Llywydd, y Dirprwy Lywydd, Archwilydd Cyffredinol Cymru, y Comisiynydd Safonau, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a Chadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'r cyflogau hyn yn cael eu talu gan y Comisiwn ond, gan eu bod yn daliadau uniongyrchol o'r Gronfa, nid ydynt yn cael eu cynnwys yn yr alldro adnoddau net.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Rwy'n ardystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y Comisiwn) am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017, o dan *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*.

Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad am Gyflenwad Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Llif Arian, y Datganiad o'r Newidiadau yn Ecwiti'r Trethdalwyr a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a nodir ynddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad Taliadau y nodir yn yr adroddiad hwnnw iddi gael ei harchwilio.

Cyfrifoldebau perthnasol y Swyddog Cyfrifyddu ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol, sy'n cynnwys yr Adroddiad Taliadau a'r datganiadau ariannol yn unol â *Deddf Llywodraeth Cymru 2006* a chyfarwyddyd Trysorlys Ei Mawrhydi a wnaed o dan y ddeddf honno, ac am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol, eu hardystio a rhoi adroddiad arnynt, ynghyd â'r rhan honno o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w archwilio yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hyn yn ei gwneud yn ofynnol fy mod yn cydymffurfio â'r Safonau Moesegol i Archwilwyr a gyhoeddir gan y Cyngor Adrodd Ariannol.

Cwmpas archwilio'r datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn golygu casglu digon o dystiolaeth am y symiau a'r hyn a ddatgelir yn y datganiadau ariannol i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau o bwys yn y datganiadau ariannol, pa un ai oherwydd twyll neu gamgymeriad. Mae hyn yn cynnwys asesu a yw'r polisiau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau'r Comisiwn ac wedi cael eu cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; pa mor rhesymol yw'r amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y Comisiwn a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol.

Yn ogystal, rhaid imi gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Yn ogystal, rwyf wedi darllen yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn yr Adroddiad Blynyddol rhag ofn bod anghysondebau perthnasol â'r datganiadau ariannol a archwiliwyd, ac i nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos yn berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a gefais wrth gyflawni'r archwiliad, neu'n anghyson â hi. Os byddaf yn gweld unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau o bwys, byddaf yn ystyried goblygiadau hynny ar gyfer fy nhystysgrif a'm hadroddiad.

Barn am y datganiadau ariannol

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y Comisiwn ar 31 Mawrth 2017, a'r gofyniad arian parod net, yr alldro adnoddau net, a'r costau gweithredu net, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys Ei Mawrhydi a gyhoeddwyd o dan *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*.

Barn am reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhan honno o'r Adroddiad Taliadau sydd i gael ei harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys Ei Mawrhydi a wnaed o dan *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*; ac
- mae'r wybodaeth a gaiff ei chynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt fel eithriad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau ar y materion a ganlyn, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os, yn fy marn i:

- nad yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi;
- nad yw cofnodion cyfrifyddu priodol wedi cael eu cadw;
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan honno o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w harchwilio yn gytûn â'r cofnodion a'r adroddiadau cyfrifyddu;
- nad yw gwybodaeth a nodir yn benodol gan Drysorlys Ei Mawrhydi am daliadau a thrafodion eraill wedi cael ei datgelu; neu
- nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Huw Vaughan Thomas

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

- ▼ Bu Elin Jones AC, Llywydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn rhan o drafodaeth yn y Senedd â John Bercow AS, Llefarydd Tŷ'r Cyffredin.

Ein datganiadau ariannol

Datganiad o wariant net cynhwysfawr

Am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017

	Nodyn	2016–17 £'000	2015–16 £'000
Incwm o weithrediadau			
Incwm o werthu nwyddau a gwasanaethau	SOS 05	163	190
Cyfanswm yr incwm gweithredu		163	190
Costau cyflogau'r Aelodau, deiliaid swyddi a staff	2a	27,069	24,716
Costau eraill yr Aelodau	2b	8,696	8,149
Costau cyllid Pensiwn yr Aelodau	2a a 9	1,078	1,495
Taliadau amhariad a dibrisiant	3	2,614	3,340
Costau gweinyddol eraill	3	16,069	14,866
Cyfanswm y gwariant gweithredu		55,526	52,566
Gwariant gweithredu net		55,363	52,376
Gwariant net am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth		55,363	52,376
Gwariant net cynhwysfawr arall			
Eitemau na chaiff eu hailddosbarthu i'r costau gweithredu net:			
- (Enillion)/colledion net ar ailbriso eiddo, offer a chyfarpar	4	(3,147)	-
- (Enillion)/colledion actiwaraidd ar rwymedigaethau'r cynllun pensiwn	2a a 9	5,982	(1,959)
Gwariant net cynhwysfawr am y flwyddyn		58,198	50,417

Mae'r holl weithgareddau'n parhau.

Nid oes unrhyw enillion na colledion heblaw'r rhai a gynhwysir yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

Datganiad am y sefyllfa ariannol

Ar 31 Mawrth 2017

	Nodyn	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000
Asedau anghyfredol:			
Eiddo, offer a chyfarpar	4	64,536	63,210
Asedau annirweddol	5	106	263
Cyfanswm yr asedau anghyfredol		64,642	63,473
Asedau cyfredol			
Stoc		23	27
Symiau masnachol a symiau i'w derbyn	6	1,765	1,590
Arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod	7	74	236
Cyfanswm yr asedau cyfredol		1,862	1,853
Cyfanswm yr asedau		66,504	65,326
Rhwymedigaethau cyfredol			
Symiau masnachol a symiau taladwy eraill	8	(4,888)	(5,338)
Darpariaethau	9	0	(23)
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol		(4,888)	(5,361)
Asedau anghyfredol ynghyd â rhwymedigaethau cyfredol net		61,616	59,965
Rhwymedigaethau anghyfredol			
Darpariaethau	9	(15,863)	(8,683)
Cyfanswm y rhwymedigaethau anghyfredol		(15,863)	(8,683)
Asedau heb gynnwys rhwymedigaethau		45,753	51,282
Ecwiti trethdalwyr a chronfeydd wrth gefn eraill			
Y gronfa gyffredinol		45,874	47,490
Y gronfa bensiw wrth gefn		(15,743)	(8,683)
Y gronfa ailbriso wrth gefn		15,622	12,475
Cyfanswm ecwiti		45,753	51,282

Manon Antoniazzi

Prif Weithredwr a Chlerc Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dyddiad: 20 Gorffennaf 2017

Datganiad am y llif arian

Am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017

	Nodyn	2016-17 £'000	2015-16 £'000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Costau gweithredu net	SOS 02	(55,363)	(52,376)
Addasiadau ar gyfer trafodion nad ydynt yn rhai arian parod:			
Dibrisiad, amorteiddiad ac amhariad	4 a 5	2,614	3,340
Gwaredu	4	-	-
(Cynnydd)/gostyngiad mewn stoc		4	(4)
(Cynnydd)/gostyngiad mewn symiau masnachol a symiau eraill i'w derbyn	6	(175)	18
<i>Cynnydd/(gostyngiad) yn y ddarpariaeth</i>	9	120	(39)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn symiau masnachol a symiau taladwy eraill	8	(450)	1,326
<i>(Gostyngiad)/Cynnydd mewn symiau taladwy sy'n ymwneud ag eitemau nad ydynt ar y Datganiad o Wariant Cynhwysfawr Net</i>		162	(117)
Defnyddio darpariaeth	9	(23)	(44)
Costau cyllid pensynau	9	1,078	1,495
All-lif arian net o weithgareddau gweithredu		(52,033)	(46,401)
Llif arian net o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, offer a chyfarpar	4	(636)	(536)
All-lif arian net o weithgareddau buddsoddi		(636)	(536)
Llif arian net o weithgareddau ariannu			
O Gronfa Gyfunol Cymru (cyflenwad)		52,036	46,491
O Gronfa Gyfunol Cymru (taliadau uniongyrchol)		707	682
Taliadau i Gronfa Gyfunol Cymru		(236)	(119)
Mewnlif arian net o weithgareddau ariannu		52,507	47,054
Cynnydd/(gostyngiad) net mewn arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod	SOS 03	(162)	117
Arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r flwyddyn	7	236	119
Arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y flwyddyn	7	74	236

Datganiad am y newidiadau yn ecwiti'r trethdalwyr

Am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017

	Nodyn	Y Gronfa gyffredinol	Y Gronfa ailbriso wrth gefn	Y Gronfa benswiwn wrth gefn	Ecwiti trethdalwyr
		£'000	£'000	£'000	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2015		51,434	12,475	(9,147)	54,762
Gwariant net cynhwysfawr am y flwyddyn		(52,376)	-	1,959	(50,417)
Trosglwyddo rhwng cronfeydd wrth gefn		1,495	-	(1,495)	-
Cronfa Gyfunol Cymru					
– Cyflenwad (awdurdodwyd)		46,500	-	-	46,500
– Cyflenwad (heb ei ddefnyddio)		(9)	-	-	(9)
– Taliadau uniongyrchol		682	-	-	682
Swm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru					
– Cyflenwad		(236)	-	-	(236)
Balans ar 31 Mawrth 2016		47,490	12,475	(8,683)	51,282
Gwariant net cynhwysfawr am y flwyddyn		(55,363)	3,147	(5,982)	(58,198)
Trosglwyddo rhwng cronfeydd wrth gefn	9	1,078	-	(1,078)	-
Cronfa Gyfunol Cymru					
– Cyflenwad (awdurdodwyd)	SOS 3	52,038	-	-	52,038
– Cyflenwad (heb ei ddefnyddio)	SOS 3	(2)	-	-	(2)
– Taliadau uniongyrchol		707	-	-	707
Swm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru					
– Cyflenwad		(74)	-	-	(74)
Balans ar 31 Mawrth 2017		45,874	15,622	(15,743)	45,753

- ▼ Yn 2016, perfformiodd Ysgol Dolau yn y Senedd yn ein noson garolau flynyddol.

Nodiadau sy'n cyd-fynd â'r cyfrifon

01. Datganiad ar y polisiau cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol 2016-17 (FReM) a addaswyd mewn modd priodol ar gyfer cyfansoddiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'r Comisiwn fel y nodir yn *Neddf Llywodraeth Cymru 2006*. Mae'r polisiau cyfrifyddu a geir yn y Llawlyfr Adroddiadau Ariannol yn dilyn y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) i'r graddau eu bod yn ystyrlon ac yn briodol i'r sector cyhoeddus.

Pan fo'r Llawlyfr Adroddiadau Ariannol yn caniatáu dewis polisi cyfrifyddu, dewiswyd y polisi cyfrifyddu mwyaf priodol ar gyfer amgylchiadau penodol y Comisiwn er mwyn cyflwyno darlun cywir a theg. Cafodd polisiau cyfrifyddu'r Comisiwn eu cymhwyso'n gyson wrth ymdrin ag eitemau yr ystyriwyd eu bod yn berthnasol i'r cyfrifon. Yn ogystal â'r datganiadau a baratowyd o dan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, mae'r Llawlyfr Adroddiadau Ariannol hefyd yn ei gwneud yn ofynnol bod y Cynulliad Cenedlaethol yn paratoi dau ddatganiad cyflenwad ychwanegol.

Cwblhawyd adolygiad o bob safon a dehongliad newydd a gyhoeddwyd ac a ddaeth i rym yn 2016-17 gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IASB) a'r Pwyllgor Dehongli Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol (IFRIC) yn ystod y flwyddyn, a chanfuwyd nad effeithir ar Ddatganiadau Ariannol Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Confensiwn cyfrifyddu

Paratowyd y cyfrifon hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol a addaswyd i ystyried asedau sefydlog a ailbrisiwyd yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Eiddo, offer a chyfarpar

Y lefel sylfaenol ar gyfer cyfalafu ased ddiriaethol yw £5,000 gan gynnwys TAW na ellir ei adennill.

Caiff tir ac adeiladau eu prisio gan gwmni proffesiynol bob tair blynedd o leiaf. Ni chaiff asedau diriaethol eraill eu hailbrasio, ond cedwir hwy ar werth teg, gan na fyddai'r symiau dan sylw yn arwyddocaol, ym marn y Comisiwn.

Dibrisio asedau

Caiff eiddo, offer a chyfarpar eu hadolygu bob blwyddyn i sicrhau na phriodolir gwerth uwch i asedau na'r symiau y gellid eu hadennill. Os yw'r symiau hyn yn llai na gwerth llyfr net yr asedau, fe'i nodir yn golled amhariad yn y Datganiad Gwariant Net.

Asedau sy'n cael eu hadeiladu

Caiff gwerth asedau sy'n cael eu hadeiladu ei nodi yn seiliedig ar gost hanesyddol gan yr ystyrir bod hyn yn cyfateb mewn modd derbyniol â gwerth teg. Pan ddechreuir defnyddio'r ased, fe'i trosglwyddir i'r categori priodol a'i chynnwys mewn adolygiadau ailbrasio ac amhariad dilynol.

Asedau annirweddol

Caiff trwyddedau meddalwedd eu cyfalafu fel asedau sefydlog annirweddol a'u hamorteiddio ar sail llinell syth dros oes ddisgwyliedig yr ased (tair neu bum mlynedd).

Asedau a gafwyd yn rhodd

Caiff asedau a gafwyd yn rhodd eu cyfalafu ar sail eu gwerth cyfredol pan gânt eu rhoi ac fel arfer cânt eu hailbriso yn yr un modd ag asedau a brynwyd. Caiff gwerth asedau a gafwyd yn rhodd ei gredu â gwerth y rhodd wreiddiol a'r ailbrisiadau dilynol. Caiff gwerth asedau a gafwyd yn rhodd ei gynnwys yn y Gronfa wrth Gefn Gyffredinol yn unol â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi o dan y Rhaglen Clear Line of Sight.

Dibrisiant

Nid yw asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cael eu dibrisio. Cyfrifir dibrisiant ar gyfradd a fydd yn lleihau gwerth adeiladau ac asedau diriaethol eraill drwy randaliadau cyfartal dros gyfnod eu hoes ddefnyddiol amcangyfrifedig. Caiff asedau eu dadansoddi yn ôl eu helfennau perthnasol i adlewyrchu eu hoes economaidd amrywiol. Ni chânt eu dibrisio yn ystod y flwyddyn y cawsant eu caffael. Isod, rhestrir oes arferol asedau:

Ased	Oes ased
Tir ac adeiladau:	50 mlynedd neu gyfnod arall a bennir gan brisiwr cymwysedig (RICS)
Offer sefydlog:	10 mlynedd, neu gyfnod arall a bennir gan y cyflenwr pan gaiff ei brynu neu ei briso
Cyfarpar TGCh, clyweledol a darlledu:	rhwng pedair a chwe blynedd
Seilwaith TGCh:	10 mlynedd
Asedau annirweddol (meddalwedd):	rhwng tair a phum mlynedd
Cerbydau modur:	pedair blynedd
Asedau a gafwyd yn rhodd:	yn cael eu hasesu ar ôl iddynt ddod i law

Elfen o ddibrisiant a wireddwyd o'r gronfa ailbriso

Mae dibrisiant yn cael ei godi ar swm yr asedau wedi iddynt gael eu hailbriso. Gall elfen o'r dibrisiant ddod i law, felly, oherwydd cynnydd yn y prisiad, a byddai'n fwy na'r dibrisiant a fyddai'n cael ei gyfrifo o ddefnyddio cost hanesyddol yr asedau. Byddai'r swm dan sylw'n elw a wireddwyd ar y prisiad, a chaiff ei drosglwyddo o'r Gronfa Ailbriso Wrth Gefn i'r Gronfa Gyffredinol, pan waredir yr ased.

Cydrannau asedau

Caiff asedau eiddo eu hadolygu drwy'r prisiadau proffesiynol bob tair blynedd i gadarnhau a oes unrhyw ran o'r asedau sydd ag oes ddefnyddiol sylweddol wahanol. Lle bo hyn yn wir, bydd yr ased yn cael ei rhannu'n gydrannau a bydd y rhannau gwahanol yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol briodol.

Caiff asedau a brynwyd yn y cyfnod interim eu hadolygu gan y tîm Cyllid a Rheolwyr Asedau. Caiff asedau eu 'grwpio' yn TGCh; cyfarpar clyweledol a darlledu; seilwaith TGCh, ac asedau annirweddol. Bydd y gwahanol rannau yn cael eu dibrisio dros gyfnod oes pob un.

Datganiad o wariant cynhwysfawr

Mae incwm a chostau gweithredu yn ymwneud yn uniongyrchol â gweithgareddau gweithredu'r Comisiwn. Mae incwm yn cynnwys costau nwyddau a gwasanaethau a ddarparwyd yn seiliedig ar y gost lawn i gwsmeriaid allanol. Dangosir incwm a chostau heb gynnwys TAW os gellir ei adennill.

Mae'r Comisiwn yn ad-dalu Aelodau am dreuliau neu gostau a achoswyd ym mhob blwyddyn ariannol yn unol â'r Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau'r Aelodau, yn ddarostyngedig i'r amryfal derfynau ar dreuliau a chostau a bennir yn y Penderfyniad.

Stociau

Mae stociau, gan gynnwys nwyddau a gedwir i'w hailwerthu yn siop y Comisiwn, yn cael eu datgan ar y cost a'r gwerth net isaf y gellir ei gael amdanynt.

Cyfnewid arian tramor

Mae trafodion sydd wedi'u priso mewn arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid sy'n ddilys ar ddyddiad pob trafodiad. Mae imprestion arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid sy'n ddilys ar ddyddiad pob proses ariannu.

Pensiynau

Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

Mae staff a gyflogir yn uniongyrchol gan y Comisiwn a staff ar secondiad i'r Comisiwn yn gymwys i fod yn aelodau o'r Cynllun. Cynllun buddion diffiniedig nas ariennir sy'n cynnwys nifer o gyflogwyr yw hwn ac felly ni all y Comisiwn nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau sylfaenol. Prisiwyd y Cynllun fel yr oedd ar ddiwedd mis Mawrth 2012 ar 17 Gorffennaf 2014. Mae symiau sy'n daladwy i'r Cynllun yn cael eu nodi ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr pan fyddant yn ddyledus.

Ceir y manylion yng nghyfrifon adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Cyfrifon Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (<http://www.civilservice.org.uk/about-us/resource-accounts/>).

Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad

Sefydlwyd cynllun pensiwn i Aelodau'r Cynulliad yn wreiddiol o dan *Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998* ac mae'n parhau i fod mewn grym o dan *Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006*. Cynllun buddion diffiniedig yw hwn, ac mae'n gymwys i gyflog Aelodau a chyflog unrhyw ddeiliaid swyddi. Telir am gost pensiynau a ddarperir i'r Aelodau drwy gyfrwng ffioedd a gyfrifwyd ar sail cronedig, gyda rhwymedigaeth i dalu buddion y dyfodol yn cael ei godi ar gyfrifon cynllun pensiwn Aelodau'r Cynulliad. Byddai unrhyw rwymedigaethau yn y gronfa sy'n deillio o ddiffyg yn yr asedau yn cael eu bodloni ar hyn o bryd drwy gynyddu'r arian a delir gan y Comisiwn. Wrth gyflwyno adroddiad ar asedau a rhwymedigaethau'r Cynllun, mae'r Comisiwn wedi cadw at Safon Ryngwladol Cyfrifo 19 (IAS 19). Yn unol ag IAS 19, mae gofyn i Ymddiriedolwyr y Cynllun gynnal dadansoddiad sensitifrydd ar gyfer pob rhagdybiaeth actwaraidd sylweddol ar ddiwedd y cyfnod adrodd, gan ddangos sut yr effeithir ar rwymedigaeth ddiffiniedig o ran buddiant gan newidiadau yn y rhagdybiaeth actwaraidd berthnasol ar y dyddiad hwnnw.

Mae'r AMPS yn paratoi ei gyfrifon blynyddol ei hun, sydd ar wahân i Gyfrifon y Comisiwn, **ac mae'r rhain i'w gweld ar wefan y Cynulliad.**

Cost les weithredol

Mae taliadau rhent sy'n daladwy o dan les weithredol yn cael eu nodi ar y datganiad o wariant cynhwysfawr yn y cyfnod y maent yn berthnasol iddynt.

Treth ar Werth

Caiff y Comisiwn ei ystyried yn Gorff y Goron at ddibenion *Deddf Treth ar Werth 1994* ac felly at ddibenion Adran 41 o'r Ddeddf honno (cymhwyso'r Ddeddf i'r Goron) caiff ei drin fel adran o'r llywodraeth, a gall fod modd adennill TAW ar nwyddau a gwasanaethau a ddarperir i'r Cynulliad. Mae'r Comisiwn yn talu TAW ar y gyfradd safonol ar ei weithgareddau masnachu, fel siop y Cynulliad.

Arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod

Mae arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod yn cynnwys arian mewn llaw a'r balansau cyfredol yn y banc a Citibank, y mae modd eu newid ar fyr rybudd yn swm penodol o arian ac sydd â braidd ddim risg o ran y newid yn eu gwerth.

Buddion cyflogeion

Mae cyflogau, taliadau a chost yr holl fuddion sy'n ymwneud â chyflogaeth, gan gynnwys rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â gwyliau blynyddol nad ydynt yn cael eu hawlio, yn cael eu cydnabod yn ystod cyfnod gwasanaeth staff.

Cyflwyno adroddiadau

Rydym wedi adolygu ein hadroddiadau rheoli ac rydym yn fodlon nad oes gennym, o dan ofynion IFRS 8, unrhyw ddatgeliadau ychwanegol i'w gwneud.

Darpariaethau

Er mwyn paratoi'r datganiadau ariannol mae angen gwneud amrywiaeth o amcangyfrifon a thybiaethau sy'n effeithio ar y modd y cymhwysir polisiâu cyfrifyddu a'r symiau a nodir. Mae'r Comisiwn yn cydnabod darpariaeth yn llawn yn y flwyddyn y bu'r digwyddiad. Mae pob amcangyfrif a dyfarniad o'r fath yn cael eu hadolygu yn barhaus a chaiff unrhyw ddiwygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu eu cydnabod yn y cyfnod y caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio ynddo ac mewn unrhyw gyfnod yr effeithir arnynt yn y dyfodol. Y meysydd mwyaf arwyddocaol o amcangyfrifon a dyfarniadau allweddol yw:

- Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad. Mae manylion am y rhagdybiaethau actiwaraid yn nodyn 02.A ac yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon ar gyfer y Cynllun Pensiwn.
- Mae'r darpariaethau ar gyfer talu iawndal i staff yn seiliedig ar ragamcanion o'r taliadau pensiwn a ddisgwylir yn y dyfodol. Rydym yn defnyddio'r gyfradd ddisgownt berthnasol fel y'i pennir gan Drysorlys EM.
- Darpariaeth ddadfeilio yw'r asesiad o'r gost debygol o gywiro dadfeilio o dan delerau les Tŷ Hywel. Mae'r Comisiwn o'r farn bod yr adeilad a brydlesir ganddo yn cael ei gadw i'r fath safon fel nad oes angen gwneud darpariaeth ar gyfer dadfeilio cyffredinol ar hyn o bryd, gan ystyried yr ychydig o waith cynnal a chadw a'r adolygiad blynyddol a chytuno â'r flaenraglen waith 10 mlynedd.
- Yn ystod 2016-17, neilltuwyd £120,000 yn benodol ar gyfer cael gwared ar y pontydd rhwng Tŷ Hywel a'r Senedd ac i drwsio wal Tŷ Hywel wedi hynny.

02. A – Costau cysylltiedig Aelodau a staff

Ceir gwybodaeth am yr Aelodau a niferoedd staff (a gwybodaeth berthnasol arall) yn yr Adran Atebolrwydd – Adroddiad ar Daliadau a Staff.

Costau cysylltiedig Aelodau a staff

Mae costau staff yn cynnwys:

	Staff	Aelodau a deiliaid swyddi	Cyfanswm 2016-17	Cyfanswm 2015-16
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau				
Staff Parhaol, Aelodau a deiliaid swyddi	14,650	5,631	20,281	18,607
Staff dros dro ac asiantaeth	672	-	672	376
Staff ar secondiad	126	-	126	162
Costau nawdd cymdeithasol				
Staff Parhaol, Aelodau a deiliaid swyddi	1,530	591	2,121	1,632
Staff dros dro ac asiantaeth	39	-	39	14
Staff ar secondiad	17	-	17	15
Costau pensiwn eraill				
Staff Parhaol, Aelodau a deiliaid swyddi	3,082	779	3,861	3,995
Staff dros dro ac asiantaeth	93	-	93	45
Staff ar secondiad	15	-	15	26
Is-gyfanswm costau cyflogau Aelodau, deiliaid swyddi a staff	20,224	7,001	27,225	24,872
Namyn yr adenillion am y secondiadau allanol	(156)	-	(156)	(156)
Cyfanswm costau cyflogau Aelodau, deiliaid swyddi a staff	20,068	7,001	27,069	24,716

Yn ystod y flwyddyn, canfuwyd dau daliad o gyfnodau blaenorol, 2003 a 2011, a oedd wedi'u talu mewn camgymeriad. Yn unol â'r canllawiau ar reoli arian cyhoeddus, ac oherwydd yr amser a aeth heibio, natur y taliadau, a bod y taliadau wedi'u talu a'u derbyn yn ddiwyll, nid yw'r Comisiwn yn bwriadu hawlio'r arian yn ôl.

Mae'r Comisiwn yn talu cyflogau a chostau cysylltiedig Gweinidogion Cymru, fel y noda'r Adroddiad Taliadau yn y cyfrifon hyn. Caiff y symiau a delir i Weinidogion Cymru eu datgelu yng nghyfrifon adnoddau cyfunol Llywodraeth Cymru. Ar 31 Mawrth 2017, roedd 60 Aelod Cynulliad mewn swydd. Ar ddiwedd y flwyddyn roedd 26 o ddeiliaid swyddi (heblaw Gweinidogion), un Prif Weinidog, un Arweinydd y Tŷ a Phrif Chwip, chwe Ysgrifennydd Cabinet, tri Gweinidog ac un Cwnsler Cyffredinol.

Yn ystod 2016-17, cafodd Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Comisiwn y Cynulliad) £52.036 miliwn o adnoddau gan Gronfa Gyfunol Cymru i ariannu'r gwaith o weinyddu a gweithredu

gwasanaethau'r Cynulliad i gefnogi Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac eitemau eraill, fel y nodwyd yng Nghwmpas y Gyllideb ar gyfer 2016-17 Comisiwn y Cynulliad. At hynny, ac fel y nodwyd ar dudalen 110 o'r datganiadau ariannol, defnyddiodd y Comisiwn £706,670 o adnoddau o Gronfa Gyfunol Cymru i dalu taliadau uniongyrchol, gan gynnwys £153,000 o ran cyflog Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ym mis Mai 2016, cafodd taliadau o Gronfa Gyfunol Cymru o ran cyflog yr Archwilydd Cyffredinol eu hatal pan ddaeth i'r amlwg fod Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi methu â bodloni'r trefniadau deddfwriaethol sy'n ofynnol ar gyfer ei daliadau o dan y darpariaethau trosiannol yn Neddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Nodwyd yr amryfusedd gan Gomisiwn y Cynulliad a chafodd ei unioni ar 14 Gorffennaf 2016, yn dilyn ymgynghoriad ag Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru, Prif Weinidog Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, pan wnaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru drefniadau o dan Adran 7(6) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 er mwyn cymeradwyo parhad y taliadau i Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Yn ystod mis Mai a mis Mehefin 2016, i ddechrau defnyddiodd Comisiwn y Cynulliad adnoddau a ddarperir ar gyfer y gwaith o weinyddu a gweithredu gwasanaeth y Cynulliad ac eitemau eraill i ariannu cyflog yr Archwilydd Cyffredinol.

Cafodd y gwariant hwn, sef cyfanswm o £33,486, ei ad-dalu yn ddiweddarach drwy ddefnyddio Cronfa Gyfunol Cymru ac felly mae'r sefyllfa ariannu ar ddiwedd y flwyddyn a ddangosir yn y datganiadau ariannol hyn yn gywir.

Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

Yn 2016–17, roedd cyfraniadau'r cyflogwr o £3.161 miliwn (£2.996 miliwn yn 2015–16) yn daladwy ar un o bedair cyfradd rhwng 20 y cant a 24.5 y cant o dâl pensiynadwy, yn seiliedig ar y bandiau cyflog. Mae actiwari'r cynllun yn adolygu cyfraniadau'r cyflogwr bob pedair blynedd ar ôl i'r cynllun gael ei brisio'n llawn. Mae'r cyfraddau cyfrannu yn adlewyrchu'r buddion wrth iddynt gronni, yn hytrach na phryd y telir y costau, ac maent yn adlewyrchu profiadau'r cynllun yn y gorffennol.

Ers 1 Ebrill 2015 caiff cyflogeion newydd ymuno â naill ai'r cynllun *alpha* neu gynllun partneriaeth. Cynllun pensiwn buddiannau diffiniedig cyfartaledd gyrfa yw *alpha*; cynllun pensiwn cyfraniadau diffiniedig yw'r cynllun partneriaeth.

Trefniant pensiwn cyfranddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn partneriaeth. Pan baratowyd y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, roedd cyfraniadau o £1,215 (£3,147 2015–16) yn ddyledus i'r darparwyr pensiwn partneriaeth. Nid oedd unrhyw gyfraniadau wedi'u rhagdalau bryd hynny.

Ceir rhagor o fanylion am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar y wefan a ganlyn:

www.civilservicepensionscheme.org.uk.

Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y "Cynulliad") yn darparu cynllun buddion diffiniedig, a reolir gan adran 18 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998. Mae adran 20(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 11 i'r Ddeddf honno yn darparu dilyniant i'r Cynllun. Nid yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006 wedi effeithio ar statws cyfreithiol y Cynllun.

Mae Cynllun Pensiwn Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn darparu budd-daliadau i Aelodau'r Cynulliad ac i Ddeiliaid Swyddi. Mae pob Aelod o'r Cynulliad yn aelodau o'r Cynllun o'r dyddiad y maent yn ymuno â'r Cynulliad, oni bai eu bod yn benodol yn dewis peidio â gwneud hynny.

Fel rhan o'i Benderfyniad ar gyfer y Pumed Cynulliad, cyflwynodd y Bwrdd Taliadau gynllun pensiwn newydd i'r Aelodau, sy'n seiliedig ar gyfartaledd gyrfa (cynllun CARE). Cymeradwywyd y Cynllun gan Drysorlys Ei Mawrhydi yn unol â Deddf Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus 2013, a daeth i rym ar 6 Mai 2016. Mae Aelodau a oedd yn 55 oed neu drosodd ar 1 Ebrill 2012 yn cael 'Diogelwch Trosiannol' ac yn parhau i gael eu budd-daliadau wedi'u cyfrifo ar sail cyflog terfynol am bum mlynedd arall tan 5 Mai 2021.

Mae gan y Cynllun gyfradd gronni o un rhan o hanner canfed ac mae'r oedran pensiwn yn gysylltiedig ag Oedran Pensiwn y Wladwriaeth. Y gyfradd gyfrannu yw 10.5 y cant ar gyfer aelodau newydd a'r rhai a drosglwyddodd i'r cynllun CARE ar 6 Mai 2016. Bydd aelodau a oedd yn 55 oed neu drosodd ar 1 Ebrill 2012 yn cael 'Diogelwch Trosiannol' ac yn parhau i gael eu budd-daliadau wedi'u cyfrifo ar sail cyflog terfynol am bum mlynedd arall tan 5 Mai 2021. Bydd yr aelodau hyn yn parhau i gyfrannu ar eu cyfradd bresennol o naill ai 10 y cant neu 6 y cant ar gyfer cronïadau ar ddeugeinfed neu hanner canfed, yn eu trefn. Bydd y cyflogwr yn cyfrannu ar gyfradd o 15.6 y cant a bydd uchafswm ar ei gyfraniadau.

Mae'r Cynllun yn cael ei ariannu a'r cyfraniad cyflogwr a wneir gan y Cynulliad ar hyn o bryd yw 15.6 y cant o gyflogau agregol yr Aelodau. Mae aelodau nad ydynt yn cael 'Diogelwch Trosiannol' yn talu cyfraniadau ar gyfradd o 10.5 y cant. Mae'r aelodau hynny sy'n cael 'Diogelwch Trosiannol' yn parhau i dalu cyfraniadau ar eu cyfradd bresennol o naill ai 6 y cant neu 10 y cant yn dibynnu a ydynt yn cronni budd-daliadau ar sail hanner canfed neu ddeugeinfed yn y drefn honno.

Caiff yr Oed Ymddeol Arferol ei gysylltu ag Oed Pensiwn y Wladwriaeth (neu 65, pa un bynnag sydd uchaf). Bydd unrhyw bensiwn Cyflog Terfynol a gronnir cyn 6 Mai 2021 yn parhau i fod yn daladwy ar oed ymddeol arferol sef 65 mlwydd oed.

Mae asedau'r Cynllun yn cael eu cadw ar wahân i asedau Comisiwn y Cynulliad a phenodir Rheolwr Buddsoddi i'w rheoli. Cynhaliwyd prisiad actiwaraid llawn ar 1 Ebrill 2014 gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Cynhaliwyd prisiad actiwaraid ar wahân pan orffenwyd Rheolau'r Cynllun i benderfynu ar y cyfraddau cyfrannu newydd ar gyfer aelodau a chyflogwyr o 6 Mai 2016 ymlaen.

Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff annibynnol sy'n gyfrifol am bennu cyflogau, pensiynau a lwfansau Aelodau'r Cynulliad a'u staff. Mae manylion y cyflogau a'r lwfansau i'w cael ym Mhenderfyniad y Bwrdd a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2015.

Y prif amcan ariannu yw cynnal cronfa o asedau y disgwylir iddi fod yn ddigon i ddarparu'r buddion a addawyd i'r aelodau a'u buddiolwyr. Dyma'r amcan a gynghorodd Ymddiriedolwyr y Cynllun, gan gymryd i ystyriaeth gyngor yr Actiwari. Y nod yw sicrhau y telir am y buddion cronedig wrth i'r aelodau gymryd rhan yng nghynllun pensiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y taliadau y mae'n rhaid i'r Cynulliad eu gwneud am gronni buddion yn weddol sefydlog dros gyfnod. Eir i'r afael â'r amcanion hyn drwy bennu cyfradd gyfrannu a fynegir fel canran o'r cyflog pensiynadwy, a elwir y Gyfradd Gyfrannu Safonol. Mae'r gyfradd safonol yn golygu y byddai'n ddigonol i gyllido'r buddiannau o dan y Cynllun, os yw'r profiad yn unol â'r tybiaethau actiwaraid a wnaethpwyd. Gan ddbynnu ar faint y gronfa ac union brofiad y Cynllun, yn ôl yr hyn a ddateglir yn ystod y prisiad

actiwaraidd a gynhelir bob tair blynedd, mae'n bosibl y bydd angen talu cyfraniadau llai neu uwch am gyfnod er mwyn caniatáu, yn fwyaf penodol, ar gyfer gwargedau a diffygion amorteiddio.

Sefydlwyd y Cynllun Pensiwn yn 1999 ac mae'n anaeddfed, gan fod yr incwm o'r cyfraniadau yn dal i fod yn uwch na'r buddion a delir allan yn rheolaidd. Hyd rhwymedigaethau'r cynllun ar gyfartaledd, ac ar ôl eu pwysoli, yw tua ugain mlynedd.

Dyma'r symiau a gydnabuwyd yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol:

	Nodyn	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau'r cynllun		(49,456)	(38,352)
Gwerth teg asedau'r cynllun		33,713	29,669
Rhwymedigaeth net		(15,743)	(8,683)
Swm yn y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol			
Rhwymedigaethau		(15,743)	(8,683)
Asedau		-	-
Rhwymedigaeth net	9	(15,743)	(8,683)

Dadansoddiad o'r swm a drosglwyddwyd i'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr

	2016-17 £'000	2015-16 £'000
Cost gyfredol y gwasanaeth	1,472	2,146
Llog ar rwymedigaeth pensiwn	1,364	1,290
Llog ar asedau'r cynllun	(1,043)	(970)
	1,793	2,466
Dyrannwyd yn y cyfrifon fel a ganlyn:		
Costau pensiwn eraill	715	971
Costau cyllid pensiynau	1,078	1,495
	1,793	2,466

Dadansoddiad o'r swm a gydnabyddir yn y Datganiad o'r Newidiadau yn Ecwiti'r Trethdalwyr (SCITE)

	2016-17 £'000	2015-16 £'000
Gwir enillion heb gynnwys llog ar asedau'r cynllun	3,615	(1,041)
Enillion a cholledion profiad sy'n codi ar rwymedigaethau pensiwn	160	338
Newidiadau mewn tybiaethau	(9,757)	2,662
(Colledion)/enillion actiwaraidd net a gydnabyddir yn SCITE	(5,982)	1,959

Newidiadau yng ngwerth y rhwymedigaethau yn ystod y flwyddyn

	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000
Rhwymedigaethau ar 1 Ebrill	38,352	38,175
Cost bresennol y gwasanaeth (heb gynnwys cyfraniadau'r Aelodau)	1,472	2,146
Cyfraniadau'r Aelodau (gan gynnwys symiau net a drosglwyddwyd i mewn)	632	429
Buddion a dalwyd yn ystod y flwyddyn	(1,961)	(688)
Llog ar rwymedigaeth pensiwn	1,364	1,290
(Enillion)/colledion actiwaraidd	9,597	(3,000)
Rhwymedigaethau ar 31 Mawrth	49,456	38,352

Newidiadau mewn asedau yn ystod y flwyddyn

	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000
Asedau ar 1 Ebrill	29,669	29,028
Llog ar asedau'r cynllun	1,043	970
Gwir enillion heb gynnwys llog ar asedau'r cynllun	3,615	(1,041)
Cyfraniadau gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru	715	971
Cyfraniadau gan yr Aelodau (gan gynnwys symiau net a drosglwyddwyd i mewn)	632	429
Buddion a dalwyd a threuliau	(1,961)	(688)
Gwerth teg asedau'r cynllun wrth gau'r cyfrifon ar 31 Mawrth	33,713	29,669

Mae'r Comisiwn yn disgwyl cyfrannu £737,282 at Gynllun Pensiwn yr Aelodau yn ystod 2017-18.

Dyma brif categorïau asedau'r cynllun fel canran o holl asedau'r cynllun:

	2016–17	2015–16
Ecwitiâu	41.10%	44.52 %
Buddsoddiadau amgen	21.35%	21.25 %
Llog sefydlog ac arian parod	37.55%	34.23 %

Ar 31 Mawrth 2017, roedd 7.0 y cant o bortffolio'r Gronfa Bensiwn Twf Amrywiol wedi'i fuddsoddi mewn eiddo. Mae asedau'r cynllun yn cynnwys, yn anuniongyrchol drwy fuddsoddi mewn cronfeydd cyfunol, giltiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU a chanddynt werth teg o £3,349,415 yn 2016–17 (£2,827,137 yn 2015–16).

Y gwir adenillion o asedau'r cynllun yn 2016-17 oedd enillion o £4.767 miliwn (colled o £0.068 miliwn yn 2015-16).

Y prif dybiaethau actiwaraid ar ddyddiad paratoi'r Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol:

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
Cyfradd y gostyngiad	2.65%	3.55 %
Cynnydd yn enillion y dyfodol – mwy na chyfradd y disgownt	-1.6%	-0.6 %
Cynnydd ym mhensiwn y dyfodol – mwy na chyfradd y disgownt	0.3%	1.30 %
Hyd oes ddisgwyliedig ar ôl 65 oed (blynyddoedd)		
Dynion	25.3	25.2
Menywod	26.9	26.8

Sensitifwydd i'r prif ragdybiaethau

Pe byddai gwir gyfradd yr adenillion yn uwch na'r newidiadau mewn enillion 0.5 y cant y flwyddyn, byddai cyfanswm y rhwymedigaeth actiwaraid yn newid tua 2 y cant, a byddai newid o tua £1.0 miliwn yng nghyfanswm y rhwymedigaethau.

Pe byddai gwir gyfradd yr adenillion yn uwch na'r newidiadau pensiwn 0.5 y cant byddai cyfanswm y rhwymedigaeth actiwaraid yn newid tua 10 y cant, a byddai newid o tua £4.9 miliwn yng nghyfanswm y rhwymedigaethau.

Os rhagdybir bod yr hirhoedledd ar ôl ymddeol yn fwy o ddwy flynedd, byddai hyn yn cynyddu cyfanswm y rhwymedigaeth actiwaraid tua 6 y cant a byddai'n cynyddu cyfanswm y rhwymedigaethau tua £3.0 miliwn.

Y symiau ar gyfer y cyfnod cyfredol a'r pedwar cyfnod blaenorol:

	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000	31 Mawrth 2015 £'000	31 Mawrth 2014 £'000	31 Mawrth 2013 £'000
Rhwymedigaeth buddion diffiniedig	49,456	38,352	38,175	30,258	29,011
Asedau'r cynllun	33,713	29,669	29,028	25,486	23,960
Rhwymedigaeth net	(15,743)	(8,683)	(9,147)	(4,772)	(5,051)
Enillion a cholledion profiad sy'n codi ar rwymedigaethau pensiwn	160	338	1,306	720	1,125
Gwir enillion heb gynnwys llog ar asedau'r cynllun	3,615	(1,041)	1,477	(282)	1,524

Mae rhagor o wybodaeth am **Gynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad** ar gael yn adroddiad blynyddol a chyfrifon y cynllun am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2017.

02. B – Costau eraill yr Aelodau

Mae costau eraill yr Aelodau, sef £8.696 miliwn (£8.149 miliwn yn 2015-16), yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr yn cynnwys:

	2016–17 £'000	2015–16 £'000
Costau swyddfa	1,027	817
Costau ychwanegol	222	219
Costau staff yr Aelodau	7,213	6,862
Costau teithio	234	251
Cyfanswm costau eraill yr Aelodau	8,696	8,149

Mae costau staff yr Aelodau yn cynnwys dau daliad diswyddo yn 2016-17, sy'n gyfanswm o £10,000 (ni wnaed taliadau diswyddo yn 2015-16).

Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gynllun rhanddeiliaid grŵp (cyfraniadau diffiniedig) gydag AVIVA, ac mae'r Comisiwn yn cyfrannu 10 y cant o gyflog gros staff cymorth Aelodau'r Cynulliad i'r cynllun bob mis. Hefyd, gall gweithwyr ddewis gwneud cyfraniad misol rheolaidd. Roedd Cynllun yn cydymffurfio â deddfwriaeth ar gofrestru awtomatig gan mai dyddiad cyflwyno ailgofrestrriad y Cynllun oedd 1 Ionawr 2017. Y cyfraniadau pensiwn a dalodd y cyflogwr yn 2016–17 oedd £622,060 (£665,136 yn 2015-16).

02. C – Y Comisiynydd Safonau

Yn unol â thelerau Mesur Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2009, y Comisiwn sy'n talu cyflog y Comisiynydd ac unrhyw gostau cysylltiedig y mae'n eu hysgwyo. Y Comisiwn sy'n gyfrifol am sicrhau bod y cyflogau a'r lwfansau y cytunwyd arnynt yn y telerau ac amodau sy'n gysylltiedig â phenodi'r Comisiynydd, ac unrhyw rwymedigaethau rhesymol a ysgwyddir wrth iddo ymgymryd â'i ddyletswyddau, yn cael eu rhoi ar gyfrif Cronfa Gyfunol Cymru.

Daeth tymor chwe blynedd Gerard Elias QC, y cyn Gomisiynydd Safonau, i ben ar 30 Tachwedd 2016. Dechreuodd ei olynydd, Syr Roderick Evans, yn y swydd ar 1 Rhagfyr 2016. Penodir i'r swydd am dymor penodol o chwe blynedd. Mae rhagor o wybodaeth am Syr Roderick Evans a'i waith ar gael yn <http://comisiynyddsafonau.cymru.org/>

Yn ystod 2016–17, cafwyd cyfanswm costau o £21,959 (£23,600 yn 2015–16) mewn perthynas â gwaith y Comisiynydd.

Cafodd 212 awr â chost o £17,889 (251.5 awr â chost o £19,858 yn 2015–16) am waith y Comisiynydd ar gyfer 2016-17 eu rhoi ar gyfrif Cronfa Gyfunol Cymru.

Cafodd 129 awr â chost o £4,070 (111 awr â chost o £3,742 yn 2015–16) ar gyfer costau staff i gefnogi gwaith y Comisiynydd ar gyfer 2016-17 eu rhoi ar gyfrif Cronfa Gyfunol Cymru.

02. D – Cynllun Ymadael Gwirfoddol

Lansiodd Comisiwn y Cynulliad Gynllun Ymadael Gwirfoddol (VES) ar draws pob maes gwasanaeth ar 19 Tachwedd 2015. Y dyddiad cau ar gyfer gwneud cais oedd 8 Ionawr 2016. Cymeradwywyd cais 26 o bobl i ymadael, a phenderfynodd chwech ohonynt beidio â derbyn y cynnig.

Ar 31 Mawrth 2016, gadawodd dau o'r staff y cymeradwywyd eu cais ac roedd rhwymedigaeth ar y Comisiwn i wneud taliadau i 17 aelod arall o staff yn ystod 2016-17. Cyfanswm y rhwymedigaeth hon ar 31 Mawrth 2016 oedd £557,000. Cytunwyd ar y setliad a oedd yn weddill ar ôl 31 Mawrth 2016.

Talwyd yr 18 swm a oedd yn weddill, sef cyfanswm o £575,000, yn ystod blwyddyn ariannol 2016-17.

Band costau'r pecyn ymadael	Cyfanswm y pecynnau ymadael fesul band costau 2016-17	Cyfanswm y pecynnau ymadael fesul band costau 2015-16
£0 - £20,000	1	7
£20,001 - £40,000	-	7
£40,001 - £60,000	-	-
£60,001 - £80,000	-	4
£80,001 - £100,000	-	-
£100,000 a throsodd:	-	1
Cyfanswm y pecynnau ymadael	1	19
Cyfanswm costau'r adnoddau (£000' oedd)	18	643

Ni wnaed taliad diswyddo i staff y Comisiwn yn 2016-17, ar wahân i'r Cynllun Ymadael Gwirfoddol.

Yn 2015-16, gwnaed taliadau diswyddo arbennig, sef cyfanswm o £93,000, a oedd yn uwch na thelerau safonol y Cynllun Ymadael Gwirfoddol, i ddau aelod o staff fel rhan o becynnau o setliadau a negodwyd. Talwyd y symiau hyn yn ystod 2016-17. Roedd un o'r rhain, sef £70,000, yn ymwneud â Chyfarwyddwr, ac mae felly wedi'i gynnwys yn yr Adroddiad ar Daliadau a Staff.

03. Costau gweinyddol eraill

Mae'r costau gweinyddol eraill gwerth £18.7 miliwn (£18.2 miliwn yn 2015–16) yn y Datganiad o Wariant Cynhwysfawr yn cynnwys:

	2016–17 £'000	2015–16 £'000
Lesau – adeiladau	2,828	2,828
Lesau – eraill	101	108
Costau adeiladau a chyfleusterau	7,319	6,351
Costau TGCh	3,318	2,561
Treuliau gweinyddol	1,840	1,842
Costau cysylltiedig â staff	663	1,176
Costau gweinyddol eraill	16,069	14,866
Dibrisiant, amorteiddiad a thaliadau amhariad	2,614	3,340
	18,683	18,206

Y gost amcangyfrifedig o archwilio'r datganiadau ariannol hyn yn allanol oedd £62,958 (£66,250 yn 2015-16). Ni chynaliwyd unrhyw waith archwilio anstatudol ychwanegol yn ystod 2016-17 (£2,650 yn 2015-16).

Mae rhagor o esboniad am y symudiadau rhwng 2016-17 a 2015-16 yn SOS 01 Dadansoddiad o'r alldro adnoddau net ar dudalennau 108 i 109.

04. Eiddo, offer a chyfarpar

	Tir ac adeilada u	Technoleg gwybodaeth	Dodrefn a gosodiadau*	Cerbyda u	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	2016-17 £'000 Cyfanswm
Cost neu brisiant						
Ar 1 Ebrill 2016	63,464	14,078	1,701	80	366	79,689
Ychwanegiadau	-	636	-	-	-	636
Ailddosbarthwyd	-	366	-	-	(366)	-
Ailbriso	(1,823)	-	-	-	-	(1,823)
Ar 31 Mawrth 2017	61,641	15,080	1,701	80	-	78,502
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2016	(3,314)	(12,046)	(1,039)	(80)	-	(16,479)
Costau yn ystod y flwyddyn	(1,656)	(711)	(90)	-	-	(2,457)
Ailbriso	4,970	-	-	-	-	4,970
Ar 31 Mawrth 2017	-	(12,757)	(1,129)	(80)	-	(13,966)
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2017	61,641	2,323	572	-	-	64,536
Gwerth llyfr net ar 1 Ebrill 2016	60,150	2,032	662	-	366	63,210

* Mae dodrefn a gosodiadau yn cynnwys 'asedau a gafwyd yn rhodd', gan gynnwys y byrlysg a gafwyd gan Senedd De Cymru Newydd pan agorwyd y Senedd.

DS Gibbon FRICS o GVA Grimley International Property Advisers a ailbrisiodd y tir a'r adeiladau hyn, yn ôl eu gwerth ar 31 Mawrth 2017, yn unol â Safonau Priso Sefydliad Brenhinol y Syrfëwyr Siartredig. Cafodd y Senedd a'r Pierhead eu hailbriso ar gost adnewyddu dibrisiedig (DRC) fel procsi ar gyfer y gwerth cyfredol. Roedd dull y prisiwr o weithredu yn cynnwys cyfrifo'r gost o godi adeiladau modern cyfatebol a dibrisio'r gost i roi cyfrif am oedran yr adeiladau a'u hoes economaidd yn y dyfodol.

Ni wnaeth yr adolygiadau o nam ganfod unrhyw arwyddion o nam ar yr adeiladau ar 31 Mawrth 2017, ac felly nid oes namau wedi'u cydnabod.

	Tir ac adeiladau	Technoleg gwybodaeth	Dodrefn a gosodiadau*	Cerbydau	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	2015-16 £'000 Cyfanswm
Cost neu brisiant						
Ar 1 Ebrill 2015	63,464	13,685	1,674	80	267	79,170
Ychwanegiadau	-	164	6	-	366	536
Gwaredwyd	-	(17)	-	-	-	(17)
Ailddosbarthwyd	-	246	21	-	(267)	-
Ar 31 Mawrth 2016	63,464	14,078	1,701	80	366	79,689
Dibrisiant						
Ar 1 Ebrill 2015	(1,657)	(10,847)	(940)	(80)	-	(13,524)
Costau yn ystod y flwyddyn	(1,657)	(1,216)	(99)	-	-	(2,972)
Gwaredwyd	-	17	-	-	-	17
Ar 31 Mawrth 2016	(3,314)	(12,046)	(1,039)	(80)	-	(16,479)
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2016	60,150	2,032	662	-	366	63,210
Gwerth llyfr net ar 1 Ebrill 2015	61,807	2,838	734	-	267	65,646

05. Asedau annirweddol

Mae'r asedau annirweddol yn cynnwys meddalwedd a thrwyddedau meddalwedd ar gyfer y prif systemau a ddefnyddir gan y Comisiwn:

	Meddalwedd	2017 Cyfanswm £'000
Cost neu brisant		
Ar 1 Ebrill 2016	2,317	2,317
Ychwanegiadau	-	-
Gwardwyd	-	-
Ar 31 Mawrth 2017	2,317	2,317
Amorteiddiad		
Ar 1 Ebrill 2016	(2,054)	(2,054)
Costau yn ystod y flwyddyn	(157)	(157)
Gwardwyd	-	-
Ar 31 Mawrth 2017	(2,211)	(2,211)
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2017	106	106
Gwerth llyfr net ar 1 Ebrill 2016	263	263
	Meddalwedd	2016 Cyfanswm £'000
Cost neu brisant		
Ar 1 Ebrill 2015	2,367	2,367
Ychwanegiadau	-	-
Gwardwyd	(50)	(50)
Ar 31 Mawrth 2016	2,317	2,317
Amorteiddiad		
Ar 1 Ebrill 2015	(1,736)	(1,736)
Costau yn ystod y flwyddyn	(368)	(368)
Gwardwyd	50	50
Ar 31 Mawrth 2016	(2,054)	(2,054)
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2016	263	263
Gwerth llyfr net ar 1 Ebrill 2015	631	631

06. Symiau masnachol a symiau i'w derbyn

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
	£'000	£'000
Symiau sy'n ddyledus cyn pen blwyddyn:		
Symiau masnachol i'w derbyn	48	89
Symiau eraill i'w derbyn	12	13
Rhagdaliadau	1,369	1,241
TAW y gellir ei hadennill	336	247
	1,765	1,590

Nid oedd unrhyw symiau i'w derbyn sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn.

07. Arian parod ac eitemau sy'n cyfateb i arian parod

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	236	119
Newid net mewn balansau arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	(162)	117
Balans ar 31 Mawrth	74	236
Balansau ar 31 Mawrth a oedd yn cael eu cadw gan:		
RBS	58	110
Banciau masnachol ac arian parod mewn llaw	16	126
Balans ar 31 Mawrth	74	236

08. Symiau masnachol taladwy a rhwymedigaethau cyfredol eraill

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
	£'000	£'000
Symiau sy'n ddyledus cyn pen blwyddyn		
TAW	13	9
Trethi eraill a nawdd cymdeithasol	733	679
Symiau masnachol taladwy	1,156	588
Croniadau	2,912	3,826
Symiau sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru	74	236
	4,888	5,338

Nid oedd unrhyw symiau'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn.

09. Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau

	Cynllun pensiwn yr Aelodau £'000	Darpariaeth ar gyfer tâl digolledu i staff £'000	Darpariaeth ar gyfer dadfeiliad £'000	2016-17 Cyfanswm £'000	2015-16 Cyfanswm £'000
Balans ar 1 Ebrill	8,683	23	-	8,706	9,253
Cynnydd yn y ddarpariaeth	5,982*	-	120	6,102	(1,998)
Costau cyllid pensiynau	1,078	-	-	1,078	1,495
Symiau a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	-	(23)	-	(23)	(44)
Balans ar 31 Mawrth	15,743	-	120	15,863	8,706

* (enillwyd £1.959 miliwn – 2015–16).

O dan Safon Archwilio Ryngwladol 19, caiff rhwymedigaeth o £15,743,000 ei chydabod ar gyfer Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad. Mae rhagor o wybodaeth am hyn ar gael yn Nodyn 02.A. Mae gwybodaeth ychwanegol am y taliadau iawndal a'r darpariaethau dadfeiliad yn yr adran darpariaethau yn Nodyn 01 – datganiad am y polisiau cyfrifyddu.

O gyfanswm y ddarpariaeth o £15.863 miliwn (£8.706 miliwn yn 2015–16), nid oes disgwyl i unrhyw swm grisialu o fewn blwyddyn. (£0.023 miliwn – 2015-16).

10. Ymrwymïadau cyfalaf

Nid oedd unrhyw ymrwymïadau cyfalaf o dan contract ar 31 Mawrth 2017 a 31 Mawrth 2016.

11. Ymrwymïadau o dan lesau

(a) Lesau gweithredol

Yn y tabl isod, nodir yr ymrwymïadau o dan lesau gweithredol i dalu rhenti yn ystod y flwyddyn ar ôl y cyfnod ariannol hwn, wedi'u dadansoddi yn ôl y cyfnod yr achosir y taliadau.

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2016
	£'000	£'000
Mae'r rhwymedigaethau o dan lesau gweithredol yn cynnwys:		
Dim hwyrach na blwyddyn	2,795	2,795
Yn hwyrach na blwyddyn ond cyn pen pum mlynedd	11,057	11,092
Yn hwyrach na phum mlynedd	27,668	30,428
	41,520	44,315
Eraill – car, argraffwyr a chopiwyr:		
Dim hwyrach na blwyddyn	88	84
Yn hwyrach na blwyddyn ond cyn pen pum mlynedd	-	81
	88	165

Mae'r Comisiwn yn cael incwm mewn cysylltiad â lesau gweithredol tir ac adeiladau. Caiff yr incwm hwn ei ddatgelu fel Incwm Rhentu Llety o fewn SOS 2.

(b) Lesau ariannol

Nid oes unrhyw rwymedigaethau cyfredol o dan lesau ariannol.

12. Ymrwymïadau ariannol eraill

Mae gan y Comisiwn contractau sy'n cyfeirio at derfynu contractau'n gynnar ond nid oes taliadau wedi'u pennu ar gyfer hynny. Byddai'r Comisiwn yn mynd yn groes i contract pe bai'n ei derfynu'n gynnar, a gallai'r contractwr hawlio iawndal am yr elw y byddai wedi'i ennill pe bai'r contract wedi parhau am y cyfnod llawn. Gan fod y ffigur hwn yn amrywio ar gyfer pob contract, nid yw'r contractau hyn wedi'u cynnwys yn y nodyn hwn.

13. Offerynnau ariannol

Nid yw'r Comisiwn yn cyhoeddi nac yn masnachu mewn offerynnau ariannol fel rhoi benthyciadau ac nid yw wedi benthycu arian gan neb arall. Mae'n dibynnu'n bennaf ar gyllid gan Gronfa Gyfunol Cymru am ei ofynion arian parod ac, felly, nid yw'n agored i risgiau hylifedd. Hefyd, nid oes ganddo adneuon arwyddocaol, ac mae'r holl asedau a'r rhwymedigaethau perthnasol mewn sterling, felly nid yw'n agored i risg cyfradd llog na risg arian cyfred.

14. Rhwymedigaethau amodol

a) Cyfraniadau pensiwn

Mae gan staff cymorth Aelodau'r Cynulliad hawliau contractiol i swm sy'n cyfateb i 10 y cant o'u cyflog blynyddol gros gael ei gyfrannu tuag at pensiwn. Mae'r rhwymedigaeth yn parhau am chwe blynedd wedi i'w cyflogaeth ddod i ben, ac fe'i hamcangyfrifir fel a ganlyn:

Cyfraniadau pensiwn ar gyfer staff cymorth yr Aelodau sydd:	Swm a oedd yn ddyledus ar 31 Mawrth 2017 £'000	Swm a oedd yn ddyledus ar 31 Mawrth 2016 £'000	Swm a dalwyd yn 2016-17 £'000	Sylwadau
Yn cael eu cyflogi ar hyn o bryd ond nad ydynt yn cyfrannu at gynllun pensiwn	3	2	-	Annhebygol iawn
Wedi gadael swydd heb ymuno â chynllun pensiwn erioed	41	46	-	Annhebygol iawn

Nid yw'r Comisiwn wedi ymgymryd ag unrhyw rwymedigaethau amodol mesuradwy nac anfesuradwy drwy roi gwarant, indemniad neu lythyr cysuro.

15. Teithio a chynhaliaeth gan Gyfarwyddwyr

Dyma'r hawliadau a wnaed gan y Prif Weithredwr a'r cyfarwyddwyr, ac ar eu rhan, am dreuliau teithio a chynhaliaeth a threuliau busnes eraill yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf:

Tudalen y pecyn 260	Claire Clancy <i>Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad</i>		Adrian Crompton <i>Cyfarwyddwr Busnes y Cynulliad</i>		Dave Tosh <i>Cyfarwyddwr Adnoddau'r Cynulliad</i>		Elisabeth Jones <i>Prif Gyngorydd Cyfreithiol</i>		Craig Stephenson <i>Cyfarwyddwr Gwasanaethau'r Comisiwn</i>		Nicola Callow <i>Cyfarwyddwr Cyllid (tan 21 Ebrill 2016)</i>	
	2016-17	2015–16	2016-17	2015–16	2016-17	2015–16	2016-17	2015–16	2016-17	2015–16	2016-17	2015–16
		£	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
Milltiroedd mewn car	85	303	170	-	-	-	198	81	-	-	-	110
Tacsi / llogi car / costau cysylltiedig	35	154	-	-	-	-	80	119	70	49	-	-
Teithio awyr / costau cysylltiedig	226	139	-	-	175	-	982	265	-	3,848	-	-
Trafnidiaeth gyhoeddus	276	471	364	959	-	107	451	836	4	510	-	-
Llety	148	291	-	-	119	60	551	452	-	2,885	-	-
Cynhaliaeth / treuliau	66	5	-	-	-	-	334	171	28	419	-	-
Cyfanswm	836	1,363	534	959	294	167	2,596¹⁸	1,924	102	7,711¹⁹	-	110

¹⁸ Mae'r costau teithio yn 2016-17 yn adlewyrchu'n bennaf yr angen am deithio dramor i gefnogi'r Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol yng nghyd-destun ei waith yn ymwneud â phenderfyniad y DU i adael yr Undeb Ewropeaidd, a theithio mewnol yn y DU yn ymwneud â gwaith ar Fil Cymru 2016-17, a gweithredu'r setliad datganoli newydd i Gymru a gyflwynwyd gan y ddeddfwriaeth honno.

¹⁹ Mae'r costau teithio yn 2015-16 yn cynnwys costau teithio mewn awyren a llety wrth gefnogi'r Llywydd ar ymweliad â gwlad dramor.

16. Trafodion partïon cysylltiedig

Mae'r Comisiwn yn ymgymryd â nifer o drafodion gyda Llywodraeth Cymru ac adrannau eraill y llywodraeth a chyrrff cyhoeddus eraill, gan gynnwys Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Yn ogystal â hyn, ceir trafodion rheolaidd rhyngddo a Chynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad (gweler yr **Adroddiad ar daliadau a staff**). Yn ôl Rheolau Sefydlog Cynulliad Cenedlaethol Cymru, mae'n ofynnol i'r Cynulliad, ar sail cynnig gan y Comisiwn, ethol Ymddiriedolwyr i Gynllun Pensiwn yr Aelodau.

Gall y Cynulliad roi cyfarwyddyd arbennig neu gyffredinol i'r Comisiwn at ddibenion arfer swyddogaethau Comisiwn y Cynulliad, neu yng nghyswllt hynny.

Nid yw'r Comisiwn wedi cael unrhyw drafodion perthnasol uniongyrchol â Chomisiynwyr, uwch-reolwyr nac unrhyw aelodau agos o'u teuluoedd nac ag unrhyw sefydliad lle mae gan Gomisiynwyr, uwch-reolwyr neu unrhyw aelodau agos o'u teuluoedd swydd sy'n eu galluogi i reoli neu ddylanwadu ar benderfyniadau.

Roedd y cyn Ddirprwy Lywydd, David Melding, a Peter Black, un o Gomisiynwyr y Pedwerydd Cynulliad, yn ymddiriedolwyr Cynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad tan 6 Mai 2016. Wedi hynny, penodwyd Suzy Davies, un o Gomisiynwyr y Pumed Cynulliad, yn un o gynrychiolwyr y Comisiwn ar y Bwrdd Pensiwn ar 16 Mehefin 2016. Ar 22 Chwefror 2017, cymerwyd lle Suzy Davies fel cynrychiolydd y Comisiwn gan Joyce Watson, sydd hefyd yn Gomisiynydd.

At ddibenion tryloywder, cofnodir y mân daliadau a ganlyn:

- Gwnaed taliadau o £5,295.41 i Gyngor Dinas a Sir Abertawe yn ystod 2015-16 (£0 yn 2016-17) am wasanaethau a gafwyd ganddo ee casglu gwastraff ac ardrethi. Mae Peter Black, a oedd bryd hynny'n Gomisiynydd, yn gynghorydd Cyngor Dinas a Sir Abertawe.
- Talwyd £11,728.90 i Brifysgol Abertawe yn ystod 2015-16 (£0 yn 2016-17) am drwyddedau cefnogi WVN. Mae Peter Black, a oedd bryd hynny'n Gomisiynydd, yn aelod o Lys Llywodraethwyr Prifysgol Abertawe.

Sefydlwyd Bwrdd Taliadau annibynnol gan Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010. Y Bwrdd Taliadau sy'n pennu cyflogau a lwfansau holl Aelodau a deiliaid swyddi'r Cynulliad. Caiff Aelodau'r Cynulliad gyflogi aelodau o'r teulu fel eu staff cymorth. Fodd bynnag, caniateir hyn yn unig pan na fydd yr Aelod Cynulliad yn chwarae unrhyw ran yn y broses ddethol deg ac agored, a gaiff ei chynnal gan staff y Comisiwn ar eu rhan.

Y Comisiwn sy'n penderfynu ar y polisiau ar gyflogau ac amodau staff y Comisiwn. Nid oes cyfyngiadau ar gyflogi aelodau o deuluoedd y Comisiynwyr neu'r uwch-reolwyr i weithio i'r Comisiwn.

Mae Cyfarwyddwyr wedi dweud nad oes ganddynt unrhyw fuddiannau trydydd parti arwyddocaol a allai wrthdaro â'u dyletswyddau. Mae Cofrestr o Fuddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill Aelodau'r Cynulliad ar gael yn www.cynulliad.cymru a www.assembly.wales.

- ▼ Yn 2016-17, cynaliwyd amrywiaeth o ddigwyddiadau yn y Senedd.

Atodiad: Adroddiadau rheoleidd-dra

Adroddiadau rheoleidd-dra

Caiff cyllideb Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru ei hawdurdodi gan y Cynulliad drwy gynigion cyllideb ffurfiol. Mae'r cynigion hyn yn awdurdodi gwariant cyfalaf a refeniw y Comisiwn, yn ogystal ag incwm y ceir ei gadw a'r swm y gellir ei dynnu o Gronfa Gyfunol Cymru.

Paratowyd y Datganiadau a'r nodiadau ategol yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol 2016-2017 y Llywodraeth (FReM) a addaswyd mewn modd priodol ar gyfer cyfansoddiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'r Comisiwn fel y nodir yn *Neddf Llywodraeth Cymru 2006*.

SOS 3 Cysoni'r gofyniad arian parod net â'r (gostyngiad)/cynnydd mewn arian parod

	31 Mawrth 2017 £'000	31 Mawrth 2016 £'000
Gofyniad arian parod net	(51,962)	(46,255)
O'r Gronfa Gyfunol (cyflenwad) – y flwyddyn gyfredol	52,038	46,500
Symiau sy'n ddyledus o Gronfa Gyfunol Cymru sydd heb eu defnyddio	(2)	(9)
Symiau a dalwyd i'r Gronfa Gyfunol	(236)	(119)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn arian parod	(162)	117

SOS 4 Cysoni'r Alldro Adnoddau Net â'r Gofyniad Arian Parod Net

	Nodyn	Y gyllideb £'000	Alldro £'000	Cyfanswm alldro net o'i gymharu â'r gyllideb: tanwariant / (gorwariant) £'000	Alldro 2015-16 £'000
Alldro Adnoddau Net	SOS 01	55,938	55,292	646	52,230
<u>Addasiadau cronïadol</u>					
Eitemau nad ydynt yn arian parod	Gweler isod	(4,500)	(3,692)	(808)	(4,835)
Newidiadau mewn cyfalaf gweithio ar wahân i arian parod		600	362	238	(1,140)
Gofyniad arian parod net		52,038	51,962	76	46,255

<i>Eitemau nad ydynt yn arian parod</i>	Nodyn	Y gyllideb £'000	Alldro £'000	Alldro o'i gymharu â'r gyllideb 2016-17 £'000	Alldro 2015-16 £'000
Dibrisiant ac amorteiddiad a dadgydnabod	4 a 5	(3,000)	(2,614)	(386)	(3,340)
Cost cyllid Pensiynau IAS 19 a newidiadau eraill mewn darpariaeth		(1,500)	(1,078)	(422)	(1,495)
		(4,500)	(3,692)	(808)	(4,835)

SOS 5 Dadansoddiad o'r incwm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru

	Y gyllideb 2016-17 £'000	Alldro 2016-17 £'000	Alldro 2015-16 £'000
Incwm gweithredu y gellir ei gadw	400	163	190
Is-gyfanswm	400	163	190
Swm a gadwyd	400	163	190
Swm sy'n daladwy i Gronfa Gyfunol Cymru	-	-	-

Ni chafwyd unrhyw incwm gweithredu arall yn 2016-17 (dim yn 2015-16).

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon